HONORÉ DE BALZAC:

ESTHER

(SPLENDEURS ET MISÈRES DES COURTISANES)

OVERSAT AF **OSCAR MADSEN**

A. CHRISTIANSENS KUNSTFORLAG KJØBENHAVN KRISTIANIA MDCCCXCVIIII

Det Hoffensbergske Etabl. Kbhvn

Förord till den elektroniska utgåvan

Romanen *Splendeurs et misères des courtisanes* utkom 1838-1847. Denna danska översättning från 1899 har i maj 2009 digitaliserats av norska Nasjonalbiblioteket, varifrån de scannade bilderna och OCR-texten i november 2017 kopierades till Projekt Runeberg för att kunna korrekturläsas.

I En Glædespiges Kjærlighed. Xaa det sidste Operabal i Aaret 1824 var der adskil lige Masker, der med Beundring betragtede en ualmindelig smuk, ung Mand, som bevægede sig omkring i Foyer'en og i Gangene og hvis hele Væsen tydede paa, at han søgte en Kvinde, hvem uforudséte Omstændigheder mulig havde holdt tilbage i hendes Hjem. Kun gamle Fruentimmer og enkelte udlærte Drivere kjender Hemmeligheden ved denne Gangart, der afvex lende er skødesløs og travi. Hele dette sto.re Stævnemøde er af den Natur, at Vrimlen kun i ringe Grad har Øje for Vrimlen; den, der har Interesse med i Spillet, er lidenskabelig optagen deraf, og selv den, der intet særligt har at bestille, har fuldt op at gjøre. Den unge Dandy gik saa komplet op i sin ivrige Søgen, at han ikke selv lagde Mærke til den Lykke, han gjorde: de spodsk beundrende Udbrud, forskellige Masker kom med, hørte han lige saa lidt som de alvorlig mente Bemærkninger, de bidende lazzi, de sødt hviskede Ord. Uagtet hans Skønhed gav ham Rang blandt de heldige Folk, der ikke undgaar et Eventyr, når de kommer paa et Operabal, syntes han saa sikker paa, hvad Aftenen vilde bringe ham, som en ganske almindelig døde lig; aabenbart var han da Helten i ét af disse Mysterier med tre Personer, som er Opera-Maskeballets sande Sjæl og kun10 HONORÉ DE BALZAC kjendes af dem, som har deres Rolle deri. Thi for de unge Damer, som kommer paa dette Sted for at kunne sige: „Jeg har været der!" — for Provinsboerne, for unge, uprøvede Men nesker, for Udlændinge, maa Operaen ved disse Baller i Sand hed være Træthedens og Kjedsommelighedens Palads. For dem maa denne sorte, snart langsomme, snart travle Mængde, der gaar og kommer, slanger sig frem, vender og drejer sig, stiger op og ned og mest af alt ligner en Myresværm i sin Tue, være lige saa uforstaaelig som for en Bonde fra Bretagne. — I Paris er det en Regel, der ikke kjender ret mange Undtagelser, at Herrerne slet ikke maskerer sig: en Herre i Domino tager sig latterlig ud. Hvilket er ganske karakteristisk for den hele Nationalkarakter. Folk, som vil skjule deres Lykke, kan komme paa Operabal uden dog at komme der, og de, der nødvendigvis maa møde maskerede, forlader Stedet hurtig igjen. Særdeles morsomt er det at iagttage den Trængsel, der, saasnart Ballet aabnes, opstaar ved Indgangen mellem Folk, der smutter bort, og Folk, der kommer. De maskeklædte Herrer er i Reglen skinsyge Ægtemænd, som er ude for at belure deres Koner eller ogsaa Ægtemænd, der selv er ude paa galante Eventyr og følgelig ikke vil iagttages af deres Fruer: to lige latterlige Si tuationer. Vor unge Mand var, uden at han selv vidste deraf, forfulgt af en uhyggelig Maske, en lavstammet og svær Person, der trillede afsted som en Tønde. Enhver Stamgæst i Operaen vilde under denne Domino gætte en Embedsmand, en Vexel mægler, en Bankier, en Notar, en eller anden Borgermand, kort sagt, paa Jagt efter sin utro Ægtehalvdel. Thi af det virkelig fine Selskab er der ingen, der løber efter saa ydmygende

Vidnes byrd. Allerede havde adskillige Balgæster leende gjort hinanden opmærksom paa denne mærkelige Fremtoning; nogle havde til talt ham, nogle unge Mennesker havde gjort Nar ad ham. Men Mandens Skikkelse og Holdning gav til Kjende, at han lod fuld11 ESTHER. stændig haant om disse virkningsløse Pileskud. Han styrede sin Kaas i den unge Mands Fjed saa urokkelig som et forfulgt Vildsvin, der hverken bryder sig om de fløjtende Kugler eller de gjøende Hunde, der forfølger den. Skønt Fornøjelsen og Sorgen for den flygtige Betragter har iklædt sig samme Dragt, den berømte, venetianske, sorte Kjole, Og skønt alt paa et Operabal er vild Forvirring, finder de forskellige Kredse , hvoraf det parisiske Selskab bestaar , dog hurtig hinanden. Kjendetegnene er for de indviede saa nøjag tige, at de kan læse i denne Interessernes Tryllebog som i en morsom Roman. For de sagkyndige kunde denne Mand følgelig ikke være én, der havde et Stevnemøde ; thi saa vilde han ufejlbarlig have baaret et eller andet forud aftalt Tegn, en rød, hvid eller grøn Sløjfe. Drejede det sig da om en Hævn? Ved at se den skumle Maske,' der i saa kort Afstand fulgte efter en Mand, der aabenbart havde noget godt i Vente, var der nogle ikke optagne Sjæle, der lagde yderligere Mærke til det smukke Ansigt, som Glæden havde lagt sin Glorie omkring. Den unge *» Mand interesserede; jo længere han gik, desto mere Nysgærrig hed vakte han. Hans hele Ydre bar Præg af elegante Vaner. Det er jo vor Tidsalders uhyggelige Lov, at der hverken legem ligt eller moralsk findes nogen Forskel mellem den mest distingve rede, bedst opdragne Søn af en Hertug eller en Pair, og den vakre, unge Fyr, som for nylig Elendigheden knugede med sine Jærnfingre i det store parisiske Helvede. Hos denne unge Mand kunde Skønheden og Ungdommen dække over dybe Afgrunde, som hos mange unge Mennesker, der vil spille en Rolle i Paris uden at eje den Kapital, der kræves af deres Fordringer til Til værelsen, og som hver Dag vover alt paa ét Bræt, idet de ofrer til Kongestadens mest tilbedte Guddom: Lykkespillet! Ikke desto mindre var denne Mands Paaklædning og Manérer udadlelige og han bevægede sig over Opera-Foyerens klassiske Parket-Gulv som en gammelkendt paa Stedet. Hvem har ikke lagt Mærke til, at12 HONORÉ DE BALZAC der her som i alle Parises forskellige Sfærer er en Maade at være paa, som røber, hvem man er, hvad man tager sig for, hvorfra man kommer, og hvad man har i Sinde? ‚Hvor det unge Menneske er nydeligt! Her kan man vende sig og se paa ham," sagde en Maske, i hvem Ballets indviede genkendte en Dame af Verden. „Kan De da ikke huske ham?" spurgte den Herre, hun holdt under Armen. ' „Fru du Ghåtelet har dog førestillet ham for Dem ..." „Er det muligt ? Det er altsaa den Apothekersøn , hun havde forelsket sig i — han, som blev Journalist og var Kæreste med Frøken Coralie?" „Jeg troede, han var sunken for dybt til nogensinde at komme op igen, og jeg forstaar ikke, hvorledes han igen kan vise sig i Pariserlivet. " sagde Grev Sixte du Ghåtelet. „Han fører sig som en Prins." sagde Masken, „og det kan han ikke have lært af den Skuespillerinde, han levede sammen med. Min Kusine, der havde opdaget ham, formaaede ikke at sætte Skik paa ham. Jeg gad nok vidst, hvem der er hans Elskerinde. Fortel mig noget om ham, saa jeg kan sætte ham i Forlegenhed." Dette Par, der hviskende fulgte efter den unge Mand, blev i dette Øjeblik med levende Interesse iagttaget af den tykke, firskaarne Maskefigur. „Kære Hr. Chardon," sagde Charente - Præfekten og tog Dandyen under Armen, „ tillad mig at forestille Dem for en en Dame, som ønsker at forny Bekendtskab med Dem ..." ‚Kære Grev Ghåtelet," svarede den unge Mand, „ denne Dame har belært mig om, hvor latterligt det Navn er, De be nævner mig med. En kongelig Forordning har tilladt mig at bære mit Familienavn paa mødrene Side, de Rubempré. Skønt Bladene har oplyst herom, angaar denne Kendsgærning jo en saa übetydelig Person, at jeg aldeles ikke rødmer ved at minde13 ESTHER. derom overfor mine Venner, mine Uvenner og Folk, der er ingen af Delene: nu kan De selv vælge, hvor De hører hen, men jeg er sikker paa, at De ikke vil misbillige et Skridt, der blev mig tilraadet af Deres Frue, dengang hun endnu kun var Fru de Bargeton." Denne elegant tournerede Replik, der fralokkede Markisen et Smil, foraarsagede Charente-Præfekten en nervøs Skælven. „De kan fortelle hende," tilføjede Lucien, „at nu bærer jeg i mit Skjold eu Tyr af Sølv i grøn Bund." „En Tyr af Sølv," gentog Ghåtelet. „Fru Markisen kan forklare Dem, hvis De ikke véd det. hvorfor dette gamle Vaabenskjold betyder mere end den Kammer- herrenøgle og de gyldne kejserlige Bier, der findes i Deres, til stor Ærgrelse for Fru Ghåtelet, født Négrepélisse d'Espard." sagde Lucien i en ophidset Tone. „ Siden De har genkendt mig, kan jeg jo ikke længer bringe Dem i Forlegenhed, og jeg maa tilstaa, De gør virkelig mig "for legen," sagde Markise d'Espard dæmpet, ganske forbløffet over den Uforskammethed og Selvsikkerhed, den Mand havde lagt sig til, hvem hun fordum havde behandlet med Ringeagt. „Tillad mig da, Frue, at bevare den eneste Udsigt som jeg har til at fængsle Deres

Opmærksomhed — idet jeg forbliver i et mystisk Halvmørke," sagde Lucien og smilede som en Mand, der ikke vil gaar glip af en sikker Lykke. Markisen kunde ikke undertrykke en lille, ærgerlig Bevæ gelse ved saaledes at blive sat til Vægs af Lucien. „Det fornøjer mig at se, at Deres Forhold saa glædelig har forbedret sig," sagde Grev du Ghåtelet til Lucien. „Jeg takker for Opmærksomheden," sagde Lucien og buk kede galant for Markisen til Farvel. „Den dumme Laps!" sagde Greven sagte til Fru d'Espard. „Han har dog omsider generobret sine Forfædre." „Naar unge Mennesker lader deres Lapseri gaa ud over14 HONORÉ DE BALZAC os, tyder det næsten altid paa én eller anden Kærlighedsforbin delse. Jeg kunde godt lide at vide, hvem af vore Veninder der har tåget denne smukke Fugl under sin Beskyttelse; saa var der da en Mulighed for, at jeg kunde more mig i Aften. Mit anonyme Brev er utvivlsomt en Ondskabsfuldhed fra én af mine Rivaler, thi deri er der Tale om denne unge Mand; hans Ufor skammethed er følgelig paalagt ham: holdt godt Øje med ham. Jeg tager nu Hertugen af Navarreins' Arm, De finder mig nok igen. " I det Øjeblik Fru d'Espard vilde henvende sig til sin Slægt ning, traadte den hemmelighedsfulde Maske mellem hende og Hertugen og hviskede hende i Øret: „ Lucien elsker Dem, det er ham, der har skrevet Brevet; Deres Præfekt er hans bitreste Fjende; kunde Lucien vel udtale sig frit, saalænge han var til Stede?" Den übekendte fjærnede sig og lod Fru d'Espard tilbage som Bytte for en dobbelt Overraskelse. Markisen kendte intet Menneske, der var i Stand til at spille denne Maske-Rolle; hun frygtede følgelig for at gaa i en Fælde og gik i Skjul hen og satte sig ned. Grev Sixte Ghåtelet, hvis fordringsfulde „du" Lucien havde udeladt med en Omhyggelighed, der smagte af længe overvejet Hævn, fulgte paa Afstand efter den bedaarende Dandy og mødte snart en ung Mand, hvem han troede at kunne tale rent ud til. „Naa, Rastignac, har De set Lucien? Han har skudt Ham." „Hvis jeg var ligesaa kjøn som han, skulde jeg være endnu rigere end han," svarede den unge Levemand i en let, men fint spottende Tone. „Nej," hviskedes der ham i Øret af den tykke Maskefigur, der gav Rastignac hans Spot tusindfold igen ved den Maade, paa hvilken han betonede dette Enstavelsesord. Rastignac, der ellers ikke plejede at stikke en Fornærmelse15 ESTHER. i Lommen, blev staaende som lynslagen og lod sig føre hen i en Vinduesfordybning af en Jærnhaand, hvis Tag det var ham umuligt at afryste. „ Lille Hanekylling fra Mutter Vauquers Hønsehus, De, som ikke havde Mod til at bemægtige Dem Papa Taillefers Millioner, skyønt den grove Del af Arbejdet var besørget, — De skal vide for Deres egen Sikkerheds Skyld, at hvis De ikke behandler Lucien som en højt elsket Broder, saa er De i vore Hænder, uden at vi er i Deres! Tavshed og Hengivenhed! Eller ogsaa griber jeg ind i Deres Spil og slaar det over Ende. Lucien de Rubempré beskyttes af vore Dages stærkeste Magt, af Kirken. Vælg mellem Liv og Død. Deres Svar?" Det svimlede for Rastignac, han var til Mode som en Mand, der har egt sig til at sove i en Skov og vaagner ved Siden af en sulten Løvinde. Han blev bange, men der var ingen Vidner dertil, og i dette Tilfælde giver selv de modigste Mænd sig deres Frygt i Vold. „Kun han kan vide ... og kan vove . , ." sagde han halvhøjt til sig selv. Masken trykkede hans Haand for at hindre ham i at fuld føre Sætningen. „Bær Dem ad, som om det var ham," sagde han Rastignac handlede da som en Millionær paa Landevejen nåar en Røver har tåget Sigte paa ham: han overgav sig. „Kære Greve," sagde han til du Chåtelet, til hvem han vendte tilbage, „jeg raader Dem til at behandle Lucien de Rubempré som en Mand, der med Tiden vil naa adskilligt højere til Vejrs end De." Der undslap Masken en næsten umærkelig, tilfreds Ges tus; saa gav den hemmelighedsfulde sig atter til at følge efter Lucien. „Bedste Ven, det var hurtigt, De skiftede Mening om ham," svarede den med Rette forbavsede Præfekt.16 HONORÉ DE BALZAC „ Ligesaa hurtigt som Medlemmerne af Gentrum, naaf de stemmer med Højre," svarede Rastignac Præfekt-Rigsdagsm anden, hvis Stemme i de sidste Dage havde svigtet Regeringen. „Er der Meninger nu til Dags! Der er kun Interesser," ytrede des Lupeaulx, som havde hørt deres sidste Ord. „Hvad er Talen om?" „Om Hr. de Rubempré. Rastignac vi] bilde mig ind, at han er en Personlighed", sagde den Deputerede til Generalsekre tæren. „Kære Greve," svarede des Lupeaulx alvorligt, „Hr. de Rubempré er en ung Mand, som fortjener al mulig Opmærksom hed, og som nyder saa kraftig Protektion, at jeg vilde sætte Pris paa at fornye Bekendtskabet med ham." „Dér styrer han midt ind i Hvepsereden, blandt alle Dagens Roué'er, " sagde Rastignac. De tre samtalende Herrer vendte Ansigterne mod et Hjørne af Salen, hvor der stod samlet en Gruppe af Skønaander, mere eller mindre berømte Folk, og en Del Levemænd. Disse Herrer meddelte temmelig højrøstet hinanden deres lagttagelser, deres gode Indfald, deres Bagvaskelser, alt medens de forsøgte at more sig selv eller afventede en og anden Morskab. 1 denne broget sammensatte Kreds var der Folk, med hvem Lucien i fordums Dage havde

staaet i allehaande gode og slette Forbindelser. „God Aften, Lucien, allersødeste Barn — naa, vi er kom men til Hægterne igen? Hvor kommer vi fra? Vi har altsaa igen faaet Fødderne i Stigbøjlerne ved Hjælp af de Gaver, der sendtes fra Florines Boudoir? Bravo, min Dreng!" sagde Blondet, der slåp Finots Arm for familiært at tåge Lucien om Livet og trykke ham til sit Bryst. Andoche Fihot var Ejer af et Ugeblad, ved hvilket Lucien havde medarbejdet for saa- godt som ingen Betaling, og som nu Blondet berigede ved sine Bidrag, ved sine kloge Raad og sine klartskuende Beregninger. Finot og Blondet var Personifikatio17 ESTHER. nerne af Bertrand og Raton paa det nær, at la Fontaines Kat tilsidst opdager, at den bliver holdt for Nar, medens Blondet, skønt han godt vidste, han blev snydt, stadig stod i Finots Sold. I Virkeligheden var det den triste Lod for denne Pennens glim rende condottiére, at han i lange Tider skulde vedblive at trælle. Finot skjulte en brutal Vilje under sit tunge Ydre. Han forstod at indhøste, hvor han saaede, baade Ideer og Dalere, vidt om paa Markerne i det forvirrede Liv, som Literater og Politikere fører. Til sin Ulykke havde Blondet stillet sit Talent i sine Lasters og sin Dovenskabs Tjeneste. Altid blev han overrasket af grim Pengeforlegenhed ; han hørte til den fattige Klan af de fremragende Mænd, der formaar alt til Gavn for andre, men ikke for sig selv — Aladdiner, der lader fremmede laane deres Lampe. Den Slags Folk er fortrinlige, skarptsynede og kloge Raadgivere, nåar det blot ikke drejer sig om deres egne Interesser. Hos dem er det Hovedet og ikke Armen, der handler. Deraf kommer det løse i deres Livsførelse, som tit gør dem til Genstand for Spottegloser fra ganske underlegne Størrelser. Blon det var altid rede til at dele Indholdet af sin Pung med den Kammerat, han havde krænket den foregaaende Dag; han spiste, dråk og sov i Selskab med den, som han Dagen efter vilde skære Halsen over paa. Hans morsomme Paradoxer undskyldte alt. Selv opfattede han hele Tilværelsen som en behagelig Spøg. og for sit eget Vedkommende vilde han følgelig heller ikke tåges alvorlig. Ung, afholdt, lykkelig, næsten berømt, gav han sig ikke som Finot af med at samle Formue til sine gamle Dage. Det allersjældneste Mod er maaské det, hvortil Lucien i •dette Øjeblik trængte, for at stoppe Munden paa Blondet, som han nys havde bragt Fru d'Espard og Ghåtelet til Tavshed. Ulykkeligvis lagde hans forfengelige Vaner Hindringer i Vejen for den virkelige Stolthed, der sikkert er Grundbetingelsen for mange store Ting. Hans Forfængelighed havde fejret en Triumf ved det foregaaende Møde; han havde vist sig rig, lykkelig og Honoré de Balzac: Esther. Q18 HONORÉ DE BALZAC overmodig overfor to Mennesker, der fordum havde ringeagtet ham, da han var fattig og ulykkelig. Men kunde en Poet som en gammel Diplomat holde Stand overfor to saakaldte Venner, der havde kendt ham i hans Elendighed, og hos hvem han havde sovet i sin Armods Dage? Finot, Blondet og han kendte hin andens smaa Prostitutioner, de havde i Fællesskab sølet sig i Orgier, der kun kostede deres Kreditorers Penge. Ligesom de Soldater, der ikke selv forståa at anvende deres Mod, gjorde Lucien nu som saa mange andre Godtfolk i Paris ; han plettede paany sin Karakter ved at modtage et Haandtryk af Finot og ved ikke at unddrage sig Blondets Omfavnelse. Enhver, der har haft méd Journalistik at gøre eller har det endnu, er sat i den grusomme Nødvendighed at hilse paa Folk, som han for agter, at smile til sin værste Fjende, at gaa paa Akkord med den sjofleste Lavhed, at tilsmudse sine Fingre under Forsøgene paa at betale sine Angribere med deres egen Mønt. Lucien var følgelig ikke i Stand til at give Blondet det rette Svar paa hans nærgaaende Fortrolighed, Blondet udøvede endnu en uimodstaaelig Magt over ham som Forføreren over sin Lærling, og for den Sags Skyld havde han jo ogsaa en Position i de højere sociale Lag gennem sit Forhold til Grevinde de Montcornet. „Har De arvet en Onkel?" spurgte Finot ham med en spottende Mine. „Jeg har ligesom De, sat Idioterne paa fast Betaling," sva rede Lucien i samme Tone. „ Skulde min Herre mon have et eller andet Tidskrift eller Blad?" vedblev Andoche Finot med den uforskammede Suffi sance, som Udnytteren betjener sig af overfor den udnyttede. „Jeg har det, der er bedre," svarede Lucien, hvis For fængelighed var bleven saaret af Ghefredaktørens overlegne Tone og nu gengav ham den Selvfølelse, der svarede til hans nye Stilling. „Hvad har De da, min gode . . .?"19 ESTHER „Jeg har et Parti." ,,Findes der et Parti Lucien?" spurgte Vernou smilende. „Jeg har jo forudsagt dig, Finot, at du vilde blive distan ceret af den unge Knægt. Lucien har Talent, du har ikke faret varlig med ham, du har misbrugt ham. Nu kan du ærgre dig over det, tykke Fæ!" sagde Blondet. Blondet var fin som Moskus, og han saa' mere end én Hemmelighed i Luciens Tonefald, Bevægelser og Minespil . . . Alt imedens han smigrede ham, sørgede han derfor for ved sine Ord at stramme de Tøjler, han holdt ham i. Han vilde erfare Grundene til Luciens Tilbagekomst til Paris, hans Planer, hans Existensmidler. „Paa Knæ for en Overlegenhed, som du aldrig vil opnaa, skønt du er Finot!" vedblev han.

„Regn denne Herre, og det lige straks, med til Kredsen af de stærke Folk, hvem Fremtiden tilhører ; han er én af vore ! Aandrig og smuk er han — følge lig skal han frem, quibuscunque viis, som du selv siger. Guds Død, Lucien, hvor har du stjaalet den smukke Vest? Kun Kærligheden forstaar at finde den Slags Stoffer. Har vi et Sted, hvor vi bor? I Øjeblikket har jeg Brug for mine Venners Adresse, jeg véd ikke, hvor jeg skal sove i Nat. Finot har jaget mig paa Porten under det vulgære Paaskud, at han skal have en Dame med hjem." „Kære Ven," sagde Lucien, „jeg har sat en Læresætning i System, efter hvilken man er sikker paa at leve i Fred: Fuge, late, tace. Jeg maa forlade Dem." „Men jeg lader dig ikke slippe, før du indfrier en Æres gæld, den lille Souper, du véd nok," sagde Blondet, der holdt af at leve godt, og som gærne lod sig traktere, nåar han ingen Penge havde. „Hvacl for en Souper?" spurgte Lucien med en utaalmodig Haandbevægelse. „Har du glemt det? Derpaa sér jeg, at det gaar en Ven godt: saa taber han Hukommelsen." „Han véd nok, hvad han skylder os, jeg staar inde for hans gode Hjærtelag," sagde Finot, der opfangede Blondets Spøg. „Rastignac," sagde Blondet og tog den unge Levemand under Armen, i det Øjeblik han naaede op for Enden af Foyeren til den Pille, ved hvilken de saakaldte Venner havde tåget Plads, „det drejer sig om en Souper, vi maa have Dem med . . . med mindre den Herre" og han pegede alvorligt paa Lucien, fl fremturer i at fragaa en Æresgæld; han kan prøve derpaa." „Jeg indestaar for, at det kunde aldrig falde Hr. de Rubempré ind," sagde Rastignac, som ikke anede, at ber var Tale om en Mystifikation. „Her kommer Bixiou," udbrød Blondet, „han skal med: uden ham er intet, som det skal være. Uden ham smager Champagnen mig ikke, og Vittighederne bliver mig flove." „Kære Venner," sagde den ankommende Bixiou,. „jeg finder Dem samlede omkring Dagens Vidunder. Vor kære Lucien for nyer Ovids Metamorphoser. Ligesom Guderne forvandlede sig til sælsomme Grøntsager og andre Ting for at bedaare Kvin derne, har han forvandlet sig fra Chardon*) til Adelsmand for at bedaare — hvem? Karl den tiende! Lille Lucien," vedblev han og tog fat i en af hans Knapper, „en Journalist, der bliver til fornem Herre, fortjener en ordentlig Opsang. I deres Sted" — og den uforbederlige Spotter pegede paa Finot og Vernou — „vilde jeg angribe dig i deres lille Blad. Du kunde indbringe dem en hundrede Francs, ti Spalter morsomme Uforskammetheder." „ Bixiou," sagde Blondet „en Amfitryon er os hellig fireog tyve Timer før og tolv Timer efter Festen: vor berømte Ven indbyder os til Aften!" „Ser man det," sagde Bixion. „Men hvad var mere nødvendigt *) Chardon betyder Tidsel. end at frelse et stort Navn fra Forglemmelse og begave vort haardt trængencle Aristokrati med en Mand af Talent? Lucien, du højagtes af Pressen, hvis smukkeste Prydelse du var, og vi skal støtte dig. Finot, en Notits i dit „ Pariser-Nyt ! " Blondet, en snedig Reklame for ham paa fjerde Side i dit Blad. Lad os med dele, at Tidsalderens smukkeste Bog er udkommen — Karl den niendes Bueskytte! Lad os opfordre Dauriat bestemt til snart at give os Margeriterne, disse guddommelige Sonnetter af den franske Petrarca! Lad os bære vor Ven paa Skjolde af det trykte Papir, som skaber og ødelægger Berømmelsen." „Hvis du vil have Aftensmad," sagde Lucien til Blondet for at skaffe sig af med denne Bande, der truede med at for øges endnu mere, „ forekommer det mig, at du ikke behøvede at lave et Nummer ud af det for en gammel Ven, som om det var en Idiot, du havde at gøre med. I Morgen Aften, hos Lointier," tilføjede han hurtigt, da han saa' en Kvinde komme, hvem han skyndte sig henimod. „Aha, " sagde Bixiou i langtrukken Tone og med spodsk Mine, idet han syntes at genkende den Maske, Lucien ilede i Møde, „det maa jeg have Vished for." Og han fulgte efter det smukke Par, gik det forbi, udspej dede begge med et gennemborende Blik og kom tilbage til stor Glæde for alle disse misundelige Sjæle, der brændte af Nys gærrighed efter at faa at vide, hvorfra Forandringen i Luciens Forhold skrev sig. „Kære Venner, De kender alle fra gammel Tid Hr. de Rubemprés nye Inklination, " sagde Bixiou. „Des er des Lupeaulx's forhenværende Rotte." En af de kønslige Udskejelser, der nu er gaaede i Glemme, men var i Brug i dette Aarhundredes Begyndelse, var den Luxus at holde „Rotter". En „Rotte" — Betegnelsen er allerede for ældet — benævnedes et ti-elleve Aars Pigebarn, der var Sta tistinde ved et eller andet Teater, oftest ved Operaen, og som erfarne Udhalere uddannede til Lasten og Skændselen. En „ Rotte" var en Slags dæmonisk Page, en kvindelig Gadedreng, hvem allehaande Streger var tilladte. „ Rotten" kunde tåge, hvad hun vilde, man maatte tåge sig i Agt for hende som for et farligt Dyr, hun indførte et lystigt Element i Livet som fordum Scapin, Sganarelle og Frontin i den gamle Komedie. En „ Rotte" var imidlertid altfor dyr at holde; hun bragte én hverken Be rømmelse eller Fordel eller Fornøjelser. Og „ Rotte" - Moden gik saa fuldstændig i Glemme , at i vore Dage de allerfærreste vidste noget om denne intime Enkelthed af

det elegante Liv før Restaurationen, lige til det Øjeblik, da nogle Forfattere bemæg tigede sig „ Rotten" som et nyt Stof. „Hvad for noget? Skulde Lucien berøve os „Zitter-Aalen", efter at have faaet Goralie dræbt under sig?" sagde Blondet. Masken med de atletiske Former undslap der, da dette Øge navn nævnedes, en Bevægelse, der vel var kortvarig og behersket, men dog ikke undgik Rastignacs Opmærksomhed. „Det er ikke muligt," svarede Finot, „Zitter-Aalen" har ikke en Skilling at give bort. Hun har laant 1000 Francs af Florine, har Nathan fortalt mig." „Fy, mine Herrer, mine Herrer!" sagde Rastignac og for søgte at forsvare Lucien mod saa grimme Beskyldninger. „Aa hvad!" udbrød Vernou, „Coralies fordums Kæreste er vel ikke saa snærpet?" „ Netop disse 1000 Francs," sagde Bixiou, „ beviser mig, at vor Ven Lucien lever sammen med Zitteraalen." „Hvilket übodeligt Tab for Litteraturen, Videnskaben, Kunsten og Politiken!" sagde Blondet. „ Zitteraalen er den eneste Glædes pige, i hvem der er Stof til en smuk Kurtisane; ingen Opdra gelse havde fbrdærvet hende; hun kan hverken læse eller skrive; hun vilde have forstaaet os. Vi kunde have skænket vor Tids alder én af disse prægtige Skikkelser i Aspasias Lignelse, uden hvilke der intet stort Aarhundrede kan tenkes. Se blot, hvor23 ESTHER. fortræffeligt du Barry passer til det 18. Aarhundrede, Ninon de Lenclos til det 17., Marion de Lorme til det 16., Imperia til det 15., Flora til den romerske Republik, som hun gjorde til sin Arving og som kunde betale Statsgælden med denne Arv! Hvad vilde. Horats være uden Lydia, Tibul uden Delia, Gatul uden Lesbia, Properts uden Gynthia, Demetrius uden Lamia, som den Dag i Dag er hans Hæder!" „Blondet minder virkelig lidt for meget om Journal de Débats, når han taler om Demetrius i Operaens Foyer," hviskede Bixiou i Øret, paa sin Sidemand. „Og hvacl vilde Cæsarernes Rige være uden alle disse Dronninger?" vedblev Blondet. „Lai's og Rhodope — det er Grækenland og Ægypten. Og alle til Hobe repræsenterer de desuden Poesien i de Aarhundreder, i hvilke de har levet. Denne Poesi fattes Napoleon, thi hans Storarmés Enke er kun en Kasernespøg, men den fattes ikke Revolutionen, som havde Fru Tallien! Nu staar Spørgsmaalet i Frankrig paa, hvem, der skal bestige Tronen, thi sikkert er der en Trone ledig ! Alle vi tilsammen kunde skabe en Dronning. Jeg vilde nu have skaffet Zitteraalen en Tante, thi hendes Moder er altfor autentisk død paa Vanærens Mark, du Tillet kunde have betalt en Lejlig hed for hende, Lousfeau en Vogn, Rastignac Lakajer og des Lupeaulx en Kok, Finot hendes Hatte (det gav et Sæt i Finot, da han fik denne Hentydning til sin Herkomst slynget lige i Ansigtet), Vernou kunde have reklameret for hende og Bixiou forsynet hende mecl gode Indfald! Aristokratiet vilde være kommet for at more sig hos vor Ninon, vi vilde have stevnet Kunstnerne derhen med Trusler om dødbringende Artikler. Ninon den anden skulde have straalet af Uforskammethed og blændet alt med sin Luxus. Hun skulde have haft Meninger. I hendes Salon kunde man have ladet oplæse et. eller andet forbudt dra matisk Mesterværk, som man eventuelt maatte skaffe digtet med dette Maal for Øje. Hun skulde ikke have været liberal,24 HONORÉ DE BALZAC en Kurtisane er efter Traditionen Monarkist. Aa, hvilket Tab f Hun burde have Favnen aaben for hele sit Aarhundrede, og nu er hun forelsket i et übetydeligt, ungt Menneske! Lucien vil gøre en Slags Jagthund ud af hende." „ Ingen af de kvindelige Magter, du nævnede, havde deres Oprindelse fra Gadesnavset, " indvendte Finot, „denne skønne „ Rotte" derimod har sølet sig i Dyndet." „Kun som Frøet til en Lilje i Gødning," svarede Vernou, „hun er bleven skønnere, mere blomstrende netop derved. Deraf kommer hendes Overlegenhed. Maa man ikke have kendt alt for at kunne skabe Latteren og Glæden, som har Berøring mccl alt?" „Han har Ret," sagde Lousteau, som hidtil havde været en tavs Tilhører, „ Zitteraalen forstaar at le og at vække Latter. Denne de store Forfatteres og Skuespilleres Kunst tilhører dem, som har grundig sænket sig ned i alle Samfundets Dybder. Denne Pige er atten Aar gammel og har allerede lært at kendé den største Rigdom, den forferdeligste Armod og Mændene i alle Etager. Hun ejer som en Tryllestav, med hvilken hun løsslipper de dyriske Drifter, der med saa stor Møje holdes i Ave af de Folk, der endnu har beholdt Hjærte tilbage under deres Arbejde i Politiken eller Videnskaben, Literaturen eller Kunsten. Der er ikke den Kvinde i Paris, der som hun kan sige til Dyret: kom herud! Og Dyret kommer ud af sin Hule og vælter sig i Udskejelser til Overmaal. Hun sætter én til Bords lige op til Hagen, hun hjælper én med at drikke og med at ryge. Kort sagt, denne Kvinde er det Salt, som Rabelais besang, og som, når det strøes paa det døde Stof, giver det Liv og løfter det helt op i Kunstens Regioner: hendes Kjole kan udfolde en uhørt Pragt, hendes Fingre drysser til Tider ædle Stene, som hendes Mund uddrysser Smil ; hun giver hver enkelt Ting det Præg, som netop passer derfor; hendes Tale myldrer25 ESTER af pikante Indfald ; hun besidder den Hemmelighed at kunne finde de farverigeste og mest malende Lydord; hun ..." „Du spilder alle dine gode

Føljeton-Jndfald," afbrød Bixiou Lousteau, „ Zitteraalen er uendelig meget bedre endnu: I have alle mere eller mindre været hendes Elskere, men ingen af eder kan sige, at hun har været hans Elskerinde; hun kan altid faa eder, men I faar aldrig hende. I banker paa hendes Dør, I har en Tjeneste at bede hende om ..." „Aa, hun er mere højmodig end en Røverhøvding, der gør gode Forretninger, og mere trofast end éns bedste Skolekamme rat," sagde Blondet. „Man kan betro hende baade sine Penge og sine Hemmeligheder. Men Grunden til, at jeg vilde udvælge hende til Dronning, er hendes bourbonske Ligegyldighed for den faldne Favorit." „Hun er som sin Moder, meget for kostbar," sagde des- Lupeaulx. „Den smukke Hollænderinde kunde have bortødslet Erkebiskoppen af Toledos Indtægter, hun har ødelagt to No tarer ..." „Og underholdt Maxime de Trailles, " tilføjede Bixiou. „ Zitteraalen er for dyr som Raphael, som Taglioni, som Lawrence, som Boulle og alle andre geniale Kunstnere var for dyre ..." sagde Blondet. „ Esther har aldrig i den Grad kunnet føre sig som en virkelig Dame," indvendte nu Rastignac, idet han gjorde op mærksom paa den maskerede Kvinde, der holdt Lucien under Armen. „Jeg tør vædde paa, at det er Fru de Sérizy." „Det er langt rimeligere," udbrød du Ghåtelet, „saa for staar man Hr. de Rubemprés Medgang." „ Kirken forstaar at vælge sine Leviter. Hvilken nydelig Gesandlskabssekretær han vil blive!" sagde des Lupeaulx. „Saameget mere, som Lucien er en Mand med Talent," bemærkede Rastignac. „De Herrer har faaet mere end éL26 HONORÉ DE BALZAC Bevis derpaa," tilføjede han og 'saa paa Blondet, Finot og Lousteau. „Vist saa, Fyren har alle Betingelser for at blive til noget," sagde Lousteau, der var lige ved at revne af Misundelse, „saa meget mere som han jo ikke føler sig trykket af sine Anskuelser." „Det er dig selv, som har uddannet ham," mindede Ver nou om. „Nu vel," tog Bixiou atter til Orde og vendte sig til des Lupeaulx, „jeg appellerer til Hr. Generalsekretærens Hukom melse: denne Maske er Zitteraalen, jeg vædder en flot Aften derpaa." „Jeg modtager Væddemaalet," sagde du Chåtelet, inter- esseret i at erfare den virkelige Sammenhæng. „Naa, des Lupeaulx," sagde Finot, „se saa til, om De kan genkende Deres gamle „ Rotte" paa Ørene." „Der er ingen Grund til at krænke Maske-Hemmeligheden," mente Bixiou, „ Zitteraalen og Lucien kommer forbi os igen paa Tilbagevejen. gennem Foyeren, og saa paatager jeg mig at bevise Dem, at det er hende." „Vor Ven Lucien er altsaa kommen ovenpaa igen?" spurgte Nathan, som nu sluttede sig til Gruppen. „Jeg troede, han havde trukket sig tilbage til Angouléme for Resten af sine Dage. Har han opdaget et hemmeligt Middel mod Englænderne?" „Han har gjort noget, som du ikke saa snart gør ham efter," svarede Rastignac. „Han har betalt hele sin Gæld." Den tykke Maske nikkede bekræftende. „Naar man ordner sine Sager allerede i hans Alder, øde lægger man dem i Virkeligheden," sagde Nathan. „Han har ikke længer Mod og Dristighed, han bliver Partikulier. " „Nej, Lucien vedbliver at være Verdensmand, og han vil altid beholde de højtstræbende Ideer, der stiller ham over mang foldige, der selv ansér sig for betydelige Mænd," gav Rastignac til Svar.27 ESTHER. I dette Øjeblik betragtede baade Journalisterne, Danclyerne og Driverne med største Opmærksomhed Genstanden for deres Væddemaal som Prangere mønstrer en Hest, der er til Salgs. Disse Dommere, der var blevne gamle i Kendskaben til al mulig parisisk Last, havde Øjnene stift festede paa en maskeret Kvinde, en Kvinde, hvis Hemmelighed kun kunde gættes netop af disse Mænd. Alene de og nogle faa andre Operabal-Stam gæster forstod under den sorte Dominos lange Ligklæde og under Kappen og den brede, nedfaldende Krave, som gøre Kvinderne ukendelige, at skeine Formernes Runding, Særegenheder i Holdning og Gang, Hofternes Bevægelse, Hovedets Rejsning, lutter Ting, som almindelige dødelige ikke kan se, men som de med Lethed opdager. Trods den tætte Forklædning kunde de følgelig iagttage det mest rørende af alle Skuespil, det Skue, en Kvinde frembyder, nåar en virkelig Kærlighed besjæler hende. Enten det nu var Zitteraalen, Hertuginden af Maufrigneuse eller Fru de Sérizy, det laveste eller det øverste Trin paa den sociale Stige, var denne Kvinde en fortryllende Skabning, et yndigt Drømmesyn at se til. Disse gamle, unge Mænd — eller disse unge Oldinge — fengsledes saa stærkt, at de misundte Lucien det sublime Privilegium, der havde forvandlet denne Kvinde til en Gudinde. Den maskerede Dame gik dér, som om hun havde været alene med Lucien; for hende existerede de titusinde til stedeværende slet ikke, saa lidt som den tunge, støvfyldte Atmosfære; nej, hun var under Elskovens guddommelige Hvælving som Raphaéls Madonnaer under deres gyldne Glorier. Hun mærkede ikke, at Folk i Trængselen stødte til hende, hendes straalende Blikke lyste ud ad Hullerne i Masken og mødtes med Luciens, ja, selv hendes Legemes lette Skælven syntes at rette sig efter hendes Vens Bevægelser. Hvorfra kommer denne Flamme, der omstraaler en forelsket Kvinde og gør hende forskellig fra alle andre?

Hvorfra kommer denne Sylficlelethed, der synes at ophæve Tyngdens Love? Er det Sjælen, der vil flyve bort?28 HONORÉ DE BALZAC Har Lykken rent fysiske Fortrin? En Jomfrus Uskyldighed, et Barns Ynde røbede sig under Dominoen. Skønt de gik hver for sig, lignede disse to Mennesker de Grupper af Flora og Zephyr, som de dygtigste Billedhuggere har givet os i dristig Sammen slyngning; dog, dette var mere end Skulptur, den højeste af alle Kunster; Lucien og hans smukke Domino lignede disse Engle, der leger med Blomster eller Fugle, og som Gian-Bellinis Pensel har anbragt under Billederne af Jomfrumoderen • Lucien og denne Kvinde tilhørte Fantasiens Rige, der staar over Kunsten, som Aarsagen over Virkningen. Da denne Kvinde, der syntes at have glemt alt omkring sig var et Skridt eller to fra Cruppen, udbrød Bixiou: „ Esther!" Den ulykkelige vendte hurtig Hovedet som én, der bliver kaldt ved Navn, genkendte det ondskabsfulde Menneske og sænkede Hovedet som en døende, der udaander det sidste Suk. En skingrende Latter lød, og Gruppen adsplittedes til alle Sider og forsvandt i Mængden som en Flok skræmte Markmus, der fra Vej kanten smutter ned i deres Huller. Kun Rastignac fjærnede sig ikke saa langt, at det saa ud, som om han flygtede for Luciens harmgnistrende Blik, og han fik derved Lejlighed til at beundre to forskellige Udtryk for Smærte, der, skønt til slørede, var lige dybe: først og fremmest hos den stakkels „Zitter-Aal", der var sunken sammen, som ramt af Lynet; der næst hos den hemmelighedsfulde Maske, den eneste af Gruppen, der var bleven staaende. Esther hviskede et Ord i Øret paa Lucien i samme Øjeblik som hendes Kræfter svigtede hende, og Lucien førte hende bort, idet han støttede hendes Gang. Rastignac fulgte det smukke Par med Blikket og blev staaende, fordybet i sine Tanker. • „ Hvorfra har hun faaet Navnet Zitteraalen?" spurgte en dyb Stemme, der gik ham til Mary og Ben, thi nu var den ikke længer fordrejet.29 ESTHER. „Det er virkelig ham, han er igjen sluppen løs . . ." sagde Rastignac for sig selv. „Hold Mund, eller jeg skærer Halsen over paa dig," svarede Masken med forandret Stemme. „Jeg er tilfreds med dig, du har holdt dit Ord, du har ogsaa mere end én Mand til din Bistand. Vær for Fremtiden tavs som Graven, men før du tier — besvar saa mit Spørgsmaal." „ Denne Pige er saa bedaarende, at hun kunde have besnæret Kejser Napoleon, ja, hun kunde besnære én, der er endnu vanskeligere at forføre: dig," svarede Rastignac og fjærnede sig. „Vent et Øjeblik," sagde Masken. „Jeg vil vise dig, at du ikke behøver at have sét mig nogensinde før." Han tog Masken af, og et Øjeblik var Rastignac i Tvivl; han genfandt intet Træk af den uhyggelige Person, som han fordum havde kendt i Fru Vauquers Hus. „Djævelen har givet Dem Magt til at omskabe Dem i alt, paanær Deres Øjne, som man vanskelig glemmer," sagde han. Jærnhaanden trykkede hans Arm for at paalægge ham en evig Tavshed. Klokken tre om Morgenen traf des Lupeaulx og Finot den elegante Rastignac paa samme Sted, støttet til Søjlen, hvor den frygtelige Maske havde forladt ham. Rastignac havde skriftet for sig selv; han havde paa én Gang været Præsten og Skriftebarnet, Forhørsdommeren og den anklagede. Nu lod han sig føre bort til en aarle Frokost og vendte derpaa hjem til sig selv, fuld stændig beruset, men tavs. Langlade-Gaden og de tilstødende Gader skæmmer Palais- Royal og Rivoligaden. Denne Del af ét af Paris' prægtigste Kvarterer vil i lang Tid beholde den Misprydelse, som skyldes de Smaahøje, der er dannede af Gadesnavset fra det gamle Paris, og paa hvilke der i tidligere Dage laa nogle Møller. Disse snævre, mørke og sølede Gader, hvor der øves allehaande Industrier,, der30 HONORÉ DE BALZAC ikke taaler Dagens Lys, antager ved Nattetid et mysteriøst Præg, dei- er rigt paa Modsætninger. Naar man kommer fra de stærkt oplyste Steder i Samt - Honorégaden, i Neuve - des - Petits - Ghamps - Gaden og Richelieugaden], hvor der fer des en uafbrudt Strøm af Mennesker, og hvor Industriens, Modens og Kunstens Mesterværker straaler, vilde enhver, der er ukendt med Paris ved Aften, blive greben af en mørk Uhygge ved pludselig at komme ind i Smaagadernes Labyrinth, som ind hegner alt dette Lys, hvis Genskær sés paa Himlen. Et tæt Mørke afløser de talrige Gasblus. Med lange Mellemrum kaster en mat Lygte sit flakkende Lys, der slet ikke spreder Mulmet i visse skumle Stræder. Fodgængerne er faatallige og skynder sig. De fleste Butiker er lukkede, og de, der er aabne, ser lidet hyggelige ud, det er enten snavsede, halvmørke Knejper eller tvivlsomme Galanteriforretninger med Kølnervand. Vogne kommer der næsten aldrig. Byraadet har endnu ikke formaaet at afvaske denne store Skamplet, hvor Prostitutionen fra gammel Tid har indrettet sit Hovedkvarter. Maaské er det en Lykke for Pariser verdenen, at man lader disse Stræder beholde deres uhumske Karakter. Den, der passerer dem om Dagen, kan ikke forestille sig, hvorledes disse Gader tager sig ud om Natten; de gennem krydses af sælsomme, übestemmelige Væsener; halvnøgne og hvide Legemer dukker frem fra Murene, Skyggen bliver levende. Mellem Husvæggen og den forbigaaende bevæger der sig

Toiletter, som gaar, og som taler. Hist og her staar en Dør paa Klem og lader en Skoggerlatter høre. Ned i éns Øren falder der Ord af den Slags, som Rabelais kalder frosne og som tø' er. Op fra Brostenene nynner der Visestumper. Støjen er ikke übestemt, den betyder noget; når den er hæs, er det en Stemme; men når den ligner Sang, har den ikke længer noget menneskeligt ved sig, saa nærmer den sig til at ligne en Fløjten. Selv Støvlehælene giver en udæskende og spottende Lyd fra sig. Hele dette Virvar gør én svimmel. Luften lyder ikke Vejrets31 ESTHER. almindelige Love: her er eler varmt om Vinteren og koldt om Sommeren. Men hvorledes saa Vejret er, frembyder denne besynderlige Afkrog bestandig det samme Skuespil: her er Berlineren Hoffmanns hele fantastiske Verden. t Pigebarnet, som et eneste Ord paa Operaballet havde sønderknust, havde i en Maaned eller to boet i et sjofelt udseende Hus i Langladegade med to Værelsers Lejligheder i alle Stok værk. Butiken og Stuen tilhørte en Blikkenslager, Ejeren boede paa første Sal, de fire øvrige Etager beboedes af særdeles an stændige Grisetter, som Ejeren og Portnerkonen behandlede med en hensynsfuld Opmærksomhed, der var ganske naturlig og nød vendig, eftersom det ikke var let at faa Lejere til et Hus med en saa aparte Beliggenhed. — Klokken tre om Eftermiddagen havde Portnerkonen, der havde set Esther halvdøende blive fulgt hjem Klokken to om Morgenen af en ung Herre, netop holdt Raad med Grisetten, der boede i Etagen ovenover, og som, før hun steg til Vogns for at køre ud at more sig, havde meddelt Portnerkonen sin Uro med Hensyn til Esther; hun havde ikke hørt en Lyd inde fra hendes Værelse- Utvivlsomt sov Esther endnu, men denne Søvn syntes mistænkelig. Portnerkonen sad nu alene i sit Lukaf og var ked over, at hun ikke kunde gaa derfra for at forhøre sig om, hvad der foregik paa fjerde Sal, hvor Frøken Esther havde sin Lejlighed. I samme Øjeblik hun besluttede sig til at betro- Blikkenslagerens Søn at passe paa Portnerlukaf et, en Slags Niche i en Fordybning i Muren, holdt en Droske udenfor. En Mand, der fra øverst til nederst var indhyllet i en Kappe og aabenbart. bestræbte sig for at skjule sin Paaklædning eller sin Stand, stod af Vognen og spurgte efter Frøken Esther. Portnerkonen blev herved fuldkommen beroliget; nu syntes det hende tilstrækkelig forklaret, hvorfor alt var saa stille og roligt hos Frøken Esther. Da den besøgende steg op ad Trappen, lagde Portnerkonen Mærke til Sølvspænderne paa hans Sko og troede at skimte de/ 32 HONORÉ DE BALZAC sorte Fryndser paa en Præstekappes Bælte; hun gik ud og ud spurgte Kusken, hvis Tavshed var hende et Svar, og Portnerkonen troede nu at kende Sammenhængen. Præsten bankede paa Døren til Esthers Lejlighed. Han fik ikke Svar, men hørte lette Suk der inde fra og satte saa Skulderen mod Døren og sprængte den med en Styrke, som utvivlsomt hans Medlidenhed gav ham, hos enhver anden vilde den have tydet paa god Øvelse. Han skyndte sig ind i det andet Værelse, og foran en Madonna af malet Gibs saa han den stakkels Esther, der laa paa Knæ eller snarere var sunken sammen , med foldede Hænder. Grisetten var lige ved at dø. Et udbrændt Fyrfad med Kulgløder fortalte denne forfærdelige Morgenstunds Historie. Hendes Hætte og Domino laa paa Gulvet. Sengen var ikke bragt i Ulave. Den stakkels Pige, hvis Hjærte var bleven ramt af et dødeligt Stød, havde aabenbart truffet sine sidste Forberedelser ved Tilbagekomsten fra Operaen. Et Lommetørklæde, der var gennemvædet med Taarer, beviste livor oprigtig denne bodfærdige Magdalene var i sin Fortvivlelse. Denne fuldstændige Anger fralokkede Præsten et Smil. Men Esther skulde ikke dø endnu, hun havde ladet sin Dør staa aaben uden at beregne, at Luften i begge Værelser tilsammen maatte mættes med mere Kulrøg, før det blev umuligt at indaande den. Dampen havde kun bedøvet hende; den friske Luft, der kom fra Trappen, gav hende nu langsomt Bevidstheden tilbage om alle de udstandne Lidelser. Præsten blev staaende, hensunken i mørke Overvejelser, uden at bevæges af denne Piges guddommelige Skønhed, og han iagttog de første Livstegn, hun gav, som havde det været et Dyr, han saa paa. Hans Blikke vandrede fra dette sammenbrudte Legeme til intetsigende Ting med en iøjnefaldende Ligegyldighed. Han betragtede Indboet i dette Værelse, hvis røde, slidte, kolde Stengulv kun daarlig skjultes af et luvslidt Tæppe. Der fandtes en gammeldags Seng af malet Træ med Gardiner af gult Shirting33 ESTHER. med røde Rosetter, en eneste Lænestol og to Stole, ligeledes betrukne med gul Shirting; af samme Stof var Vindues-Gardinerne. Tapetpapiret havde engang været graat med Blomsterindvævning, men var mørknet og fedtet af Ælde; Kaminen var overlæsset med allehaande Husgeraad og Køkkentøj af tarveligste Art; ved Siden af en Naalepude saa's et Par hvide, vellugtende Handsker, en nydelig Hat hang paa Vandspanden, et elegant Shawl var hængt op for Vinduet, paa en Søm havde en flot Kjole fundet Plads ved Siden af en lille, haard Sofa uden Puder. Mellem udtraadte Slæber saa' man nydelige Smaasko og Knap støvler, der kunde vække en Dronnings Misundelse, skaarede Tallerkener af simpelt Porcellæn

med Levningerne ira det sidste Maaltid, en Kurv fuld af Kartofler og Skiddentøj — og øverst i den den nydeligste Natkappe af Gaze; et usselt Spejl med Glas dør, øde og tomt, med Laanesedler paa alle Hylderne. Saaledes formede sig dette paa én Gang triste og morsomme, uhyggelige og rige Interiør. Denne Luxus mellem Pjalter, hele denne Menage, der var saa nøje afpasset efter det Zigøjnerliv, som førtes af Pigebarnet, der laa hensunken i sin oprevne Dragt som en falden Hest i sit Ridetøj — vækkede nu hele dette besynderlige Skue Tanker hos Præsten? Sagde han til sig selv, at i alt Fald kunde denne forvildede Kvinde ikke beskyldes for Egennytte, siden hun kunde forene en saadan Armod omkring sig med sin Kærlighed til en rig, ung Mand? Følte han Medlidenhed og Gru? Kom hans Menneskekærlighed i Bevægelse? Hvem der havde set ham staa dér i Værelset med Armene over Kors, med rynket Pande, sammenbidte Læber og barske Blikke, vilde snarere have troet ham optaget af skumle, hadefulde Tanker, indbyrdes mod stridende Overvejelser og mørke Planer. Sikkert var han uimodtagelig for alle Indtryk fra de herlige Former, den unge Kvindes hensunkne Tilstand bød frem. Hendes hvide, bløde Nakke, hendes smukke, yppigt udviklede Skuldre rev ham ikke Honoré de Balzac : Esther. 334 HONORÉ DE BALZAC hen. Han løftede ikke Esther op fra Gulvet, han lod ikke til at høre de hjærteskærende Suk, der røbede hendes Tilbagevenden til Livet. Først en uhyggelig Hulken og et medynkvækkende Blik, som hun sendte ham, bevægede ham til at løfte hende op og bære hende ind paa Sengen. Den Lethed, hvormed han bar hende, tydede paa en ualmindelig Styrke. „ Lucien" — stønnede hun frem. „Kærligheden vaagner, saa er Kvinden ikke langt borte," sagde Præsten med en Slags Bitterhed. Offeret for de parisiske Laster opdagede nu sin Rednings mands Dragt og sagde med et Smil som et Barn, der faar en længe ønsket Genstand i Hænde: „Saa skal jeg da ikke dø, før jeg har forsonet mig med Gud." „De kan nu gøre Bod for Deres Synder," sagde Præsten. der vædede hendes Pande med Vand og lod hende lugte til en Flaske Eddike, som han fandt i en Krog. „Jeg mærker, at Livet vender tilbage i Stedet for at flygte fra mig," sagde hun efter at have modtaget Præstens Hjælp, og med ægte, naturlige Bevægelser gav hun ham sin Taknemlighed til Kende. En yndefuld Pantomime, selve Gratierne værdig! Den for klarede fuldt ud, hvorfor hun havde faaet sit Tilnavn. „Befmder De Dem nu bedre?" spurgte Præsten og gav hende et Glas Sukkervand at drikke. Denne Mand syntes at være hjemme i Smaahjem af denne Art. Han vidste, hvor alting havde sin Plads. Dette Privilegium paa overalt at være som hjemme tilhører kun Konger, Pigebørn og Tyve. „Naar De- er kommen Dem rigtig," sagde denne besynderlige Præst efter en Pavse, „maa De fortælle mig, hvorfor De har begaaet Deres sidste Forbrydelse, dette paabegyndte Selv mord."35 ESTHER . „Min Historie er ikke indviklet, ærværdige Fader," svarede hun. „For tre Maaneder siden levede-jeg endnu i de forfærdelige Forhold, til hvilke jeg er født. Jeg var den laveste, den af skyeligste af alle Skabninger, nu er jeg blot den ulykkeligste af alle. Lad mig slippe for at fortælle Dem om min stakkels Moder, der døde, myrdet — — — " i. „Af en Kapitejn i et berygtet Hus," afbrød Præsten sit Skriftebarn — — — „Jeg kender Deres Herkomst, og jeg ved, at om en Skabning af Deres Køn nogensinde kan undskyldes, fordi hun fører et slet Liv, saa er det Dem, thi De har ikke haft gode Exempler at følge." „Ak, jeg er ikke døbt, og jeg har aldrig faaet Undervisning i nogen Religion." „Saa staar alt til at oprette," sagde Præsten, „ifald da Deres Tro og Deres Anger er oprigtig og uden Bagtanke." „Jeg har kun Tanke for Lucien og Gud," sagde hun med rørende Troskyldighed. „De mener Gud og Lucien," svarede Præsten smilende. „De minder mig om Hensigten med mit Besøg. Undlad ikke at fortælle mig noget af, hvad der vedrører den unge Mand, De nævnte. " „De kommer altsaa i hans Ærinde?" spurgte hun med et forelsket Udtryk, der vilde have rørt enhver anden Præst. „Aa, han har anet, hvad der vilde ske." „Nej," svarede han, „det er ikke for Deres Død, det er for Deres Liv, vi interesserer os. Fortali mig om Deres Forhold til ham." „1 to Ord," lovede hun. Den stakkels Pige skælvede ved Præstens barske Tone — men som en Kvinde, der ikke længer er forbavset over at blive behandlet brutalt. „ Lucien er Lucien," begyndte hun igen, „den smukkeste unge Mand i Verden og det bedste Menneske, der findes paa36 HONORÉ DE BALZAC Jorden. Men hvis De kender ham, maa min Forelskelse i ham jo være Dem en ganske naturlig Ting. Jeg mødte ham tilfældig, for tre Maaneder siden, i Porte-Saint-Martin, hvor jeg var kom men en Dag, jeg havde Udgangslov. Vi havde nemlig fri en Gang om Ugen i Madam Megnardies Hus, hvor jeg dengang var. Dagen efter, kan De nok forståa, tog jeg mig fri uden Forlov. Jeg havde lært Kærligheden at kende, og den havde forvandlet mig saadan, at, da jeg kom hjem fra Teatret, kendte jeg ikke mig selv igen; jeg var led ved mig selv. Lucien har aldrig kunnet faa noget at vide. I Stedet for at sige ham, hvor jeg boede, opgav jeg ham

Adressen paa Stedet her, her boede den gang én af mine Veninder, hun var rar og overlod mig sin. Lejlighed, Jeg sværger Dem til ved alt, hvad der er helligt ..." „Man skal aldrig sværge." „Er det da at sværge, at give sit Ord ved alt helligt? Saa meget er vist, siden den Dag har jeg i dette Værelse ar bejdet som et vanvittigt Menneske med at sy Skjorter for en god Franc Stykket, jeg vilde leve af hæderligt Arbejde. En Maa ned igennem har jeg kun haft Kartofler at leve af for at være god og værdig mod Lucien, der elsker mig og respekterer mig som den ærbareste af alle ærbare Kvinder. Jeg har. sendt Be retning ind til Politiet for igen at blive for honnet Kvinde at regne, og jeg er sat under to Aars Kontrol. De, der har saa let ved at indskrive én paa Vanærens Lister, gør saa mange Vanskeligheder ved igen at stryge én af dem. Alt, hvad jeg bad Himlen om, var at beskytte min Beslutning. I April fylder jeg nitten Aar; når man ikke er ældre, maa der dog endnn være Udveje. Selv har jeg en Fornemmelse, som om jeg først var født for tre Maaneder siden . . . Jeg bad til den gode Gud hver Morgen, bad ham forhindre, at Lucien nogensinde fik noget at vide om mit tidligere Liv. Jeg har købt den Madonna derhenne; jeg bad til hende paa min egen Manér, jeg kan jo ingen Bønner; jeg kan hverken læse eller skrive; jeg har aldrig37 ESTHER. været i en Kirke, har aldrig set den gode Gud, undtagen når jeg af Nysgærrighed stod stille og saa paa en Procession." „Hvad siger De da til den hellige Jomfru?" „Jeg taler til hende, som jeg taler til Lucien, jeg bruger de samme Udtryk, eler bringer ham Taarer i Øjnene." „ Taarer?" „Af Glæde," skyndte hun sig at tilføje. „ Stakkels Dreng, vi forstaar hinanden saa godt, som om vi havde én Sjæl! Han er saa god og kærlig, saa mild af Hjærte og Tanke, i alt, hvad han foretager sig! . . . Han siger, han er Digter; jeg paastaar nu, at han er Gud. Bliv ikke vred ... I Præster véd jo ikke, hvad Kærlighed vil sige. Kun Piger af min Slags kender Mæn dene saa godt, at vi rigtig kan skatte en Lucien. En Lucien. forstaar De, er ligesaa sjælden som en syndfri Kvinde. Naar man møder ham, kan man ikke elske andre end ham, det er vist. Men en saadan Mand fortjener at finde en Kvinde, der er hans Lige. Jeg vilde saa gærne være min Luciens Kærlighed værdig. Og deraf kommer al min Ulykke. Igaar Aftes paa Operaballet blev jeg genkendt af nogle unge Mænd, der ikke ejer mere Hjærte, end Tigrene ejer Medlidenhed; med en Tiger skulde jeg endda kunne komme ud af det! Det Uskyldighedens Slør, jeg havde iført mig, blev revet bort; deres Latter sønder skar mit Hovede og mit Hjærte. De maa ikke tro, at De har frelst mig; jeg dør af Sorg." „De taler om et Uskyldighedens Slør?" sagde Præsten. „De har altsaa ikke tilstaaet Lucien Deres Gunst?" „Aa, ærværdige Fader, hvor kan De, som kender ham, rette et saadant Spørgsmaal til mig?" svarede hun med et stolt Smil. „Man modstaar ikke en Gud." „Tal ikke gudsbespotteligt, " sagde den gejstlige med blid Stemme. B lngen kan ligne Gud; Overdrivelsen klæder den virkelige Kærlighed ilde. De havde ikke nogen ren og sand Kærlighed til Deres Afgud. Hvis De virkelig var undergaaet den38 HONORÉ DE BALZAC Forvandling, som De roser Dem af, vilde De have vundet de Dyder, der kommer i Uskyldighedens Følge. De vilde have lært Kyskhedens Lykke, Undseelsens Jomfruelighed at kende, disse Egenskaber, der er den unge Piges Hæder og Pryd. De elsker ham ikke." Esther gjorde en forfærdet Bevægelse, som Præsten saa", men som ikke rokkede denne Skriftefaders Koldblodighed. „Som jeg siger Dem, De elsker ham for Deres egen Skyld, og ikke for hans, for de timelige Glæder, som beruser Dem, ikke af ren Kærlighed. Har De betænkt, at De fornedrede ham ved Deres urene Fortid, at De stod i Begreb med at fordærve et Barn ved disse forfærdelige Laster, som har skaffet Dem Deres berygtede Tilnavn? De har handlet tankeløst mod Dem selv og mod Deres Kærlighed for en Dag ..." „For en Dag!" gentog hun og løftede Blikket „Hvad skal man ellers kalde en Kærlighed, der ikke er evig og ikke forener os helt ind i den Kristnes tilkommende Liv med den. som vi elsker?" „Det er sandt, jeg vil være Katholik," udbrød hun dumpt og hæftigt med et Udtryk, der vilde have skaffet hende vor Frelsers Tilgivelse. „Tror De, at et Pigebarn, som hverken har modtaget Kir kens eller Kundskabens Daab, — som hverken kan læse eller skrive eller bede — som ikke kan gaa et Skridt, uden at Bro stenene rejser sig for at anklage hende, og som kun udmærker sig ved en flygtig Skønhed, som Sygdom kan berøve hende den Dag i Morgen . . . tror De. at en saadan fornedret og ringe agtet Skabning, der ovenikøbet selv kendte sin Fornedrelse (De havde været mere undskyldig, hvis De havde været uvidende herom og elsket mindre) . . . tror De, at et tilkommende Offer for Selvmord og Helvede kunde blive Lucien de Rubemprés Hustru?" Hver Sætning var et Dolkestød, der ramte hende i Hjærtet.39 ESTHER. Og ved hver Sætning bevidnede hendes tiltagende Hulken, hen des strømmende Taarer den Magt, med hvilken Lyset trængte ind i hendes Tankegang, der var saa ren som en Vilds, i hendes Sjæl, der nu omsider var vækket, i hendes Natur, som Fordær velsen havde dækket med et Lag

af smudsig Is, der nu smæltede bort for Troens Sol. „ Hvorfor døde jeg dog ikke!" var den eneste Forestilling, hun kunde give Udtryk under den Strøm af Tanker, der kval fuldt randt igennem hendes Hjærne. „Min Datter," sagde den frygtelige Dommer, „der gives en Kærlighed, som man ikke tilstaar for noget Menneske, men som kalder Englenes lykkelige Smil frem, nåar man tilstaar den for dem." „Hvad er det for en Kærlighed?" „Det er den haabløse Kærlighed, saafremt den inspirerer til Liv, saafremt den fremkalder Selvopofrelsens Princip og for ædler alle Handlinger gennem Tanken om at naa frem til en ideal Fuldkommengørelse. Ja, den Kærlighed fryder Englene, den lærer os at kende Gud. Uophørligt at fuldkommengøre sig for at gøre sig værdig til den, man elsker, at bringe ham tusinde hemmelige Ofre, at tilbede ham paa Afstand, at give ham sit Blod Draabe for Draabe, at ofre ham sin Forfængelig hed, hverken at nære Stolthed eller Vrede overfor ham, at give ham alt. hvad han ønsker, selv om det blev til éns egen Skade, at elske, hvad han elsker, altid have sit Ansigt vendt imod ham for at følge ham, uden at han véd deraf; en saadan Kærlighed vilde Religionen have tilgivet Dem, den krænkede hverken de menneskelige eller de guddommelige Love, og den førte ad andre Veje end Deres urene Vellyst." Ved at høre denne frygtelige Dom udtrykt og samlet i ét Ord (og hvilket Ord, og med hvilken Betoning blev det ikke ud talt), grebes Esther af en ret forstaaelig Mistro. Dette Ord var som et Tordenskrald, der røbede, at et Uvejr var i Færd med40 HONORÉ DE BALZAC at bryde løs. Hun saa paa denne Præst, og hun grebes af den Beklemmelse, som selv den modigste ikke kan unddrage sig overfor en pludselig og truende Fare. Intet Blik havde kunnet udspejde, hvad der foregik i denne Mands Indre; men selv for den Dristigste havde der været mere Grund til Gysen end til Haab ved Synet af hans Øjne, der fordum havde været klare og gule som en Tigers, men over hvilke Modgang og Savn havde draget et Slør lig det, der i Hundedagene dækker Hori sonten : Jorden er hed og lys, men Taagen skjuler den i übe stemt Damp og gør den næsten usynlig. Hans gravitetiske Alvor var fuldstændig en Spaniers; dybe Rynker, som talrige Kopar gjorde frastødende og hæslige, furede hans olivengule, solbrændte Ansigt. Dette Ansigts Haardhed traadte saa meget stærkere frem, fordi det var indrammet af en tør og kedelig Præsteparyk af sort Farve, der havde rødlige Toner, hvor Lyset faldt. Hans Hænder, der lig nede en gammel Soldats, hans hrede, stærke Skuldre, kunde passe for en af disse Karyatider, som Middelalderens Arkitekter har an vendt i flere italienske Paladser , og som findes i mat Efterligning paa Ponte-Saint-Martin Teatrets Facade. Selv den mindst skarp synede kunde sige sig selv, at de hedeste Lidenskaber eller ganske ualmindelige Begivenheder havde drevet denne Mand i Kirkens Skød ; sikkert havde kun de voldsomste Stød af Skæbnen kunnet forandre hans Bane, om ellers en saadan Natur var modtagelig for Forandringer. Kvinder, som har ført det Liv, Esther nu saa bittert afskyede, nåar efterhaanden til absolut Ligegyldighed for Mandens ydere Former. De ligner heri vore Dages literære Kritik, som i flere Retninger indbyder til denne Sammenligning, og som efterhaanden opnaar en dyb Ligegyldighed for alle kunstneriske Formler: den har læst saa mange Arbejder, har set saa mange 'glide sporløst hen, har vænnet sig saa nøje til de skrevne Sider, den har set saa mange Dramer, og den har skrevet saa mange Artikler uden at sige sin virkelige Mening, den har saa ofte forraadt Kunstens Sag for sine private Ven41 ESTHER. skaber og Fjendskaber, at den tilsidst føler Lede ved alting, men ikke desto mindre bliver ved at fælde Domme. Der maa et Mirakel til, for at en saadan Skribent skal frembringe et virkeligt Arbejde, ligesom den rene og ædle Kærlighed ogsaa kun i Kraft af et Underværk kan udfolde sig i en Glædespiges Sjæl. Baade Tonefald og Manérer hos denne Præst forekom det stakkels Pigebarn saa fjendske, at hun mindre troede sig Genstand for en kærlig Bekymring end et nødvendigt Led i en eller anden Plan. Uden at forståa at skeine mellem den per sonlige Interesses Sprog og den gejstlige Salvelse — thi man skal være godt paa sin Post for at tåge sig i Agt for de falske Penge, der kommer fra en Vens Haand — befandt hun sig som mellem Kløerne paa en uhyggelig Rovfugl, der slog ned paa hende efter længe at have svævet i Luften over hende, og i sin Skræk sagde hun med urolig Stemme disse Ord: „Jeg troede, det var Præsternes Hværv at trøste os, men De myrder mig." Ved dette uskyldige Udbrud undslap der Præsten en hæftig Haandbevægelse, og han tav lidt og samlede sine Tanker, før han svarede. I dette Øjeblik iagttog de to Mennesker, hvem en saa besynderlig Skæbne havde ført sammen, hinanden i Smug. Præsten forstod Pigen, uden at Pigen var i Stand til at forståa Præsten. Aabenbart opgav han en eller anden Plan, der havde truet den stakkels Esther, og genoptog sine oprindelige Ideer. „Vi er Læger for Sjælene," sagde han med blid Stemme, „og vi véd, hvilke Lægemiddler, der passer for deres Syg domme." „Ulykken fortjener megen Overbærenhed, " sagde Esther. Hun troede at have tåget fejl,

kastede sig for Præstens Fødder, kyssede med dyb Ydmyghed Fligen af hans Kjole og saa' op paa ham med Øjne, der var vaade af Taarer. „Jeg troede, jeg havde gjort mit bedste," sagde hun. „Hør efter, hvad jeg siger, mit Barn. Deres skæbnesvangre42 HONORÉ DE BALZAC Rygte har bragt Luciens Familje til Fortvivlelse, den frygter — og med god Grund, — at De skal forlede ham til Letsindighed, trække ham ind i en Verden af Daarskab." „Det er sandt; det var mig, der havde faaet ham med paa Ballet." „De er saa smuk, at han gærne vil prale med Dem over for Folk, vise Dem frem med Stolthed som en Paradehest. Hvis han kun ødede sine Penge bort! Men han vil ogsaa øde sin Tid og sine Evner, han vil miste Interessen for den smukke Fremtid, som hans Venner vil berede ham. I Stedet for en Gang med Tiden at blive Gesandt, rig, beundret, anset, vil han nøjes med som saa mange andre udsvævende Folk, der har druknet deres Evner i Paris' Dynd, at have været en prostitueret Kvindes Elsker. Hvad Dem angaar, vil De før eller senere genoptage Deres tidligere Liv efter en kort Stund at have været oppe i en højere Sfære, thi De har ikke den Sjælsstyrke, som en god Opdragelse giver til at modstaa Fristelserne og tænke paa Fremtiden. De afbryder ligesaa lidt Forbindelsen med Deres Veninder, som De er sluppen bort fra de Mennesker, der i Nat fornærmede Dem i Operaen. Luciens sande Venner er bleven ængstede over hans Forelskelse i Dem, de har fulgt hans Skridt og har erfaret alt. Fulde af Forfærdelse har de sendt mig til Dem for at undersøge Deres Forhold og træffe Bestemmelser om Deres Skæbne; de er mægtige nok til at fjærne en Anstødssten fra Luciens Vej, men de er ikke blottede for Medlidenhed. Det skal De vide, min Datter; en Kvinde, som Lucien elsker, har Krav paa deres Respekt, ligesom en sand Kristen har Ærbødig hed for Dyndet, hvorpaa det guddommelige Lys tilfældigvis skin ner. Jeg er kommen her som Redskab for deres godgørende Tanke; men hvis jeg havde fundet Dem fuldstændig fordærvet, trodsig og døv for Angerens Stemme, vilde jeg have overgivet Dem til disse Menneskers Vrede. Dette borgerlige Fribrev, som43 ESTHER. Politiet saa sjældent kan udstede — af Hensyn til selve Sam fundet — og som jeg har hørt Dem ønske med den sande Angers Lidenskab — det har jeg her," sagde Præsten og frem drog et Dokument af sit Bælte. „Vi saa' Dem igaar, dette Fri brev er dateret i Dag; deraf kan De se, hvor mægtige Folk der interessere sig for Lucien." Ved Synet af dette Papir grebes Esther, som ikke havde turdet tænke paa en saadan Lykke, af en krampagtig Skælven, og paa hendes Læber lejrede der sig et stivt, næsten vanvittigt Smil. Præsten stod stille og saa' paa dette Barn, om hun, be røvet den frygtelige Styrke, som fordærvede Mennesker henter af selve deres Fordærvelse og henvist til sin oprindelige sarte og svage Natur vilde kunne modstaa saa voldsomme Indtryk. Hvis Esther havde været en udlært Tøjte, vilde hun have spillet Komedie; men netop fordi hun paa ny var bleven uskyldig og ærlig, kunde hun dø, som en blind, der er bleven opereret, paa ny kan miste Synet som Følge af altfor stærkt Dagslys. Denne Mand saa' da i dette Øjeblik dybt ind i en Menneskesjæl, men han bevarede ligefuldt sin frygtelige Ro : det var en kold, hvid, himmelstræbende Alp, rynket og furet, med Sider af Granit — og alligevel godgørende. Letsindige Piger er letbevægelige Væ sener, der uden fornuftig Grund skifter fra den sløveste Mistro til absolut Tillidsfuldhed. I denne Retning staa de under Dyrene. Tilbøjelige til Yderligheder i alle Retninger, i deres Glæder, i deres Sorger, i deres Tro og deres Vantro, vilde de næsten alle ende som sindssyge, hvis ikke den store Dødelighed imellem dem ryddede saa stærkt op i Rækkerne, og hvis ikke lykkelige Tilfældigheder løftede en Del af dem op fra det Dynd, hvori de lever. For tilbunds at forståa dette ynkværdige Livs Kvaler, maatte man have sét hvor langt en Skabning kan naa frem paa Vanviddets Bane uden dog at blive der; Zitteraalens Extase, som hun dér vred sig for Præstens Fødder, var i Sandhed be undringsværdig. Den stakkels Pige stirrede paa det befriende44 HONORÉ DE BALZAC Stykke Papir med et Udtryk, som Dånte har glemt, og som overgik alt hvad han i sit „Helvede" har fundet paa. Men Tilbage slaget indfandt sig sammen mccl Taarerne. Esther rejste sig, slyngede sine Arme om Halsen paa Præsten, lænede sit Hovede til hans Bryst og græd, kyssede det simple Klæde, der dækkede over dette Hjærte af Staal, ret som om hun kunde trænge ind dertil. Hun greb hans Hænder og bedækkede dem med Kys; hun anvendte — men i et helligt Udbrud af Tak némlighed, — alle sine kælne Kærtegn, ødslede paa ham med de sødeste Navne og gentog tusinde og atter tusinde Gange „Giv mig det!" med ligesaa mange forskellige Betoninger! Hun indhyllede ham i Ømhed, bedækkede ham med Blik med en Voldsomhed og Fart, der helt overrumplede ham. Han forstod, hvor vanskeligt det var at modstaa denne henrivende Kvinde, han fattede med ét Luciens Kærlighed, begreb , hvad det var der havde bedaaret Digteren. Men selv skamfuld over et Øjeblik at have været under Paavirkning af denne Ynde, skød Præsten straks efter hæftigt Esther fra sig. Skamfuld satte

hun sig ned, thi han sagde til hende; „De er og bliver Skøge." Og . koldt gemte han paany Dokumentet i sit Bælte. Som et Barn, der kun har et eneste Ønske i Hovedet, vedblev Esther uden Ophør at betragte det Sted af Bæltet, hvor Papiret sad skjult. „Mit Barn" , tog Præsten igen til Orde efter en Pavse, „ Deres Moder var Jødinde, og De er ikke bleven døbt, men ikke heller har De været i Synagogen. De staar uden for Religionens Grænser ligesom de smaa Børn." „De srriaa Børn," gentog hun med rørt Stemme. „Men paa den anden Side staar De i Politiets Protokol, som et Nummer, et Tal uden for de borgerlige Love," vedblev Præsten uden at lade sig forstyrre. „Hvis Deres Kærlighed45 ESTHER virkelig har bibragt Dem den Forestilling, at De først ret kom til Livet for tre Maaneder siden , maa De jo siden den Dag befinde Dem som om De virkelig var et Barn. Følgelig maa De opføre Dem som et Barn; De maa undgaa en fuldstændig Forvandling, og jeg paatager mig at gøre Dem ukendelig. Først og fremmest skal De glemme Lucien." Den stakkels Pige ramtes i Hjærtet ved disse Ord ; hun saa' op paa Præsten og rystede paa Hovedet; tale kunde hun ikke, nu da hun paa ny fandt en Bøddel i sin Redningsmand. „De maa idetmindste give Afkald paa at se ham," sagde Præsten. „Jeg vil bringe Dem til et Kloster, hvor unge Piger af de bedste Familjer modtager deres Opclragelse; dér skal De oplæres som Katholik, i den kristne Tro, dér skal De lære Religionen at kende ; en Gang vil De kunne forlade dette Hus som en kysk, ren og velopdragen ung Pige, hvis ..." ii Præsten rakte en Finger i Vejret og gjorde et Ophold „Hvis De," fortsatte han „ føler Dem stærk nok til at sige Zitteraalen Farvel her paa dette Sted." „Ak," udbrød det stakkels Barn, for hvem hvert af Præstens Ord havde lydt som en Tone af Paradisets Musik, „ak, hvis det var muligt at jeg kunde udgyde alt mit Blod og faa nyt i Stedet!" „Hør efter, hvad jeg siger." Hun tav. „ Deres Fremtid afhænger af, hvor fuldstændig De forstaar at glemme. Tænk paa, hvilke Forpligtelser der paahviler Dem: et Ord, en Gestus, der røber Zitteraalen, dræber Luciens Hustru ; et Ord udtalt i Drømme, en uvilkaarlig Tanke, et übeskedent Blik, en utaalmodig Bevægelse, en gammel Min delse, en Skødesløshed, blot et Nik, der røber, hvad De véd eller til Deres Ulykke har vidst." „Nuvel, ærværdige Fader," sagde Esther med en Helgen indes Begejstring „at gaa i Sko af glødende Jærn og alligevel46 HONOBÉ DE BALZAC smile, at gaa klæclt i et Snøreliv, besat med Jærnspidser og alligevel bevare en Danserindes Ynde, at spise Brød. der er bestrøet med Aske, at drikke Absinth, alt skal være mig kært og let." Hun faldt igen paa Knæ og kyssede Præstens Sko, hun vædede dem med sine strømmende Taarer og klamrede sig til lians Ben , idet hun fremstammede vanvittige Ord og samtidig græd af Glæde. Hendes skønne, prægtige lyse Håar faldt ned og dannede som et Tæppe under Fødderne paa dette Himmelens Sendebud. Men hun genfandt ham mørk og haard, da hun atter rejste sig og søgte hans Blik. „ Hvormed har jeg fornærmet Dem?" spurgte hun helt forskrækket. „Jeg har hørt Tale om en Kvinde af min Stand, der indgned Jesus Kristus Fødder med vellugtende Salve. Ak, Dyden har gjort mig saa fattig, at jeg nu kun har mine Taarer at byde Dem." „Hørte De ikke, hvad jeg sagde?" gav han med barsk Stemme til Svar. „Jeg sagde Dem, at De skal kunne forlade det Hus, hvortil jeg fører Dem, saa forandret baade paa Legeme og Sjæl, at ingen af dem, der før har kendt Dem, skal kunne raabe B Esther" efter Dem og faa Dem til at vende Hovedet. Igaar havde Kærligheden ikke givet Dem Styrke nok til at begrave Glædespigen saa godt, at hun ikke kunde komme til Syne paa ny; hun viser sig igen i den Hyldest, De vier mig, skønt den kun sømmer sig overfor Gud." „Er det da ikke ham, der har sendt Dem til mig?" spurgte hun. „Hvis De faar Lucien for Øje, saalænge Deres Opdragelse staar paa, er alt forbi," vedblev han. „Betænk vel dette." „Hvem vil trøste ham?" spurgte hun. „Hvad trøstede De ham for?" spurgte Præsten; og for første Gang under denne Samtale mærkedes der en nervøs Skælven i hans Stemme.47 ESTHER. „Jeg véd ikke, men han var ofte bedrøvet, nåar han kom." „ Bedrøvet" afbrød Præsten. „ Sagde han Dem, hvorover han var bedrøvet?" „ Aldrig" svarede hun. „Han var bedrøvet over at elske en Pige som Dém." sagde han brutalt. „Ak ja, han havde god Grund dertil," indrømmede hun ydmygt; jeg er den foragteligste Skabning af mit Køn, og kun min store Kærlighed kunde skaffe mig Naade for hans Øjne." , Denne Kærlighed maa give Dem Mod til blindt at adlyde mig. Hvis jeg nu med det samme tog Dem med til det Hus, hvor De skal have Deres Opdragelse, vilde alle Folk her i Stedet fortælle Lucien . at De i Dag Søndag er tåget herfra sammen med en Præst; saa kunde han finde Deres Spor. Nåar der er gaaet otte Dage og Portnerkonen ikke ser mig komme igen, vil hun antage mig for at være det, som jeg i Virkeligheden ikke er. Lad os altsaa sige, at i Dag otte Dage, Klokken syv om Aftenen, forlader De i al Hemmelighed Huset og sætter Dem i en Droske, der skal vente Dem for Enden af Frondeurs-Gaden. I disse otte Dage maa De undgaa Lucien, find paa

Undskyldninger, nægt Dem hjemme for ham, og gaa ind til én af Deres Veninder nåar han kommer. Jeg skal nok faa at vide, om De tager imod ham, og gør De det, er alt forbi, saa kommer jeg end ikke igen. De behøver de otte Dage til at skaffe Dem anstændige Klæder og til at afiægge Deres forfløjne Udtryk," tilføjede han og lagde en Penge pung paa Kaminen. „Der er i Deres Miner, i Deres Dragt noget som Pariserne kender altfor godt. og som røber dem, hvem De er. Har De aldrig paa Gaden eller paa Bulevarderne mødt en pæn, ærbar ung Pige der spadserede med sin Moder?" „Ak jo, det har jeg desværre. At se en Moder og hendes Datter er én af de tungeste Straffe for mig og mine Lige; det Syn vækker Angeren til Live, som laa gemt i vore Hjærters48 HONORÉ DE BALZAC lønligste Kroge. . . Jeg ved kun altfor godt alt, hvad der fattes mig." „Godt, saa véd De ogsaa, hvorledes De skal være næste Søndag," sagde Præsten og rejste sig. fl Ak", sagde hun, „lær mig, før De gaar, en rigtig Bøn, at jeg kan bede til Gud." Det. var et rørende Syn at se denne Præst i Færd med at lære dette Pigebarn Ave Maria og Pater noster paa Fransk. „Hvor det er smukt!" sagde Esther, da hun var naaet til uden Fejl at gentage disse to prægtige og folkelige Udtryk for den katholske Tro. „Hvad hedder De?" spurgte hun Præsten, da han bød hende Farvel. n Carlos Herrera. Jeg Fædreland." er Spanier og forvist fra mit Esther tog hans Haand længere en Skøge, men en sit Fald. og kyssede den, hun var ikke Engel, der rejste sig igen efter — En Mandag Morgen i Marts samme Aar opdagede er berømt for den aristokratiske Pensionærerne i et Hus, der og religiøse Opdragelse, som bibringes dér, at deres vakre Skare var bleven forøget med en nyankommen, hvis Skønhed übe stridelig overstraalede alle de andres, ikke blot som Helhed tåget, men ogsaa i de enkelte Fuldkommenheder, hver især af dem kunde rose sig af. I Frankrig er det overordentlig sjældent, for ikke at sige umuligt at træffe paa alle de berømte tredive Fuldkommenheder, der ere beskrevne paa Vers af den persiske Digter, og som en Kvinde maa eje for at være fuldendt skøn. I Frankrig mangler Kvinderne den afsluttede Helhedsvirkning, til Gengæld finder man hos dem henrivende Enkeltheder. Den imponerende, plastiske Skønhed, som tiltaler, Billedhuggerkunsten, og som den har gengivet i enkelte Arbejder" som Diana og49 ESTHER. Venus Callipygos, hører særlig hjemme i Grækenland og Lille- Asien. Esther stammede fra denne Menneskehedens Vugge, Skønhedens Fædreland : hendes Moder var Jødinde. Saa tit end Jøderne er vanslægtede gennem Blanding méd andre Folk, frembyder de dog i deres talrige Stammer ikke faa Tilfælde paa fuldstændig Bevarelse af den asiatiske Skønheds vidunderlige Type. Naar de ikke er afskrækkende grimme, ejer de de ar meniske Ansigters rene og prægtige Linjer. Esther vilde have vundet Serailets Skønhedspris; hun besad alle tredive Ynder i harmonisk Blanding. Langt fra at svække hendes fuldendte Former, hendes friske Sundhed havde hendes urolige Liv meddelt hende en übestemt Duft af Kvindelighed — som den endnu ikke fuldmodne Frugt. Havde hun tilbragt nogen Tid endnu paa samme Vis, var hun let bleven for fyldig. Hun havde, hvad der er meget sjældent, næsten enestaaende hos ganske unge Piger, Hænder af uforlignelig Fornemhed, bløde og gennemsigtige og hvide som Kvindens Hænder bliver efter det andet Svangerskab. Hendes Håar kunde ikke nogen Frisør omslutte med sin Haand, det var saa langt og rigt, at det slæbte ad Jorden, nåar hun løste det ud, thi Esther var lille af Væxt, ret skabt til et Legetøj, som man uden Anstrengelse kan løfte og bære paa sine Arme. Hendes Hud var fin som kinesisk Papir, lys uden at være tør. blød uden at være fugtig. Overmaade nervøs og fin af hele sit Ydre kunde Esther ofte fængsle Opmærksomheden ved et Træk der hyppigt findes paa Raphaels Malerier, thi Raphael er den Maler, der fremfor nogen har forstaaet at gen give den jødiske Skønhed. Dette forunderlige Træk skyldtes, de dybe, hvælvede Øjenhuler, der ligesom stillede Øjet frit i sin Ramme. Naar Ungdommen forlener saadanne smukke Buer med sin rene, friske Farve, når Lyset, som trænger ind under dem, fortoner sig derinde i et dæmpet Rosa, ejer Blikket en Skat af Ømhed, der henrykker en Elsker, men bringer Malei> kunsten til Fortvivlelse. Øjet hviler som et sjældent, kostbart Honoré de Balzac: Esther. 450 HONORÉ DE BALZAC Æg i en Rede af silkebløde Fjer. Saa straalende var Esthers Blik, at kun dets übeskrivelige Ømhed dæmpede Glansen. Kun de Racer, der stammer fra de store Ørkener, besidder disse Øjne med Magt til at fortrylle alle; at fortrylle i hvert Fald en enkelt med sit Blik er enhver Kvinde i Stand til. Ørkenracernes Øjne beholder utvivlsomt noget tilbage af den Uendelighed, de har beskuet. Saaledes straalede endnu efter Racens attenhundredeaarige Landflygtighed Østerlands Sol i Esthers Øjne og Ansigt. Dette Blik udøvede ikke nogen uhyggelig Tryllemagt, det udsendte en mild Varme, det rørte uden at vække Undren, og selv den mest staalsatte Vilje maatte kunne smæltes af dets stille Flamme. Esther havde besejret alt Had, hun havde forbavset Paris' Udhalere ; først og fremmest var det dette

hendes Blik og hendes fine Huds Blødhed, der havde bragt hende det skæbnesvangre Tilnavn, som nær havde bragt hende i Graven. Alt andet hos hende var i harmonisk Overensstemmelse med, hvad der sømmede sig for en Fé fra den glødende Sandørken. Hun havde en fast og stolt mejslet Pande. Hendes Næse var som Arabernes fin, tynd med ovale smukke Næsebor. Hendes røde, friske Mund var en Rose, som endnu ikke skæmmedes af nogen Overlast, og som alle Orgier ikke havde kunnet betage dens Ynde. Hagen, der var formet, som om en forelsket Billedhugger havde draget dens Omrids, var hvid som Mælk. En eneste Omstændighed, som hun ikke havde kunnet raade Bod, forraadte den lavt sunkne Kurtisane: det var hendes ødelagte Negle, som kun Tiden vilde kunne gengive deres elegante Form, saa medtagne var de af al mulig Gerning i Huset. De unge Pensionærer begyndte med at misunde disse Vid undere af Skønhed, men det vårede ikke længe, før de beundrede dem. Den første Uge var ikke gaaet til Ende, før de med Hengivenhed havde sluttet sig til den naive Esther, thi de interesserede sig for den hemmelige Lidelseshistorie, de anedeESTHRR. 51 hos en ung Pige paa atten Aar, der hverken kunde læse eller skrive, for hvem enhver Kundskab, enhver Belæring var ny , og som skulde skaffe Erkebiskoppen Æren for at om vende en Jødinde til Katholicismen , Klosteret Højtideligheden ved hendes Daabsfest. De tilgav hende hendes Skønhed, thi de følte, at deres Opdragelse alligevel gav dem Ovetaget. Esther lærte snart disse fine unge Pigers Manérer og Maade at tale paa, eller rettere sagt, hun genfandt sin oprindelige Natur. Forvandlingen blev saa fuldstændig, at Herrera selv ved sit første Besøg forbavsedes, han, hvem ellers intet i Verden syntes at kunne overraske — og Priorinden komplimenterede ham for hans Myndling. Disse Kvinder havde aldrig under deres Opdragervirksomhed truffet paa et mere elskværdigt Naturel, en sandere Beskedenhed eller større Lærelyst. Naar en Kvinde har gennemgaaet, hvad Esther har lidt, og har for Øje en Be lønning, som den, Spanieren lovede Esther, skal det gaa under ligt til, om hun ikke virkeliggør hine Mirakler fra Oldkirkens Dage, som Jesuiterne fornyede i Paraguay. ‚Hun er saa opbyggelig," sagde Priorinden og kyssede hende paa Panden. Dette ægte katholske Udtryk siger i Virkeligheden alt. I Fritimerne udspurgte Esther paa forsigtig Vis sine Kammerater om de mest ligefremme Ting af Verden, der dog for hende var som et Barns første Indblik i Tilværelsen. Da hun fik at vide, at hun paa sin Daabsdag og ved sin første Altergang skulde klædes i hvidt, med hvidt Silkeskærf, hvide Baand, hvide Sko, hvide Handsker og hvide Sløjfer i Haaret, brast hun i Taarer til sine Kammeraters Forbavselse. Det vai et Modstykke til Scenen med Jepthas Datter paa Bjærget. Kurtisanen blev bange for, at de skulde gennemskue hejide, og hun skød Skylden for dette hæftige Tungsinds-Anfald paa den Glæde, som hun paa Forhaand følte ved den relieiøse Fest.52 HONORÉ DE BALZAC Uden selv at vide af det gemte Esther i sit Hjærte en Kærlighed, der fortærede hende, en sælsom Følelse, en Attråa, der var stærkere hos hende, der vidste alt, end hos en Jomfru, der intet véd , skønt denne Attraas Maal er det samme hos begge. I de første Maaneder hjalp Nyheden ved det inde sluttede Liv, Undervisningstimernes Overraskelser, Pveligions øvelserne, kort sagt alt, hende til at holde de gamle Erin dringer nede. Men vi har forskellige Arter af Hukommelse, Legemet har sin som Sjælen sin, og Nostalgien for Exempel er en Sygdom i den fysiske Hukommelse. I den tredie Maaned blev følgelig denne Jomfrusjæls Energi, der med udbredte Vinger fløj frem imod Paradiset, ikke betvunget, men dog hæmmet ved en dump Modstand, hvis Aarsag Esther ikke selv kendte. Var det Paris' sølede Gader, som hun havde forbandet, der kaldte hende tilbage? Var det hendes ulykkelige, fordums Vaner, der holdt hende lænket i Baand, hun havde glemt — og følte hun dem snære, ligesom gamle Soldater efter Lægernes Paastand endnu kan føle Smærter i de Lemmer, de har mistet? Var Lasten trængt i den Grad ind i hendes Natur, at Daabens hellige Vand endnu ikke kunde naa den Dæmon, som holdt sig skjult derinde? Var Synet af ham, for hvis Skyld hun gjorde saa beundringsværdige Anstrængelser, nødvendigt for den Kvinde, hvem Gud maatte tilgive, at hun sammenblandede den himmelske med den jordiske Kærlighed? Det var jo den jordiske, der havde ført hende til den himmelske. Var det en Forskydning af Livskraften, der fuldbyrdedes i hende, og som medførte uundgaaelige Lidelser? Alt er Tvivl og Usikkerhed paa dette Omraade, som Videnskaben har forsmaaet at undersøge, fordi den fandt Emnet altfor umoralsk og vanske ligt, ret som "om Lægen og Skribenten, Præsten og Politikeren ikke skulde være hævede over al Mistanke ! Ligefuldt, en Læge, hvem Døden standsede i Arbejdet, har haft Mod nok til at paabegynde Studier i denne Retning. Maaské maatte denESTHER. 53 mørke Melankoli, hvis Bytte Esther var bleven , og som for mørkede hendes lykkelige Liv, tilskrives alle de nævnte Grunde tilsammen. Uden selv at kunne ane dette, led hun maaské, som de syge lider, der

hverken lærer Lægekunst eller Kirurgi at kende. Tilfældet er besynderligt. En rigelig og sund Næring — i Steelet for uregelmæssig og slet Føde — gav ikke Esther Kræfter. Et kysk og regelmæssigt Liv, delt mellem passende Arbejde og Hvile — i Stedet for et forvildet og uordentligt Liv — nedbrød den unge Klosterfrøken. Den tryggeste Hvile, de rolige Nætter, der afløste frygtelige og' udmattende Udskejelser, voldte hende en Feber, hvis Symp tomer Sygevogtersken hverken kunde se eller føle. Kortsagt Velværet, Lykken, der fulgte efter Modgang og Ulykke, var lige saa skæbnesvangre for Esther, som de Lidelser, hun havde gennemgaaet, vilde have være det for hendes unge Kammerater. Det som hun hadede, var Livet for hende; det, som hun elskede, var nær ved at slaa hende ihjæl. Hvert Øjeblik kom hendes Legeme i Modstrid med hendes Sjæl. En Gang fiskede man Karper i en sumpet Dam og anbragte dem i smukt, klart Vand i et Marmorbassin for at tilfredsstille et Lune hos Fru de Maintenon, der plejede at fodre dem med Levningerne fra det kongelige Taffel. Karperne døde, den ene efter den anden. En Hofmand gjorde en Bemærkning om denne stumme Opposition i Versailles. „De er ligesom jeg," svarede den illegitime Dronning, „de længes tilbage til deres simple Sumpe." I dette Ord ligger hele Esthers Historie. Ud adtil var hun blid som en Jomfru, der kun af sin kvindelige Skikkelse bindes til Jorden, men i hendes Indre boede en Kejserinde Messalinas Natur. Hun alene vidste Besked om denne hemmelige Kamp mellem en Engel og en Djævel; naar Priorinden bebrejdede hende, at hendes Håar var sat pynteligere, end Ordensreglen paabød, forandrede hun sin Frisure med beundringsværdig og hurtig Lydighed ; ja hun var rede til at54 HONORÉ DE BALZAC klippe sit Håar kort, hvis den fromme Moder havde paabudt hende det. Denne Nostalgi antog en helt rørende Karakter hos den unge Pige, der hellere vilde dø end vende tilbage til urene Egne. Hun forandrede sig stærkt, blev bleg og mager. Priorinden indskrænkede hendes Undervisningstimer og tog den mærkelige Skabning for sig for at udspørge hende. Esther sagde, at hun var lykkelig i sine Kammeraters Selskab; der var intet, hun savnede, intet hun ønskede. Priorinden blev forbavset over sin Pensionærs Svar og vidste ikke, hvad hun skulde tro. naar hun saa hende langsomt tæres hen. Lægen blev tilkaldt, da den unge Klosterfrøkens Tilstand syntes betænkelig; men Lægen kendte ikke Esthers foregaaende Liv og kunde ikke have Anelse derom; han fandt Betingelser for Liv alle Vegne, men intetsteds nogen Sygdomsaarsag. Den syge gav Svar, der maatte omstede alle Antagelser. Tilbage stod der et eneste Middel til at skaffe Lys i Lægens Tvivl, men Esther nægtede haardnakket at lade sig undersøge. I denne farefulde Situation tilkaldte Priorinden Abbed Herrera. Spanieren kom, saa Esthers for tvivlede Tilstand og talte et Øjeblik afsides med Lægen. Efter denne fortrolige Samtale erklærede Videnskabens Mand overfor Troens Mand, at det eneste Lægemiddel var en Rejse i Kalien. Abbeden ønskede ikke, at denne Rejse skulde finde Sted før Esthers Daab og første Altergang. „Hvor lang Tid behøves der endnu?" spurgte Lægen. „En Maaned," svarede Priorinden. „Saa dør hun," erklærede Doktoren. „Ja, men frelst og med Guds Naade," sagde Abbeden. Det religiøse Spørgsmaal gaar i Spanien forud for politiske og borgerlige Spørgsmaal. ja, fremfor selve Livet. Lægen gav derfor ikke Spanieren- noget Svar, han vendte sig til Priorinden, men den frygtelige Abbed tog ham da i Armen for at standse ham. „Ikke et Ord, Hr. Doktor!" sagde han. Lægen var baade troende og monarkisk sindet, men kastede55 ESTHER. alligevel et medlidende Blik paa Esther. Denne Pige var skøn som en Lilje, hvis Stængel var brudt. Samme Dag denne Samtale med Lægen fandt Sted , blev Esther af sin Beskytter tåget med til Rocher de Gancale, thi Ønsket om at frelse hende lod Præsten hitte paa de mærke ligste Midler. Han forsøgte nu med en udmærket Middag, der skulde minde det stakkels Pigebarn om Festerne i gamle Dage, og et Besøg i Operaen, hvor Billeder af Selskabslivet stilledes hende for Øje. Han havde hele sin knusende Autoritet nødig for at bevæge den unge Helgeninde til saadanne profane For nøjelser. Herrera forklædte sig saa fortræffeligt som Officer, at Esther havde Møje med at genkende ham. Han lod sin Led sagerinde bære et tæt Slør og gav hende Plads i en Loge, hvor hun kunde være skjult for nysgærrige Blikke. Men disse Læge midler, der var ganske ufarlige for en Uskyldighed, der var saa fuldstændig genvunden som Esthers, gjorde ikke fjærneste Virk ning. Klosterfrøkenen følte Lede ved sin Beskytters Middag og en religiøs Afsky for Teatret, hun sank tilbage i sin Melankoli. „Hun dør af Kærlighed til Lucien," mente Herrera, der vilde undersøge denne Sjæls Dybde og erfare , hvor haarcl en Prøve man kunde stille den paa. Der kom det Øjeblik, da den stakkels Pige kun holdtes oppe af sin Sjælsstyrke, medens hendes Legeme var lige ved at bukke under. Præsten havde beregnet dette Øjebliks Komme med den frygtelige Skarpsindighed , som fordum Pinebænks bødlerne anvendte. Han traf sin Myndling i Haven, hvor hun sad paa en Bænk under en Løvhytte af Vinranker, som April

solen skinnede paa; hun syntes at fryse og at søge at varme sig i Solen, hendes Kammerater saa' med deltagende Interesse hendes matte Bleghed, hendes Øjne, der lignede en døende Gazelles og hele hendes sørgmodige Væsen. Esther rejste sig og gik Spanieren i Møde med Bevægelser, der viste, hvor lidt Lysi til Livet hun havde tilbage. Denne stakkels Zigøjnerske,56 HONORÉ DE BALZAC denne vilde, vingeskudte Svale vakte for anden Gang Carlos Herreras Medlidenhed. Dette mørke Sendebud, som Gud sikkert kun brugte til Opfyldelse af sin Hævn, kom den Syge i Møde med et Smil, der udtrykte Bitterhed saavel som Godhed, Hævn lyst saavel som Medynk. For anden Gang havde Esther, der nu var bedre oplært og bedre forstod sig selv, en Følelse af Mistillid ved Synet af sin Beskytter; men ligesom forrige Gang beroligede hans Ord hende straks. „Kære Barn," sagde han, ., hvorfor har De aldrig spurgt mig om Lucien?" „Jeg havde jo lovet Dem," gav hun til Svar, idet en hæf tig Skælven gennemfor hende fra øverst til nederst, „jeg havde jo svoret Dem aldrig at nævne det Navn." „ Alligevel hørte De ikke op at tænke paa ham." „Det er min eneste Brøde, Fader. Jeg tænker bestandig paa ham, og i det Øjeblik De kom, nævnede jeg just hans Navn for mig selv." „Dræber Savnet Dem?" Esther svarede kun ved at bøje Hovedet som de syge, der allerede kan spore Gravens Lugt. „At gensé ham ..." prøvede han sig frem. „Det vilde kalde mig tilbage til Livet," svarede hun. „Er det kun Deres Sjæl, der har Tanker for ham?" „Ak, Fader, Kærligheden kan ikke dele sig." „ Datter af den forbandede Race! Jeg har gjort alt for at frelse dig. Nu giver jeg dig tilbage til din Skæbnes Bestem melse. Du skal faa ham at sé igen." „Hvorfor laster De dog min Lykke? Kan jeg ikke elske Lucien og dog være dydig, jeg elsker jo Dyden ligesaa højt, som jeg elsker ham? Er jeg ikke rede til at dø her for dens Skyld, ligesom jeg vilde være rede til at dø for hans Skyld? Er jeg ikke i Færd med at udaande for denne dobbelte Liden skab, for Dyden, der gjorde mig værdig til ham, og for ham,57 ESTHER. som førte mig i Dydens Arme? Ja, jeg er rede til at dø uden at se ham igen, rede til at leve og gensé ham. Gud vil dømme mig." Hendes Kinder havde faaet Farve igen, hendes Bleghed var afløst af en matgylden Lød. Esther havde genvundet sin Ynde. „ Dagen efter, at De har tvættet Dem ren i Daabens Vande, skal De gensé Lucien, og hvis De tror, at De kan leve dydigt, alt medens De lever for ham, skal De ikke mere skiltes fra ham . " Præsten maatte løfte Esther fra Jorden, hun var pludselig sunken sammen, som om Jorden veg bort under hendes Fødder. Abbeden førte hende til Sæde paa Bænken. Da hun igen fik Mæle, spurgte hun: „ Hvorfor ikke i Dag?" „ Vil De da berøve Hans Højværdighed den Triumf at døbe og omvende Dem? De holder for meget af Lucien til rigtig at holde af Gud." „Ja — i dette Øjeblik havde jeg kun Tanke for ham." „De faar aldrig nogen Religion," sagde Præsten med et Udbrud af dyb Ironi. „Gud er god," gav hun til. Svar, „han læser i mit Hjærte." Besejret af den elskelige Naivitet, der lyste ud af Esthers Stemme, Blik og Bevægelser, kyssede Herrera hende for første Gang paa Panden. „De unge Levemænd tog ikke fejl af dig: du kunde be daare selve Vorherre. Vent endnu nogle Dage. Saa skal I begge to faa eders Frihed." „ Begge to," gentog hun med sværmerisk Glæde. Denne Scene forbavsede Klosterfrøkenerne og Forstander inderne, der i Afstand havde set til ; de troede at have bivaanet en Slags Tryllekur ved at sammenligne Esther nu med Esther før. Den unge Pige var helt forvandlet, hun vendte tilbage til Livet. Hun viste sig igen i sin sande, indtagende, kokette, muntre, hjærtevindende Natur; hun var opvakt fra de døde!58 HONORÉ DE BALZAC Herrera boede i Cassette-Gaden, i Nærheden af Saint-Sulpice, hvilken Kirke han havde udvalgt sig. Denne Kirke, hvis Stil er barsk og tør, passede for denne Spanier, hvis religiøse Ret ning nærmest faldt sammen med Dominikanernes. Han var en ivrig Tilhænger af Ferdinand d. 7.s underfundige Politik og var selv paa det rene med, at denne Hengivenhed kun vilde faa sin Belønning, saafremt il rey netto blev genindsat. I Verdens Øjne tydede hans politiske Holdning paa en overlegen Sjæl. Hertugen af Angoulémes Expedition havde fundet Sted, Kong Ferdinand sad altsaa paa Tronen, men ligefuldt drog Carlos Herrera ikke til Madrid for at hæve sin Løn. En diplomatisk Tavshed var hans Værn mod Nysgærrighed, og som Grund til sin Forbliven i Paris angav han sin inderlige Hengivenhed for Lucien de Rubempré, hvilken Hengivenhed det unge Menneske allerede kunde takke for den kongelige Skrivelse, der gav ham Ret til at bære Adelsnavnet. Herrera levede desuden meget indesluttet, som det er Præsters Vane, naar de er ude i hemme lige Missioner. Sine religiøse Pligter røgtede han i Saint-Sul pice, ellers tog han kun ud i Forretninger, og da altid om Aftenen og til Vogns. Hans Dag udfyldtes af den spanske Siesta, der optager Tiden mellem Dagens to Hovedmaaltider, med andre Ord hele den Tid, da det brogede Pariserliv rører sig. Ogsaa den spanske Gigar spillede sin Rolle for ham og slugte ligesaa megen Tid som Tobak. Dovenskab er en Maske saavelsom Højtidelighed, der i og for sig kun er

en Form for Dovenskab. Herrera beboede en Fløj af Husets anden Sal, og Lucien havde den anden Fløj. Disse to Lejligheder Var Paa en Gang skilte fra hinanden og stod dog i Forbindelse igennem et stort Modtagelsesværelse, hvis gammeldags Pragt passede lige godt for den • alvorlige Gejstlige og for den unge Poet. En mørk Gaard hørte til dette Hus. Store, tætte Træer kastede Skygge over Haven. Stilhed og Übemærkethed er altid Kende tegn for de Boliger, som Præsterne vælger sig. Herreras Lejlig4 59 ESTHER. hed kan beskrives i to Ord: en Celle. Luciens straalede af Luxus og Komfort og indesluttede alt, hvad der kan forlanges af en Dandy, Poet, Forfatter, af en ærgærrig og forfengelig Mand, der paa en Gang selv er skødesløs og ønsker Orden om kring sig — et af disse uferdige Genier, der have nogen Evne til at attråa og unclfange — hvilket maaské kommer ud paa det samme — men ikke besidder den Kraft, der fordres til Ud førelsen. Tilsammen var Lucien og Herrera en Politiker. Heri stak utvivtsomt Hemmeligheden ved deres Pagt. Gamle Mænd, hos hvem Lysten til at leve har forskudt sig ind i Interessernes Sfære, føler 'ofte Trang til et smukt Redskab, en ung og ivrig Aktør til at udføre deres Planer. Saaledes ogsaa Herrera. Havde han i Lucien udvalgt sig en Cinq-Mars, men en, Cinq- Mars, der var ham tro? Dette Spørgsmaal formaaede ingen at besvare saa lidt som at maale denne Spaniers Ærgærrighed eller forudsige, hvor han vilde ende. Carlos var ærgerrig for to, det var, hvad hans Opførsel lagde klart for de Folk, der kendte ham, og som alle troede, at Lucien var et uægte Barn af denne Præst. Femten Maaneder efter sin Tilsynekomst paa Operaballet, der bragte ham altfor hurtigt ind i den Verden, hvor Abbeden først ønskede ham indført, når han fuldslændig havde rustet ham imod den, havde Lucien tre smukke Heste i sin Stald, en Vogn til Aftenbrug, en Cabriolet og en Tilburry til om Formiddagen. Han indtog sine Maaltider ude i Byen. Herreras Beregninger var slaaede til: Adspredelsen optog fuldstændig hans Elev; men Abbeden havde alligevel anset det for nødvendigt at skride ind mod den blinde Forelskelse i Esther, der havde grebet den unge Mand. Efter at Lucien havde brugt omtrent 40,000 Francs, var han ikke videre, end at hver Daarskab havde knyttet ham* tættere til Zitteraalen, han anstillede Eftersøgninger efter hende: og netop fordi han stadig ikke kunde finde hende, blev hun for ham, hvad Vildtet er for Jægeren. Kunde Herrera vel sætte sig60 HONORÉ DE BALZAC ind i en forelsket Digters Natur? Naar denne Følelse en Gang liar bemægtiget sig saavel Hovede og Hjærte som Sanser hos én af disse smaa Stormænd, bliver Poeten Menneskeheden lige saa overlegen i Kraft af sin Kærlighed som i Kraft af sin Fantasi. Hans Lidenskab bliver et stort Digt, der ofte gaar ud over vante, menneskelige Forhold. Hænder det i saadanne Tilfælde ikke, 'at Digteren sætter sin elskede langt højere, end Kvinderne selv bryder sig om det? Som hin berømmelige Ridder af la Mancha, ser han i en Bondepige en Prinsesse. Saa sjælden forstaar disse Skøn aander, at de ødsler sig selv hen i falske Forhaabninger; de for tærer sig selv under deres Søgen efter ideale Elskerinder; eller, når de finder den Form, der svarer til deres Sjæls Begær, og som ofte er en Bagerpige, saa gør de som Raphael og dør hos deres Forn ar ina. Saaledes var det Tilfældet med Lucien. Hans poetiske Naturel, der i godt som i ondt gik til Yderligheder, havde gættet den Engel, som skjulte sig i en Kvinde, der snarere var smudset til af Lasten end egentlig fordærvet. Han saa hende stadig hvid, ren og bevinget, saaledes som hun havde anstillet sig for ham, da hun forstod, at han ønskede hende saaledes. Henimod Slutningen af Maj 1825 havde Lucien mistet hele sin Livlighed ; han gik ikke længere ud, spiste sammen med Herrera, var tankefuld, arbejdede, læste i sin Samling af diplo matiske Afhandlinger, sad paa Tyrkermanér paa sin Divan og røg tre-fire Vandpiber om Dagen. Hans gro om var mere op tagen af at rense og pudse dette smukke Redskabs Rør end af at strigle Hestene og pynte dem med Blomster til Køreturene i Boulogneskoven. Da Spanieren omsider saa, at Lucien begyndte at blive bleg og bar Mærker af en tilbagetrængt Forelskelses Lidelser, besluttede han at trænge ind til Bunden af denne Sjæl, paa hvilken han havde bygget sit Liv. En smøk Aften laa Lucien i en Lænestol og saa mekanisk paa Solnedgangen bag Havens Træer, medens han pustede den61 ESTHER. vellugtende Røg fra sig i lange, regelmæssige Stød som Tegn paa, at hans Tanker optog ham, medens han røg; han vækkedes af sine Drømmerier ved et dybt Suk. Han vendte sig; Spa nieren stod for ham med Armene sammenslyngede over Brystet. „Er du dér!" sagde Digteren. „Jeg har staael her længe," svarede Præsten. „Mine Tanker søgte at følge med dine ..." Lucien forstod denne Spydighed. „Jeg har aldrig pralet af en Bronzenatur som din. Livet er for mig afvexlende et Paradis og et Helvede ; men når det en Gang imellem ikke er nogen af Delene, keder det mig; og jeg keder mig ..." „ Hvorledes kan man kede sig. når man har saa lyse Forhaabninger for sig?" „Naar man ikke tror paa disse Forhaabninger, eller naat de er altfor tilslørede . . ." « „Hold op med de

Dumheder!" sagde Præsten. „Det er værdigere baade for dig og for mig. at du aabner dit Hjalte for mig. Der er kommet noget imellem os, som der aldrig skulde være: en Hemmelighed. Denne Hemmelighed har varet i sexten Maaneder. Du elsker en Kvinde?" „Naa — og saa?" „Et sjofelt Fruentimmer, kaldet Zitteraalen . . ." „0g saa?" „Kære Barn, jeg havde tilladt dig at tåge en Elskerinde* men en Dame af det fine Selskab skulde det være, ung, smuk indflydelsesrig, i det allermindste Grevinde. Jeg havde udsét dig Fru d'Espard for uden Betænkelighed at skabe dig et Red skab til Succes ud af hende; thi hun vilde ikke have ødelagt dit Hjærte, hun vilde have ladet det frit ... At elske en Skøge af laveste Rang, når man ikke som Kongerne har Magt til at adle hende — det er en kolossal Fejl."62 HONORÉ -DE BALZAC s „Er jeg mon den første, der har ladet ærgerrige Planer fare for at følge en grænseløs Kærligheds Bud?" „Godt!" sagde Præsten, idet han tog Mundstykket af Vand pbien, som Lucien havde ladet falde paa Gulvet, og rakte ham det, „jeg forstaar din Hentydning. Men kan man ikke samle sin Ærgerrighed og sin Kærlighed under ét? Kære Barn, du har i den gamle Herrera en Moder, hvis Hengivenhed er übe tinget ..." „Jeg véd det, gamle," sagde Lucien, tog hans Haand og trykkede den. „Du har begæret Rigdommens Legetøj, og du har faaet det. Du ønsker at glimre, og jeg leder dig fremad paa Vejen til Magten, jeg maa kysse meget snavsede Hænder for at hjælpe dig fremad, men du skal frem. Endnu en kort Tids Taal modighed — saa skal du intet savne af, hvad der vinder dig baade Mænd og Kvinder. Du er kvindagtig i dine Luner, men din Tanke er en Mands: du har givet mig Ideen til alt, og jeg tilgiver dig alt. Du behøver kun at sige et Ord, og dine Til bøjeligheder skal blive tilfredsstillede hver eneste Dag. Jeg har gjort dit Liv større ved at bibringe det et Element, som den store Mængde forguder: Politikens og Magtens Segl. Du skal blive lige saa stor, som du nu er lille, men du maa ikke sønder bryde Trykværket, med hvilket vi laver os Mønt. Jeg tillader dig alt, kun ikke Fejl, der vil dræbe din Fremtid. Naar jeg aabner dig Selskabssalene i Faubourg Saint-Germain, forbyder jeg dig at trille dig i Rendestenene. Lucien, jeg skal være som en Jærnstang for din Interesse, alt vil jeg taale af dig og for dig. Det er paa den Maade jer har forvandlet din Mangel paa Kendskab til Livets Spil til et fint Spiller-Kneb ..." Lucien løftede med ét Hovedet med en opbragt Bevægelse. „Jeg har bortført Zitteraalen." ‚Du?" raabte Lucien. I et Anfald af dyrisk Raseri rejste Digteren sig og slog63 ESTHRR. det tunge Mundstykke af Guid og Ædelsten i Ansigtet paa Præsten, der tumlede om ved det voldsomme Slag. „Netop jeg," svarede Spanieren og rejste sig uden at miste sin frygtindjagende Ro. Den sorte Paryk var falden af ham. En Isse, saa skaldet som et Dødningehoved, gav ham hans virkelige Fysiognomi, der var rædselsvækkende. Lucien blev siddende i sin Lænestol med Armene slapt hængende ned og stirrede i dump Forfærdelse paa Abbeden. „Jeg har bortført hende," gentog Præsten. „Hvor har du gjort af hende? Du bortførte hende Dagen efter Maskeballet ..." „Ja, Dagen efter, at jeg havde sét hende, du holder af, forhaanet af Kanaljer, som jeg ikke en Gang gad sparke i . . ." „ Kanaljer?" afbrød Lucien ham, „sig heller Uhyrer; i Sammenligning med dem er det Engle, de Folk, der bliver førte til Guillotinen! Véd du, hvad den stakkels Zitteraal har gjort for tre af dem? En af dem var i to Maaneder hendes Elsker. Hun var fattig og maatte søge sit Brød i Rendestenen, han ejede ikke en Skilling, han var i samme Forfatning som jeg, dengang du mødte mig ved Floclbredden. Fyren stod op midt om Natten, gik hen til Skabet, hvor hun gjemte Lev ningerne fra sin Middag, og spiste dem. Omsider opdagede hun dette Fif, hun forstod al hans Elendighed og sørgede for at levne meget og var lykkelig derved. Dette har hun fortalt mig, dengang vi kørte hjem fra Operaen. Den anden havde stjaalet, men før Tyveriet kunde opdages, laante hun ham de fornødne Penge til at dække det; naturligvis har han aldrig be talt hende dem tilbage. Hvad den tredje angaar, har hun skaffet ham en Formue ved at spille en Komedie, der var en Figaro værdig. Hun udgav sig for hans Kone og lod sig for føre af en meget formaaende Mand, der antog hende for den hæderligste lille Borgerkone af Verden. Den enes Liv, den64 HONORÉ DE BALZAC andens Ære, den tredjes Formue — hvilket i vore Dage er lige saa meget som. Livet og Æren! Og husk saa, hvorledes de har lønnet hende derfor!" „ Forlanger du, at de skal dø!" spurgte Herrera med Taarer i Øjnene. „Nu kjender jeg dig igen . . ." „Nej, hør nu alting, du forrykte Poet," sagde Præsten. existerer ikke længer." Lucien Styrtede sig saa voldsomt over Herrera, for at gribe ham i Struben, at enhver anden vilde være tumlet over Ende, men Spanierens Arm holdt Digteren tilbage. „Hør dog, hvad jeg vil sige," sagde han koldt. „Jeg har gjort en kysk, velopdragen, from Kvinde ud af hende, en komplet Dame med Opdragelse. Hun kan og bør blive — under din Kærligheds Ledelse — en Ninon, en Marion Delorme, en du Barry, som denne Journalist sagde paa Operaballet. Du kan enten vedkende dig hende som din Elskerinde, eller

ogsaa kan du holde dig bag Kulisserne; det sidste er det klogeste. Begge Dele vil bringe dig Fordel og Fornøjelse og Fremgang ; men hvis du er ligesaa god Politiker som Digter, bør Esther kun være et Pigebarn for dig; maaské vil hun da senere kunne hjælpe os ud af en Knibe, thi hun er sin Vægt i Guid værd. Drik kun, men drik dig ikke fuld! Hvis jeg ikke havde grebet din Lidenskab i Tøjlen, hvor var du saa i dette Øjeblik? Du var sunket ned med Zitteraalen i det Elendighedens Dynd, hvor fra jeg har draget dig op . . „Se der, læs", sagde Herrera med samme enkle Værdighed som Talma i Manlius, hvilket Stykke han aldrig havde set Et Papir faldt paa Digterens Knæ og vakte ham af den henrykte Forbavselse, hvori Præstens Svar havde hensat ham; han tog Papiret og læste det første Brev, som Frøken Esther overhovedet havde skrevet:65 ESTHER. Til Kære Beskytter! Nu tror De vel ikke, at Taknemmeligheden i mine Øjne gaar forud for Kærligheden, fordi jeg benytter den Evne til at udtrykke mine Tanker, som jeg har opnaaet, til at sende Dem min Tak, i Stedet for til at udmale en Kærlighed, som Lucien maaské har glemt? Men jeg vil fortælle Dem, gud dommelige Mand, hvad jeg ikke vilde vove at sige til ham, der, lykkeligvis for mig, endnu hører Jorden til. Højtidelig heden igaar har skænket mig Guds Naades Skatte; jeg lægger nu min Skæbne i Deres Hænder. Selv om jeg skulde dø tjærnt fra min elskede Ven, dør jeg dog ren og tilgivet som Magdalene, og min Sjæl skal kappes med hans Skytsengel om at bevare ham for alt ondt! . Aldrig skal jeg glemme Høj tiden igaar. Jeg har aftvættet alle mine Synder i Daabens Vand, og jeg har modtaget vor Frelsers hellige Legeme. I hint Øjeblik hørte jeg Englenes Sang, jeg var mere end en Kvinde, en Sky af Røgelse og Bønner omhyllede mig, smyk ket var jeg som en Brud for min himmelske Brudgom. Hvad jeg aldrig før havde turdet haabe, var nu sket: jeg følte mig værdig Lucien, jeg forsvor al uren Kærlighed og vil nu kun vandre Dydens Veje. Er mit Legeme svagere end min Sjæl, saa gid det maa dø ! Befal nu over min Skæbne, og hvis jeg dør, saa sig til Lucien, at jeg er død for ham, men gen født i Gud. Søndag Aften." Lucien løftede sit taarefyldte Blik mod Abbeden. ' „Du kender vist den tykke Caroline Bellefeuilles Lejlighed i Taitbout-Gade," tog Spanieren atter til Orde. „Hun var ladt i Stikken af den Embedsmand, der holdt hende, og i slem For legenhed; jeg har overtaget hele hendes Indbo, og hun er flyttet Honoré de Balzac : Esther. 5 Hr. Abbed Carlos Herrera!66 HONORÉ DE BALZAC med sine Pjalter. Esther — denne Engel, som var paa Vej til Himlen — er flyttet derhen og venter paa dig." I samme Øjeblik hørte Lucien sine Heste stampe i Gaarden. Han havde ikke Ord til at udtrykke sin Beundring for en Hen givenhed, som han alene, ret kunde skatte; han kastede sig i Armene paa den Mand, han nys havde slaaet, og genoprettede alt ved et Blik, der udtrykte de Følelser, han ikke kunde ud tale. Saa sprang han ned ad Trapperne, hviskede Esthers Adresse i Øret paa sin gro om, og Hestene for afsted, som om deres Herres Lidenskab havde bevinget dem. — Dagen efter spadserede der i Taitbout-Gade en Mand, som de forbigaaende efter hans Paaklædning kunde antage for en forklædt Gendarm; han gik op og ned udenfor et Hus, som om han ventede paa én, der skulde komme derfra; hans Gang var urolig og nervøs. Den Slags Spadserende ser man ofte i Paris; stundom er det virkelig Gendarmer, der passer en Mand op for at arrestere ham, eller det er Kreditorer, der vil overrumple en Debitor, der holder sig haardnakket inden Døre — hvis det da ikke er skinsyge Ægtemænd eller Venner, der handler paa deres Vegne. Men sjældent sér man saa mørkt og vildt og tankefuldt et Ansigt som paa den skumle Atlet, der gik frem og tilbage som en Bjørn i sit Bur. Ved Middagstid blev et Vindu aabnet deroppe, en Kammerpiges Haand kom til Syne og rystede Tæpper ud. Lidt efter kom Esther i Morgendragt til Syne for at trække frisk Luft, hun lænede sig til Luciens Arm — tilsammen dan nede de ligesom en henrivende engelsk Vignet. Esther var den første af dem, der blev den spanske Præsts Basilisk-Øjne vår, og som ramt af en Kugle udstødte den stakkels Skabning et Rædselsskrig. „Dér er den frygtelige Præst," sagde hun og gjorde Lucien opmærksom paa ham. „Han," sagde Lucien smilende. „Han er ikke mere Præst end jeg!"67 ESTHER. „Hvad er han da?" spurgte hun forfærdet „Aa, det er en gammel Røver, der ikke tror paa andet end Djævelen," sagde Lucien. Opfattet af et Menneske, der var ham mindre hengiven end Esther, kunde dette Streiflys, der blev kastet over den falske Præsts Hemmeligheder, have ødelagt Lucien for stedse. Paa Vejen fra Vinduet i deres Sovekammer til Spisestuen, hvor deres Fro kost netop var rettet an, mødte de to elskende Carlos Herrera. „Hvad vil du her?" spurgte Lucien barsk. „ Velsigne jer," gav den forvovne Fyr til Svar og tvang Parret til at staa stille. „Hør nu, kære Børn! Mor jer, vær lykkelige, det er altsammen udmærket. Lykken for enhver Pris — det holder jeg selv paa. Men du," sagde han til Esther, „du, hvem jeg har trukket op af Dyndet og vasket ren paa Sjæl og Legeme — du har vel ikke i Sinde at lægge dig paa tværs for Luciens Fremtidsvej? Hvad dig angaar,

lille Ven," fortsatte han efter en Pavse og saa' paa Lucien, „er du ikke Digter nok til at lade dig bedaare af en ny Coralie. Nu har vi Prosaen for os. Hvad kan Esthers Elsker blive til? Intet! Kan Esther blive Fru de Rubempré? Nej! Nu vel, Verden, min Stump," — og han lagde sin Haand paa Esthers, medens hun for sammen, som om hun havde rørt ved en Slange, «Ver den maa ikke vide, et en vis Frøken Esther elsker Lucien, og at Lucien er forelsket i hende — . Denne Lejlighed skal være Deres Fængsel, smukke Barn. Hvis De skal ud —og det kræver jo Deres Sundhed — skal det være om Natten, paa en Tid, da De ikke kan blive set; thi Deres Skønhed, Deres Ung dom og det vakre Væsen, De i Klosteret har lært Dem, vilde altfor hurtigt vække Opmærksomhed i Paris. Den Dag, da noget Menneske, hvem det saa end er," lagde han til med en frygte lig Betoning og et endnu frygteligere Blik, „ erfarer, at Lucien er Deres Elsker og De hans Elskerinde, den Dag skal blive den næstsidste i Deres Liv. Det er lykkedes os at skaffe ham 5«68 HONORÉ DE BALZYC kongelig Bevilling, der tillader ham at bære sine mødrene Ahners Navn og Vaaben. Men det er ikke nok dermed! Markis-Titlen har han endnu ikke erhvervet, og for at faa den maa han ægte en ung Dame af god Familjie, for hvis Skyld Kongen vil vise os denne Gunst. Denne Forbindelse vil bringe Lucien ind i Hoffets Verden. Dette Barn, hvem jeg har forstaaet at gøre til en Mand, skal først være Sekretær ved et Gesandtskab, bagefter selv Gesandt ved et eller andet Hof i Tyskland, og med Guds Hjælp eller min, det sidste batter maaské bedst, skal han en Gang med Tiden tåge Plads paa Pairernes Bænke ..." „ Eller paa ..." afbrød Lucien ham. „Ti stille," udbrød Carlos og lagde sin brede Haand for Luciens Mund. „ Vil du betro en Kvinde en saadan Hemmelig hed?" hviskede han ham i Øret. „Esther — en Kvinde?" udbrød Margeriternes For fatter. „ Stadig Sonnetter!" sagde Spanieren, „for ikke at sige Dum heder. Alle disse Engle bliver før eller senere Kvinder igen; og Kvinden har bestandig Øjeblikke, i hvilke hun paa én Gang er Abe og Barn: to Væsener, der dræber os blot for at komme til at le. Esther, min Skat," sagde han til den forferdede unge Klosterfrøken, „jeg har fundet Dem en Kammerjomfru, der til hører mig, som om hun var min Datter. Til Kokkepige skal De have en Mulatinde, det giver et Hus et nobelt Præg. Med Europa og Asia kan De leve her for 1000 Francs om Maaneden, alt iberegnet — som en Prinsesse — en Teater prinsesse. Europa har været Sypige, Modehandlerinde og Sta tistinde; Asia har tjent hos en forvænt Lord. De to Væsener vil være for Dem som to Feer." Ved at sé Lucien lille og ydmyg overfor denne Mand, der i alt Fald havde røbet sig skyldig i Helligbrøde og Falsk, blev Esther greben af dyb Skræk. Uden at svare ham drog hun Lucien med sig ind i Sovekammeret og spurgte ham:69 ESTHER. „Er det Djævelen?" „Værre endnu — for mig," gav han rask til Svar. „Men hvis du holder af mig, saa søg at efterligne denne Mand i Hen givenhed, og adlyd ham, hvis du ikke vil dø . . ." „Dø . . ." sagde hun, end mere forfærdet. „Dø," gentog Lucien. „Ak, min hvide Hind, ingen Død kan sammenlignes med den, der venter mig, hvis ..." Esther blegnede, da hun hørte disse Ord, og var en Be svimelse nær. „Naa," raabte den uhyggelige Falskner ind til dem, „har De endnu ikke plukket Bladene af alle Deres Margeriter?" Esther og Lucien kom ind igen, og den stakkels Pige sagde uden at turde se paa den hemmelighedsfulde Mand: „Vi skal adlyde Dem, som man adlyder Gud." „Godt," svarede han. „En Tid lang skal De faa Lov at være meget lykkelig, og De faar kun Natdragt og Morgendragt at tænke paa — det bliver altsaa ikke saa dyrt." De to forelskede gik hen imod Spisestuen, men Lu ciens Beskytter gjorde en Haandbevægelse, der standsede det smukke Par. „Jeg har talt til Dem om Deres Tyende, mit Barn," sagde han til Esther, „nu skal jeg præsentere dem for Dem." Spanieren ringede to Gange. De to Kvinder, som han havde benævnt Europa og Asia, indfandt sig, og det var ikke svært at gætte Grunden til deres Tilnavne. Asia, der saa' ud, som om hun kunde være født paa Øen Java, havde et udpræget og afskrækkende malayisk Fysiognomi, kobberfarvet, fladt og med tilbageklemt Næse. Hun havde svære Kæbeben og lignede én af de store Abearter. Skønt fladtrykt savnede Panden ikke en vis snedig Intelligens. Hendes smaa brændende Øjne havde samme Ro som et Tigerblik, men saa' aldrig lige paa et Menneske. Det var, som om Asia ikke vilde forskrække dem, hun talte med. Mellem de blaablege Læber70 HONORÉ DE BALZAC saa man blændende hvide Tænder. I de overordentlig smukke Øren bar hun som Pynt to svære, brune Perler. Undersætsig og tætbygget, som hun var, lignede Asia disse hinduiske Afguds billeder, hvis Forbilleder man vanskelig tror paa, men dog kan finde paa sine Rejser. Over sin mørke Kjole bar hun et hvidt Forklæde. Esther gyste ved Synet af hende. „Asia," sagde Spanieren, og hun løftede Blikket mod ham nøjagtig som en Hund sér paa sin Herre — „det er din Frue." Og han pegede paa Esther, der var i Morgendragt. Asia betragtede denne unge Fé med et Udtryk, der næsten var sørg modigt, men paa samme

Tid skød der frem under hendes tætte Øjenbryn et Lyn, idet hun saa paa Lucien, der saa blænclende smuk ud i sin lette, skødesløse Formiddagsdragt med en tyrkisk Fez over Haarets blonde Krøller. Den italienske Kunst kan op finde Othello, den engelske bringe ham paa Scenen, men kun Naturen selv kan overbyde baade Italien og England i et eneste Blik, der giver Skinsygen Udtryk. Esther opfangede dette Blik og greb Spanieren i Armen saa haardt som en Kat, der klamrer sig fast for ikke at styrte i en Afgrund. Spanieren sagde da nogle Ord paa et ukendt Sprog til det asiatiske Uhyre. Og straks kom hun krybende for Esthers Fødder og kyssede dem. „Hun er Mønstret paa en Kokkepige," fortalte Spanieren Esther. „Hun kan lave dem en Ret Bønner, der smager som om Englene havde blandet Urter fra Himlen deri. Hver Morgen vil hun selv gaa hen i Hallerne og slaas som den Djævel, hun er, for at faa Varerne til billigste Pris; hun er diskret og tavs og skal hurtig tåge Modet fra alle nysgærrige, der vil pumpe hende. Folk skal staa i den Tro, at De har været bortrejst til Indien, og Asia vil bistaa Dem flinkt i at gøre denne Fabel sandsynlig, thi hun hører til de Pariserinder, der synes fødte i det Land, hvor de selv vil. Men hermed mener jeg ikke, at De skal give Partiet som Udlænding. Hvad mener Du, Europa?" Europa dannede den fuldstændigste Moclsætning til Asia. Hun var en ægte parisisk Soubrettetype. Hun var slank og spinkel; med en lille, uforskammet Opstoppernæse frembød Europa for Beskueren et Ansigt, der var medtaget af al mulig parisisk Last, hyklerisk, blegt og nervøst. Med den lille Fod kækt sat frem, med Hænderne i Forklædelommerne stod hun dér, i dirrende Uro, skønt hun ikke rørte sig, saa febrilsk var hun. Saa ung hun var, saa' denne Mellemting af en Grisette og en Figurantinde ud til at have forsøgt adskillige Livserhverv. Pervers som hele Kvindefængslet i samlet Begreb kunde hun have bestjaalet sine Forældre og siddet paa Sædelighedspolitiets Bænke. Asia indgød ganske vist Rædsel, men man kendte dog hele Personen ved første Blik og paa et Øjeblik; Europa der imod fremkaldte en utryg Følelse, der kun kunde vokse efter haanden som man havde hende i sin Tjeneste; der syntes ikke at være Grænser for hendes Fordærvelse. „ Fruen kunde for Eksempel være fra Valenciennes," sagde Europa tørt, „dér er jeg selv fra. Vil Herren," spurgte hun i pedantisk Tone Lucien, „ maaské sige os, hvad Navn Fruen skal gaa under?" „Fru Van Bogseck," svarede Spanieren, idet han paa staaende Fod fordrejede Esthers Efternavn. „ Fruen er Jød inde fra Holland, Enke efter en Købmand og lider af Lever syge, som hun har paadraget sig paa Java. . . Ikke altfor rig for ikke at vække Nysgerrighed." „Hvor meget at leve af? 6000 Francs om Aaret? Skal vi beklage os over hendes Karrighed?" spurgte Europa. „ Fuldstændig rigtigt, " nikkede Spanieren. „ Satans Fruen timmer," fortsatte han med frygtelig Stemme efter at have opfanget de Blikke, der vexledes mellem Europa og Asia, og sojn han ikke syntes om. „I véd, hvad jeg har sagt jer! I tjener en Dronning, I skylder hende den Ærbødighed, man viser en Dronning, 1 skal omgaas hende saa varsomt, som man omgaas sin Hævn; I skal vise hende samme Hengivenhed, som I vise mig. Hverken Portneren eller Naboerne eller Folkene i Huset eller overhovedet noget Menneske i Verden maa vide, hvad der foregaar her. Det er jeres Opgave at lede alle nysgerrige Spørgere — om der kommer nogen — paa Vildspor. Og Fruen", tilføjede han og lagde sin brede, haarede Haand paa Esthers Arm, „ Fruen maa ikke begaa den mindste Uforsigtighed ; i fornødent Fald maa I forhindre hende deri, men naturligvis . . . paa ærbødig Vis. Europa, det er Dem, der kommer i Berøring med Omverdenen, nåar De skal sørge for Fruens Toiletter: ikke altfor flot. Intet Menneske, hvem Pokker det saa er, maa sætte sin Fod her i Lejligheden. Det har I to at sørge for. Lille Ven," sagde han til Esther, „naar De om Aftenen vil en Køretur, skal De sige det til Europa ; hun véd, hvor hun skal søge de rette Folk, thi De skal have en Jæger, og det én af min Slags ligesom de to Slaver dér." Esther og Lucien mælede ikke et Ord, de hørte efter Spanieren og saa paa de to mistænkelige Individer, hvem han gav sine Ordrer. Hvilken Hemmelighed skyldte han den yd myge Hengivenhed, der stod at læse paa disse to Ansigter, af hvilke det ene var saa ondskabsfuldt og frækt, det andet saa grusomt og vildt? Spanieren gættede, hvad der foregik i Esther og Lucien, og hviskede dem i Øret med sin elskværdige Stemme : „I kan stole paa dem som paa mig selv; hav ingen Hemmelig heder for dem, det vil smigre dem. Ret saa Maden an, lille Asia," sagde han til Kokkepigen, „og sæt du en Kuvert til, min Stump," tilføjede han til Europa, „det er da det mindste, man kan forlange, at disse Børn giver deres Papa Frokost." Da de to Kvindemennesker havde lukket Døren efter sig, og Spanieren hørte Europa gaa frem og tilbage inde i Spise stuen, sagde han til Lucien og den unge Pige, idet han aabnede sin brede Haand : „Jeg har Krammet paa dem." Hans Ord og Gestus bragte dem begge til at gyse. „Hvor har du dog fundet dem?" udbrød Lucien. „For

Pokker," svarede den gaadefulde Mand, „jeg har just og er angst for at vende tilbage dertil . . . Tru dem med Paradiset .... De har vundet ved mit Forsøg, at Folk har lære i den lave Sfære, hvori De før levede ... De skylder mig ingen Tak," tilføjede han, da han saa Esthers Træk føje sig til et allerkæreste Udtryk for Erkendtlighed, Jeg har gjort alt for hans Skyld (og han pegede paa Lucien). De er og bliver Glædespige til Deres Dødsdag, thi trods alle nok saa velklingende Theorier bliver man her paa Jorden kun, hvad man er. Manden med Theorien om Hjærnebulerne har Ret. Deres Bule er Kærligheds-Bulen". Spanieren var, som man ser, Fatalisl ligesom Napoleon, Muhamed og mange andre store Politikere. Forunderligt nok — næsten alle handlekraftige Mænd hælder til Skæbnetroen, ligesom Størsteparten, af Tænkerne tror paa et Forsyn! „Jeg ved ikke hvad jeg er," gav Esther med englelig Blidhed til Svar, „men jeg elsker Lucien, og vil tilbede ham, til jeg dør." „Kom saa og spis Frokost," afbrød Spanieren barsk. ikke søgt dem ved Tronens Fod! Europa kommer fra Dyndet „Hr. Abbeden," nåar I ikke er tilfreds med dem. Saa skal I sé dem skælve som Mus, der hører Tale om en Kat. Jeg er Dyretæmmer, tilføjede han smilende. „De virker paa mig som en Dæmon," gyste Esther med et Smil og trykkede sig tæt op til Lucien. „Kære Barn, jeg har jo forsøgt at vinde Dem for Himlen ; men den angrende Pige er og bliver en Mystifikation for Kirken; fandt man virkelig én, vilde hun paany blive Kurtisane oppe i glemt Dem, og at De er kommen til at ligne en virkelig Dame. Thi i Klostret har De lært, hvad De aldrig havde kunnet74 HONORÉ DE BALZAC „Og bed til Gud, at Lucien ikke gifter sig altfor hurtigt, for når det sker, faar De ham ikke mere at se." „Hans Giftemaal bliver min Død," sagde hun. Hun lod den falske Præst gaa først ind i Spisestuen for übemærket af ham at kunne hviske Lucien i Øret: „Er det dit Ønske, at jeg skal blive her i denne Mands Magt, bevogtet af hans to Hyæner?" Lucien nikkede. Det stakkels Pigebarn bekæmpede sit Sørgmod og anstillede sig fornøjet, men hun var dybt ned slaaet. Der krævedes over et Aars stadig og hengiven Omhu, før hun vænnede sig til de to frygtelige Væsener, som Carlos Herrera kaldte de to Lænkehunde. Luciens Optræden efter hans Ankomst til Paris prægedes af en saa klog Politik, at den maatte vække og ogsaa vakte Skinsyge hos alle hans gamle Venner, over hvem han ingen anden Hævn tog end at lade dem rase over sit Held, sin ulastelige Holdning og sin Evne til at holde Folk paa Afstand. Denne Poet, der før havde været saa overstrømmende aabenhjærtig, blev kold og tilbageholdende. De Marsay, Pariserungdommens højt beundrede Forbillede, var ikke mere korrekt i Tale og Væsen end Lucien. Hvad Begavelsen angik, havde Journa listen jo tidligere givet tilstrækkelige Prøver derpaa. Ja, de Marsay selv var smaalig nok til at ærgre sig over, at mange Folk opstilede Lucien som Sidestykke til ham eller endog gav Lucien Fortrinnet. Lucien stod i høj Gunst hos de virkelige og hemmelige Magthavere og havde i den Grad opgivet enhver Tanke om literær Berømmelse, at han lod ligegyldig for sin Romans Succes, da den nu udgaves paa ny under sin op rindelige Titel Karl den niendes Bueskytte, og for den Opsigt, der vaktes af hans Sonnetsamling, Margeriterne, som Dauriat udsolgte paa en eneste Uge. „Det er en Succes efter Digterens Død," besvarede han leende Frøken des Touches Komplimenter.75 ESTHER. Den frygtelige Spanier styrede med Jærnhaand sin Mynd ling frem efter den Linje, ved hvis Ende Sejrens Fanfarer og Fordele venter den taalmodige Politiker. Lucien havde over taget Beaudenords Ungkarlelej lighed ved Malaquais-Kajen for at være i Nærheden af Taitbout-Gaden, og hans Raadgiver beboede tre Værelser paa fjerde Sal i samme Hus. Lucien havde. nu kun en enkelt Ride- og Kørehest, en Tjener og en Staldkarl. Naar han ikke var i Middagsselskab, spiste han hos Esther. Carlos Herrera holdt saa godt Øje med Folkene ved Malaquais-Kajen, at Lucien i alt ikke brugte ti tusinde Francs om Aaret. Ti tusinde Francs var ligeledes nok for Esther, takket være Europas og Asias urokkelige og ufattelige Hengivenhed. Lucien anvendte den største Forsigtighed, nåar han begav sig til og fra Taitbout-Gade. Han kørte altid der hen i Droske med Gardinerne trukne for Vinduerne og lod altid Vognen køre ind i Porten. Følgelig forblev hans Liden skab for Esther og hele Menagen i Taitbout-Gade fuldstændig ukendt i Selskabsverdenen og skadede ikke hans Foretagender og Planer; aldrig unclslap der ham et uforsigtigt Ord om dette farlige Forhold. 1 den Retning var han bleven klog af Skade, medens han under sit forrige Ophold i Paris havde sit Forhold til Coralie. Hans Liv frembød nu den officielle Regelmæssighed, der kan tjene til Skalkeskjul for saa mange Mysterier; han var i Selskab hver Aften til en Time efter Midnat, han var at træffe i sit Hjem fra Klokken ti om Formiddagen til ét; bag efter kørte han i Boulogneskoven og paa Visiter til Klokken fem. Man saa ham sjælden til Fods , derved undgik han sine gamle Bekendtskaber. Naar en Journalist eller en anden af hans fordums Kammerater hilste paa ham, besvarede han

Hilsenen med en Hovedbøjning, der var høflig nok, til at Folk ikke kunde blive fornærmede, men som dog forraadte en dyb Ringeagt, der holdt al Fortrolighed tre Skridt fra Livet. Han skilte sig paa den Maacle hurtig af med de Folk, som han ikke7 6 HONORÉ DE BALZAC længere brød sig om at kende. Gammelt Had forhindrede ham i at besøge Fru d'Espard, der gentagne Gange havde ønsket at se ham hos sig; nåar han traf sammen med hende hos Hertuginden af Maufrigneuse, hos Frøken des Touches, hos Greyinde de Montcornet eller andetsteds, iagttog han en udsøgt Høflighed overfor hende. Dette Had, som Fru d'Espard i rigelig Maal gengældte, nødte Lucien til megen Forsigtighed; thi man vil faa at se, i hvilken Grad han havde faaet hende paa Nakken ved at tillade sig en Hævn, der for Resten indbragte ham en alvorlig Formaningstale af Carlos. „Du er endnu ikke mægtig nok til at hævne dig paa alle og enhver," havde Spanieren sagt til ham. „Naar man gaar paa Landevejen i brændende Sol, standser man ikke for at plukke en Blomst, hvor smuk den saa er . . ." Lucien røbede altfor mange Fremtidsmuligheder og altfor megen virkelig Overlegenhed, til at de unge Mænd, hvem hans Tilbagevenden til Paris irriterede eller var i Vejen, ikke med Glæde skulde sé Lejlighed til at faa Ram paa ham. Lucien vidste selv, at han havde mange Fjender og var ikke blind for, at hans saakaldte Venner var parate til at falde ham i Ryggen. Men Abbeden satte sin Adoptivsøn i fortræffelig Dækstilling mod al Verdens Forræderi og først og fremmest mod de Uforsigtigheder, der bliver saa skæbnesvangre for Ungdommen. Lucien maatte hver Aften fortælle Abbeden Dagens Begivenheder lige til de aller übetydeligste. Takket være denne Mentors Raad kunde han føre selv den opmærksomste Nysgærrighed bag Lyset. Han havde anlagt en Englænders diplomatiske Alvor og lod ingen faa Ret eller Lejlighed til at kigge sig i Kortene. Hans smukke ungdommelige Ansigt bar i Selskabslivet en uforstyrrelig Maske som en Fyrstinde ved en Hoffest. Henimod Midten af Aaret 1829 begyndte Folk at tale om, at hau skulde giftes med den ældste Datter af Hertuginden af Grandlieu, som dengang ikke havde mindre end fire Døtre at faa forsørgede. Ingen77 ESTHER. kunde være i Tvivl om, at Kongen i Anledning af dette Ægteskab vilde vise Lucien den Gunst at give ham Titel af Markis. Ægteskabet skulde ogsaa afgøre Luciens politiske Karriere, det ventedes, at han vilde blive udnævnt til Gesandt ved ét af de tyske Hoffer. Navnlig i de sidste tre Aar havde Luciens Liv været uangribelig fornuftigt; og Marsay havde da ogsaa ladet den karakteristiske Bemærkning falde om ham: „Den Fyr maa have en meget stærk Mand i Ryggen." Lucien var saaledes næsten bleven en Personlighed. Hans Kærlighed til Esther havde forøvrigt hjulpet ham meget til at spille Rollen som fornuftigt Menneske; en saadan Forbindelse afholder ærgerrige Folk fra mange Dumheder. Den Lykke, Lucien i dette Forhold nød, var Virkeliggørelsen af alle den fattige Tagkammerpoets Drømme. Esther var Idealet af en forelsket Kurtisane; alt medens hun genkaldte Mindet om Coralie, den Skuespillerinde, sammen med hvem Lucien havde levet et Aar, stillede hun dette Minde fuldstændig li Skygge. Esthers forelskede Lykke var stadig lige ung og ny. Og hun bestræbte sig af bedste Evne for at holde sig strængt indenfor det Program, som Spanierens strænge Haand havde foreskrevet hende. Ja, mere end det. Selv i de mest berusede Elskovs øjeblikke benyttede hun sig aldrig af den übegrænsede Magt, som Elskerens Attraaer giver den elskede Kvinde, til at gøre Lucien et Spørgsmaal angaaende Herrera, der iøvrigt stadigt indgød hende samme Rædsel; hun turde slet ikke tænke paa ham. Alle de Velgærninger, som Esther ganske sikkert havde den gaadefulde Mand at takke for, først og sidst Opdragelsen i Klosteret og hele hendes Genfødelse til det nye Liv, syntes den stakkels Pige Gunstbevisninger, som selve Helvede ydede hende. „Jeg kommer til at betale det dyrt en Gang," sagde hun forfærdet til sig selv. Hver Nat nåar Vejret tillod det, tog hun ud i et lejet Køretøj. Hun kørte i en Fart, som Abbeden utvivlsomt havde78 HONORÉ DE BALZAC beordret, ud til en af disse smukke Skove, der ligger omkring Paris, Boulogne, Vincennes, Romainville eller Ville-d'Avray , ofte ledsaget af Lucien, undertiden kun i Selskab med Europa. Ude i Skoven kunde Esther staa af Vognen og spadsere uden Frygt, thi nåar Lucien ikke var med hende, ledsagedes hun af en vældig Jæger, der var klædt som de eleganteste Huses Jægere og bevæbnet med en Kniv, en frygtelig Kæmpe at se jtil. Efter engelsk Mode var denne Vogter tillige udrustet med en lang og svær Stok, med hvilken han vilde være i Stand til at holde sig en hel Skare Angribere fra Livet. Efter Abbedens Ordre havde Esther aldrig sagt et Ord til denne Jæger; nåar hun ønskede at stige til Vogns igen, kaldte Europa paa ham og Jægeren fløjtede da efter Kusken, der altid holdt sig i passende Afstand. Naar Lucien spadserede med Esther, fulgte Europa og Jægeren dem i en Afstand af en hundrede Skridt som to af disse dæmoniske Pager, man læser om i Tusind og én Nat, og som en Troldmand skænker dem, han tager under sin Be skyttelse. Pariserne og især

Pariserinderne har ikke Anelse om, hvor henrivende en Spadseretur i Skoven kan være i en smuk Nat. Stilheden, Maanelyset, Ensomheden øver samme forfriskende og beroligende Indflydelse som et Bad. I Al mindelighed kørte Esther fra Paris Kl. 10 om Aftenen, spadserede fra Midnat til Kl. ét og vendte hjem igen Klokken halvtre. Det blev aldrig Dag i hendes Hus før Klokken elleve om For middagen. Saa tog hun Bad og beskæftigede sig med det omhyggelige Toilette , som de færreste Pariserinder kender til, thi det tager for lang Tid, og kun Kurtisanerne eller de fine Verdensdamer, der ogsaa har hele Dagen for sig, kan tillade sig det. Hun var i Regelen 'netop bleven færdig hermed, naar Lucien kom, og frembød sig saaledes altid for hans Blikke som en frisk udsprungen Blomst. Hun havde ingen anden Tanke end at gøre sin Digter lykkelig; hun var ham hengiven som en Ting, der tilhørte ham, og lod ham i alle Ret79 ESTHER. ninger have den fuldstændigste Frihed. Aldrig søgte hun at kaste et Blik uderifor den lykkebeskinnede Sfære, hvori] hun levede; dette havde Abbeden paalagt ham; thi det hørte med til denne skarpsindige Politikers Planer at Lucien skulde have galante Forbindelser i Selskabslivet. Lykken har ingen Historie; For fatterne i alle Lande har saa vel forstaaet dette, at alle Kær lighedshistorier ender med Sætningen: De var lykkelige. Følgelig kan man ogsaa kun fortælle om det rent ydre ved denne i Sandhed fantastiske Lykke i Hjærtet af Paris. Det var Lykken i dens skønneste Skikkelse, en Symfoni, der vårede i fire Aar! Alle Kvinder vil sige: „Det er længe!" Hverken Esther eller Lucien havde sagt: Det er for længe". Og endelig fik for deres Vedkommende Formularen De var lykkelige sit Supplement ud over Fe' eventyrene, thi de fik ingen Børn. Saaledes kunde Lucien tåge Del i Selskabs livets flirt og hengive sig til sine Capricer som Poet og til de Krav, hans Stilling stillede til ham. Medens han langsomt, banede sin egen Fremtidsvej, viste han visse Politikere hemmelige Tjenester ved at understøtte dem i deres Arbejde — natur ligvis under lagttagelse af al Diskretion. Han kom meget hos Fru de Sérizy, hvis erklærede Elsker han var efter den al mindelige Mening i Selskabsverdenen. Fru de Sérizy havde tåget Lucien fra Hertuginden af Maufrigneuse , der som man sagde, ikke længer brød sig om ham, et Udtryk, hvormed Kvinder plejer at hævne sig paa en Lykke, de misunder andre. Lucien var ogsaa fortrolig med flere Damer, eler hørte til Pariser-Erkebiskoppens Kreds. Beskeden og diskret forstod han at vente taalmodigt. Den før citerede Ytring af Marsay, der paa denne Tid havde giftet sig, og lod sin Hustru føre omtrent samme Liv som Esther, indeholdt da ogsaa noget mere end en lagttagelse. Men de skjulte Skær, der truede Luciens Position, vil finde tilstrækkelig Forklaring i Løbet af denne Fortælling. Saaledes som skildret stod Sagerne, da Baron de Nucingen80 HONORÉ DE BALZAC en smuk Augustnat vendte tilbage til Paris fra et Besøg paa Landet hos en udenlandsk, i Frankrig bosat Bankier, hos hvem der havde været Middagsselskab. Bankierens Landsted laa i Brie, otte Mil fra Paris. Da nu Baronens Kusk havde paataget sig at køre ham frem og tilbage med samme Sæt Heste, var det ikke saa underligt, at denne Kusk tog sig den Frihed at køre langsomt, efter at Natten var falden paa. Da de kørte ind i Vincennes-Skoven, befandt Dyrene, Folkene og deres Herre sig som følger: Kusken var bleven flot trakteret hos den frem mede Bankiers Tjenerskab, han var fuldstændig drukken og sad og sov, alt medens han dog holdt Tømmerne, som om intet var i Vejen. Tjeneren sad bagpaa og snorkede. Baronen selv havde forsøgt at tænke paa sine Forretninger, men omtrent ved Gournay-Broen havde en blid, sundt fordøjende Søvnighed lukket hans Øjne. Af de slappe Tømmer kunde Hestene slutte sig til Kuskens Tilstand; de kunde høre den regelmæssige Bastone fra den snorkende Lakaj paa Tjenersædet; de opdagede da, at nu var det dem, der var Herrer og benyttede sig af dette lille Kvarters Frihed til at gaa, som de selv havde Lyst. Som intelligente Slaver tilbød de lysthavende Tyve en ypperlig Lejlig hed til at plyndre en af Frankrigs rigeste Kapitalister og maaské dets drevneste Pengespekulant. Kort sagt, Hestene, der følte sig som Herrer og lokkedes af den Nysgærrighed, der er eiendomme lig for alle vore Husdyr, gjorde pludselig, paa et aabent Sted i Skoven, Holdt foran nogle andre Heste, hvem de utvivlsomt paa deres Hestesprog spurgte: „Hvem tilhører I? Hvad bestiller I her? Har I det godt?" Da Kaleschevognen ophørte med at rulle, vaagnede den indslumrede Baron. I første Øjeblik troede han, at han endnu var i Parken hos sin Kollega; straks efter overraskedes hån ved et himmelsk Syn, der traf ham blottet for hans sædvanlige Vaaben, Beregningen. Det var prægtigt Maane skin og saa lyst, at man havde kunnet læse et Avis. I den tavse Skov, i dette rene, hvide Lysskær saa Baronen en ensom81 ESTHER. Kvinde, der, idet hun steg ind i sin Leje-Vogn, betragtede det sære Skuespil, som den indslumrede Kaleschevogn frembød. Ved Synet af denne englelige Skikkelse var det, som om et indre Lys tændtes for Baron de Nucingen. Den unge Dame opfangede hans beundrende Blik og tråk sit Slør

ned med en lille, for skrækket Bevægelse. Hendes Jæger udstødte et skarpt Signal, hvis Betydning Kusken aabenbart forstod, thi Vognen fløj afsted som en Pil. Den gamle Bankier var kommen helt i Oprør; Blodet strømmede ham voldsomt til Hovedet, hans Strube snøre des til. Den arme Mand frygtede at faa et Slagstilfælde, men trods denne Frygt, rejste han sig i Vognen. „I fuld Galop — fordømte Slubbert, som sidder dér og sover!" raabte han. „Hundrede Francs, hvis du indhenter den Vogn ! " Ved at høre Ordene hundrede Francs vaagnede Kusken, og Lakajen bagpaa hørte dem utvivlsomt midt i sin Søvn. Ba ronen gentog Ordren, Kusken satte Hestene i skarp Galop og indhentede, ved Trone-Barriéren, en Vogn, der nogenlunde lig nede den, hvori Nucingen havde sét den skønne übekendte, men hvori der kun sad Førstefuldmægtigen fra et eller andet stort Magasin med en fejende Demimonde-Dame. Denne Fejltagelse bragte Baronen til Raseri. „Hvis jeg havde tåget Georges med mig i Stedet for dig, tykke Fæ, skulde han nok have fundet mig den rigtige Dame," sagde han til Kusken, medens Akcise-Betjentene visiterede Vognen. „Hr. Baronen maa undskylde, jeg tror tilforladelig, det var Djævelen, der stod som Hejduk bag paa hendes Vogn ; han har ombyttet den med Køretøjet dér." „Der gives slet ingen Djævel," sagde Baronen kategorisk. Baron de Nucingen var paa dette Tidspunkt efter egen Op givelse tredsinstyve Aar, alle Kvinder var ham længst fuldkom men ligegyldige, navnlig da, med god Grund, hans egen Hustru. Han gjorde sig til af aldrig at have kendt til den Slags Kærlig- Honoré de Balzac: Esther. C82 HONORÉ DE BALZAC hed, der faar Folk til at begaa Dumheder. Han regnede det for en Lykke, at han var færdig med Kvinderne, om hvem han, uden at genere sig, sagde, at selv den bedste af dem ikke var værd, hvad hun kostede, selv om man fik hende gratis. Han gik for åt være saa fuldstændig blaseret, at han ikke en Gang længere for tusind Francs om Maaneden købte sig den Fornøjelse at blive bedraget. Fra hans Loge i Operaen vandrede hans Blikke med rolig Kulde hen over Balletdamerne. Og ikke et Øjekast sendtes til denne Kapitalist fra den farlige Skare af ældede unge Piger og gamle Piger, der endnu vilde være unge — Pariser glædernes Garde. Baronen havde købt alt, kendt alt, decent og ægteskabelig Kærlighed, kun ikke den ægte Kærlighed. Denne Kærlighed var nu slaaet ned paa ham som en Ørn paa sit Bytte. Den Kvinde, der havde fordrejet Hovedet paa den jærn beslagne Pengekasse, der kaldtes Nucingen, havde vist sig for ham som én af de Kvinder, der staar ene i en hel Generation. Det er ikke sikkert, at Titians Elskerinde, at Leonardo de Vincis Monna Lisa, at Raphaéls Fornarina var ligesaa smukke som den dejlige Esther, hos hvem selv den mest øvede Parisers skarpe Øje ikke længere vilde have kunnet genfinde det mindste Spor af Kurtisanen. Otte Nætter i Træk kørte Baronen ud i Vincennes-Skoven, dernæst i Boulogne-Skoven og i Skovene ved Ville d'Avray og Meudon og i hele Omegnen af Paris — uden at kunne møde Esther. Hendes skønne Jødinde-Ansigt, som han sammenlignede med Bibelens Skikkelser, stod altid for hans Blikke. Efter fjor ten Dages Forløb tabte han Appetitten. Delphine de Nucingen og deres Datter Augusta, som Baronessen begyndte at tåge med i Selskabslivet, opdagede ikke straks den Forandring, der var foregaaet med Baronen. Moderen og Datteren saa kun Hr. de Nucingen om Formiddagen ved Frokosten og sent paa Dagen ved Middagsbordet, når de alle tre spiste hjemme, hvilket kun hændte, når Delphine havde Selskab. Men da der var gaaet; 83 ESTHER. *> > to Maaneder og Baronen stadig til sin Forbavselse maatte erkende, hvor lidt hans Millioner i dette Tilfælde hjalp ham, tabte han sit gode Huld og syntes at skrante saa alvorligt, at Delphine i al Hemmelighed fattede Haab om at blive Enke. Hun over hængte sin Mand med Spørgsmaal. Han svarede som Englæn derne, når de plages af Spleen, det vil sige han svarede næsten ikke. Hver Søndag gav Delphine de Nucingen en stor Middag. Hun havde valgt denne Dag, fordi hun havde lagt Mærke til, at Folk af Verden aldrig gaar i Teatret om Søndagen, og at de i Regelen ikke har denne Dag optagen. Købmandsstandens og Borgerskabets Trængen sig frem gør Søndagen næsten lige saa dum i Paris, som den er kedelig i London. Baronessen invi terede altsaa den berømte Læge Desplein til sin Middag for at kunne konsulere ham mod selve Patientens Vilje, thi Nu cingen paastod stadig, at han befandt sig fortræffelig. Keller, Rastignac, de Marsay, du Tillet, alle Husets Venner havde føre stillet Baronessen, at det ikke gaar an, at en Mand som Nu cingen gaar hen og dør pludselig; hans umaadelige Forretninger krævede Forsigtighedsregler, man maatte have at vide, hvad man havde at holde sig til. Alle de nævnte Herrer blev indbudne til Middagen, fremdeles Francois Kellers Svigerfader, Grev de Gondreville, Chevalier d'Espard, des Lupeaulx, Doktor Bianchon, der var Despleins Yndlingselev, Beaudenord og hans Hustru, Grev og Grevinde de Montcornet, Blondet, Frøken des Touches og Conti; endelig ogsaa Lucien de Rubempré, hvem Rastignac i de sidste. fem Aar havde vist et varmt Venskab,

men paa Op fordring, som det hedder paa Teaterplakaterne. „Vi bliver ikke let af med ham dér," sagde Blondet til Rastignac, da han saa Lucien træde ind i Selskabssalen, smuk kere end nogensinde og klædt med yderste Elegance. „Det er klogest at være Ven med ham, thi han er farlig," sagde Rastignac. „Han?" sagde de Marsay. „ Ingen Mand er farlig, nåar84 HONORÉ DE BALZAC ikke hans Stilling er klar, og hans er snarere uangreben end uangribelig! Hvad lever han f. Ex. af? Hvorfra faar han sine mange Penge? Han maa sikkert have en Gæld paa en 60,000 Francs" . „Han har fundet en meget rig Beskytter i en spansk Præstr der interesserer sig varmt for ham," svarede Rastignac. „Han skal giftes med den ældste Frøken de Grandlieu," tilføjede Frøken des Touches. „Ja. men der er stillet ham den Betingelse," indvendte Che valier d'Espard, „at han skal købe sig en Ejendom, der giver 30,000 Francs om Aaret for at sikre sin tilkommende Hustrus Stilling, og dertil maa han have en Million, hvad ikke enhver Spanier har ved Haanden." „Det er dyrt, thi Clotilde er meget grim," sagde Baro nessen. Fru de Nucingen behagede sig i at kalde Frøken de Grand lieu ved Fornavn, som om hun, der selv var født Goriot, hørte til Frøkenens nærmeste Omgang. „Nej," gav du Tillet til Svar, „en Hertugindes Datter er aldrig styg for vore borgerlige Øjne, navnlig ikke nåar hun bringer en Markis-Titel og en Gesandtpost i Medgift. Nej, den største Hindring for dette Giftermaal er Fru de Sérizys vanvittige Forelskelse i Lucien: hun giver ham vist mange Penge." „Saa undrer det mig ikke at Lucien ser saa alvorlig ud, thi Fru de Sérizy giver ham sikkert ikke en Million for at lette hans Ægteskab med Frøken de Grandlieu. Han véd vist ikke, hvor ledes han skal klare den Vanskelighed, " tog de Marsay igen til Orde. „Ja, men Frøken de Grandlieu tilbeder ham," sagde Grev inde de Montcornet, „og med den unge Dames Hjælp opnaar han nok læmpeligere Vilkaar. " „Hvad vil han gøre af sin Søster og sin Svoger i Angou léme?" spurgte Chevalier d'Espard.85 ESTHER. > > „Hans Søster er jo rig," svarede Rastignac, „han kakler hende nuomstunder Fru Séchard de Marsac." „Selv om han har Vanskeligheder at bekæmpe — et smukt Menneske er han ligefuldt," sagte Bianchon og rejste sig for at hilse paa Lucien. „God Dag, kære Ven," sagde Rastignac og vexlede et varmt Haandtryk med Lucien. De Marsay hilste koldt, efter at Lucien havde hilst ham først. Før Middagen undersøgte Desplein og Bianchon som for Spøg Baron de Nucingen og kom til det Resultat, at hans Syg dom var absolut af sjælelig Natur. Men hvad Grunden til den var, kunde ingen ane; saa utænkeligt var det, at denne for hærdede Børspolitiker skulde være forelsket. Tilsidst kunde Bianchon dog ikke tænke sig anden Forklaring paa Baronens pathologiske Tilstand og sagde et Par Orcl derom til Delphine de Nucingen; men hun smilede vantro, i den Retning kendte hun sin Mand for godt. Da Gæsterne efter Middagen begav sig ned i Haven, sluttede Husets nærmeste Venner ligefuldt Kreds om Bankieren og vilde have det enestaaende Tilfælde nær mere opklaret, at Nucingen, som Bianchon paastod, skulde være forelsket. „Véd De, Baron," sagde de Marsay til ham, „at De er bleven meget mager? Man beskylder Dem for, at krænke Penge mands-Naturens helligste Love." „ Aldrig," udbrød Baronen. „Jo vist saa," genmælede de Marsay. „Man vover at paa staa, at De er forelsket." „Det er sandt," svarede Nucingen i en ynkelig Tone. „Jeg sukker efter noget, jeg ikke kender." „Er De forelsket? ... De er jo tosset," sagde Chevalier d'Espard. „Jeg véd nok, at det er meget latterligt. nåar man i min86 HONORÉ DE BALZAC Alder forelsker sig. Men hvad skal jeg gøre? Saadan forholder det sig nu." „Er det en fornem Dame?" spurgte Lucien. „Kun en haabløs Kærlighed," indføjede de Marsay, „kan have gjort Baronen saa mager. Han kan jo købe alle Kvinder. der vil eller kan sælge sig." „Jeg kender hende slet ikke," svarede Baronen. „0g jeg kan betro Dem, siden Fru de Nucingen ikke er herude, jeg har aldrig før vidst, hvad Kærlighed var. Kærlighed! Jeg tror, det er at blive mager." „Hvor har De da mødt den unge Uskyldighed?" spurgte Rastignac. „I en Vogn, ved Midnat, i Vincennes-Skoven." „ Hendes Signalement," udbad de Marsay sig. „Hvid Hat, rød Kjole, hvidt Skærf, hvidt Slør, et fuld stændig bibelsk Ansigt. Ildfulde Øjne, østerlandsk Teint . . ." „Er det ikke noget, De har drømt?" spurgte Lucien med et Smil. „Det er sandt nok, at jeg sov som en Koffert, en fuld Koffert, thi jeg var paa Hjemvej fra Landet, hvor jeg havde spist til Middag hos min Ven ..." „Var hun alene?" afbrød du Tillet Baronen. „ Ja," sagde Baronen klagende, „saa nær som at der var en Hejduk bag paa Vognen og en Kammerpige ..." „Lucien ser ud til at kende hende," udbrød Rastignac, der opfangede et Smil hos Esthers Elsker. „Ja, hvem kender ikke den Slags Damer, der tager paa Stævnemøde med Nucingen Klokken tolv om Natten?" parerede Lucien. „Det er altsaa ikke en Dame, der deltager i Selskabslivet?" spurgte Chevalier d'Espard, „for, saa maatte Baronen jo have kendt Hejdukens Liberi." „ Jeg har ingen Steder set hende," svarede Baronen, „og87 ESTHER. nu har jeg i fyrretyve Dage ladet hende eftersøge af Politiet, som ikke

kan finde hende." „Det er bedre, at hun koster Dem nogle hundredetusinde Francs, end at hun koster Dem Livet," sagde Desplein. „I Deres Alder er en Lidenskab, der ikke faar Næring, en farlig Sag. Man kan dø af det." „Ja," svarede Nucingen Desplein,- „Maden smager mig ikke længer, og Luften er mig kvalm. Jeg kører ud i Vincennes- Skoven for at gensé Stedet, hvor jeg saa' hende. Det er hele mit Liv! Jeg kan heller ikke længer gøre Forretninger, mine Kolleger ynkes over mig. Jeg vilde give en Million for at lære denne Kvinde at kende, og jeg vilde endda tjene derved, for i denne Tid gaar jeg slet ikke paa „Ja," svarede denne, „han Børsen . . . Spørg du Tillet." har Lede ved Forretningerne, et Dødstegn." det er et meget daarligt Tegn — „Et Tegn paa Kærlighed," sagde Nucingen. „For mig kommer de to Ting ud paa ét." Dette naive Udbrud af den gamle Mand, der ikke længer følte sig som Børsbaron, og som for første Gang i sit Liv havde opdaget noget, der var ham mere helligt end Pengesækken, gjorde et vist. lndtryk paa denne Kreds af blaserede Mennesker; nogle af dem smilede til hinanden, andre saa' paa Nucingen med Miner, i hvilke der stod at læse: „At en saa dygtig Mand kan blive saadan!" Derpaa vendte de alle tilbage til Selskabs salen, samtalende om den mærkelige Begivenhed. Dette var virkelig en Begivenhed, der maatte vække Sensation. Fru de Nucingen brast i Latter da Lucien røbede hende Bankierens Hemmelighed. Men da Baronen hørte sin Kones Spottegloser, tog han hendes Arm og førte hende hen i en Vinduesfordybning. „Har jeg nogensinde," sagde han med dæmpet Stemme, , ladet Dem høre et Ord for Deres Kærlighedshistorier, siden De nu spotter over min? En god Hustru vilde hjælpe sin Mand ud88 HONORÉ DE BALZAC * af hans Klemme uden at gøre Nar ad ham, saaledes som De gør." Efter den gamle Bankiers Beskrivelse havde Lucien genkendt sin Esther. Ærgerlig over, at hans Smil var bleven opfanget, benyttede han et Øjeblik, da Samtalen optog alles Interesse, til at forsvinde. „Hvor er Hr. de Rubempré bleven af?" spurgte Baronesse de Nucingen. „Han er sin Devise tro: Quid me continebit?" svarede Rastignac. „Hvilket enten kan betyde; Hvem kan holde mig fast" eller „Jeg er uimodstaaelig" , ganske som De selv vil," hen kastede de Marsay. „ I det Øjeblik Baronen talte om sin Übekendte, undslap der Lucien et Smil, der bragte mig paa den Tro, at han kender hende," sagde Horace Bianchon uden at vide, hvilken Fare hans ganske uskyldige Bemærkning kunde gjemme. „Godt, at jeg véd det," sagde Børsbaronen til sig selv. Som alle haabløse Syge greb Baronen begærligt alt, hvad der lignede et Haab, og han lovede sig selv at lade Lucien udspionere af andre Folk end Louchards — den dygtige Politiagent, til hvem han for et Par Uger siden havde hen vendt sig. Før Lucien begav sig hjem til Esther, maatte han hen til Familjen Grandlieu og tilbringe de to Timer dér, som gjorde Frøken Clotilde-Fredérique de Grandlieu til den lykkeligste unge Dame i Faubourg St. Germain. Den Forsigtighed. der betegnede den unge Mands Opførsel, raadede ham til straks at underrette Carlos Herrera om Virkningen af det Smil, som Esthers Portræt skitseret af Baron de Nucingen havde fralokket ham. Baronens Forelskelse i Esther og den Omstændighed, at han havde sendt Politiet paa Jagt efter sin Übekendte, var forøvrigt tilstrækkelig vigtige Begivenheder, til at de maatte meddeles89 ESTHER. den gaadefulde Mand, der under Præstekjolen søgte det samme Ly som Forbryderne fordum i Kirkerne. Og fra Saint-Lazare- Gaden, hvor Bankieren dengang boede, til Saint-Dominique- Gaden hvor Grandlieus Ejendom ligger, førte Luciens Vej ham forbi hans Hjem paa Malaquais-Kajen. Lucien fandt sin fryg telige Ven i Færd med at ryge sin Aftenpibe. Thi Carlos havde omsider opgivet de spanske Cigarer, som han ikke fandt stærke nok. „Det bliver en alvorlig Historie," svarede Spanieren, da Lucien havde fortalt ham alt. n Baronen, der bruger Louchard til at eftersøge sin Udvalgte, betænker sig næppe paa at sende dig en Støver i Hælene. Og saa kommer alting let for en Dag. Jeg har slet ikke formegen Tid nu i Nat og i Morgen tidlig til at blande Kortene til det Parti, som jeg skal spille imod denne Baron, hvem jeg først og fremmest maa bevise Politiets Afmagt. Naar vor Børsbaron har maattet opgive et hvert Haab om at finde sit lille Lam, er det paa Tide at sælge hende for den Pris, hun er værd i hans Øjne . ." „ Sælge Esther!" udbrød Lucien, hvis første Opblussen altid var al Ære værd. „Du glemmer nok den Stilling vi er i," sagde Carlos Herrera. Lucien slog Blikket ned. „Ikke flere Penge," vedblev Spanieren, „og en Gæld paa 60,000 Francs at klare! hvis Du vil gifte dig med Clotilde Grandlieu, maa Du købe en Ejendom til en Million for at sikre denne Grimrians Livgeding. Nuvel, Esther er et Vildt, som Baronen skal løbe saadan efter, at det gør ham en Million magrere. Det bliver min Sag ..." u fl Esther, vil aldrig . . .„ „Det bliver min Sag." „Hun tager sin Død derover." „Det bliver Begravelsesvæsenets Sag. Forresten hvad saa?"90 HONORÉ DE BALZAC udbrød den uhyggelige Person og standsede barsk Luciens Jammerklager. „Hvormange Generaler er ikke døde i deres bedste Alder for Kejser

Napoleon?" spurgte han videre efter en Stunds Tavshed. „Af Kvinder er der altid nok! I 1.821 fandt du Coralie uden Lige; alligevel har du senere fundet Esther. Efter hende kommer — ja, ved du hvem? — den Kvinde, du ikke kender. Det er den skønneste af alle Kvinder, og hende kan du søge i den Hovedstad, hvor Hertugen af Grandlieus Svigerson bliver Gesandt og skal repræsentere Frankrigs Konge. Hvem siger desuden, at Esther gaar hen og dør? Naar alt kommer til alt, kan Frøken de Grandlieus Mand dog ikke beholde Esther som Elskerinde. Lad kun mig raade og gør dig ikke overflødige Bekymringer; alt dette er min Sag. Kun maa du undvære Esther en Uge eller to, men alligevel aflægge dine Besøg i Taitbout-Gaden. Naa, gaa saa hen og kurr for din Redningsplanke, spil din Rolle godt, giv i Smug Clotilde det fyrige Brev, du skrev i Morges, og bring mig ét tilbage fra hende, der heller ikke er for koldt! Hun maa jo paa Prent holde sig skadesløs for, hvad hun i Virkeligheden maa savne. Jeg kan godt lide det Pigebarn! Esther er maaské lidt bedrøvet, når du kommer, men sig hende, at hun skal adlyde os. Det gælder vort Dyds-Liberi, det Skærmbrædt, bag hvilket de for nemme skjuler alle deres infame Streger. Det gælder mit smukke andet Jeg, det gælder dig, paa hvem der aldrig maa falde nogen Mistanke. Tilfældet har tjent os bedre end min Tanke, der i de sidste to Maaneder arbejdede i det tomme Rum. " Medens Carlos Herrera affyrede disse frygtelige Sætninger én for én ligesom Pistolskud, klædte han sig om og gjorde sig i Stand til at gaa ud. „Din Glæde er for tydelig" udbrød Lucien. „Du har aldrig kunnet lide den stakkels Esther, og du er henrykt, nu da Øjeblikket er kommet, da du kan skaffe dig af med hende."91 ESTHER. „Du er aldrig bleven træt af at elske hende — vel? Jeg er aldrig bleven træt af at forbande hende. Men har jeg ikke altid handlet, som jeg var dette Pigebarn virkelig hengiven, jeg, som ved Asias Hjælp havde hendes Liv i mine Hænder? Et Par giftige Champignons i en Ragout, det havde været nok . . . Frøken Esther lever ligefuldt . . . Hun er lykkelig! Ved du hvorfor? Fordi du elsker hende. Vær ikke barnagtig. I fire Aar har vi ventet paa en Chance for eller imod os. Godt, der hørte mere end Talent til at finde, hvad Tilfældet nu giver os lige i Hænderne, men naturligvis kan dette Tærningkast som ethvert andet falde godt eller slet ud. Véd du, hvad jeg tænkte paa, d engang du kom?" ‚Nej." „Paa at indsætte mig til Arving her — ligesom i Barce lona — efter en gammel skinhellig Dame — Asia skulde hjælpe mig. . ." „Altsaa en Forbrydelse?" „Jeg havde ingen anden Udvej til at sikre din Lykke. Vore Kreditorer er begyndt at røre paa sig. Naar du først var forfulgt af Stævningsmændene og jaget ud af Grand lieus Hjem, hvad skulde der saa blive af dig? Saa var Djævelens Forfaldstid inde." Carlos Herrera tilkendegav ved en Gestus, hvorledes man begaar Selvmord ved at springe i Vándet; derpaa fæstede han paa Lucien ét af disse faste og gennemborende Blikke, der over fører den stærkere Mands Vilje i den svageres Sjæl. Dette hypnotiserende Blik, der slappede al Modstand, tydede ikke blot paa, at der mellem Lucien og hans Raadgiver var Hemmeligheder paa Liv og Død, men røbede ogsaa Følelser, der var ligesaa højt over almindelige Følelser som denne Mand over sirf yd myge Stilling. Tvungen til at leve udenfor det Samfund, til hvilket Loven for stedse havde forbudt ham at vende tilbage, udmattet af92 HONORÉ DE BALZAC Last og af rasende, frygtelig Modstand, men begavet med en utrolig Sjælstyrke, havde denne paa én Gang gemene og store, ob skure og berømte Personlighed, hvis Tørst efter at leve var übegrænset, skaffet sig et nyt Liv i Luciens elegante Person, og Luciens Sjæl var bleven ét med hans. Han lod sig repræ sentere i det sociale Liv af denne Poet, hvem han bibragte sin Udholdenhed og sin Jærnvilje. For ham var Lucien mere end en Søn, mere end en elsket Kvinde, mere end Familje, mere end selve Livet: Lucien var hans Hævn. Og da de stærke Sjæle holder fastere paa en Følelse end paa Tilværelsen, havde han knyttet Lucien til sig ved uløselige Baand. Efter at have købt Luciens Liv i det Øjeblik, da den fortvivlede Poet var' paa Selvmordets Rand, havde han foreslaaet ham én af de djævelske Pagter, der som Regel kun kendes fra Romanerne, men hvis frygtelige Mulighed er blevet bevist ved ikke faa navnkundige Retssager. Ved at ødsle alle Pariser livets Herligheder paa Lucien, ved at bevise ham, at han endnu kunde skabe sig en smuk Fremtid, havde han gjort ham til sin Slave. Intet Offer var iøvrigt denne sælsomme Mand for kostbart, når det galdt hans andet Jeg. Midt i sin Styrke var han saa svag overfor sit Kreaturs Luner, at han tilsidst havde betroet ham sine Hemmeligheder. Maaské var denne rent moralske Medskyldighed et Baand mere imellem dem! Fra den Dag, da Zitteraalen blev bortført, havde Lucien vidst, paa hvilken uhyggelig Grundvold hans Lykke var bygget. Under den spanske Præstekappe skjulte sig Jacques Collin, én af Bagnoets Berømtheder, der ti Aar tidligere levede under det borgerlige Navn Vautrin i Huset Vauquer, hvor Rastignac og Bianchon boede i Pension. Jacques Collin, hvis Øgenavn var „Narrer-Død," var undvegen fra Rochefort næsten

straks efter at han var bleven genindsat i Bagnoet, og benyttede sig derefter af det Exempel, som den famøse Greve af Sainte-Héléne havde givet, idet han rettede alle Fejlene, der havde, indsneget sig93 ESTHER. i Coignards dristige Kup. At udgive sig for en hæderlig Mand og fortsætte en Galejslaves Liv er en Opgave, der før eller senere maa føre til en ulykkelig Ende, især i Paris, thi ved at indføre sig selv som Medlem af en Familje fordobler For bryderen ti Gange Faren ved sin Forklædning. Maa man ikke tillige for at undgaa al Mistanke anbringe sig paa et Niveau, der er hævet over Livets dagligdags Interesser? En Mand af Verden er udsat for Tilfælde, der sjældnere træffer den Mand, der ikke har Berøring med Verden. Derfor er Præstekjolen den sikreste af alle Forklædninger, nåar man kan supplere den med et exemplarisk, ensomt og übeskæftiget Liv. „Nuvel, jeg vil være Præst, " sagde denne borgerlig Døde til sig selv, da han vilde leve op paany i en social Stilling og tilfredsstille Lidenskaber, der var ligesaa besynderlige som han selv. Borgerkrigen, som Forfatningen af 1821 gav Anledning' til i Spanien, hvorhen den energiske Mand havde begivet sig,, skaffede ham en Lejlighed til i al Hemmelighed at myrde den virkelige Carlos Herrera iet Baghold. Denne Præst var uægte Søn af en fornem Herre, der længst havde ladet ham i Stikken, uden at han anede, hvem der var hans Moder. Han havde paataget sig en politisk Mission til Frankrig for Kong Ferdinand den 7., til hvem en Biskop havde anbefalet ham. Biskoppen det eneste Menneske, der overhovedet interesserede sig for Carlos Herrera, døde, mens Carlos var paa Rejse fra. Cadiz til. Madrid og fra Madrid til Frankrig. Henrykt over at have fundet saa heldig en Person at inkarnere sig i, tilføjede Jacques Collin sig selv en Mængde Saar i Ryggen for at gøre de skæbnesvangre Bogstaver ukendelige og forandrede i lige Maade sit Ansigt ved Hjælp af kemiske Midler. Ved at foretage sin Omskabelse foran Liget af Præsten, før han skaffede det af Vejen, lykkedes det ham at opnaa nogen Lighed med den Mand, hvis Genganger han vilde være. For at fuldstændiggøre94 HONORÉ DE BALZAC denne Forandring, der var næsten lige saa vidunderlig som den, der omtales i det arabiske Eventyr, hvori Dervischen har faaet Magt til, selv gammel, ved nogle Trylleord at tåge Bo i et ungt Legeme, lærte Galejslaven, der i Forvejen talte godt Spansk, saa meget Latin, som en andalusisk Præst behøvede at kunne. Collin var Bankier for de tre Bagnoer og var saaledes rig i Kraft af de Summer, der var betroede hans Ærlighed, som var bekendt og forøvrig nødtvungen, thi mellem den Slags Kompagnoner straffes et Tillidsbrud med Dolke stød. Til disse Pengemidler lagde han de Penge som Bi skoppen havde givet Carlos Herrera med. Før han forlod Spanien, forstod han tilmed — i Barcelona — at bemægtige sig en devot Dames Formue; han gav hende Absolution og lovede bende at tilbagebetale rette Vedkommende de Penge, hun havde erhvervet sig ved et Mord. Jacques Collin, der saaledes var bleven Præst, og hvem der var betroet en hemmelig Mission, der sikrede ham de mægtigste Forbindelser i Paris, var fast bestemt paa under ingen Omstændigheder at kaste sin For klædning og fulgte sin nye Tilværelses Omskiftelser, da han mødte Lucien paa Landevejen fra Angouléme til Paris. Det unge Menneske forekom den falske Abbed at være et for træffeligt Redskab til Magten; han frelste ham fra Selvmordet ved at sige til ham: „ Betro dem til en Guds Djævelen, og Defskal faa alle Liv. De skal komme til at værste Opvaagnen bliver den valgt." Mand, som man sælger sig til gunstige Muligheder for et nyt leve som i en Drøm, og den Død, De allerede selv havde Forbundet mellem disse to Mænd, der kun skulde være én, hvilede paa stærke Fornuftgrunde, som Carlos Herrera under byggede med en Medskyldighed, han for Luciens Vedkommende forstod gradevis og snedigt at tilvejebringe. Begavet med store forføreriske Evner nedbrød han Luciens Hæder!ighed ved at95 ESTHER. tvinge ham ind i grusomme Forlegenheder og drage ham ud af dem igen paa den Maade, at han ved sin Tavshed samtykkede i slette eller ' uhæderlige Handlinger, der dog ikke plettede ham i Verdens Øjne. Thi Lucien var den sociale Velanséthed, i hvis Skygge Falskneren ønskede at leve. Carlos gik med klog Forsigtighed frem fra Tilstaaelse til Tilstaaelse, idet han afpassede sine Meddelelsers uhyggelige Art efter de Fremskridt, han havde gjort og efter Luciens Behov. Sin sidste Hemmelighed udleverede „Narrer-Døden" da først, efter at de parisiske Fornøjelser, Medgangen, den tilfredsstillede Forfængelighed havde gjort den svage Digter til hans Slave med Sjæl og Legeme. Paa det Punkt, hvor fordum Rastignac var vegen tilbage, da denne Dæmon fristede ham, bukkede Lucien under, thi han var bleven bedre bearbejdet, kompromitteret med større Behændighed og besejredes navnlig, fordi han selv var saa hen rykt over at have vundet en smuk Plads i Verden. Carlos' Hovedargument var denne evige Hemmelighed, som ogsaa Tar tuffe lovede Elmire. Gentagne Beviser paa en absolut Hengiven hed som Slaven Saids for Muhamed satte Jacques Collin i Stand til fuldstændigt at erobre

Lucien. Paa det nuværende Tidspunkt havde Esther og Lucien for brugt alle de Midler, der var Carlos betroede som Bankier for Bagnoerne. For deres Skyld udsatte han sig for en frygtelig Straf, nåar Regnskabet en Gang skulde opgøres. Desuden havde Dan dyen, Falskneren og Kurtisanen' Gæld. I samme Øjeblik som Kronen skulde sættes paa Luciens Lykke, kunde altsaa den mindste lille Sten under Foden paa ét af disse tre Væsener bringe hele den Bygning, der var rejst med en saa fantastisk Dristighed, til at ramle sammen. Paa Operaballet havde Rastignac genkendt Vautrin fra Vauquers Hus, men han vidste, at han var „Jeg er Forfatteren, du skal være Dramaet," sagde Carlos til Lucien den Dag, han tilstod ham sin forbryderiske Forklæd- ning, „hvis du ikke gør Lykke, bliver jeg pebet ud."96 HONORÉ DE BALZAC Dødens Mand, hvis han ikke tav; Fru de Nucingens Elsker vex lede da Blikke med Lucien, i hvilke den gensidige Frygt skjulte sig under paataget Venskab. I et afgørende Øjeblik vilde Ra stignac sikkert med største Fornøjelse have leveret Vogn til at føre Galejslaven til Skafottet. Efter alt dette kan enhver tænke sig, hvilken skummel Glæde der greb Carlos, da han erfarede Baron de Nucingens Forelskelse ; i et eneste Tankeglimt saa han hele det Udbytte, som en Mand af hans Støbning nu vilde kunne faa af den stakkels Esther. „Djævelen hytter dog- sine," sagde han til Lucien. „Du ryger i et Krudttaarn." „Incedo per ignes," svarede Carlos smilende. „Det er nu min Opgave." — — Af Hertugen af Grandlieus Døtre var den ældste gaaet i Kloster allerede 1822. Den næstældste, Frøken Clotilde- Fréderique, var i Øjeblikket syvogtyve Aar gammel og havde forelsket sig blindt ' i Lucien. Man kan sige sig selv, at Her tugen af Grandlieus Hus, ét af de smukkeste i Saint-Dominique- Gaden, øvede en komplet Fortryllelse over Lucien ; hver Gang den svære Port drejede sig paa sine Hængsler og lod hans Køretøj rulle ind, følte han den kildrede Forfængelighed, som Mirabeau etsteds har beskrevet. „Skønt min Fader kun var Apotheker i Houmeau, kommer jeg alligevel her!" Saaledes var hans Tanker. Og han vilde have begaaet mange andre Forbrydelser end at staa i Ledtog med en Falsk ner for at bevare Retten til at gaa op ad de faa Trappetrin til Forstuen og høre sig blive meldt: „Hr. de Rubempré" i den store Sal i Ludvig d. 14. Stil — en Etterligning af Salene i Versailles — hvor dette Eliteselskab samlede sig, det fineste i Paris — det lille Hof, som man dengang kaldte det. Den gamle Hertuginde af Uxelles, Hertuginden af Maufrig neuses Moder, var et Orakel for denne Kreds, til hvilken Fru de97 ESTHER. Lucien var bleven introduceret af Fru de Maufrigneuse, der havde været hans Elskerinde to Aar igennem, og forstod at hævde sig i disse Omgivelser, støttet som han blev af Ærke biskoppen i Paris. Han fik dog først Adgang til Huset efter at have faaet den kongelige Bevilling, der gengav ham Huset de Rubemprés Navn og Vaaben. Hertugen af Rhétoré, Chevalier d'Espard og flere andre, der var skinsyge paa Lucien, stemte fra Tid til anden Hertugen af Grandlieu køligt imod Lucien ved at fortælle Anekdoter fra hans bevægede Fortid. Men den strængt religiøse Hertuginde, eler holdt sig tæt til Kirkens Spid ser, og Clotilde de Grandlieu stod ham bi. Lucien indsaa', at det var nødvendigt for ham at blive optagen i en saa mægtig Familje, og opmuntret af sin fortrolige Raadgiver til at besnære Clotilde, udviste han alt en Parvenus Mod. Han kom der de fem af Ugens syv Dage, slugte uden at fortrække en Mine de bitreste Piller, udholdt uforskammede Blikke og svarede med Aand paa alle Spottegloser. Hans Udholdenhed, hans Elskvær dighed og hans indtagende Væsen fik efterhaanden Bugt med adskillige Skrupler og fjærnede mange Hindringer. Han stod stadig paa venskabelig Fod med Hertuginden af Maufrigneuse, hvis glødende Kærlighedsbreve fra deres Forholds Dage Carlos Herrera opbevarede; Fru de Sérizy tilbad ham, hos Frøken des Touches var han grumme velset. Og tilfreds med at komme i disse tre Huse lærte Lucien af Abbeden ellers at være meget tilbageholdende, hvad selskabelige Forbindelser angik. „Man skal ikke binde sig til for mange Familjer paa en Gang," sagde hans fortrolige Raadgiver til ham. „Hvem der kommer alievegne, finder ikke oprigtig Interesse noget Sted. De store beskytter kun dem, der rivaliserer med deres Møbler, — som de ser omkring sig hver Dag, og som forstaar efter Honoié de Balzac: Esther. Sérizy aldrig havde kunnet faa Adgang, skønt hun var født de Ronquerolles.98 HONORÉ DE BALZAC haanden at gøre sig nødvendige for dem, omtrent som den Sofa de sætter sig i." Vant til at betragte Salen hos Grandlieus som sin egentlige Slagmark, opsparede Lucien sit Vid, sine Indfald, sine Nyheder og sin Elskværdighed til de Aften- Timer, han tilbragte dér. Ind smigrende og opmærksom kælede han for Hr. de Grandlieus Smaapassioner, alt medens Clotilde underrettede ham om, hvilke Skær han havde at vare sig for. Clotilde havde til en Begyn delse misundt Hertuginden af Maufrigneuse hende Lykke og var til Slutning bleven vanvittig forelsket i Lucien. Da Lucien først opdagede alle de Fordele, en Forbindelse som denne vilde bringe ham, spillede han den forelskedes

Rolle som Armand, den sidste virkelige Elsker ved Teatre-Francais, vilde have spillet den. Han skrev til Clotilde Breve, der sikkert var literære Mesterværker af første Rang, og Clotilde besvarede dem med. Breve, fyldte af lidenskabelige Kærlighedsudbrud, efter som hun jo var henvist til at elske paa Papiret. Hver Søndag gik Lucien til Messe i Kirken Saint-Thomas d'Aquino, han ud gav sig for ivrig Katholik og hengav sig til monarkiske og reli giøse Deklamationer, der udrettede Vidundere. Desuden skrev han i de kongelig sindede Blade fortræffelige Artikler, som han kun underskrev med et L., og som han aldrig modtog Betaling for. Han skrev i lige Maade politiske Pjeser, paa Bestilling af Kong Karl d. 10. eller Ministeriet — uden at forlange mindste Løn derfor. „Kongen", erklærede han, „har allerede gjort saa meget for mig, at jeg skylder ham mit Blod." Der havde da ogsaa i den sidste Tid været Tale om at knytte Lucien til Premierministeren' i Egenskab af Privatsekretær, men Fru d'Espard satte saa mange Folk i Bevægelse mod Lucien, at Karl d. 10.s Mester Jacques endnu tøvede med at tåge den definitive Beslutning. For det første var Luciens Posi tion ikke tilstrækkelig klar, og de Ord „Hvad lever han af?,"99 ESTHER. som faldt enhver paa Læberne, efterhaanden som han arbejdede sig opad, krævede et Svar; desuden foretog den venligt sindede Nysgærrighed ligesaa vel som den ondsindede sine Efterforsk ninger og fandt mere end ét svagt Punkt paa den ærgærrige, unge Mands Harnisk. Clotilde de Grandlieu tjente sine For ældre som en Slags uskyldig Spion. Nogle Dage i Forvejen havde hun faaet Lucien hen til Samtale i en Vindusfordybning og havde underrettet ham om Familjens Indvendinger. „Skaf Dem en Ejendom til en Million, saa er min Haand Dem vis — det var min Moders Svar," havde Clotilde sagt. „ Senere vil de spørgé dig, hvorfra du har skaffet Pengene dertil," havde Carlos bemærket, da Lucien meddelte ham dette paastaaede Ultimatum. „Min Svoger maa have tjent en Formue," havde Lucien sagt, „i ham kan vi faa en ansvarhavende Udgiver." „Saa mangler vi jo kun Millionen," havde Carlos udbrudt, „jeg skal tænke over Sagen." — For rigtig at forståa Luciens Stilling i Grandlieus Hus, maa man vide, at han aldrig havde spist til Middag dér. Hver ken Clotilde eller Hertuginden af Uxelles eller Fru de Maufrig neuse, der stadig viste sig som en sand Veninde af Lucien, kunde opnaa denne Gunst hos den gamle Hertug, saa stor Mis tro vedblev Adelsmanden at nære til Lucien, hvem han altid kaldte Herren til Rubempré. Denne Nuance, som alle, der kom i Huset, lagde Mærke til, saarede Luciens Forfængelighed haardt, han havde Fornemmelsen af kun at være taalt. Selskabet har Ret til at være fordringsfuldt, det bliver saa ofte narret! At spille en Rolle i Paris uden at have en Formue, hvis Oprindelse kendes, eller en Virksomhed, man kan være bekendt, er en Stilling, som intet Kunstgreb i Længden gør det muligt at opretholde. 'Medens Lucien stræbte opad, gav han da ogsaa Anledning til den stær kere og stærkere udtalte Indvending: „Hvad lever han af?" Hos Fru de Sérizy, hvem han havde at takke for, at han støtte100 HONORÉ DE BALTAC des af Generalprokurøren Granville og én af Ministrene, Grev Octave de Bauvan, havde han maattet erklære: „Jeg gør en frygtelig Gæld." — Da han nu kørte ind i Gaarden til det Hus, der inde sluttede hans ærgærrige Ønskers Virkeliggørelse, tænkte han paa Galejslavens Betragtninger og sagde med Bitterhed til sig selv. „Jeg hører det knage under Fødderne paa mig!" Han elskede Esther, og han ønskede Frøken de Grandlieu til Hustru! En besynderlig Situation! Han maatte sælge den ene for at kunne faa den anden. En eneste Mand kunde ud føre dette Kunstgreb, uden at Luciens Ære led derved, og denne Mand var den falske Spanier: var de da ikke nødte til gensidig og i lige høj Grad at vise Tavshed og Troskab mod hinanden? Livet kender ikke mange Pagter af denne Art, hvor hver af Parterne afvexlende er Hersker og behersket. Lucien forjog de Skyer, der formørkede hans Pande; munter og straalende traadte han ind i Huset Grandlieus Selskabsvæ relser. Vinduerne stod aabne, Vellugt fra Haven fyldte den store Sal, Blomsterbordet, der optog Salens Midte, frydede Blik ket med sin Blomsterpyramide. Hertuginden sad i en Hjørne sofa i Samtale med Hertuginde de Chaulieu. I Grupper sad forskellige andre Damer rundt omkring. Herrerne spadserede i Salen eller i Haven. Clotilde og Josephine var beskæftigede ved Thébordet. I et Hjørne af Salen spillede Hertugen af Grandlieu sin Whist med Vicomte de Pamiers, Markis d'Ajuda- Pinto og Hertugen af Maufrigneuse. Da Lucien var bleven meldt, gik han hele Salen igennem hen at hilse paa Hertuginden, hvem han spurgte om Aarsagen til den Sorg, der stod malet i hendes Træk. „Fru de Chaulieu har lige modtaget en sørgelig Etterret ning : hendes Svigerson, Baron de Macumer, Ex-Hertug af Soria, er død. Den unge Hertug af Soria og hans Gemalinde, der var tagne til Chantepleurs for at pleje deres Broder, har sendt101 ESTHER. „Det bliver en rig Enke," bemærkede den gamle Hertug- inde af Uxelles med et Blik til Lucien, hvis Ansigt bevarede sin uforstyrrelige Ro. „Stakkels Louise,"

sagde Fru d'Espard. „Jeg forstaar hende og tager Del i hendes Sorg." Markise d'Espard satte et tankefuld Ansigt op' som en Kvinde af Aand og Hjærte. Sabine de Grandlieu var kun ti Aar gammel ; ikke desto mindre saa' hun op til sin Moder med et forstaaende Blik, hvis næsten spodske Udtryk Moderen irette satte med et Øjekast. Det er det, man kalder at give sine Børn en god Opdragelse. „Hvis min Datter udholder dette tunge Slag," sagde Fru de Chaulieu med den mest moderlige Mine, „er jeg urolig for hendes Fremtid. Louise er meget romantisk." „Jeg kan ikke forståa," sagde den gamle Hertuginde af Uxelles, „hvem vore Døtre har arvet den Karakter efter . . ." „Det er saare vanskelig! nuomstunder," bemærkede en gammel Kardinal, „at faa Hjærtet og de passende Hensyn til at enes." Lucien, der ikke fand Anledning til at udtale sig, gik hen til Thébordet for at henvende nogle smigrende Ord til Frøknerne de Grandlieu. Da Digteren havde fjærnet sig nogle Skridt fra Damernes Gruppe, bøjede Markise d'Espard sig fremad for at at kunne hviske i Øret paa Hertuginde de Grandlieu. „Tror De virkelig, at den unge Mand elsker Deres kære Clotilde saa højt?" spurgte hun hende. Det perfide i dette Spørgsmaal forstaaes kun, når det led sages af et skitseret Portræt af Clotilde. Denne unge Dame paa syvogtyve Aar stod i Øjeblikket op. Denne Stilling tillod Brev om denne sørgelige Begivenhed. Lovise er ude af sig selv af Sorg." „En Kvinde bliver ikke to Gange i sit Liv saaledes elsket som Louise af sin Mand," sagde Madeleine de Mortsauf.102 HONORÉ DE BALZAC Markise d'Espards spodske Blik ret at mønstre Clotildes spinkle og kantede Figur, der fuldstændig lignede en Asparges. Den stakkels Pige var saa fladbrystet, at end ikke Udstopninger vilde kunne have bødet derpaa. Og Clotilde, der vidste, hvilke af gørende Fordele hun havde i sit Navn, var saa langt fra at ville skjule denne sin Mangel, at hun tværtimod heltemodigt fremhævede den. Hun bar meget snævre Kjoler og opnaaede herved Virkningen af den stive og tørre Tegning, som Middel alderens Billedhuggere tilstræbte i deres Statuer. Clotilde var fem Fod og fire Tommer høj. Om man tør bruge et vulgært Udtryk, der i alt Fald har den Fordel at være let forstaaeligt, saa var hun lutter Ben. Hendes Ansigtsfarve var brunlig, hendes Håar stride og sorte, Øjenbrynene meget stærke, de ildfulde Øjne indfattede i Huler, der allerede havde sorte Rande. Hun var i ét og alt en karrikeret' Udgave af sin Moder, der havde været én af Portugals smukkeste Kvinder. Naturen behager sig i den Slags Luner. Det er tit, at man i én Familje ser en ung Pige af overraskende Skønhed, hvis Træk hos Broderen er absolut hæslige, skønt de to ligner hinanden. Trods saa mange uheldige Træk, trods sin plankestive Holdning havde Clotilde af Race og Opdragelse et fornemt Udseende og en stolt Holdning. Hun drog Fordel af sine Håar, hvis Styrke, Tal og Længde kunde gaa for en Skønhed. Hun havde uddannet sin Stemme og sang henrivende. Clotilde var kort sagt en ung Dame af dem, om hvem man siger: „Hun har smukke Øjne", eller „Hun har en hjærtensgod Karakter. " „ Hvorfor skulde man ikke kunne elske min stakkels Clo tilde?" gav Hertuginden Markisen til Svar. „Ved De, hvad hun igaar sagde til mig: „Hvis det er af Beregning, han elsker mig, skal jeg nok sørge for at blive elsket for min egen Skyld." Hun er aandfuld og ærgærrig, og der er Mænd, der finder Be hag i disse to Egenskaber. Hvad ham angaar, min Bedste, er han smuk som en Drøm, og hvis han kan tilbagekøbe Rubem-103 ESTHER. „Det bliver ikke vor Sag," svarede Hertuginden, „men at stjæle den, er han i alt Fald ikke i Stand til . . . Og desuden vilde vi aldrig give Clotilde til en uhæderlig Mand, selv om han var smuk, Digter og ung som Hr. de Rubempré." — „De kommer sent," sagde Clotilde og smilede med übe skribelig Ynde til Lucien. „Ja, jeg kommer fra Middagsselskab." „De gaar meget i Selskab i den sidste Tid," sagde hun og skjulte sin Uro og sin Skinsyge under et Smil. „I Selskab?" gav Lucien til Svar. „Det kan man ikke kalde det. Jeg har blot ved et mærkværdigt Tilfælde spist Mid dag hos Bankierer hele Ugen igennem, i Dag hos Nucingen, igaar hos du Tillet og iforgaars hos Kellers ..." Som man ser, havde Lucien forstaaet at tilegne sig de adelige Herrers spirituelt-uforskammede Tone. „De har mange Fjender, " sagde Clotilde og bød ham med allerkæreste Ynde en Kop Thé. „Min Fader har nylig hørt for tælle, at De har en Gæld paa 60,000 Francs, og at De om nogen Tid kan vente at komme i Gældsfængsel. Og hvis De vidste, hvor alle disse Bagvaskelser piner mig . . . Det gaar altsammen ud over mig. Jeg taler slet ikke om, hvad jeg selv lider, Fader betragter mig sommetider med Blikke, der gør mig angst, men om alt det, De maa lide, hvis der blot er en lille Smule Sandhed i alle de Historier ..." „Bryd Dem kun ikke om de Übetydeligheder, hold, af mig, som jeg holder af Dem, og lad mig have nogle Maaneder at løbe paa," svarede Lucien og satte sin tomme Kop fra sig paa Sølvbakken. préernes Ejendom, vil Kongen af Hensyn til os give ham Titel af Marki . . . Naar alt kommer til alt, er hans Moder den sidste Rubempré ..." „ Stakkels Menneske, hvor skal han faa en Million fra?" spurgte Markisen.104 HONORÉ DE BALZAC

„Kom ikke min Fader for Øje; han vilde sige Dem en eller anden Übehagelighed ; og da De ikke vilde finde Dem deri, vilde vi være fortabte . . . Denne ondskabsfulde Markise d'Es pard har fortalt ham, at Deres Moder har passet Barselkoner, og at Deres Søster har været Strygejomfru ..." „Vi har været stedte i den dybeste Elendighed, " svarede Lucien, der fik Taarer i Øjnene. „Det er ingen Bagvaskelse, men det er velvillig Bagtalelse. Nuomstunder er min Søster mere end Millionær, og Moder er død for to Aar siden . . . . Disse Oplysninger har man altsaa opsparet til det Øjeblik, jeg var i Færd med at faa fast Fod her i Huset . . . „Men hvad har De da gjort Fru d'Espard?" „Jeg har været saa uforsigtig, hos Fru de Sérizy i Hr. de Bauvans og Hr. de Granvilles Nærværelse at fortælle Historien om den Proces, hun anlagde for at faa sin Mand, Marki d'Es pard umyndiggjort. Markisen fik jo over Fingrene i Præmisserne til den Dom, som gjorde Ende paa den skandaløse Affære. Hvis Hr. de Sérizy har begaaet en Indiskretion, som har skaffet mig Markisen til Dødsfjende, har jeg til Gengæld vundet hans Pro tektion derved, og desuden Generalprokurørens og Grev Octave de Bauvans, thi Fru de Sérizy har sagt dem, hvilken Fare de har bragt mig i ved at lade ane, hvorfra de havde deres Op lysninger. Hr. Marki d'Espard har været saa übehændig at gøre mig en Visit, idet han betragtede mig som Aarsag i, at han vandt denne uhyggelige Sag." „Jeg skal befrie Dem fra Fru d'Espard," sagde Clotilde. „ Hvorledes det?" spurgte Lucien. „Min Moder skal invitere de unge d'Espards, der er meget elskværdige og snart voksne. Faderen og de to Sønner vil holde Lovtaler over Dem; saa er vi sikre paa aldrig mere at se deres Moder." „Aa, Clotilde, De er mageløs, og hvis jeg ikke elskede Dem for Deres egen Skyld vilde jeg elske Dem for Deres Forstand." „Det er ikke Forstand," sagde hun idet hun lagde al sin Kærlighed i Ordenes Udtryk. „Lev vel. Hold Dem nogle Dage borte herfra. Naar De ser mig med rødt Skærf i Saint-Thomas d'Aquino, er Fader kommet i bedre Lune. Jeg har fæstet et Svar til Dem paa Ryggen af den Lænestol, De sidder i, det vil maaské trøste Dem for Adskillelsen . . . Læg det Brev, De har med til mig, i mit Lommetørklæde." I Verdenserfaring var aabenbart den unge Dame mere end syvogtyve Aar. Lucien tog en Droske i Planche-Gade, stod af paa Bule varderne, tog en anden Droske ved Madeleine-Kirken og gav Kusken Besked om at køre ind i Porten i Huset i Tait boutgade. Klokken var elleve, da han traadte ind ad Esthers Dør; han fandt hende opløst i Taarer, men paaklædt som hun plejede, nåar hun rigtig vilde gøre Stads af ham! Hun laa og ventede sin Lucien paa en Divan af hvid Silke, indvævet med gule Blomster ; selv var hun klædt i en nydelig Mousselins Peignoir, uden Korset, med Haaret sat ganske løst op , med Fødderne i Silketøfler; alle Lys i Stuen vare tændte og Houkaen parat; men af sin egen Vandpibe havde hun ikke røget, den laa utændt foran hende som Tegn paa Situationens Tristhed. Da hun hørte Dørene blive aabnede, tørrede hun sine Taarer, sprang op som en Gazelle og sluttede Lucien i sine Arme. „Er det sandt, at vi skal skilles," udbrød hun. „Aa, kun for nogle Dage," svarede Lucien. Esther slåp Lucien og faldt som død tilbage i Sofaen. I lignende Tilfælde pludrer de fleste Kvinder op som -Pappe gøjer. Aa, hvor de elsker os! Efter fem Aars Samliv er de endnu til Mode som Dagen efter den første Lykkes Dag, de kan ikke forlade os, de er henrivende i deres Udbrud af Raseri, Fortvivlelse , Kærlighed, Vrede, Længsel, Rædsel, Svig og onde Forudfølelser! Kort sagt, de er skønne som en Scene af Shakespeare. Men læg Dem vel paa Sinde: Kvinder, der bærer sig saaledes ad, er ikke forelskede! Naar de er alt det, de siger, at de er, nåar de kort sagt elsker for Alvor, saa gør de, som Esther gjorde, som Børnene og den sande Kærlighed gør: Esther sagde ikke et Ord, hun skjulte sit Ansigt i Sofa puderne og græd hede Taarer. Lucien forsøgte da at rejse Esther op og talte beroligende til hende. „Men, kære Barn, derfor er vi jo ikke skilte . . . Hvor ledes kan du dog efter snart fire Aars Lykke opfatte en kort varig Fraværelse paa den Maade ! Aa , hvad har jeg dog gjort ved alle disse Pigebørn", spurgte han sig selv, da han huskede paa, at saaledes var han ogsaa bleven elsket af Coralie. „ Herren er saa smuk", sagde Europa. Sanserne har deres Skønhedsideal. Naar der til denne forføreriske Skønhed kommer den Hjærtensgodhed og den Duft af Poesi, der udmærkede Lucien, kan man forståa den vanvittige Forelskelse, han vakte hos disse Skabninger, der i overvejende Grad er modtagelige for Indtryk af de medfødte, ydre Gaver, og som er saa naive i deres Beundring. Esther vedblev at hulke stille, opfyldt af navnløs Smærte. „ Lille Tossehoved," sagde Lucien. „Er det da ikke bleven sagt dig, at det gælder mit Liv?" Ved disse Ord, som Lucien udtalte i en bestemt Hensigt, for Esther op som et vildt Dyr, hendes opløste Håar stod om hendes dejlige Ansigt som Løvværk; hun saa paa Lucien med stive Blikke. „Dit Liv," udbrød hun, idet hun løftede Armene og lod dem falde igen med en Gestus, der er karakteristisk for Pigebørn af hendes Klasse, nåar de er i Fare. „Det er jo ogsaa sandt, Brevet fra dette

grusomme Menneske omtaler, at der er noget alvorlig! paa Færde."107 ESTHER. Hun tråk et snavset Papir op af sit Bælte, saa' idet samme Europa og bad hende: ‚Lad os være alene min Pige." Da Europa havde lukket Døren efter sig, vedblev hun : „Værsgo', læs, hvad han skriver til mig." Og hun rakte Lucien Carlos' nys afsendte Brev; Lucien læste det højt : „De skal rejse herfra i Morgen tidlig Klokken fem. De bliver bragt til en Skovbetjent dybt inde i Saint-Germain Skoven; der faar De et Værelse paa første Sal at bo i. Forlad ikke dette Værelse, før jeg tillader det ; De skal ikke komme til at savne noget. Skovbetjenten og hans Kone er paalidelige. Skriv ikke til Lucien. Vis Dem ikke ved Vinduet, mens det er lyst; om Natten kan De gaa en Tur med Skovbetjenten, hvis De har Lyst til at gaa. Hold Gardinerne for Vogn vinduerne hele Vejen derud: det gælder Luciens Liv. Lucien kommer i Aften og siger Farvel til Dem; brænd dette Brev, medens han ser derpaa ..." Lucien brændte øjeblikkelig Brevet ved ét af Lysene „Hør nu, Lucien," sagde Esther efter at have lyttet til hans Oplæsning af det lille Brev, som en Forbryder lytter sin Dødsdom, „jeg vil ikke fortælle dig, at jeg elsker dig, det vilde jo være en Dumhed ... I fem Aar har det at elske dig været mig ligesaa selvfølgelig som at aande og at leve . . . Min allerførste Lykkesdag, som begyndte under Beskyttelse af det gaadefulde Menneske, der har anbragt mig her som et lille kuriøst Dyr i et Bur, fik jeg at vide, at du en Gang maatte gifte dig. Ægteskabet er et nødvendigt Led i din Fremtid, og- Gud forbyde mig at staa din Lykke i Vejen. Dette Ægteskab betyder Døden for mig. Men jeg vil ikke trætte dig, Jeg vil ikke bære mig af som Grisetterne, der kvæler sig med Kulrøgr det fik jeg nok af forrige - Gang Nej, jeg vil rejse langt, langt bort fra Frankrig. Asia kan Hemmeligheder fra sit Hjemland,108 HONORÉ DE BALZAC hun har lovet at lære mig at dø i Ro og Stilhed. Et lille Stik med en Naal — saa er det forbi. Jeg beder kun om en eneste Ting, min tilbedte Ven, bedrag mig ikke. Jeg har mit Regnskab med Livet i Orden: Fra den Dag, da jeg saa dig, i 1824, og til nu har jeg nydt mere Lykke, end der behøves til ti lykkelige Kvinders Tilværelse. Tag mig da, for hvad jeg er. Jeg er nok svag, men paa en Maade er jeg ogsaa stærk. Sig til mig: „Jeg gifter mig." Saa beder jeg dig kun om et kærligt Levvel, og du skal aldrig mere høre Tale om mig." Der blev et Øjebliks Tavshed efter denne Erklæring, hvis Oprigtighed kun kan sammenlignes med den indtagende Naivitet i Esthers Bevægelser og Tonefald. „Drejer det sig om dit Bryllup?" spurgte hun og sænkede et Blik, der var fortryllende og straalende som Klingen af en Dolk i Luciens blåa Øjne. „I halvandet Aar har vi arbejdet paa mit Bryllup, og endnu er det ikke i Orden," svarede Lucien. „Jeg ved ikke, hvornaar det gaar i Orden, men det drejer sig ikke herom, søde Stump! . . . Det gælder Abbedens Liv, mit og dit . . . Vi er i alvorlig Fare . . . Nucingen har set dig . . ." „Ja," sagde hun „i Vincennes. Kendte han mig da?" „Nej," svarede Lucien, „men han er bleven saa forelsket i dig, at han ikke er langt fra at tabe sin Pengekasse. Da han efter Middagen omtalte sit Møde med dig og søgte at skildre dig, var jeg uforsigtig nok til at lade et uvilkaarligt Smil undslippe mig; det var uforsigtigt, fordi jeg befinder mig i Selskabsverdenen som den Vilde mellem en fjendlig Stammes Baghold. Carlos, der sparer mig den Ulejlighed at tænke, finder denne Situation farlig, han paatager sig at pudse Baronen, hvis Nucingen finder paa at udspionere os, hvilket meget godt kan ligne ham; han har allerede fortalt mig om Politiets Af magt. Du har tændt en Brand i en gammel Skorsten, der var fuld af Sod . . ."109 ESTHER „Og hvad vil din Spanier nu gøre?" spurgte Esther i en rolig Tone. „Det ved jeg ikke. Han har paalagt mig at sove paa mit grønne Øre", svarede Lucien uden at turde møde Esthers Blik. „Hvis det er Tilfældet, adlyder jeg blindt som sædvanlig", sagde Esther, tog Lucien under Armen og førte ham ind i Sovekammeret, medens hun spurgte ham: „Fik du en god Middag hos den ækle Nucingen, søde Lulu?" „Asias Køkken tager Luven fra enhver anden Middag, ellers var det umaadelig flot, som altid om Søndagen." Uvilkaarlig sammenlignede Lucien Esther med Clotilde. Elskerinden var saa smuk, saa indtagende, at hun endnu ikke havde indrømmet en Tomme Plads til det Uhyre der fortærer selv den stærkeste Kærlighed: Mætheden. „Hvor det er Skade", sagde han til sig selv, „at éns Kone saaledes er i to Bind ! I det ene Bind, Poesi, Elskov, Kær lighed, Skønhed, Hengivenhed og Ynde ..." Esther nuslede omkring som alle Kvinder, før de skal til Sengs, hun kom og gik og flagrede smaaynnende omkring. Hun var ved en Kolibri at ligne. — — „I det andet Bind adeligt Navn, Race, Hæders poster, Rang, Verdenserfaring! — Og umuligt at ene begge Dele i én Person," sagde Lucien med Smærte til sig selv. Da Digteren næste Morgen Kl. 7 vaagnede i det elegante Soveværelse, var han alene. Han ringede. Den mystiske Eu ropa kom springende „ Herren ønsker?" .Esther!" „ Fruen rejste Kl. 4 3/<i- Efter Hr. Abbedens Ordre har jeg tåget imod et nyt Ansigt ..." „En Pigg?"110 HONORÉ DE BALZAC „Nej, Herre, en Englænderinde; vi har

Befaling til at be handle hende, som om det var Fruen selv. Hvad ønsker Herren, vi skal gøre med hende? Stakkels Frue, hvor hun græd, da hun steg i Vognen. „I Guds Navn, det er jo nødvendig!," sagde hun. „Jeg forlod lille Missemand, mens han sov", sagde hun til mig og tørrede Taarerne af sine Øjne. „ Europa, hvis han havde set paa mig, eller hvis han havde nævnet mit Navn, saa var jeg bleven hos ham, selv om jeg skulde dø sammen med ham ..." Herren skal da vide, at jeg holder saa meget af Fruen, at jeg ikke lod hende se Stedfortrædersken; der var mange Kammerpiger der havde givet hende det Hjærte stød. . ." „Er den fremmede her?" „Jo, Herre, hun kom i samme Vogn, som Fruen kørte bort i, og jeg har gemt hende i mit Værelse, efter de Ordrer jeg fik." „Er hun smuk?" „Saa smuk som saadant et tilfældigt Kvindemenneske kan Tære. Men hun kan jo sagtens spille sin Rolle, hvis Herren vil spille sin," sagde Europa og gik for at hente den fore g-ivne Esther. Aftenen i Forvejen havde den almægtige Nucingen, før han gik til Ro, givet sin Kammertjener Besked; og Klokken syv om Morgenen meldte denne den berømte Politiagent Louchard, der førtes ind i et lille Værelse, hvor straks efter Raronen indfandt sig i Slobrok og Tøfler. „De har holdt mig for Nar!" saaledes besvarede han Poli timandens Hilsen. „Det maatte gaa saaledes, i Hr. Baron. Jeg maa passe paa min Stilling, og jeg har allerede haft den Ære at sige Dem, at jeg ikke kan blande mig i Ting, der ligger udenfor mine Forretningers Omraade. Hvad har jeg lovet Dem? At sætte dem i Forbindelse med den af mine Betjente, der syntes111 ESTHER. mig bedst i Stand til at hjælpe Dem, Men Hr. Baronen kender Grænselinjerne mellem Folk af forskellige Professioner . . . Naar man bygger et Hus, lader man ikke Snedkeren besørge Smedens Arbejde. De forstaar, der er to forskellige Slags Politi, det. politiske og det retslige. Det retslige Politis Folk giver sig aldrig af med politisk Polititjeneste og omvendt. En Politimand, der lavede Forretninger for egen Regning, risikerede at miste sin Plads. Drejer det sig om en Sammensværgelse eller en Forbrydelse, saa er selvfølgelig Politiets Chefer til Deres Tjeneste. Men De maa betænke, Hr. Baron, at de har andet at bestille end at beskæftige sig med Parises halv hundredetusinde Kærlighedseventyr. Jeg hører til Handels- Politiet; jeg har kun at gøre med at sætte Skyldnere fast, og saasnart det gælder noget andet, udsætter vi os grumme stærkt, hvis vi forstyrrer Andenmands Fred, hvem det saa end er. Jeg har sendt Dem én af mine Folk men sagde udtrykkelig, at jeg ikke svarede for ham. De har sat ham til Opgave at finde en vis Dame her i Paris. Contenson har brandskattet Dem for 1000 Francs, uden endnu at have gjort et Skridt. Man kan ligesaa gærne søge efter en Aal i Floden som i Paris efter en Kvinde, der mistænkes for at køre i Vincennes- Skoven, og hvis Signalement passer paa alle smukke Damer i Paris." „ Kunde da Contenson ikke sige mig Sandheden uden at plyndre mig for 1000 Francs?" spurgte Baronen. „Hør en Gang, Hr. Baron", sagde Louchard, „Giver De mig 3000 Francs? Saa vil jeg give . . . nej, sælge Dem et Raad." „Er det Raad 3000 Francs værd?" spurgte Nucingen „Jeg lader mig ikke pudse, Hr. Baron", gav Louchard til Svar. „De er forelsket, De vil for enhver Pris finde Genstanden for deres ømme Følelser. Deres Kammertjener har fortalt mig, at der igaar her i Huset var to Læger, der finder Deres Til112 HONORÉ DE BALZAC stand farlig. Jeg alene kan skaffe Dem en dygti^ Mands Hjælp. Naa, for Pokker, er Deres Liv da ikke 3000 Francs værd?" „Sig mig den dygtige Mands Navn, og stol paa min Taknemmelighed. " Louchard tog sin Hat, hilste og vilde gaa. „ Satans Menneske," udbrød Nucingen, „kom saa, værsgo." „Læg nu Mærke til," sagde Louchard, før han tog imod Pengene, „at jeg sælger Dem slet og ret en Oplysning. Jeg skal opgive Dem Navn og Adresse paa den eneste, der er i Stand til at hjælpe Dem, men det er ogsaa en Mester." „Jeg byder 1000 Francs," udbrød Nucingen Louchard saa betydningsfuldt paa Baronen. „For Dem spiller 3000 Francs jo ingen Rolle: De tjener dem igen paa Børsen paa et Par Sekunder," sagde han. „Jeg byder 1000 Francs," gentog Baronen. „De vilde prutte om Prisen paa en Guldmine," sagde Louchard, hilste og gik. „Jeg faar Adressen for 500 Francs," udbrød Baronen og gav sin Kammertjener Ordre til at hente Sekretæren. Turcaret existerer ikke længer. Nuomstunder udfolder den mindste som den største Bankier sin Snedighed i de mindste Bagateller: han prutter paa Kunst, Velgørenhed, Kærlighed, han vilde afprutte Paven sin Syndsforlade]se. Medens Louchard talte, var det gaaet op for Nucingen, at Contenson, der var denne Agents højre Haand, maatte kende den omtalte Mesterspions Adresse. Contenson vilde sagtens udlevere den Hemmelighed for 500 Francs, for hvilken Louchard forlangte 3000. Dette hurtige Regnestykke beviser noksom, at selv om Kærligheden havde bemægtiget sig Baronens Hjærte, var hans Hovede endnu en Pengespekulants. „Tag selv hen til Contenson, Louchards Spion," sagde Baronen til sin Sekretær, „men kør derhen, saa hurtig som mulig, og bring ham lige paa Stedet hen til mig. Jeg venter113 ESTHER. saalænge. Gaa igennem Haveporten

med ham. Her er Nøglen. Det er ikke værd at nogen ser det Menneske hos mig. Før ham ind i den lille Pavillon i Haven. Prøv nu at udføre Deres Ærinde med Fornuft." Der kom Folk for at tale med Nucingen om Forretninger. Men han ventede Contenson, han drømte om Esther; han sagde til sig selv, at om kort Tid skulde han gensé den Kvinde, hvem han skyldte, at hans Følelsesliv saa uventet var bleven genvakt. Og han lod alle Folk gaa med übestemte og tvetydige Løfter. Contenson var ham i Øjeblikket den vigtigste Person i Paris. Hvert Øjeblik kiggede han ud i Haven. Omsider nægtede han sig hjemme for flere fremmede og lod sin Frokost anrette i Pavillonen, der laa i et Hjørne af Haven. Paa hans Kontor fandt alle Mennesker, at det var ganske übegribeligt, hvorledes den mest skarpsynede og drevne af Paris' Bankierer kunde op træde saa tøvende og übestemt. „Hvad er der dog i Vejen med Chefen?" spurgte en Vexel mægler én af de øverste Kontorbetjente. „Det er der ingen, der rigtig ved; man siger at hans Helbred ikke er rigtig godt; igaar havde Fru Baronessen ladet Doktorerne Desplein og Bianchon kalde ..." — Den berømte Bankier, der i sin febrilske Ophidselse havde ladet en glimrende Forretning gaa fra sig, sad i sit Havehus og dråk The, da han hørte et Køretøj gøre Holdt ved den lille Haveport. Straks efter indførte Nucingens Sekretær Contenson, hvem han havde fundet i en lille Kafé i Nærheden af Gældsfængslet, hvor Politimanden spiste Frokost for et Gra tiale, han havde faaet af en Debitor, der var bleven sat i Arrest paa hensynsfuld Vis. Contenson var at sé til .et fuld stændigt parisisk Digt, en Blanding af Beaumarchais' Figaro, Moliéres Mascarille og Marivaux' Fronton — disse typiske Legemliggørelser af den gavtyveagtige Dristighed og Forslagenhed. Hans gule Ansigt var fuldt af Rynker. Hans Isse, der lignede Hunuré de Balzac: Esther. 8114 HONORÉ DE BALZAC Voltaires, var blank som et Dødningehovede. Under en übevæ gelig Pande spillede, uden at udtrykke noget, et Par Øjne, der lignede en mekanisk Kineserdukkes ved Indgangen Hl en Thébutik — kunstige Øje, der har Livets Bevægelighed, men aldrig for andrer Udtryk. Contenson var iøvrigt en lille, mager Mand med en vis fræk Holdning og i tilsvarende lurvet elegant Dragt med mange falske Smykker. Han havde et Ansigt af Blik, og hans Sjæl svarede antagelig hertil. Hans Minespil var Grimasser, som Høflighed afnødte ham, snarere end Udtryk for Mandens indre Følelser. Han var paa én Gang latterlig og frygtelig. Hans Kynisme, hvad Klædedragten angik, havde en bestemt Mening; han var nemlig en Mester i at forklæde og maskere sig og kunde, naar det skulde være, spille Dandy. For det retslige Politi nærede han dyb Ringeagt, thi i Kejserdømmets Dage havde han været Politimand under Fouché, hvem han betragtede som en stor Mand. Efter at Politiministeriet var op hævet, var han gaaet i Handelspolitiets Tjeneste, i Mangel af bedre; men hans kendte Fortrin, hans store Snuhed, gjorde ham stadig til et fortrinligt Redskab, og det politiske Politis übekendte Ledere havde beholdt hans Navn paa deres Lister. Contenson, saavel som hans Kammerater, var saaledes kun én af Komparserne i det Drama, hvis første Roller var besat med deres Chefer, naar det drejede sig om et politisk Arbejde. „Gaa De kun," vinkede Nucingen til sin Sekretær. „ Hvorfor bor dette Menneske i sit eget Hus og jeg i et Pensionat?" sagde Contenson til sig selv. „Han har tre Gange bedraget sine Kreditorer, han har stjaalet; jeg har aldrig tåget en Hvid fra et andet Menneske, og jeg har mere Talent end hanj" „ Lille. Contenson," sagde Baronen, „De har lokket 1000 Francs fra mig ..." „Min Elskerinde skyldte Gud og Hvermand . . ."115 ESTHER. „Har Du en Elskerinde'" udbrød Nucingen og saa' paa Contenson baade med Beundring eg med Misundelse. „Jeg er kun 66 Aar," sagde Contenson, der virkelig var en Mand, hvem Lasten havde ladet beholde Ungdommen — som skrækkende Exempel. „Hvad tager hun sig for?" „Hun hjælper mig", sagde Contenson. „Naar man er Tyv og en honnet Kvinde elsker én, bliver hun Tyvekvind eller ogsaa én selv en honnet Mand. Jeg er vedbleven at være Snushane." „Du trænger stadig til Penge?" spurgte Nucingen „Ja, stadig væk," svarede Contenson smilende. „Det er nu min Bestilling at ønske Penge, som det er Deres at tjene Penge. Vi kan godt gaa i Kompagni, saadan at De tjener dem, og jeg giver dem ud. De kan være Brønden, og jeg Spanden." „Vil du tjene 500 Francs?" „Det var ogsaa et Spørgsmaal! Naa, jeg Fæhovede, De byder mig dem vel næppe for at raade Bod paa Skæbnens Uretfærdighed imod mig." „Det gjør jeg ikke. Jeg lægger dem til de 1000 Francs, du har presset ud af mig; ialt giver jeg dig saaledes 1500 Francs." „Godt, De giver mig tusinde Francs, som jeg har tåget, og lægger 500 til . . ." „ Rigtig", bekræftede Nucingen med et Nik. „Det bliver dog stadig kun 500 Francs," sagde Contenson med uforstyrrelig Mine. „Ja, at give," svarede Baronen. „At faa. Nuvel, hvad forlanger Hr. Baronen til Gengæld?" „Man har sagt mig, at der her i Paris findes-en Mand, der er i Stand til at opdage den Kvinde jeg elsker, og at du kender hans Adresse — — — en Mesterspion skal det være!" „Det er rigtigt nok . .

."116 HONORÉ DE BALZAC „Godt, giv mig hans Adresse, og du faar de 500 Francs." „Hvor er de?" spurgte Contenson ivrigt. „De er her," sagde Baronen og tråk en Seddel op af Lommen. „Naa, kom saa med dem," sagde Contenson og rakte Haanden frem. „Noget for noget. Vis mig først Manden, saa skal du faa Pengene. Du kunde jo sælge mig mange Adresser for den Be taling. " Contenson gav sig til at le. „I Grunden har De jo Ret til at nære saadanne Tanker om mig," sagde han og saa' ud, som om han rigtig gottede sig. „Jo sjoflere vor Bestilling er, des honnettere maa vi selv være. Naa, lige meget, Hr. Baron, sig 600 Francs, saa skal jeg give Dem et godt Raad." „Giv mig det — og stol paa min Taknemmelighed." „Det er en Risiko, jeg løber," sagde Contenson, „men jeg spiller højt Spil. I Politiet, ser De, maa man kunne bevæge sig under Jorden. De siger: „Værsgo', tag fat!" De er rig, De tror, at alt er opnaaet med Penge. Penge er ganske vist en stor Ting. Men der findes det, man ikke tænker paa, og som ikke er tilkøbs. Lykken kan man ikke leje sig til. Og i det rigtige Politi gaar man da heller ikke til Værks paa den Maade. Vil De vise Dem i en Vogn sammen med mig? Vi kan blive sét af Folk. Man har ligesaa godt Lykken for sig som imod sig. „Er det Deres Alvor?" spurgte Baronen. „Det kan De stole paa, højstærede. Det var en Hesteko, man fandt paa Gaden, der ledte Politipræfekten til at opdage Helvedesmaskinen. Ligemeget, skal vi i Aften sent tåge i Droske hen til Hr. de Saint-Germain? Han vil ligesaa nødig se Dem komme til sig, som De ønsker at blive sét paa Vejen til ham." „Det kan jo gaa lige op," sagde Baronen.117 ESTHER. „ Det er den dygtigste Mand, vi har, den berømte Corentins Næstkommanderende, Fouchés højre Haand, ja, nogle paastaar, at Fouché var hans uægte Søn — — men det er vist noget Vrøvl. Naa. men denne Mand faar De ikke til at arbejde, før De lader 10,000 Francs springe, tænker jeg. Saa faar De til Gengæld Deres Forretning besørget og det til Gavns. — Jeg skal nu forberede Hr. de Saint-Germain; saa sætter han Dem nok Stævne et Sted, hvor man hverken kan se eller høre Dem, thi han udsætter sig for Fare ved at gøre Politiarbejde for Pri vatmænds Regning; hvad skal man sige? Han er en brav Mand, og en Mand, der er blevet haardt forfulgt, blot fordi han har frelst Frankrig . . . Saadan er det gaaet ham og mig og alle andre, der har frelst Frankrig." „Godt. Du kan skrive til mig og opgive mig Klokkeslet for Hyrdetimen," sagde Baronen og smilede selv over den flove Spøg. „Hr. Baronen giver mig ikke lidt paa Haanden?" spurgte Contenson med en Mine, der paa én Gang var ydmyg og truende. „Jean," raabte Baronen hen til sin Gartner, „gaa hen og béd Georges om tyve Franks og bring mig dem." „Hvis Hr. Baronen ikke har andre Oplysninger end dem, De har givet. mig, tvivler jeg alligevel om, at min Mester kan være Dem til Nytte." a Jeg har andre," sagde Baronen med forslagen Mine. „ Farvel, Hr. Baron," sagde Contenson og tog imod Tyve francs-Stykket; Jeg skal have den /Ere at komme og sige Georges Besked om, hvor De skal komme i Aften; en god Politimand skriver aldrig." „ Pokkers saa de Slynglei er drevne," sagde Baronen til sig selv, „det gaar altsaa til i Politiet som i de rigtige Forret- ninger." Da Contenson havde forladt Baronen, gik han uden at118 HONORÉ DE BALZAC forhaste sig fra Saint-Lazaregade til St. Honoré-Gade, hen til Kafé David. Dér saa han ind ad Vinduerne og fik Øje paa en gammel Mand, der paa dette Sted gik under Navnet Fa"er Canquoélle. Kafé David ligger paa Hjørnet af Monnaiegade og St. Honoré gade og spillede i de første Decennier af dette Aarhundrede en ikke ringe Rolle. Her var Samlingsstedet for gamle Købmænd, der havde trukket sig tilbage fra Forretningerne, saavel som for de store Handlende, der endnu passede Faget. Man talte her om Politik, men i forsigtige Udtryk, Kafé David var nemlig liberal af Overbevisning. Man fortalte hinanden Kvarterets mor somme Historier og drillede hinanden saa smaat. Som alle andre Kafeer havde denne sin Original, og det var just denne Fa'er Canquoélle, som var kommen i Kafeen fra Aaret 1811, og som syntes at være ganske at samme Mening som de Godt folk, der søgte dér, saa at ingen generede sig for at tale om Politik, nåar han var til Stede. Undertiden var den gamle Herre, hvis Enfoldighed gav Stamgæsterne adskilligt Stof til Spøg, forsvunden derfra i én eller to Maaneder, men hans Fra værelse skreves altid paa hans Svageligheds eller hans Alders Regning, thi allerede i 1811 saa han ud til at være over de treds, — og forundrede ikke længer nogen. „Hvor er Fa'er Canquoélle henne?" spurgte man maaské Buffetjomfruen. „Vi ser vist hans Navn paa Dødslisten én af Dagene," gav hun gærne til Svar. Fa'er Canquoélle var opkaldt efter et lille Gods, der hed des Canquoélles, et Ord, der i nogle af Provinserne betyder en Oldenborre; Godset laa i Departementet Vaucluse, hvorfra han var kommen. Man jhavde efterhaanden vænnet sig til at sige Canquoélle i Stedet for des Canquoélles, uden at den gamle lod til at tåge nogen det ilde op, Adelen var efter hans Opfattelse afskaffet i 1793; desuden tilhørte Godset les Canquoélles ikke119 ESTHER. ham, han var yngre Søn af en yngre Linje. Nuomstunder vilde Fa'er Canquoélles

Paaklædning synes besynderlig, men i Aarene fra 1811 til 1820 forbavsede den ingen. Den gamle Mand bar Sko med Staalspænder, Silkestrømper med afvexlende hvide og blåa Striber og Knæbenklæder med aflange Spænder, der svarede til Skoenes. En hvid, broderet Vest og en gammel, grønlig Frakke med Metalknapper fuldstændiggjorde hans Dragt. Hans hvide, pudrede Hovede prydedes endnu i 1816 af den trekantede Borger hat, som ogsaa Tribunalpræsidenten, Hr. Try, satte en Stolthed i at bære. Men fornylig havde Fa'er Canquoélle ombyttet denne Hat, der var ham saa dyrebar, med den grimme, runde Hat, som ingen tør protestere imod; han mente at skylde sin Tid dette Offer. Af Ansigtets Træk var Næsen det mest fremtrædende, den var rød og godmodig og indgød Betragteren Troen paa, at man her havde en omgængelig, lidt indskrænket Karakter for sig; det troede i alt Fald alle i Kafé David, hvor der aldrig var nogen, der lagde rigtig Mærke til den lankeful.de Pande, den ironiske Mund og de kolde Øjne, der udmærkede denne besyn derlige Gamling. I 1816 var der en ung Handelsrejsende ved Navn Gaudissart, Stamgæst i Kafé David, som sad og dråk sig beruset fra Klokken elleve til tolv om Aftenen i Selskab med en afskediget Officér. Han var saa uforsigtig at udtale sig om en ret alvorlig Sammensværgelse mod Bourbonnerne, der netop skulde til at bryde løs. I Kafeen var der ikke andre til Stede end Fa'er Canquoélle, der syntes at være falden i Slummer, to søvndrukne Opvartere og Damen ved Buffeten. Inden fireogtyve Timers Forløb blev Gaudissart anholdt. Sammensværgelsen var opdaget. To Mennesker 'fandt Døden paa Skafottet. Hverken Gaudissart eller noget andet Menneske mistænkte nogensinde den brave Fa'er Canquoélle for at have pustet Ild i Lunten. Opvarterne blev afskedigede, et Aar igennem holdt Gæsterne skarpt Øje med hinanden og var angst for Politiet ligesom Fa'er Can120 HONORÉ DE BALZAC quoélle, der endog talte om, at ophøre at søge Kafé David; saa stor Rædsel nærede han for Politiet. Contenson traadte ind i Kafeen, bestilte en Glas Cognac og saa slet ikke Fa'er Canquoélle, der havde travlt med at læse Bladene. Da han havde tømt sit Glas Cognac, tog han det Guldstykke, han havde faaet af Baronen og kaldte paa Opvar teren, idet han slog tre korte Slag i Bordet. Buffetdamen og Opvarteren undersøgte Guldstykket med en Opmærksomhed, der var ret fornærmelig for Contenson ; men deres Mistro motive redes ved den Forbavselse, som Synet af Contenson vakte hos alle Stamgæsterne. „Har han faaet det Guldstykke ved et Tyveri eller ved et Mord?" Saaledes tænkte forskellige kloge og skarpe Hoveder, der betragtede Contenson under deres Briller, alt medens de syntes at læse i deres Blade. Contenson, der saa alt og aldrig undrede sig over noget, tørrede sig ligegyldigt om Munden med et Silke lommetørklæde, fik Penge igen og gav kun Opvarteren et lille Kobberstykke i Drikkepenge. „ Hvilken Galgenfugl," sagde Fa'er Canquoélle til Hr. Pille rault, der sad tæt ved ham. „Aa hvad," oplystes hele Kafeen af Hr. Camusot, der var den eneste, som ikke havde lagt Forundring for Dagen, „det var Consenson, Louchards højre Haand. Der er sagtens én, de skal nappe, her i Nabolaget." Et Kvarter senere rejste den brave Canquoélle sig, tog sin Paraply og gik stilfærdig sin Vej. Maaské er det rigtigst straks at oplyse, hvilken frygtelig og farlig Mand, der skjulte sig i Fa' er Canquoélles Dragt, lige som Abbed Carlos var Vautrins Maske! Denne Sydbo, der var født paa Canquoélles, hans iøvrigt ret anséte Familjes eneste Ejen dom, hed Peyrade. Han hørte til den yngre Linje af Huset la Peyrade, en gammel, men fattig Familje fra Comtat, som endnu121 ESTHER. besidder den lille Landejendom la Peyrade. Selv var han det syvende Barn i Familjen og var i 1772 kommen tilfods til Paris med tolv Francs i Lommen, sytten Aar gammel, udrustet med et fyrigt Temperament og med den brutale Lyst til at komme frem i Verden, der lokker saa mange fra Syden til Hovedstaden, når det er gaaet op for dem, at Fædrenehjemmet aldrig vil kunne udrede Driftsomkostningerne til deres Tilbøjelig heder. Hele Peyrades Ungdom vil forstaas, når vi fortæller, at i 1782 var han dybt fortroligt med og højt skattet af Politi departementet, hvis Chefer, d'Hrr. Lenoir og Albert satte ham overordentlig højt. Revolutionen havde intet Politi, det behøvede den ikke. Spioneriet, der dengang var saa almindeligt, gik under Navnet Borgersind. Direktoriet, der var en lidt mere regel mæssig Regering end Velfærdskomitéen, maatte paany orga nisere et Politi, og Førstekonsulen tog Skridtet fuldt ud ved at oprette et Politipræfektur og et Politiministerium. Peyrade, der sad inde med de gamle Polititraditioner, organiserede Personalet sammen med en Mand, der hed Corentin, som forøvrigt, skønt yngre, var meget dygtigere end Peyrade og et sandt Geni paa Politiets underjordiske Omraader. I 1808 lønnedes de uhyre Tjenester, Peyrade havde gjort Staten, ved den vigtige Post som General-Politikommisær i Antwerpen. I Napoleons Øjne svarede dette Politipræfektur til Stillingen som Politiminister for Hollands Vedkommende. Men da Kejseren vendte hjem fra Felttoget i 1809, blev Peyrade fjærnet fra Antwerpen efter en

kejserlig Kabinetsordre, ført til Paris under Bevogtning af to Gensdarmer og kastet i „la Force". To Maaneder efter slåp han paa sin Ven Corentins Kaution ud af Fængslet, dog først efter at have været underkastet tre Forhør, hvert paa seks Timer, hos Politi præfekten. Var Peyrade falden i Unaade, fordi han méd vid underlig Energi havde bistaaet Fouché i Forsvaret af Frankrigs Kyster, der truedes af den saakaldte Walcheren-Expedition — en Lejlighed, ved hvilken Hertugen af Otranto udviste saa frem122 HONORÉ DE BALZAC ragende Evner, at det vakte Kejserens Ængstelse? Det er jo nuomstunder bekendt, under hvilket absurd Paaskud Kejseren ved sin Tilbagekomst i selve Statsraadet gav sin Politiminister Afsked til Straf, fordi han havde frelst Frankrig uden Napoleons Hjælp. Efter Fouchés Fald var der ikke længer Chancer for Peyrade, skønt den gamle Politimand sad inde med samtlige Begeringers Hemmeligheder siden 1775. Og dette Fald ramte Peyrade saa meget desto haardere, som han havde vænnet sig til at leve flot og ikke nægte sig selv noget, navnlig ikke hvad Kvinder angik. Til sin Ulykke havde Peyrade ydermere fattet virkelig Kærlighed til en smuk, lille Pige, et Barn, som han var vis paa selv at have faaet med en berømt Skuespillerinde, hvem han havde gjort en Tjeneste, og som tre Maaneder igennem viste sig taknemlig derfor. Han havde ladet sit Barn hente fra Antwerpen, og stod nu nogenlunde hjælpeløs i Paris med en aarlig Understøttelse paa 1200 Francs, som Politipræfekturet havde tilstaaet Lenoirs gamle Elev. Han lejede sig ind paa en fjerde Sal i Moineaux-Gade for 250 Francs om Aaret. Men hvis noget Menneske har Anledning til at lære sandt Venskabs Nytte at kende, er det netop den moralsk spedalske, som Hoben kalder en Spion, Pøbelen en Snushane, Administra tionen en Politiagent. Peyrade og Corentin var Venner som Orestes og Pylades. Peyrade havde uddannet Corentin, men Eleven tog snart Luven fra . sin Mester. I Fællesskab havde de øvet mangt et dristigt Kup. Corentin var bleven en af de Gene raler, for hvem Politiministeren spiller Marchallens Rolle, og han havde bibeholdt samme fremskudte Plads under Hertugen af Rovigo som under Hertugen af Otranto. Hver Gang der var en indviklet Sag at skaffe Lys i, henvendte Ministeren sig til én af Obersternc i sit Politi: „Hvor meget skal De have for at. opnaa det og det Re sultat?"123 ESTHER Corentin eller Contenson gav da efter moden Overvejelse til Svar: „Tyve, tredive, fyrretyvetusind Francs." Naar saa Ordren til at tåge fat var givet, stod det Corentin frit for selv at vælge de Haandlanger, han vilde benytte. Og selvfølgelig benyttede Corentin grumme ofte sin gamle Ven Pey rade, spurgte ham altid til Raads og betalte ham godt derfor. Han saa' Udveje til at skaffe Peyrade omtrent en tusinde Francs, om Maaneden. Og paa sin Side gjorde Peyrade Corentin uhyre Tjenester. — Alt imedens Peyrade blev ældre, tog hans Kærlighed til hans uægte Datter stadig til. For hendes Skyld havde han an lagt sit Liv under borgerlige Former for at faa sin Lydia pænt gift. Navnlig i de sidste tre Aar havde han haft for Øje at skaffe sig en fast Stilling i Politiet, en Stiliing, han kunde være be kendt overfor Verden. Han havde opdaget en Post, hvis Nød vendighed, efter hvad han sagde til Corentin, før eller senere vikle gaa op for Folk. Det gjaldt at skaffe Politiet et Oplys ningsbureau, der skulde være et Mellemled mellem det egent lige Pariserpoliti og Kongerigets Politi, saaledes at Centralstyrel sen kunde drage den rette Fordel af alle de spredte Kræfter. Alene Peyrade, der havde 55 Aars tro Tjeneste paa Bagen, kunde være den sammenknyttende Ring, den Arkivar, til hvem baade det politiske og det retslige Politi kunde henvende sig i tvivlsomme Tilfælde. Peyrade haabede selvfølgelig, ved Coren tins Hjælp, at kunne finde sig en Medgift og en Mand for den lille Lydia. Og Corentin havde allerede talt med rette Ved kommende om Sagen, dog uden at nævne Peyrades Navn. Da Peyrade drejede om ad Moineaux-Gaden, fik han Øje paa Contenson; han gik forbi ham, gik før ham op i Huset, hørte sin Kammerats Trin paa Trapperne og lukkede ham ind, før den flamske Tjenestepige stak Næsen frem i Køkkendøren. „Hvad har det saadan Hast med, Filosof?"124 HONORÉ DE BALZAC Filosof var det Øgenavn, som Peyrade havde givet Contenson og som passede godt paa denne Epiktet mellem Snushanerne. „Der er et Kup at gøre paa en Snes Tusinde Francs!" «Hvorledes da? Gælder det Politik?" „Nej, kun et taabeligt Indfald! Baron de Nucingen, De véd nok, den gamle Patent-Tyveknægt, er forlibt i et Fruen timmer, som han har set i Vincennes-Skoven, og det gælder at finde hende til ham, ellers dør han af Kærlighed. Der har været tilkaldt Læger igaar, har hans Kammertjener fortalt mig . . . Jeg har allerede lokket 1000 Francs fra ham under Paaskud af at søge efter den skønne." Contenson fortalte, hvorledes det var gaaet til med Mødet mellem Nucingen og Esther, og tilføjede, at Baronen sad inde med nogle nye Oplysninger. „Godt," sagde Peyrade, „vi skal nok finde denne Dulcinea; sig til Baronen, at han i Aften skal komme til Vogns ud i Champs-Elysées, paa Hjørnet af Gabriel-Avenuen og Marigny- Alléen." Peyrade lukkede

Contenson ud, og bankede paa Døren ind til sin Datter som om han behøvede at banke paa for at blive indladt. Han traadte fornøjet ind til hende; thi Tilfældet havde nys aabnet ham Udsigt til omsider at faa den Plads, han ønskede. Han anbragte sig i en magelig Lænestol, kyssede sin Lydia paa Pandøn og sagde: „Spil noget for mig." Lydia spillede et Stykke for Piano af Beethoven „Du spiller godt mit lille Lam," sagde han og tog sin Datter mellem sine Knæ. „Véd du, at nu er du 21 Aar. Nu maa du tænke paa at gifte dig, for din Fa'er er over 70 . . ." „Jeg er lykkelig hos dig," gav hun til Svar „Du holder altsaa ikke af andre end mig, skønt jeg er saa gammel?" spurgte Peyrade. „Hvem mener du, jeg skulde holde af?"125 ESTHER. „Jeg spiser til Middag sammen med dig, mit lille Lam, sig Katt Besked. Jeg tænker alvorligt paa at slaa mig til Ro, modtage en fast Stilling og finde dig en Mand, der passer for dig ... en brav, dygtig, ung Mand, som du kan være stolt af . . ." „Endnu har jeg kun set en eneste, hvem jeg kunde have Lyst at faa til Mand ..." „Du har set én?" „Ja, i Tuileri-Haven", svarede Lydia. „Han kom gaaende forbi mig med Grevinde de Sérizy under Armen." „Hvad hedder han?" „ Lucien de Rubempré . . . Jeg sad med Katt under et Lindetræ og tænkte paa ingenting. Ved Siden af sad der to Damer, der sagde til hinanden. „Der gaar Fru de Sérizy og den smukke Lucien de Rubempré!" Saa saa' ogsaa jeg paa Parret, som de to Damer fulgte med Øjnene. „Aa, hvor der dog findes lykkelige Kvinder," sagde den ene af Damerne. „ Hende tilgiver og tillader man alt, fordi hun er født de Ron querolles, og fordi hendes Mand har Magt og Indflydelse." „Men, bedste Veninde," indvendte den anden Dame, „ Lucien koster hende mange Penge . ." Hvad vil det sige, Fa'er?" „Det er Dumheder, som Folk af Verden nu engang siger dem," svarede Peyrade med godtroende Mine sin Datter. „Maaské hentyde de til politiske Begivenheder." „Naa ja, De spurgte mig, og jeg svarer. Hvis De vil gifte mig bort, saa find en Mand, der ligner dette unge Menneske." „Barn" svarede Faderen. „Hos Mændene er Skønhed ikke altid Tegn paa Godhed. Unge Mennesker, som har faaet et vindende Ydre, møder ingen Vanskeligheder ved Livets Be gyndelse, følgelig anspænder de heller ikke deres Evner, de bliver ødelagte af den føjelige Maade, paa hvilken Verden126 HONORÉ DE BALZAC kommer dem i Møde! Til dig vilde jeg gærne finde det, som de rige og dumme Bedsteborgere hverken hjælper eller beskytter . . ." „Hvad da, Fa'er?" „En talentfuld, men übekendt Mand . . . Men vær du rolig, min Skat! Det staar i min Magt at gennemstøve alle Tagkamre i Paris og finde, hvad du skal have, en Mand, der er ligesaa smuk som den daarlige Person, du nævnte, men .som har en Fremtid for sig og er bestemt for Æren og for Lykken ..." Efter i nogle Timer at have nydt Faderglæderne, vaskede og farvede Peyrade sine Håar — Pudderet var et Led i hans Maskering — iførte sig en god, tyk Frakke af blaat Klæde, som han knappede helt op til Hagen, et Par tykke Støvler med .stærke Saaler, og forsynede sig med et hemmeligt Kort. Derpaa -gik han langsomt op igennem Gabriel-Alléen, hvor Contenson, forklædt som gammel Grøntkælling, mødte ham udfor Elysée- Bourbons Haver. „Hr. de Saint-Germain," Contenson tiltalte sin Høvding med det Navn, han brugte paa Feltfod, „De har skaffet mig en Fortjeneste paa 500 Francs; men nåar jeg er kommen herhen, -er det for at sige Dem, at den fordømte Baron, før han gav mig Pengene, havde indhentet Oplysninger i Politipræfekturet. " „Jeg faar sikkert Brug for dig," svarede Peyrade. „Faa fat i Numrene 7, 10 og 21; dem kan vi betjene os af, uden -at Politiet faar det at vide." Contenson gik tilbage til Vognen, i hvilken Hr. de Nu cingen ventede paa Peyrade. „Jeg er Hr. de Samt Germain", sagde Sydfranskmanden til Baronen og stod op paa Vogntrinnet. „Godt, stig saa ind," svarede Baronen og gav Kusken Ordre til at køre op imod Triumfbuen. „De har været hos Politipræfekten, Hr. Baron? Det var127 ESTHER. ikke rigtigt af Dem. Kan man faa at vide, hvad De sagde til Hr. Præfekten, og hvad han svarede Dem?" spurgte Peyrade. „Før jeg gav en Slubbert som Contenson 500 Francs, kunde jeg nok lide at vide om han havde fortjent dem. Jeg sagde simpelthen til Politipræfekten at jeg ønskede at be nytte en Agent ved Navn Peyrade til en vanskelig Opgave, og spurgte, om jeg kunde have übetinget Tillid til ham. Præ fekten svarede mig, at De var én af de dygtigste og hæderligste Mænd, han kendte. Det er det hele." „Vil Hr. Baronen betro mig, hvad Sagen drejer sig om, nu da man har røbet Dem mit virkelige Navn?" Da Baronen paa sin afskyelige polske Jødedialekt vidt og bredt havde fortalt om sit Møde med Esther, om det Skrig, som Jægeren bag paa Vognen havde udstødt og om sine senere frugtesløse Anstrængelser, sluttede han med at berette, hvad der den foregaaende Dag var sket hjemme hos ham selv; han omtalte det Smil, der var undsluppet Lucien de Rubempré, og Bianchons og nogle andre Dandyers Formodning om, at der bestod en vis Forbindelse mellem den übekendte skønne og denne unge Mand. „Hør nu, Hr. Baron, først giver De mig 10,000 Francs som Forskud ipaa mine Udlæg. Thi for Dem gælder

det Liv eller Død, og da Deres Liv er en kostbar Vare, maa intet spares for at skaffe Dem denne Kvinde. De er nu en Gang i Saxen ..." „Ja, jeg er i Saxen . . ." „Hvis jeg behøver flere Penge, skal jeg underrette Hr. Ba ronen derom. De kan trygt stole paa mig," vedblev Peyrade. „Jeg er ikke en Spion, som De maaské er i Stand til at tro. I 1807 var jeg Overpolitimester i Antwerpen, og nu da Ludvig d. 18. er død, kan jeg betro Dem, at jeg i syv Aar har ledet hans Kontra-Politi . . . Med mig gaar man følgelig ikke paa Akkord. Vær De kun rolig, jeg skal naa Maalet.128 HONORÉ DE BALZAC Men tro ikke, at De kan betale min Ulejlighed med en Sum Penge, jeg forlanger en anden Slags Belønning." „Forsaavidt som det ikke er et Kongerige," . . . begyndte Baronen.. „For Dem er det mindre end intet." „Det passer jo fortræffeligt. " „De kender jo Brødrene Keller!" „Ja, rigtig godt." „ Francois Keller er Svigerson til Grev de Gondreville, og Grev de Gondreville var til Middag hos Dem igaar sammen med sin Svigerson." „Hvem Fanden har fortalt Dem det?" udbrød Baronen. „Det maa være Georges, han sladrer altid." Peyrade gav sig til at le. Og Bankieren fik uhyggelige Anelser om sin Tjener ved at se dette Smil. „Grev de Gondreville har Indflydelse nok til at skaffe mig en Plads, som jeg ønsker af Politipræfekturet , og om hvis Oprettelse Politipræfekten i Løbet af otte og fyretyve Timer skal have en Henstilling," vedblev Peyrade. „Bed om denne Plads til mig, udvirk, at Grev de Gondreville tager sig varmt af Sagen — dermed gengælder De den Tjeneste, jeg agter at gøre Dem. Jeg ønsker kun Deres Ord derfor; hvis De brød det, vilde De før eller senere komme til at forbande den Dag, da De blev født . . . det har De Peyrades Ord paa." „Jeg giver Dem mit Æresord paa, at jeg skal gøre alt, hvad der er muligt ..." „Hvis jeg kun gjorde, hvad der er muligt, for Dem, vilde det ikke være nok." „Godt . . . jeg skal arbejde oprigtigt for Dem." „Oprigtigt ... det er alt, hvad jeg forlanger," sagde Peyrade. „Og Oprigtigheden er den eneste lidt ny Gave, som vi to kan skænke hinanden."129 ESTHER. „Oprigtigt", gentog Baronen. „Hvor ønsker De, jeg skal køre Dem hen?" „Til Enden af Ludvig cl. 16.s Bro." „Til Broen ved Rigsdagsbygningen", sagde Baronen til sin Lakaj, der kom til Syne ved Vogndøren. „Jeg skal altsaa eje min Übekendte", sagde Baronen til sig selv, idet han kørte videre. „Hvor besynderligt", var Peyrades Tanker, medens han til Fods vendte tilbage til Palais-Royal, hvor han havde i Sinde at vove de 10,000 Francs i Spil for at vinde en Medgift til Lydia. „Jeg bliver altsaa nødt til at kigge den unge Mand, hvis Blik har bedaaret min Datter, lidt i Kortene. Det er aabenbart et af disse Mennesker, der har Øje for Kvinden", sagde han til sig selv med et af disse ejendommelige Jargonudtryk, som han selv havde lavet, og som i hans og Corentins Mund gengav lagttagelser med energiske og malende Ord, om end ofte lidt paa Trods af Sproget. Baron de Nucingen lignede ikke sig selv, da han kom hjem. Han forbavsede sine Gæster og sin Kone ved at vise dem et livligt og rødmusset Ansigt, han var ligefrem munter. „Nu skal vore Aktionærer vist tåge sig i Agt," sagde du Tillet til Rastignac. Der blev netop drukket The — efter Operaforestillingen i Delphine de Nucingens lille Dagligstue. „Ja" , gensvarede Baronen smilende ved sin Kammerats Spøg „jeg har virkelig Lyst til at gøre Forretninger." „Har De set Deres Übekendte?" spurgte Fru de Nucingen. „Nej" svarede han, Jeg har kun Haab om at finde hende." „B)iver nogensinde en Hustru elsket saa højt?" udbrød Fru de Nucingen, med en Smule Skinsyge; saadan lod hun i alt Fald. „Naar De har faaet fat i hende," sagde du Tillet til Ba ronen, „maa De indbyde os sammen med hende; jeg er grumme Honoré de Balzac: Esther. 9130 HONORÉ DE BALZAC nysgærrig efter at se den Skabning, der har forstaaet at gøre Dem saa ung, som De nu er." „Hun er et af Naturens Mesterværker, " svarede den gamle Bankier. „Han lader sig fange og trække op, som en komplet Dreng," hviskede Rastignac Delphine i Øret. ‚Aa hvad! Han tjener Penge nok til . . ." „Til at aflevere nogle af dem?" afbrød du Tillet Baronessen. Nucingen spadserede frem og tilbage i Stuen — altfor hen- rykt til at kunne slaa sig til Ro. „Nu er Øjeblikket kommet til at lade ham betale Deres nye Gæld," hviskede Rastignac til Baronessen. Samtidig med at dette skete, havde Carlos været i Taitboutgade for at give sine sidste Ordrer til Europa, der skulde spille Hovedrollen i den Komedie, han havde opfundet for at narre Baron de Nucingen ; han gik derfra, opfyldt af For haabninger. Til Boulevarden blev han fulgt af Lucien, der var alt andet end hyggelig til Mode ved at se denne Halvdjævel for- klædt saa godt, at selv han kun havde genkendt ham paa Stemmen. „Hvor Pokker har du kunnet finde en Kvinde, der er endnu smukkere end Esther?" spurgte han sin onde Aand. „Sligt finder man ikke i Paris, lille Ven. Den Ansigtsfarve fabrikeres ikke i Frankrig." „Jeg er endnu ude af mig selv af Forbavselse over hende. Venus med den smukke Bag er ikke saa velskabt som hun. Hun kunde faa én til mange Dumheder .... Men hvor har du fanget hende?" „Det er Londons smukkeste Pige. Beruset af Whisky har hun i et Anfald af

Skinsyge dræbt sin Elsker. Elskeren var en Slyngel, som Londons Politi var glad ved at blive fri for, og følgelig har det sendt Pigebarnet til Paris for en passende Tid, at Historien kan gaa i Glemmebogen. Den smaa har faaet en meget god Opdragelse. Hun er Datter af en Præst og taler131 ESTHER. Fransk som sit Modersmaal. Hun véd ikke og kan aldrig faa at vide, hvilken Rolle hun for Tiden spiller. Jeg har sagt hende, at hvis du syntes om hende, var der Millioner at hugge, men at du var skinsyg som en Tiger; jeg har foreskrevet hende samme Levevis som Esther." „Men hvis Nucingen nu foretrak hende for Esther?" „Naa, nu er du dog naaet saa vidt," udbrød Carlos. „Idag er du bange for, at det ikke skal lykkes, som du igaar var saa forskrækket for. Vær kun rolig. Denne blonde, lyse Pige har blåa Øjne; hun er et fuldstændigt Modstykke til den smukke Jødinde, og Esthers Øjne maatte der til for at gøre Indtryk paa saadan en raadden Kavaler som Nucingen. Du kunde da for Fanden ikke holde en Grimrian skjult! Naar denne Dukke har spillet sin Rolle her, sender jeg hende under paalidelig Bevogt ning til Rom eller Madrid . . . dér vil hun vække Lidenskaber . .!" „ Siden vi kun har hende for en kort Tid," sagde Lucien, T,gaar jeg hen til hende igen." „Gaa kun, min Søn, mor dig bare ... i Morgen er der •atter en Dag. Jeg venter én, hvem jeg har paalagt at skafte mig at vide, hvad der foregaar hos Baron de Nucingen." „Hvem er det?" „Hans Kammertjeners Elskerinde. Vi maa hvert Øjeblik vide, hvad der sker i Fjendens Lejr." Ved Midnat traf Paccard — Esthers Jæger — Carlos paa Kuns ternes Bro, det Sted i Paris, hvor man har lettest ved at sige hinanden et Par Ord, der ikke maa høres af nogen fremmed. Alt medens Jægeren talte, saa' han til den ene Side, hans Herre til den anden. B Baronen har været i Politipræfekturet i Morges, fra Klok ken 4 til 5," sagde Jægeren. „Og i Aften har han pralet af, at han skal finde den Dame, han saa' i Vincennes-Skoven; det er blevet lovet ham ..." „Vi vil blive udspionerede!" sagde Carlos, „men af hvem?132 HONORÉ DE BALZAC „Han har allerede benyttet Handelspoliti-Agenten Louchard."^ „Det er jo kun Barnestreger, " svarede Carlos. „Vi har kun Sikkerheds- og Opdagelsespolitiet at frygte. Og saa længe det ikke er sat i Bevægelse, har vi frit Spillerum." „Der er ogsaa noget andet paa Færde." „Hvad da?" „ Venne me fra Engen . . . Jeg mødte igaar Lapou raille . . . Han har gjort det koldt i et Hus og har tåget 50,000 — i Guid." „Han bliver nappet," sagde Jacques Collin; „det er Mordet i Bouchergade." „ Hvorledes lyder Ordren?" spurgte Paccard med samme ærbødige Mine som en Marchal, der udbad sig Parolen af Kong Ludvig den attende. „I skal køre ud hver Aften Klokken ti," svarede den falske Abbed. „I skal køre i god Fart til Vincennes-Skoven eller til Skovene ved Meudon og Ville-d'Avray. Hvis nogen iagttager eller følger jer, skal du lade dem faa fat i dig, snakke over dig, vise dig bestikkelig. Du skal fortælle, at Rubempré er skinsyg, at han er rent tosset efter din Frue, og at han — fremfor alt — vaager over, at ingen skal faa at vide, at han har en Elskerinde af den Slags ..." „Godt. Skal jeg have Vaaben med?" „ Aldrig," svarede Carlos bestemt. „Et Vaaben! Hvad nytter det til? Kun til at gøre Ulykker. Betjen dig aldrig nogensinde af din Jagtkniv. Naar man kan knække Benene paa den stærkeste Mand med det Slag, som jeg har vist dig . . . nåar man kan slaas med tre bevæbnede Gensdarmer med Vished for at strække to af dem til Jorden, før de faar trukket deres Sabler — hvad er der saa at være bange for? Har du ikke din Stok?" „Jo, det er ogsaa sandt," sagde Jægeren. Paccard var en Knægt med Ben af Jærn, Arme af Staal,.133 ESTHER. med Kunstnerhaar og et blegt, übevægeligt Ansigt ligesom Con tensons; han holdt sit egentlige Væsen godt skjult og kunde glæde sig ved et Tambourmajor-Ydre, der afledte enhver Mis tanke. Han var en Giafar for Bagnoets Harun al Raschid og nærede samme venskabelige Beundring for ham som Peyrade for Corentin. Havde Paccard ikke haft en slem Fjende, der kaldes de tapres Likør, vilde han have været komplet, paa stod Jacques, saa mange af de Talenter, der er uundværlige for «n Samfundsbekriger, sad han inde med; men det var dog efter- haanden lykkedes Herren at faa sin Slave opdrættet til kun at drikke om Aftenen. „Jeg skal nok have Øjnene med mig," sagde Paccard og satte igen sin Fjerhat paa efter ærbødig at have hilst den Mand, hvem han plejede at kalde sin Skriftefader. — Saaledes var de Begivenheder, der bragte saa dygtige Mænd som Jacques Collin, Peyrade og Corentin var, hver i sin Sfære, sammen paa ét Terrain til en fortvivlet Kamp, i hvilken hver af dem kæmpede for sin Lidenskab eller sine Interesser. Det første Resultat var følgende: Fem Dage efter at Hr. de Nucingen havde haft sin Sam tale med Peyrade i Champs-Elysées, stod en Morgenstund en Herre paa et halvthundrede Aar, elegant i Holdning og Dragt, ikke ulig en Diplomat eller en Minister, ud af' en flot Kabriolet og kastede Tømmerne til sin Lakaj. Han spurgte Tjeneren, der sad paa en lille Bænk i Forhallen, om Baron de Nucingen var til at faa i Tale; Tjeneren aabnede ærbødigt for ham. „Hvem tør jeg melde?" spurgte han. „Sig Hr. Baronen, at jeg kommer fra Gabriel-

Avenuen," svarede Corentin. „Men er der andre i Stuen, saa sig ikke det Navn højt, det kunde let skaffe Dem Deres Afsked." • Et Minut efter kom Tjeneren tilbage og førte Corentin ind i Baronens Arbejdsværelse.134 HONORÉ DF BALZAC Corentin og Bankieren vexlede et Par lige uigjennemtrænge lige Blikke og hilste anstandsmæssigt paa hinanden. „Hr. Baron,* sagde Corentin, „jeg kommer i Peyrades Navn ..." „Godt," sagde Baronen og gik hen og lukkede begge Døre i Laas. „Hr. de Rubemprés Elskerinde boer i Taitboutgade, i den Lejlighed, der tidligere beboedes af Frøken de Bellefeuille, Gene ralprokurør de Granvilles forhenværende Elskerinde." „Tænk, saa nær herved," udbrød Baronen. „Det var et morsomt Træf." „Jeg forstaar saa godt, at De er forelsket i denne fortryl lende Kvinde; ogsaa mig var det en Fornøjelse at se hende," vedblev Corentin. „ Lucien vaager over denne Pige med en saadan Skinsyge, at han forbyder hende at vise sig udenfor Huset; og saa meget holder hun af ham, at i de fire Aar, hun har været Frøken Bellefeuilles Efterfølgerske, baade i Lejligheden og i Haandteringen, har hverken Genboerne eller Portneren eller de øvrige Lejere i Huset nogensinde set hende. Infantinden tager kun ud om Natten. Naar hun kører ud, er Gardinerne trukne for Vognens Vinduer og hun selv tæt tilsløret. Det er ikke blot af Skinsyge, at Lucien holder denne Kvinde saadan skjult. Han skal giftes med Clotilde de Grandlieu, og han er tilmed for Tiden Fru de Sérizys erklærede Elsker. Naturligvis maa han tåge Hensyn baade til sin officielle Elskerinde og til sin Forlovede. Altsaa er De Herre over Situationen. Lucien vil ofre sin Fornøjelse for sine Interesser og sin Ærgærrighed. De er rig, De har Raad til at være flot. Kammerjomfruen vil bistaa Dem i Deres Planer. Giv dette Kvindemenneske en halv Snes tusind Francs, saa skjuler hun Dem i sin Frues Sove værelse; for Dem er den Fornøjelse nok de Penge værd." Corentin fortalte alt dette i en kort, determineret Tone, der udførte det Underværk at sætte Baronen i Forbavselse.135 ESTHER. » Og med et bydende Udtryk vedblev han: *Jeg kommer for Resten for at bede Dem om 5000 Francs til min Ven Peyrade, der har været saa uheldig at tabe fem af Deres Banknoter. — Men dette er ikke det vigtigste" — og Corentin antog en Mine, som om Pengespørgsmaalet kun spillede en ganske underordnet Rolle. „Hvis De ikke vil have Sorg paa Deres gamle Dage, saa skaf Peyrade den Plads, han har bedt Dem om; De kan let skaffe ham den. Et Par Ord fra Gondre ville til Politipræfekten er nok." „Værsaa artig, min Herre," sagde Baronen og rakte Coren tin fem Tusindfrancs-Sedler. „Kammerjomfruen er gode Venner med en lang Jæger, der hedder Paccard og bor hos en Vognmager i Provencegade ; han lejer sig ud som Jæger til Folk, der vil spille fine. Vejen til Fru Van Bogsecks Kammerjomfru gaar gennem Paccard, der er en stor Slubbert af en Piemonteser og holder meget af Ver mouth." Denne Meddelelse, der henkastedes elegant som et Post scriptum, var aabenbart Vederlaget for de 5000 Francs. „Hvad hedder Kammerjomfruen?" spurgte Baronen „Eugenie," svarede Corentin, bukkede og gik. Baron de Nucingen var ude af sig selv af Glæde. Han forlod sit Kontor, lod sine Forretninger ligge og begav sig op i sin Privatlejlighed, saa lykkelig som en Tyveaars Yngling, der har det første Stævnemøde med sin første Elskerinde i Vente. Han forsynede sig med alle de Tusindfrancs-Sedler han havde i sin private Kasse — en Sum, der kunne have gjort en hel Landsby lykkelig — 55,000 Francs, og gemte dem i sin Frakke lomme. Efter Frokosten kaldte Baronen sin Kammertjener Georges til sig og gav ham Besked om at begive sig hen i Taitboutgade og bede Frøken Eugenie, Fru Van Bogsecks Kammerjomfru, komme hen paa Baronens Kontor i et vigtigt Anliggende.136 HONORÉ DK BALZAC „Du skal følge hende herhen," tilføjede han, „og bringe hende ind i mit Værelse. Sig hende, at hendes Lykke er gjort." Georges havde største Møje med at bevæge Europa til at komme. Fruen, fortalte hun, tillod hende aldrig at gaa ud, hun risikerede at miste sin Plads osv. osv. Georges forklejnede da heller ikke sin Fortjeneste overfor Baronen, der stak ti Louisdorer til ham. „Hvis Fruen kører ud i Aften uden hende," berettede Georges sin henrykte Herre, „kommer hun henad 10." „Godt! Saa kom at klæde mig paa Kl. 9. Jeg maa sé saa godt ud, som det er mig muligt. Nu tror jeg, jeg faar min elskede at se — eller ogsaa véd jeg ikke, hvad Penge duer til . . '" Fra 12 til 1 farvede Baronen sit Håar og sine Bakken barter. Klokken 9 om Aften klædte Baronen, der før Middag havde tåget et Bad, sig paa som en Brudgom, parfumerede sig, gjorde sig uimodstaaelig. Fru de Nucingen, der havde hørt om den stedfundne Forvandling, fandt Morskab i at komme ind og sé paa sin Mand. „Min Gud, hvor er De dog latterlig," sagde hun. „Men tag dog i alt Fald en sort Silkekravat i Stedet for den hvide, der staar saa grimt til Bakkenbarterne ; tag Deres Diamantøren ringe af, de er 100,000 Francs værd Stykket. Den lille Abe kat kunde falde paa at bede Dem om dem, De vilde ikke kunne sige Nej; og de kan lige saa godt sidde i mine Øren, som de kan gives bort til et Pigebarn." Den arme

Finantsmand blev slaaet af det træffende i hans Kones Bemærkninger og adlød brummende. „ Latterlig. Latterlig! Jeg har aldrig sagt, at De var latter lig, naar De pyntede Dem for Deres lille Hr. Rastignac." „Jeg haaber sandelig, at De aldrig har fundet mig latter lig. -— Naa, vend Dem nu om. Knap Frakken helt, som Her137 ESTHER. tugen af Maufrigneuse bruger, men dog ikke de to øverste Knapper. Se at komme til at se ung ud!" „Hr. Baron," meldte Georges, „ Frøken Eugenie er kommen." „ Farvel Frue" — udbrød Bankieren. Og han ledsagede sin Kone til Grænsen mellem deres respek tive Lejligheder for at sikre sig mod, at hun hørte paa Samtalen. Da han kom tilbage, tog han Europas Haand og førte hende ind sit Værelse med en Slags ironisk Ærbødighed. „God Aften, lille Ven. De er sandelig meget lykkelig. Thi De tjener hos Verdens smukkeste Kvinde. Deres Lykke er gjort, hvis De vil tale min Sag." „Det vilde jeg ikke gøre for 10,000 Francs", erklærede Europa. „De maa vide, Hr. Baron, at jeg først og fremmest er en honnet Pige ..." „Ja, jeg har ogsaa i Sinde at betale Deres Honnethed godt." „Men det er ikke nok dermed", sagde Europa. „Hvis Fruen ikke synes om Baronen — og det ;er der jo en Mu lighed for — saa bliver hun vred og jager mig bort. Og min Plads er saa god som 1000 Francs om Aaret." „Tusind Francs, det er Renten af en Kapital paa 20,000. Naar jeg giver Dem det Beløb, lider De altsaa ikke noget Tab." „Det forandrer jo rigtignok Sagen, naar De tager det paa den Manér," sagde Europa. „Hvor er Pengene?" „De er her," svarede Baronen og viste hende Penge sedlerne én for én. „ Dermed er Pladsen betalt. Men saa min Honnethed, min Samvittighed?" sagde Europa og betragtede Baronen med et parodisk-højtideligt Blik. „ Samvittigheden er ikke saa meget værd som Pladsen: men lad os lægge 5000 Francs til," sagde Baronen *og tog endnu fem Sedler frem. „Nej, 20,000 Francs for Samvittigheden og 5000 Francs for min Plads, hvis jeg mister den ..."138 HONORÉ DE BALZAC „ Ganske som De selv vil," sagde Baronen. „Men for at tjene dem, maa De gemme mig i Deres Frues Soveværelse om Natten, naar hun er alene." „Ja, hvis De vil love mig aldrig at røbe, at det er mig., der har ført Dem derind — saa gaar jeg ind derpaa. Men jeg siger Dem forud : Fruen har Kræfter som en Tyrk , hun elsker Hr. de Rubempré til Raseri, og det kan være, hun ikke lader sig forlede til at j være ham utro, selv om De forærer hende en hel Million. Det er dumt af hende, men saadan er hun, naar hun elsker, hun er værre end en anstændig Pige! Naar hun kører i Skoven med Herren, er det sjældent, at Herren bliver hos hende om Natten. De er ude sammen i Aften, og følgelig kan jeg skjule Dem i mit Værelse. Hvis Fruen kommer alene hjem, skal jeg komme og hente Dem ind i Dagligstuen; jeg lader Døren til hendes Soveværelse staa aaben, og Resten — ja, for Pokker, Resten bliver jo Deres Sag. Hold Dem altsaa beredt." „Jeg betaler dig de 25,000 Francs i din Frues Daglig stue. Jeg køber ikke Katten i Sækken." „Aa, De er mistroisk," sagde Europa. „De faar saamænd Lejlighed nok til at blokke mig. Vi bliver vist gode Bekendte." „Godt. Vær altsaa i Taitbout-Gade i Nat Kl. 12. Men tag saa 30,000 Francs med Dem. En Kammerjomfrus Sam vittighed koster mere efter Midnat ligesom Droskerne." „For en Sikkerheds Skyld vil jeg give dig en Bank- anvisning." „Nej," sagde Europa, „ Sedler skal det være, ellers bliver der ikke noget af Historien." Klokken 1 om Natten sad Baron de Nucingen skjult i Europas Kvistkammer som Bytte for Ængstelse og Forelskelse paa én Gang. Det hamrede i hans Hovede som i en Damp maskine.139 ESTHER. Han hørte den mindste Støj nede paa Gaden, og Kl. 2 om Morgenen kunde han høre sin Elskedes Vogn, endnu medens den var helt ude paa Bulevarden. Hans Hjærte bankede, som skulde det sprænge Silkevesten, da han hørte Husets Port knage paa sine Hængsler. Nu skulde han da endelig gense Esthers guddommelige, tilbedte Ansigt. Det sidste Forventningens Øjeblik satte ham i større Spænding, end om hans Formue havde staaet paa Spil. „Det er at leve," sagde han til sig selv. „Det er næsten paa mig, saa jeg vist slet ikke for meget Liv — det tager duer til noget." „ Fruen er alene. Kom saa ned," sagde Europa, der nu kom til Syne. „Men gør endelig ingen Støj, tykke Elefant!" fl Tykke Elefant," gentog han leende og gik saa forsigtig som paa en glødende Rist. Europa gik i Forvejen med et Lys i Haanden. „Værsaagod, tæl dem," sagde Baronen inde i Dagligstuen og rakte Europa Pengesedlerne. Europa modtog med alvorlig Mine de tredive Sedler og forlod Stuen, idet hun lukkede Døren efter sig. Nucingen styrede lige hen mod Soveværelset, hvor han fandt den kønne Englænder inde, der hørte ham komme og spurgte: „Er det dig, Lucien?" „Nej, smukke Barn," udbrød Nucingen og forstummede brat. Han stod og gabede og stirrede. Thi for sig saa' han en Kvinde, der var et absolut Modstykke til Esther — blond i Stedet for mørk, svag i Stedet for kraftig, en blid Bretagne- Nat i Stedet for Arabiens funklende Sol. „Hvad for noget? Hvor kommer De fra? Hvem er De?" spurgte Englænderinden og vilde ringe. Men Klokken gav ingen Lyd. „Jeg har kommet Bomuld i Klokken. Men vær ikke bange. Jeg skal

nok gaa min Vej," sagde han. „Saa har jeg140 HONORÉ DE BALZAC smidt 30,000 Francs ud ad Vinduet. Er De virkelig Hr. Lu cien de Rubemprés Elskerinde?" „Det kunde jo nok hænde sig, min rare," svarede Eng lænderinden, der talte godt Fransk, „men hvem er De?" ‚En Mand, der er bleven tåget rigtig ved Næsen" , svarede han ynkelig. „Er det at blive tåget ved Næsen at hilse paa en smuk Dame?" spurgte hun spøgende. „ Tillad mig i Morgen at sende Dem et Smykke til Erm dring om Baron de Nucingen." „ Kender ham ikke," sagde hun leende. „Men Smykket tager jeg gærne imod, De tykke Krænker af Husfreden." „De skal lære ham at kende. Farvel, Frue. De er en Skat for en Konge. Men jeg er kun en stakkels Bankier paa over 60 Aar, og De har lært mig at forståa, hvilken Magt den Kvinde, jeg elsker, har, siden Deres guddommelige Skønhed ikke har kunnet bringe mig til at glemme hende." „Hør, det er virkelig smukt, det, De der fortæller . . ." „Ikke saa smukt som hun, der inspirerer mig dertil . . ." „De talte om 30,000 Francs. Hvem har De givet dem?" „ Deres Slubbert af en Kammerjomfru." Englænderinden kaldte. Europa var straks ved Haanden. „Min Gud," udbrød Europa. „En Herre i Fruens Sove værelse! En fremmed Herre i Fruens Soveværelse! Ih du for barmende!" „Har han givet Dem 30,000 Francs for at blive ført hermd?" B Nej, Frue, thi De og jeg tilsammen er ikke de Penge værd." Og Europa gav sig til at raabe, at der var Tyve, saa ved holdende, at Bankieren tog Fiugten ud af Døren, hvorfra Europa sparkede ham ned ad Trappen.141 ESTHER. „Tykke Kæltring," raabte hun efter ham, „Skal De røbe mig for min Frue? Stop Tyven! Stop Tyven!" Uden videre Beskæmmelser naaede den forelskede Baron sin Vogn paa Bulevarden; men nu vidste han ikke, hvilken Spion han skulde slaa sin Lid til. To Dage efter denne Scene, som den smaa Europa netop havde fortalt, spiste Carlos Frokost sammen med Lucien. „Det er ikke værd, min Ven, at Politiet blander sig i vore Sager," sagde han dæmpet, idet han tændte sin Cigar ved Luciens. „Det er ikke sundt. Jeg har udfundet et dristigt, men sikkert Middel til at holde Baronen og hans Spioner i Ro. Du skal aflægge Visit hos Fru de Sérizy og være rigtig venlig imod hende. I Samtalens Løb skal du betro hende, at du har vist Rastignac den Tjeneste at skjule en Elskerinde for ham, saasom han længe har været kjed af Fru de Nucingen. Hr. de Nucingen, der nu er blevet forelsket i den Dame, som Rastignac holder skjult — dette her vil more Fru de Sérizy — har været fræk nok til at benytte Politiet til at udspionere dig — dig, som er ganske uskyldig i dit Bysbarn Vidtløftigheder, og hvis Interesser hos Familjen Grandlieu let kan komme i Fare. Du skal bede Grevinden skaffe dig Støtte af hendes Mand, Stats ministeren , til en Henvendelse til Politipræfekturet. Naar du saa har faaet Politipræfekten i Tale, saa fremfør din Klage, men som en Mand af Verden. Sig, at du ikke gør ham an svarlig for noget, men bed ham passe paa sine Folk og beklag, at han maa tåge dem i Ørene. Jo mildere og urbanere du udtaler dig, desto frygteligere vil Politipræfekten rase mod sine Undergivne. Saa kan vi være rolige og lade Esther komme tilbage; hun vansmægter vist af Længsel som en Hind i Skoven." — — Da Peyrade næste Dag var paa Vej til sin kære Kafé David, hvor han morede sig med at studere Borger- mænd, som en Gartner morer sig med at se Blomster vokse frem, tiltalte en civilklædt Gendarm ham paa Gaden.142 HONORÉ DE BALZAC „Jeg skulde netop hen til Dem," hviskede Gendarmen ham i Øret. „Jeg har Ordre til at bringe Dem op i Politipræfek turet." Peyrade tog en Droske og steg ind sammen med Gen darmen uden at gøre svageste lndvending. Politipræfekten behandlede Peyrade som den elendigste Galejslave. „Det er ikke for ingen Ting, højstærede, at Administrationen siden 1809 har renonceret paa Deres Tjeneste . . . Véd De ikke, hvad De udsætter os for, og hvad De udsætter Dem selv for?" lrettesættelsen endte med et Tordenslag. Præfekten for kyndte uden Omsvøb Peyrade at ikke blot faldt hans aarlige Understøttelse for Fremtiden bort, men han vilde endog blive stillet under særlig Politiopsigt. Oldingen modtog denne Skylle med den kolblodigste Mine af Verden. Der gives intet saa übe vægeligt og uforstyrreligt som en lynslaaet Mand. Peyrade havde spillet alle sine Penge bort. Lydias Fader havde gjort sikker Regning paa sin nye Plads, og nu saa han sig blottet for alle Hjælpemidler, fraregnet Vennen Corentins Almisser. „Jeg har selv været Politipræfekt, jeg giver Dem fuldstændig Ret" , gav den gamle Mand den majestætiske Embedsmand til Svar. „Men tillad mig — uden at forsøge et Forsvar for min Handlemaade — at gøre Dem opmærksom paa, at De kun kender mig daarligt," vedblev Peyrade med et fint Øjekast til Præfekten. „ Enten er Deres Ord for strænge overfor en for henværende hollandsk Politidirektør eller ogsaa ikke strænge nok overfor en simpel Snushane. Husk, hvad jeg nu vil sige Dem. Uden at jeg i fjærneste Maade giver mig af med Deres Politi eller med min egen Retfærdiggørelse skal De faa Lejlighed til at se, at i denne Sag er der nogen, man bedrager. I dette Øjeblik er det Deres ærbødige Tjener.

Senere hen vil De sige: Det var mig!"143 ESTHER. Han bukkede for Præfekten, der saa' tankefuld ud for at skjule sin Forbavselse. Peyrade vendte hjem, sønderknust, men opfyldt af kold Vrede mod Baron de Nucingen. Kun den tykke Finansmand kunde have røbet en Hemmelighed, der ellers forvaredes af Contenson, Peyrade og Corentin. Den gamle beskyldte i sine Tanker Bankieren for at vilde snyde sig fra Betalingen efter først at have naaet sit Maal. Aftenen efter denne Katastrofe, der omstyrtede alle Peyrades Forhaabninger, var han bleven ti Aar ældre. Under en Samtale med sin Ven Corentin fremførte han sine Veklager og græd sine bitre Taarer over den triste Fremtid, for hvilken han ud satte sin Datter — sin Afgud, sin Perle. „Vi forfølger denne Sag," sagde Corentin. „Vi maa have at vide, om det er Baronen, der har angivet dig. I Morgen skal jeg faa at vide alt, hvad der er foregaaet hos Nucingen, om han har set sin Tilbedte, og hvorfra dette Stød er bl evet ført imod os. Tab ikke Modet. For det første beholder Politipræfekten jo ikke sin Stilling ret længe. Tiden er svanger med Revolutioner. Og Revolutionerne er vore rørte Vande." En ejendommelig Fløjten lød nede paa Gaden. „Det er Contenson," sagde Peyrade, der stillede et Lys hen ved Vinduet, „og der er noget paa Færde, som gælder mig personligt." Et Øjeblik efter indfandt den tro Contenson sig hos de to Holiti-Dæmoner, som han ærede lig Guder. „Hvad er der i Vejen?" spurgte Corentin. „Vigtigt nyt! Jeg kom fra Nr. 113, hvor jeg havde tabt alle mine Penge. Hvem møder jeg saa under Gallenerne? Georges! Han er bleven afskediget af Baronen, der mistænkte ham for at være Spion." „ Følgen af et Smil, der undslap mig," sagde Peyrade. „Alle de Ulykker, jeg har set Smil foraarsage!" sagde Corentin.144 HONORÉ DE BALZAC „Hør, hvad der nu kommer," vedblev Contenson. „Jeg gav en Mængde Drikkevarer paa Georges for at faa ham til at snakke. Tilsidst blev han fuld og lod Munden løbe. Vor Baron |har været i Taitboutgade , proppet med Haremspastiller. Han traf ogsaa den smukke Dame, De nok ved. Men nu kommer Løjerne ! Denne Englænderinde er ikke hans übekendte ! Og han har brugt 30,000 Francs til at bestikke Kammer jomfruen — en komplet Vandgang! Baronen kom hjem igen i en ynkelig Tilstand. Næste Dag sagde Georges — for at an bringe sig iet godt Lys — til sin Herre: „ Hvorfor betjener Herren sig ogsaa af den Slags Slyngler? Hvis Baronen vilde stole paa mig, skulde jeg finde hans Übekendte; den Be skrivelse af hende, jeg har faaet, er mig nok, og jeg skal gennemstøve Paris fra Ende til anden." „Gør det," sagde Baronen, „jeg skal belønne dig fyrsteligt." Alt dette fortalte Georges mig, krydret med de latterligste Enkeltheder. Men nu falder der Brænde ned! Næste Dag fik Baronen sendt et anonymt Brev, hvori der stod omtrent som saa: „Hr. de Nu cingen hentæres af Kærlighed til en übekendt Dame, han har allerede ofret mange Penge uden at opnaa noget derved. Hvis han i Aften Kl. 12 vil indfinde sig for Enden af Neuilly-Broen, stige ind i den Vogn, bag paa hvilken han ser Jægeren ,I'ra Vincennes-Skoven, og lade sig binde for Øjnene, skal han faa sin elskede at se. For at Baronen ikke skal behøve at frygte noget, kan han lade sig ledsage af sin tro Georges. Ellers maa der ingen være i Vognen." — — Baronen tager derhen, fulgt af Georges, men uden at fortælle Georges noget. Begge to lader sig binde for Øjnene og Hovederne dække med et Slør. . Baronen har først genkendt Jægeren. To Timer efter gjorde Vognen Holdt i en Skov. Bindet bliver tåget fra Ba ronens Øjne, og i et Køretøi, der holder stille, ser han sin übe kendte, der strax efter farer bort som et Lyn. Og Vognen kører tilbage til Neuilly-Broen, hvor Baronen genfinder sin egen145 ESTHER. Ekvipage. I Haanden paa Georges var der blevet stukket et lille Brev, der lød: „Hvormange tusinde Francs giver Baronen for at blive sat i Forbindelse med sin Übekendte?" Georges giver sin Herre det lille Brev. Og Baronen, der var ganske paa det rene med, at Georges var i Forstaaelse enten med mig eller med Dem, Hr. Peyrade, om at flåa ham, har altsaa jaget Georges paa Porten. Det Fæ af en Bankier ! Det var jo tids nok at fure Georges, nåar han havde faaet Fingre i den Übe kendte." „Georges har altsaa sét Damen?" spurgte Corentin. „Ja," svarede Contenson „Naa," udbrød Peyrade, „hvordan ser hun ud?" „Aa," gav Contenson til Svar. „ Derom sagde han kun to Ord: skøn som Solen." „Vi er kommen i Kast med nogle Gavtyve, der er endnu mere drevne end vi selv," sagde Peyrade. „De Fyre vil sælge deres Fruentimmer meget dyrt til Baronen." „Ja, mein Herr," svarede Contenson. „Det var ogsaa efter at jeg havde hørt, De havde faaet Røffel i Præfekturet, at jeg fik Georges til at snakke." „Gad nok vidst, hvem der har pudset mig," sagde Peyrade. „Vi skal dog prøve Kræfter med hinanden." „Lad os være snilde som Slanger," sagde Contenson „Han har Ret," sagde Peyrade, „vi maa smutte ind i alle Revner og Spalter for at lure, mens vi venter ..." „Det skal være vor Opgave," erklærede Corentin. „I Øje blikket er der ikke noget for mig at gøre. Men hold dig i Skin det, Peyrade! Lad os stedse vise Hr. Præfekten Lydighed .. ." Denne Sag var i sig selv af største Vigtighed, hvilke Re sultater den saa vilde bringe. Hvis Baronen ikke havde

røbet Peyrade, hvem havde da haft Interesse i at besøge Politipræ Honoré de Balzac: Esther. 10146 HONORÉ DE BALZAC fekten? For Corentin galdt det at erfare, om der var Forræd dere blandt hans Folk. Idet han gik til Ro, sagde han til sig selv — hvad ogsaa Peyrade grublede over: „Hvem i Alverden har været hos Præfekten for at klage? Hvem tilhører da denne Kvinde?" Uden at kende hinanden nærmede saaledes Jacques Collin, Peyrade og Corentin sig til hinanden uden selv at vide deraf. Og den stakkels Esther, Nucingen og Lucien maatte nødvendig vis blive dragne med ind i den Kamp, som allerede var begyndt, og som den ærgærrige Forfængelighed, der er Politimænd egen, sikkert vilde gøre forfærdelig. — Takket være Europas Behændighed var den mest truende Del af de 60,000 Francs Gæld, der tyngede paa Esther og Lucien, bleven betalt. Kreditorernes Tillid var end ikke bleven svækket. Lucien og hans onde Aand kunde trække Vejret et Øjeblik som to forfulgte Rovdyr, der labber lidt Vand ved Ran den af et Morads, før de drog videre paa de farlige Veje, ad hvilke den stærke Mand ledede den svage til Galgen eller til Lykken. — 1 den sidste Tid havde Lucien efter sin frygtelige Men tors Raad gjort Fru de Sérizy sin stadige Opvartning. Lucien maatte nemlig ikke paa nogen Maade mistænkes for at have en prostitueret Kvinde til Elskerinde. Desuden fandt han i For nøjelsen ved at være elsket, i hele det selskabelige Livs Hvirvel en laant Styrke, hvori han kunde bedøve sig. Han adlød Frø ken Clotilde de Grandlieu og saa hende kun i Boulogneskoven og i Champs-Elysées. Dagen efter at Esther blev gjemt hos Skovløberen, kom det gaadefulde og frygtelige Væsen, der stadig lagde centnertung Vægt paa hendes Hjærte, og forelagde hende til Underskrift tre stemplede Papirer. Paa det første stod: Modtaget for 60,000 Francs, paa det andet: Modtaget for 120,000 Francs, paa det147 ESTHER. tredje: Modtaget for 120,000 Francs. I alt Accepter for 300,000 Francs. Ved at tilføje „god for" laver man slet og ret en Pengeværdi ud af en saadan Accept. Ordet „ modtaget" gør den til en Veksel og lader eventuelt Udstederen hjemfalde til Gælds arrest. De, som letsindig underskriver Accepten, risikerer fem Aars Fængsel, en Straf, der dog næsten aldrig idømmes, naar Retten ikke har med bevislige Slyngler at gøre. Loven om Gældsarrest er en Levning fra de barbariske Tider og er ikke blot dum, men ogsaa unyttig, saasom den aldrig rammer de virkelige Forbrydere. „Det gælder om at hjælpe Lucien ud af en Forlegenhed," sagde Spanieren til Esther. „Vi har en Gæld paa 60,000 Francs, og med disse 300,000 Francs kan vi maaské klare os." Efter at have dateret Vekslerne seks Maaneder tilbage i Tiden, lod Carlos dem trække gennem et Par Folk af den Slags, man altid finder til tvivlsomme Pengeforretninger. Og han behøvede ikke megen Opfindsomhed hertil. Denne Ko medie med falsk Gæld spilles meget ofte i Paris. Paa denne Vis brandskatter man genstridige Forældre eller andre Forbin delser, der kun bøjer sig overfor en tvingende Nødvendighed saasom Vanære for Familjen og lign. Men før Carlos nærmere behandlede Spørgsmaalet om disse 300,000 Francs, foresatte han sig paa anden Vis at lade Hr. de Nucingen bløde andre 100,000. Efter hans Ordre paatog Asia sig ligeoverfor den forelskede Baron at spille Rollen som en gammel Kone, der var bekendt med den smukke Übekendtes Anliggender. En Aagerkvinde med andre Ord, én af dem, der med et eufemistisk Udtryk kaldes Toilettehandlerinder. Det var en Rolle, Asia saa meget lettere kunde spille, som hun selv havde to Forretninger af den Slags, bestyrede af kvindelige Kreaturer, clen ene ved Temple, den anden i Neuve-Saint-Marc-Gaden. „Du kan optræde som Fru de Saint-Estéve, " sagde Carlos148 HONORÉ DE BALZAC dl hende og forlangte selv at se hende i Forklædningen. Den viste sig at være storartet. Saa gav Carlos hende yderligere Instrukser. „Vær honningsød til en Begyndelse. Næsten frygtsom ; mis troisk som en Hunkat. Og skam især Baronen ud, fordi han har henvendt sig til Politiet — dog saadan, at han forstaar, du ikke er bange for Snushanerne. Giv kort sagt din Kunde at forståa, i mere eller mindre tydelige Udtryk, at Alverdens Politi ikke kan skaffe ham at vide, hvor den skønne befinder sig. Skjul dine Spor godt! . . . Naar du er kommen saa vidt med Baronen, at han finder sig i, at du slaar ham paa Maven og kalder ham „ Tykke Udhaler" — bliv saa uforskammet og behandl ham som en Lakaj ! " Truet med at han ikke mere fik Koblersken at se, hvis han søgte at udspionere hende, mødtes Nucingen med Asia, i al Hemmelighed, paa Vejen til Børsen, paa en lurvet og lav Førstesal i Neuve-Saint-Marc Gade. Paris' Brostene kan tale med om, hvor mange Gange forelskede Millionærer maa søge den Slags sjofle Steder! Fru de Saint-Estéve bragte barn skifte vis til Haab og til Fortvivlelse, og omsider naaede hun til, at han vilde underrettes om alt, hvad der vedrørte den skønne Übekendte, hvad det saa kostede! . . . Samtidig opererede Rettens Folk med Esthers forfaldne Veksler og kunde gaa saa meget rappere til Værks indenfor de strængt lovlige Former, som Esther ikke var til at træffe og følgelig heller ikke kunde lægge

dem tidsspildende Forhindringer i Vejen. En fem-seks Gange havde Lucien, ledsaget af sin Raad giver, besøgt Esthers Skjulested i Saint-Germain. Den barske Leder af .alle denne Intriges indviklede Traade havde fundet disse Sammenkomster nødvendige, at ikke Esther skulde hen tæres, thi nu skulde hendes Skønhed jo omsættes i Kapital. Da149 ESTHER. de sidste Gang kom fra Skovløberens Hus, førte han Lucien og det stakkels Pigebarn hen ad en øde Vej til et Sted, hvor ingen kunde høre dem, og hvorfra der var Udsigt ind over Paris. „Kære Børn," sagde Carlos saa, „ eders Drøm er forbi. Du, min Stump, faar ikke mere Lucien at se, eller hvis du genser ham, maa du kun have kendt ham nogle faa Dage for fem Aar siden." „Saa skal jeg altsaa dø," sagde hun uden at fælde en Tåare. „Naa ja, saa lad, som om du har været syg i fem Aar," gav Herrera til Svar. „ Forestil dig, at du lider af Brystsyge, og dø uden at plage os med dine Elegier. Men du skal faa at se, at du kan leve lidt endnu og det særdeles godt. Lad os lidt alene, Lucien. Gaa hen og pluk nogle af dine egne Sonnetter" — og Carlos pegede paa en Blomstermark i Nærheden. Lucien sendte Esther et bønfaldende Blik, et saadant Blik, som disse paa én Gang svage og begærlige Mænd, med ømme Hjærter og fejge Karakterer , har til deres Raadighed. Esther svarede ham med et Nik, der sagde saa meget som „Jeg skal laane min Bøddel Øre for at faa at vide, hvorledes jeg skal lægge Hovedet under Øksen, og jeg skal vide at dø modigt." Saa yndefuld og samtidig saa ynkværdig var denne Hovedbevæ gelse, at Digteren begyndte at græde. Esther ilede. hen til ham, trykkede ham i sine Arme, kyssede hans Taarer bort og sagde: „Vær kun rolig!" Men hendes Stemme havde bristende Klang. Carlos gav sig derpaa til uden Omsvøb, ofte med frygte lige, malende Udtryk, at forklare hende Luciens kritiske Stilling; han omtalte hans Forhold til Familjen Grandlieu, den smukke Fremtid, der aabnede sig for ham, hvis alt gik godt, og endelig150 HONORÉ DE BALZAC Nødvendigheden af, at Esther ofrede sig selv for denne glim rende Fremtid. „Hvad forlanger I af mig?" udbrød hun med vild Be stemthed. „Kun blind Lydighed," svarede Carlos. „Hvad behøver De forresten at beklage Dem over? Det staar i Deres egen Magt at skabe Dem en smuk Fremtid. De skal blive det samme som Deres gamle Veninder, Tullia, Florine, Mariette, Fru Val- Noble — en rig Mands Elskerinde, uden at De bryder Dem om ham. Naar vi først har naaet Maalet, er vor forelskede Guld fisk rig nok til at gøre Dem lykkelig ..." „ Lykkelig!" sagde hun og vendte Blikket mod Himlen. „De har været fire Aar i Paradis," svarede han. „Kan man da ikke leve paa saadanne Minder?" „Jeg skal nok adlyde Dem," sagde hun og aftørrede en Tåare. „Bryd Dem kun ikke om Resten. De sagde sandt før: min Kærlighed er en Sygdom til Døden." „Det er ikke nok med det," vedblev Carlos. „De maa vedblive at være smuk. To og tyve og et halvt Aar gammel er De kun og saa smuk som aldrig før, takket være den Lykke, De har nydt. Bliv „Zitteraalen" paany! Vær lunefuld, ødsel, beregnende, uden Skaansel mod den Millionær, som jeg udleverer Dem! Han har aldrig haft Medlidenhed med nogen, han har beriget sig med Enkens og den faderløses sidste Skærv. De skal hævne dem! . . . Asia kommer med en Vogn og henter Dem; endnu i Aften [skal [De være i Paris. Lader De nogen faa Anelse om, at De har kendt Lucien i fire Aar, kan De ligesaa gærne skyde ham en Pistolkugle gennem Hovedet. Der vil blive spurgt, hvor De har været henne. De skal svare, at en forfærdelig skinsyg Englænder har haft Dem med paa sine Rejser. I gamle Dage var De kvik nok til at hitte paa en Røverhistorie' — nu faar De Brug for Deres gamle Talent!"151 ESTHER. — Har De nogensinde set en pragtfuld Legetøjsdrage, straalende af Guid, svæve oppe under Skyerne? ... Et Øje blik glemmer de legende Børn at passe paa Snoren, en forbi gaaende skærer den over — Luftsynet slaar en Koldbøtte og styrter ned i rivende Fart. — Saaledes gik det Esther, medens hun lyttede til Carlos' Ord. 11. Kostbar Kjærlighed. J_jn otte Dages Tid havde Nucingen næsten daglig været i Butiken i Neuve - Saint - Marc - Gaden for at forhandle om Ud leveringen af den Kvinde, han elskede. Snart under Navnet Saint-Estéve, snart under sit Kreaturs Navn, Fru Nourisson, tronede Asia dér i den sjofle Kludegarderobe og drev Baronen op fra titusinde til titusinde Francs, indtil han havde budt 60,000 — et Bud, som Fru de Saint-Estéve kun besvarede med et vrængende Afslag. Efter en gennemvaaget Nat og efter at have haft uventede Indtægter paa Børsen, kom Nucingen omsider en Morgen, bestemt paa at ofre de 100,000 Francs, som Asia for langte; men til Gengæld vilde han have en Mængde Oplysninger af hende. „Du vil altsaa tåge en Bestemmelse, tykke Bajads?" sagde Asia og slog ham paa Skuldren. „Der er jo ikke andet for," sagde Nucingen. „Det er du heller ikke narret med," svarede Asia. „Der er blevet betalt forholdsvis langt mere for Kvinder, end du kommer til at betale. Thi Kvinder og Kvinder er to Ting." „Men hvor er hun?" „Aa, du skal nok faa hende at 'sé. Jeg er ligesom du: Pengene paa Bordet . . . Hvad skal man sige til det, min153 ESTHER. « Ven? Dit Sværmeri har begaaet

mange Dumheder. Disse unge Piger er ikke saa fornuftige, som de burde være! Prinsessen er for Tiden, hvad vi kalder en natlig Skønhed ..." „En natlig . . .?" „Skab dig bare ikke! Hun har Louchard og hans Stævnings mænd paa Halsen. Jeg har selv laant hende 50,000 Francs." „ 25,000 — mener du vist," bemærkede Bankieren. „ Naturligvis. 25,000 mod Forskrivning paa 50,000," sva rede Asia. „ Hun er Ærligheden selv, det maa man lade hende. Hun havde ikke længer en Trevl, hun ejede. Saa sagde hun til mig: „ Lille Fru Saint-Estéve — jeg er i slem Knibe; kun De kan hjælpe mig, laan mig 25,000 Francs, jeg giver Dem Sikkerhed i mit Hjærte." — Aa, hendes Hjærte er af Guid! . . . Ingen andre end jeg véd, hvor hun er. Røbede jeg hende, vilde det koste mig mine 25,000 Francs . . . Tidligere boede hun i Taitbout-Gade. Før hun flyttede derfra — hendes Møbler var beslaglagte . . . lejede hun sin Lejlighed ud for to Maa neder til en Englænderinde, et dejligt Fruentimmer, som havde denne lille Fyr . . . Rubempré til Elsker — han var saa skinsyg paa hende, at han kun lod hende komme ud om Natten. Men nu skal Møblerne sælges, og Englænderinden er stukken af, hun var ogsaa altfor dyr for saadan en Springfyr som Lucien . . ." „Godt, hvis jeg nu ofrer de 100,000 Francs, hvor faar jeg hende saa at se?" spurgte Baronen med en resolut Ge bærde. „Du kan for Eksempel komme i Aften, tykke Fa'er, i din Vogn, ligeoverfor Gymnase-Teatret. Du kan holde ved Hjørnet af Sainte-Barbe-Gade. Dér skal jeg staa paa Forpost, og saa følges vi hen til mit lille Hypothek med de sorte Håar. Aa, hun har et dejligt Håar, mit lille Hypothek! Naar" hun løser det, dækker det hende fuldstændig, som om hun stod i en Pa villon. Men hvis du forstaar dig paa Tal — og det ser du mig nok ud til — raader jeg dig til at holde den smaa godt154 HONORÉ DE BALZAC skjult; for hvis Retsbetjentene finder hende, bliver hun put tet i Gældsfængslet og det i en Fart ... de er ude efter hende." „ Kunde man da ikke opkøbe de Vexler?" spurgte den ufor bederlige Pengespekulant. „ Retsbetjentene har dem . . . men det er ikke Smaating. Den lille har sagtens spekuleret i en god Forbindelse, og hun har forbrugt et betroet Beløb, som hun nu bliver krævet for. Sikke Narrestreger saadan en Glut paa toogtyve Aar kan finde paa!" „Det er meget godt, alt det skal jeg nok ordne," sagde de Nucingen og anlagde sin snu Mine. „Det følger af sig selv, at jeg tager hende under min Beskyttelse. Men altsaa nu i Aften. Det er jo en Aftale!" — Baronen gjorde for anden Gang et omfattende Bryllups toilette. Men denne Gang tog han dobbelt saa mange styr kende Piller som forrige Gang, nu da Udfaldet var sikkert. Klokken ni traf han det ækle Fruentimmer paa det aftalte Mødested og tog hende op i sin Vogn. „ Hvorhen?" spurgte Baronen. „ Hvorhen?" vrængede Asia. „Til Perle-Gade, i Marais, en Adresse, der passer godt, thi din Perle befinder sig i Dyndet, og du skal vaske den ren." Da de var komne til Perle-Gade, sagde den falske Fru de Saint-Estéve med et afskyeligt Smil til Nucingen : „Nu gaar vi nogle faa Skridt. Jeg var selvfølgelig ikke saa dum at opgive den rigtige Adresse." „Du tænker da ogsaa paa alt," svarede Nucingen. „Det er nu min Bestilling," genmælede hun. Asia førte Nucingen til Barbette-Gade og førte ham op paa fjerde Sal i et tarveligt Hus. I et kummerlig møblereret Værelse sad Esther, klædt som Arbejderske, beskæftiget med et Broderi. Og ved at se hende blev Millionæren bleg. Det155 ESTHER. vårede næsten et Kvarter, før den gamle Libertiner kunde genfinde Mælet, og denne Tid benyttede Asia til en hviskende Samtale med Esther. „ Frøken," tiltalte han omsider den stakkels Pige, „vil De være sød og god og modtage mig som Deres Beskytter?" „Jeg er jo nødt dertil," sagde Esther under Taarer. „Græd ikke. Jeg skal gøre Dem til den lykkeligste af alle Kvinder . . . hvis De blot vil lade mig holde af Dem , skal De faa at sé." „ Lille Ven, Herren er en fornuftig Mand," sagde Asia. „Han véd godt, at han har fyldt sine 70 Aar, og han vil vise sig meget overbærende. Det er en Fader, jeg her har fundet dig, min Engel. Det er jeg nødt til at sige hende," hviskede Asia den misfornøjede Bankier i Øret. „Man fanger ikke Svaler med Pistolskud. Kom lidt med mig," og Asia førte Nucingen ind i Sideværelset. „De husker nok Aftalen, min bedste?" Nucingen tog sin Tegnebog frem og udbetalte de 100,000 Fres., som Carlos sad og ventede med Utaalmodighed i et lille Bag værelse, og som hans Kokkepige straks bragte ham. „Det var de 100,000 Francs, som vor gode Mand an bringer i Asia, nu skal vi lade ham anbringe en passende Sum i Europa," sagde Carlos ude paa Trappegangen til sin Fortrolige. Han gik efter at have givet sine Ordrer til Malajerinden, som igen gik ind i Stuen, hvor Esther sad og græd sine modige Taarer. Ligesom en dødsdømt Forbryder havde det stakkels Barn lige til det sidste haabet paa Benaadning, men nu var den skæbnesvangre Time kommen. „Kære Børn," sagde Asia, „hvor agter I jer hen? Thi Baron de Nucingen ..." Esther saa' paa den berømte Bankier med et ypperlig! forstilt Udtryk af Forbavselse.156 HONORÉ DE BALZAC „Ja, mit Barn, jeg er Baron de Nucingen." „ Baron de Nucingen kan og bør ikke blive i et Hul som dette. Hør en

Gang . . . Deres gamle Kammerjomfru Eugenie ..." „Eugenie! Fra Taitboutgade?" udbrød Baronen. „Javel, netop hun, som skulde passe paa Møblerne, og som har lejet Lejligheden ud til den smukke Englænderinde ..." „Aa, nu forstaar jeg!" sagde Baronen. „ Fruens gamle Kammerjomfru," vedblev Asia med en ær bødig Bevægelse henimod Esther, „kan nok tåge mod Dem i Aften, og Retsbetjentene vil aldrig falde paa at søge hende i den gamle Lejlighed, som hun flyttede fra for tre Maaneder siden." „Fortræffeligt, fortræffeligt ! " udbrød Baronen. „Forresten kender jeg Retsbetjentene og skal nok faa dem paa Døren." „I Eugenie faar De en fiffig Hjælperske", sagde Asia, „det er mig, der har skaffet Fruen hende." „Jeg kender hende nok," sagde Baronen leende. „Eugenie har pudset mig for 30,000 Francs!" Og han fortalte om den Misforstaaelse hvortil Englænder indens Ophold i Lejligheden havde givet Anledning. „Der kan De høre, Frue," sagde Asia „det har Eugenie ikke fortalt Dem noget om, den durkdrevne Taske! Men Fruen er nu en Gang vant til det Pigebarn," sagde hun til Baronen, „ behold hende alligevel." Asia tog igen Nucingen til Side og sagde: „Naar De giver Eugenie 500 Francs om Maaneden, faar De at vide alt, hvad Fruen foretager sig, tag hende blot til Kammerjomfru. Eugenie vil være saa meget flinkere, som hun allerede har flaaet Dem. Der er intet, der binder Kvinder saa fast til én Mand, som det, at de flåar ham. Men kør hende i stramme Tøjler; hun gør alt for Penge, det Pigebarn!" „Og du?" „Jeg," sagde Asia, „jeg skaffer mig kun mit Udlæg igen."157 ESTHER. Nucingen, den ellers saa skarpsindige Mand, havde som et Bind for Øjnene og lod sig behandle som et Barn. Thi det var første Gang, at denne Pengesæk var forelsket. „ Vil de tåge hen i Taitboutgade ? spurgte han. „ Hvorhen De ønsker, Hr. Baron" , svarede Esther og rejste sig. Hvorhen De ønsker! gentog han henrykt. „De er en Engel fra Himlen, og jeg elsker Dem, som om jeg var en ung Mand skønt mine Håar ere gråa. . ." „Aa, De kan godt sige hvide. Thi den sorte Kulør, de nu har faaet, er altfor smuk, til at Haarene kun skulde være gråa," sagde Asia. „Gaa din Vej, modbydelige Koblerske. Du har faaet dine Penge. Besmit saa ikke længer denne Blomst med din Nærhed, " udbrød Baronen, der med denne barske Tiltale tog Oprejsning for alle de Ydmygelser, Asia havde ladet ham døje. , Gamle Slyngel! De Ord skal du faa betalt," sagde Asia og truede ad Baronen med en ægte Sælgekællinge-Gestus, som han imidlertid kun tråk paa Skuldrene af. „ Mellem Bægeret og Munden er der altid Plads til en Hugorm, og du skal sande det," tilføjede hun, rasende over Nucingens Ringeagt. Millionæren, hvis Penge staar trygt i Frankrigs Bank, — hvis Hus vogtes af en Sværm af Tjenere — hvis Person paa Gaden er i god Behold i en rap Vogn med engelske Heste — tager sig ikke Trusler saa nær. Og Baronen betragtede følgelig Asia med isnende Ro og Overlegenhed. Denne Majestæt gjorde sin Virkning. Asia foretog brum mende sit Tilbagetog ned ad Trapperne, idet hun holdt et fuld stændig revolutionært Foredrag, hvori der forekom Ord som Skafot! „Hvad sagde De dog til hende?" spurgte Pigen med Bro deriet. „Hun er ellers saadan en rar Kone." „Hun har solgt Dem, hun har bestjaalet Dem . . ."158 HONORÉ DE BALZAC „Naar vi er i Nød og Trang," svarede Esther med en Mine, der kunde smælte en Diplomats Hjærte, „hvem faar vi saa Penge og Bistand hos?" „Stakkels lille", sagde Nucingen. „Bliv ikke et Minut længer her!" Nucingen bød Esther Armen og førte hende ned til sin Vogn — som hun gik og stod — med større Ærbødighed, end han vilde have vist den smukke Hertuginde af Maufrigneuse. I Huset i Taitboutgade gensaa' Esther med smærtelige Følelser de Værelser, i hvilke hendes Lykke havde haft hjemme. Hun blev siddende uden at røre sig i en Sofa, aftørrede én for én sine Taarer og hørte ikke et Ord af de forelskede Dumheder, som Baronen brægede frem. Han lagde sig ned foran hende, -og hun lod ham ligge dér uden at sige noget til ham, lod ham beholde sine Hænder, når han tog dem, men ænsede end ikke, hvad Køn det Væsen tilhørte, som varmede hendes Fødder, der som Nucingen opdagede, var kolde. Denne Scene vårede fra Midnat til Kl. 2 om Morgenen. „Eugenie, " sagde omsider Baronen efter at have tilkaldt Europa. „Se at faa Deres Frue til at gaa i Seng." „Nej," udbrød Esther og rejste sig brat over Ende som en stejlende Hest, „ aldrig her." „Bliv ikke utaalmodig, Hr. Baron, jeg kender Fruen, hun er blid og from som et Lam," sagde Europa til Bankieren. „Men man maa ikke støde hende, hun skal altid tåges med det gode . . . Hun har været saa ulykkelig her! Se selv, hvor Møblerne er slidte! Føj hendes Luner. Indret en rigtig smuk Lejlighed til hende. Maaské glemmer hun de triste Minder, når hun ser lutter nye Ting omkring sig; maaské finder hun Dem saa ogsaa mere udholdelig, end De er, og viser sig som en Engel imod Dem. Aa, Fruen har ikke sin Lige. De kan rigtignok prise Deres Lykke ! Saadan et Hjærte hun har. Og saadanne Manerer. Og et Humør, der kan faa dødsdømte159 ESTHER. til at le! Og som hun forstaar at klæde sig! Vist er det dyrt, men hun er ogsaa Pengene værd! For Tiden er alle hendes Kjoler beslaglagte, og hendes Toilette er tre

Maaneder forældet. Vær nu retfærdig og bedøm selv, hvordan en Kvinde som hun maa føle sig til Mode mellem lutter beslaglagte Møbler. Og for hvis Skyld? For en Fyr, der har bedraget og forladt hende . . . Stakkels lille Frue! Hun er ikke længer sig selv!" „ Esther, Esther," sagde Baronen, „gaa til Ro, min Engel. Og hvis det er mig, De er bange for, bliver jeg her paa Sofaen", udbrød Baronen, opflammet af den reneste Kærlighed ved Synet af Esther, der stadig græd. „Aa ja," svarede Esther,, tog Baronens Haand og kyssede den med et Udbrud af Taknemmelighed, der fik noget, som i høj Grad lignede en Tåare, frem i Børsmatadorens Øjne, „det vil jeg være Dem taknemmelig for." Og hun skyndte sig ind i sit Soveværelse og lukkede Døren efter sig. „Der er noget ved alt dette, jeg ikke kan forklare mig," sagde Nucingen til sig selv, Pillerne havde bragt Uro i Blodet paa ham. „Hvad vilde de hjemme sige hertil?" Han rejste sig, saa' ud ad Vinduet: Min Vogn holder stadig dernede. Nu er det snart Morgen." Han gik op og ned i Værelset Hvor Fru de Nucingen vilde gøre Nar af mig, hvis hun nogensinde fik at vide, hvordan jeg har tilbragt denne Nat!"] Han lagde Øret til Sovekammerdøren , denne Situation var dog næsten for latterlig, fandt han. „Esther!" Intet Svar. Min Gud, hun græder endnu," sagde han sig selv og lagde sig igen paa Sofaen. Omtrent ti Minuter efter Solopgang vaktes Baronen af sin160 HONORÉ DE BALZAC tvungne og urolige Søvn i den lidet magelige Stilling. Det var Europa, der vækkede ham. „Aa Gud, Fruen!" raabte hun, „ Fruen! Her kommer Gens darmer! Soldater! Politi! De vil arrestere os!" I samme Øjeblik, som Esther aabnede sin Dør og kom til Syne, løst indhyllet i en Morgenkjole med nøgne Fødder i Skoene, med opløste Håar, henrivende skøn at skue, gik ogsaa Daglig stuedøren op og udspyede en Strøm af Menneskedynd, der paa ti Fødder rullede hen imod den skønne Kvinde, der lignede en Engel paa en flamsk Altertavle. En enkelt Mand var forud for de andre. Contenson, den afskyelige Contenson, lagde sin Haand paa Esthers fine Skulder. „De er Frøken Esther Van . . .?" sagde han. Europa strakte ham til Jorden langs ad Tæppet med en Ørefigen, hvis Virkning understøttedes af et velrettet Slagsbroder- Spark over Benene. „Tre Skridt fra Livet," raabte hun. „De rører ikke min Frue!" „Hun har knækket Benene paa mig," hylede Contenson idet han rejste sig. „Jeg kræver en Skadeserstatning ..." Imellem de fem Retsbetjente, der beholdt deres hæslige Hatte paa deres endnu hæsligere Hoveder, traadte nu selve Louchard frem, lidt anstændigere klædt end Folkene, men med Hatten paa Hovedet og en Mine, der paa én Gang var sukker- sød og spodsk. „Jeg arresterer Dem, Frøken," sagde han til Esther. „Og De, lille Ven," vendte han sig til Europa, „gør bedst i at huske paa, at al Opsætsighed bliver straffet, og at al Modstand er til ingen Nytte." I Spisestuen og i Forstuen hørte man til Overflødighed Gensdarmernes Geværkolber slaar imod Gulvet. „ Hvorfor arresterer De mig?" spurgte Esther uskyldig.161 ESTHER. „Har De glemt Deres smaa Gældsposter?" gav Louchard til Svar. „Nu husker jeg det!" udbrød Esther. „Lad mig da idet mindste klæde mig paa." „Desværre, Frøken, er det min Pligt at undersøge, om De ikke i Deres Soveværelse har et eller andet Middel til at undslippe," sagde Louchard. Alt dette gik for sig saa hurtigt, at Baronen endnu ikke havde haft Tid til at skride ind. „Ikke sandt, jeg er en Koblerske, Hr. Baron de Nucingen," raabte den skrækkelige Asia, der imellem Retsbetjentene smuttede hen til Sofaen, hvor hun lod, som om hun fik Øje paa Ban kieren. „Moclbydelige Fruentimmer," udbrød Nucingen og rettede sig i al sin finansielle Værdighed. Og han styrtede sig imellem Esther og Louchard, der hurtig fik Hatten af Hovedet ved Contensons Udbrud: „Hr. Baron de Nucingen!" Louchard gav et Tegn, og Retsbetjentene forlod Værelset, idet de alle ærbødigst blottede Hovederne. Kun Contenson blev tilbage. „Betaler Hr. Baronen?" spurgte Louchard med Hatten i Haanden. „Ja, jeg betaler," svarede han, „men først vil jeg gærne vide, hvad det drejer sig om." „ 31 2,000 Francs og nogle Centimer, der er løbne paa i Omkostninger. Men Udgifterne ved Arrestationen er ikke med regnede heri." „ 300,000 Francs," raabte Baronen. „Det er sandelig en dyr Opvaagnen for en Mand, der har tilbragt Natten paa en Sofa," hviskede han Europa i Øret. „Er denne Herre virkelig Baron de Nucingen?" spurgte Honoré de Balzac: Esther.162 HONORÉ DE BALZAC Europa Louchard med en tvivlendc Gebærde, som Frøken Du pont, Teatre-Francais' sidste Soubrette, vilde have misundt hende. „Ja, Frøken, sagde Louchard. „Ja," bekræftede Contenson. „jeg gaar i Borgen for hende," sagde Baronen, der følte sig saaret ved Europas Tvivl, „men lad mig tale to Ord med hende." Esther og hendes gamle Tilbeder gik ind i Soveværelset; Louchard fandt det nødvendigt at anbringe sit Øre ved Nagle hullet. „Jeg elsker Dem højere end mit Liv, Esther. Men hvorfor give Deres Kreditorer Penge, som er langt bedre anvendte, naar De selv faar dem? Gaa kun i Fængsel: jeg paatager mig at indløse disse 300,000 Francs for 100,000, og saa faar De selv de andre 200,000." „Den Trafik gaar ikke," raabte Louchard ind

til ham. „ Kreditoren er ikke forelsket i Frøkenen! De forstaar mig vel? Og han forlanger sine Penge mere end nogen Sinde, nu da han véd, at De er forelsket i hende!" „ Dumme Fæ," sagde Nucingen til Louchard, idet han aabnede Døren og lod ham komme ind i Sovekammeret, „Du véd ikke selv, hvad du siger. Jeg giver dig 20 Procent, hvis du gaar ind paa mit Arrangement ..." „Umuligt, Hr. Baron." „Hvad for noget, Hr. Baron?" spurgte Europa, der kom til, „ kunde De virkelig have Hjærte til at lade min Frue gaa i Fængsel. — Vil De ikke have min Løn, mine Sparepenge? Tag dem, Frue. Jeg har 40,000 Francs." „Aa, min stakkels, gode Pige, jeg kendte dig ikke før," udbrød Esther og trykkede Europa til sit Bryst. Europa gav sig til at græde. „Jeg betaler," sagde Baronen ynkeligt og tog sin Bankan visningsbog frem.163 ESTHER „Det er spildt Ulejlighed, Hr. Baron," sagde Louchard. Jeg har Ordre til kun at modtage Betalingen i Guid eller Sedler. Siden det er Dem, vil jeg nøjes med Banknoter." „For Fanden," udbrød Baronen, „vis mig da Gælclsbeviserne." Contenson fremviste tre Veksler paa blaat Papir. Baronen modtog dem og saa' paa Contenson, idet han hviskede til ham: „Du havde tjent en bedre Dagløn ved at underrette mig herom." „Hvor kunde jeg vide, at De var her, Hr. Baron?" spurgte Spionen uden at bryde sig om, hvorvidt Louchard hørte ham eller ej. „Det var dumt af Dem, at De ikke længere havde Tillid til mig. Nu bliver De brandskattet, " tilføjede Filosofen med et Skuldertræk. „Det er sandt," indrømmede Baronen. „Aa kære, lille Ven," sagde han til Esther, efter at have undersøgt Vekslerne, „De har været i Kløerne paa en rigtig Gavtyv." „Ak ja," sagde den stakkels Esther, „men han holdt saa meget af mig." „ Vil Hr. Baronen skrive et Par Ord til sin Kasserer?" jeg sende Contenson derhen og Klokken er snart mange, og spurgte Louchard. „Saa skal sende mine andre Folk bort. Klo! Folk kunde gærne faa at vide . . ." „Gaa, Contenson," skyndte Nucingen sig at sige. „Min Kasserer bor paa Hjørnet af Mathurin-Gade og Arcade-Gade. Her er et Par Ord til ham, at han kan gaa til Tillet eller til Kellers, hvis vi ikke selv skulde have de 300,000 Francs, thi alle vore Penge staar i Banken. Klæd Dem paa, min Engel," sagde han til Esther, „De er fri. — De gamle Kvinder er far ligere end de unge" — tilføjede han med et Blik til Asia. Louchard tog igen Gældsbeviserne af Baronens^ Haand og blev alene tilbage med barn i Dagligstuen. En halv Time efter indfanclt Kassereren sig sammen med Contenson. Esther kom nu til Syne igen i en allerkæreste, om end improviseret Paa164 HONORÉ DE BALZAC klædning. Da Louchard havde talt Pengene, vilde Baronen igen sé paa Vekslerne, men Esther snappede dem med en kattesmidig Bevægelse og gemte dem i sin Sekretær. „Hvad giver De Folkene?" spurgte Contenson Nucingen. ‚1 har just ikke optraadt meget hensynsfuldt," sagde Baronen. „Og mit Ben!" raabte Contenson. „ Louchard — giv Contenson 100 Francs af, hvad der blev igen paa den sidste 1000 Francs Seddel." „Det er en overordentlig smuk Kvinde," sagde Kassereren til Nucingen, idet de forlod Taitbout-Gaden, „men hun koster Baronen mange Penge." „Nu sladrer De ikke af Skole," sagde Baronen, som ogsaa havde paalagt Contenson og Louchard Tavshed. Louchard gik derfra sammen med Contenson, men paa Boulevarden blev Louchard standset af Asia, der havde holdt Øje med ham. „ Kreditoren og hans Sagfører sidder i Drosken dér." sagde hun. „De er vist tørstige." Medens Louchard udbetalte Pengene, havde Contenson Tid til at tåge Mændene i Vognen skarpt i Øjesyn. Han lagde Mærke til Carlos' Øjne, skælnede Pandens Form under Parykken, og denne Paryk syntes ham med god Grund mistænkelig. Han noterede Droskens Nummer, alt imedens han lod fuldkomment ligegyldig for, hvad der foregik. Asia og Europa havde ogsaa vakt hans levende Nysgærrighed. Han var paa d,et rene med, at Baronen var bleven et Offer for nogle gennemdrevne Kæltringer, og han havde saa meget mere Grund til at tro dette, som Louchard havde været paafaldende knap med Oplysninger, den gang han rekvirerede hans Assistance. Carlos tog Afsked med Sagføreren, honorerede ham flot, gav Droskekusken Betaling forud og sagde til ham: „Til Holde pladsen ved Palais-Royal."165 ESTHER. „Aa, den Gavtyv! Her stikker noget under," sagde Con tenson til sig selv, da han hørte denne Ordre. Carlos naaede Palais-Royal i en Fart, der sikrede ham mod al Forfølgelse. Han krydsede rask igennem Gallenerne, tog en anden Droske paa Ghateau-d'Eau-Pladsen og befalede: „Til Opera-Passagen, ved Pinongade." Et Kvarter efter var han tilbage i Taitboutgade. Da Esther saa' ham, sagde hun: „Her er de farlige Papirer." Carlos tog Vekslerne, undersøgte dem og brændte dem saa ved Køkkenilden. „Saa gjorde vi det Kup!" udbrød han og slog paa de Sl o,ooo Francs, der laa sammenrullede i en Pakke, han tog op af Frakkelommen. „ Dette her og de 100,000 Francs, som Asia har kapret, sætter os i Stand til at handle." „Min Gud, min Gud," udbrød den stakkels Esther. „Tossehovede," sagde den strænge Regnemester. „Vær for Verden Nucingens Elskerinde; saa faar du jo Lucien at se, han er Nucingens Ven, og jeg forbyder dig ikke at sværme for

ham." Esther skimtede et svagt Lys i den mørke Fremtid, der ventede hende; hun aandede atter op. „ Europa, mit Barn," sagde Carlos og førte hende hen i et Hjørne af Stuen, hvor ingen kunde opsnappe et Ord af deres Samtale. „Jeg er tilfreds med dig." Europa løftede Hovedet og saa' paa den frygtelige Mand med et Udtryk, der i den Grad forandrede hendes medtagne Ansigt, at Asia, der holdt Vagt ved Døren, spurgte sig selv, om den Interesse, der bandt Europa til Carlos, var endnu dybere end den, der lænkede hende selv til den falske Abbed. „Vi er ikke færdige endnu, min Pige. 400,000 Francs er intet for mig . . . Paccard skal bringe dig en Regning paa Sølvtøj, der løber op til 30,000 Francs, og paa hvilken der er betalt Afdrag. Du forstaar: Esther har bestilt Sølvtøjet, hun166 HONORÉ DE BALZAC har ikke beholdt det og har sat det paa Laanekontoret, hvorved" hun risikerer at blive tiltalt for Bedrageri. Det koster altsaa 30,000 Francs til Guldsmeden og 10,000 Francs til Laanekon toret for at faa Sølvtøjet igen. lalt 43,000 Francs med paa løbne Udgifter. Hvormeget kan I skylde Syjomfruen for de sidste to Aar?" „Vi kan skylde hende 6000 Francs," svarede Europa „Godt. Hvis Fru Auguste vil have Betaling og tillige be holde Kunden, maa hun skrive en Regning paa 30,000 Francs for de sidste fire Aar. Samme Akkord med Modehancllerinden og med Juveleren. Kort sagt, i Løbet af de næste otte Dage skal vor Guldfugl plukkes for endnu 150,000 Francs." „ Fruen maa hjælpe mig lidt," svarede Europa. Sig et Par Ord til hende, hun selv er helt fra det og nøder mig til at ud folde større Opfindsomhed end tre Forfattere behøver til et Stykke." „ Skulde Esther • lave Dumheder, maa du underrette mig derom," sagde Carlos. „Nucingen skal selvfølgelig give hende Vogn og Heste. Hun ønsker selv at vælge og købé alting. Selvfølgelig vælger I den Hestehandler og Vognmand, hos hvem Paccard tjener! Der faar vi for høj Betaling nogle fortræffelige Heste, som halter en Maaned efter og maa atløses med ny." ,Man kunde nok slaa 6000 Francs paa en Regning fra Parfumehandleren, " sagde Europa. „ Saa smaat, saa smaat," sagde han og rystede paa Ho vedet. „Fra Indrømmelse til Indrømmelse. Endnu har Nu cingen kun faaet Armene ind i Maskinen. Det er Hovedet, vi skal have fat i. Foruden det, jeg før sagde, har jeg Brug for 500,000 Francs." „De kan ogsaa godt faa dem," svarede Europa. „ Fruen kunde blive lidt mildere mod det tykke Fæhovede henimod de 600,000, og saa kunde hun forlange de sidste 400.000 for at holde rigtig af ham."167 ESTHER. „Hør nu, Barn," sagde Carlos. „Den Dag jeg faar de sidste 100,000, er der 20,000 Francs til dig." „Hvad kan det nytte mig?" spurgte Europa og lod Armene synke som et Menneske, for hvem Tilværelsen ikke længer ejer Værd. „Saa kan du vende tilbage til Valenciennes , købe dig en pæn Forretning og blive en agtbar Kone, hvis det kan more dig; Naturen har jo saa mange Luner. Paccard tænker sommetider paa at gifte sig, han har ingenting paa Skul deren og næsten ingenting paa Samvittigheden. I kan jo slaa Pjalterne sammen," sagde Carlos. , Vende tilbage til Valenciennes? Er det virkelig Deres Mening?" udbrød Europa forskrækket. Europa var født i Valenciennes og Datter af fattige Væver folk. Syv Aar gammel var hun bleven sat i Arbejde paa et Bomuldsspinderi, hvor den moderne Industri havde misbrugt hendes legemlige Kræfter, samtidig med at hun i en grumme tidlig Alder blev moralsk ødelagt. Tolv Aar gammel blev hun forført, tretten Aar gammel blev hun Moder; hun levede sammen med Existenser af Samfundets Udskud. I Anledning af et Mord havde hun maattet møde for Retten, dog kun som Vidne. Dengang var hun sexten Aar gammel og en sidste Rest af Hæderlighed, som Justitsens Alvor skræmte op i hende, bevægede hende til ved sin Vidneforklaring at fælde den anklagede, der fik tyve Aars Tvangsarbejde. Midt i Retssalen havde da denne Forbryder sagt til det stakkels Barn: „Om ti Aar fra i Dag af, Prudence" (Europas virkelige Navn var Prudence Servien) „ kommer jeg igen og slaar dig ihjæl, selv om det skal koste mig Hovedet." Denne frygtelige Trudsel havde Prudence stadig hængende over Hovedet. Hun flygtede fra Valenciennes og kom til Paris for at skjule sig dér. Hun forsøgte fire forskellige Erhverv, af hvilke det bedste var som Statistinde ved et lille Theater.168 HONORÉ DE BALZAC Hun traf sammen med Paccard, hvem hun fortalte sin ulyk kelige Skæbne. Paccard, som var Jacques Collins højre Haand, talte til sin Herre om Prudence, og da Mesteren netop havde Brug for en Slave, sagde han til Prudence: „Hvis du vil tjene mig — som man tjener Djævelen skal jeg skaffe dig af med Durut. " Durut var Navnet paa Galejslaven, paa Damoklessværdet, der idelig hang over Hovedet paa Prudence Servien. Uden disse Enkeltheder vilde man sikkert finde Europas Hengivenhed for Carlos lidt fantastisk. Og uden dem vilde man heller ikke forståa den Teatereffekt, han netop nu havde forberedt. „Ja, mit Barn, du kan vende tilbage til Valenciennes Værsgo'. Læs." Og han rakte hende Avisen fra den foregaaende Dag, idet han udpegede følgende Artikel: Toulon. Igaar fandt Jean - Francois Duruts Hen rettelse Sted . . . Fra Morgenstunden var Garni sonen . . . osv. osv. Prudence lod

Avisen falde, hendes Ben formaaede knapt at holde hende oppe: hun vendte tilbage til Livet; thi, som hun selv plejede at sige, ikke en Bid Brød havde smagt hende, siden Durut udstødte sin Trudsel. „Som du ser, jeg har holdt mit Ord. Fire Aar tog det mig at faa Durut lokket i en Fælde, der kostede ham Hovedet . . . Godt, fuldend nu det Værk, jeg her har begyndt, saa skal du til Løn faa en lille Forretning i din Hjemstavn, en Sum paa 20,000 Francs, og du skal blive gift med Paccard. — — Nu maa vi skaffe Asia ind i Huset igen," tilføjede Carlos. Asia traadte nærmere, uden at forståa Europas Minespil. „For igen at skaffe hende Pladsen som Kokkepige her i Huset, maa I til en Begyndelse byde Baronen paa en Middag, han aldrig har faaet Mage til," fortsatte Carlos. „ Bagetter maa169 ESTHER. 1 bilde ham ind, at Asia har tabt sine Penge i Spil og igen har slaaet sig paa Husholdningsvæsenet. Vi faar ikke Brug for nogen Jæger; Paccard skal være Kusk. Kuskene holder sig i Reglen paa deres Buk, hvor de er vanskelige at komme i Lag med; i den Egenskab vil han følgelig være mindre udsat for Spioner. Fruen skal lade hente en pudret Paryk til ham og en simpel, trekantet Filthat med Tresse omkring; det vil straks forandre hans Udseende; for Resten skal jeg nok maskere ham." „Skal der være andre Tjenestefolk i Huset end os?" spurgte Asia skeiende. „Vi tager et Par skikkelige Folk til Hjælp", svarede Carlos. „Fæhoveder naturligvis!" bemærkede Mulatinden. „Hvis Baronen lejer et Hus, har Paccard en Ven, der egner sig til at være Portner," vedblev Carlos. „Saa behøver vi ellers kun en Tjener og en Pige til Hjælp i Køkkenet, men de to fremmede kan I jo sagtens passe paa ..." Netop som Carlos vilde gaa, indfandt Paccard sig. „Bliv her, der er Folk paa Gaden," sagde Jægeren. Disse tilsyneladende saa simple Ord var en frygtelig Ad varsel. Carlos gik op i Europas Værelse og blev der, til Paccard hentede ham i en Hyrevogn, der kørte ind i Porten. Carlos tråk Gardinerne for og kørte bort i en Fart, der umuliggjorde Forfølgelse. Da han kom ud til Forstaden Saint-Antoine, stod han af Vognen nogle faa Skridt fra «n Droskeholdeplads , hvorhen han begav sig til Fods. Saa kørte han tilbage til Malaquais-Kajen, vis paa at have ført enhver Spejder paa Vildspor. „Se her, mit Barn," sagde han til Lucien og viste ham 400 Tusindfrancssedler, „her har vi, tænker jeg, et Afdrag paa Købesummen for Godset Rubempré. Af dem vover vi de 100,000 paa en Forretning. Omnibusserne er netop blevet startede; det er en Nyhed, der vil slaa an hos Pariserne; om tre Maaneder giver vore Penge det tredobbelte. Jeg kender Affæren: der vil170 HONOBÉ DE BALZAC blive udbetalt glimrende Dividender, som de tager af Kapitalen for at sætte Liv i Aktierne — forresten ét af Nucingens gamle Kneb. Naar vi nu samler Godset Rubempré, behøver vi jo ikke at betale det hele lige med det samme. Faa fat i des Lupeaulx og bed ham . om selv at anbefale dig til en Sagfører, der hedder Desroches, en durkdreven Satan, hvem du derpaa besøger paa hans Kontor. Du beder ham tåge til Rubempré og studere Terrænet, og du lover ham 20,000 Francs i Honorar, hvis han forstaar at skaffe dig 30,000 Francs i aarlig Indtægt ved at købe for 800,000 Francs Jord omkring Ruinerne af Slottet ..." „Hvor du gaar paa!" „Jeg gaar altid lige paa! Dette er ikké Spøg. Du skal sætte de 300,000 Francs i Statsobligationer for ikke at gaa Glip af Renterne . . . Naar det er besørget, saa skynd dig til Augouléme og overtal din Søster og din Svoger til at tåge en lille, officiel Løgn paa sig. De skal bare sige, at de har givet dig 600,000 Francs for at lette din Forbindelse med Clotilde de Grandlieu; det er der jo ikke noget ondt i." „Vi er frelste," udbrød Lucien blændet. „Ja, du!" svarede Carlos. „Men du er det dog først, når du kommer fra Kirken Saint-Thomas d'Aquino med Clotilde som din ægteviede Hustru ..." „Hvad er du ængstelig for?" spurgte Lucien, tilsyneladende fuld af Interesse for sin Raadgiver. „Der er nysgærrige Folk ude efter mig . . . Jeg maa saa vidt mulig antages for en virkelig Præst og det er meget ked sommeligt! Djævelen vil ikke længer beskytte mig, når han sér mig méd et Breviar under Armen. " Samtidig med at denne Samtale foregik, naaede Baron de Nucingen med sin Kasserer under Armen hjem til sit Hus.171 ESTHER. „Min Elskerinde maa anbringes i Forhold, der svarer til min Position," erklærede Børsens Ludvig den fjortende maje stætisk. Sikker paa før eller senere fuldtud at eje Esther blev Baronen igen den store Finansmand, han plejede at være. Han overtog paany Ledelsen af sine Forretninger med en saadan Energi, at hans Kasserer allerede næste Dag maatte gnide sig Hænderne af Tilfredshed. Midt imellem de mange Forretninger og Besøg, som denne Dag bragte , indfandt sig blandt andet ogsaa én af Baronens Vexelmæglere, der meddelte ham, at en Mand af Kredsen havde gjort sig usynlig, én af de dygtigste og rigeste af dem allesammen, nemlig Jacques Falleix, Broder til Martin Falleix og Jules Desmarets Efterfølger. Jacques Falleix var officielt Vexelmægler for Huset Nucingen. Men i Ledtog med Tillet og Brødrene Keller havde Baronen saa koldblodig planlagt denne Mands Ruin, som om det kun galdt at slagte et Lam til Paaske.

„Han kunde ikke holde den gaaende længer", gav Baronen rolig til Svar. Jacques Falleix havde gjort Pengemarkedet umaadelige Tjenester. Under en Krise nogle Maaneder tidligere havde han holdt Pladsen ved sine dristige Manøvrer. Men at bede Børs spekulanter om Taknemmelighed er ligesaa haabløst som at ville mildne Ukraines Ulve ved Vintertid. „ Stakkels Fyr," sagde Vexelmægleren. „Han anede saa lidt denne Katastrophe, at han i Saint Georges Gade havde møbleret et lille Hus for sin Elskerinde; han har ofret 150,000 Francs paa Møbler 'og Malerier. Han tilbad Fru du Val- „Jeg er .bange for, at jeg har gjort en daarlig Figur i Nat,* erklærede han, „men vi skal nok indhente det forsømte." „Det værste er, at Hr. Baronen har vedkendt sig denne Forbindelse," svarede den brave Tysker, der mest havde Vel- anstændigheden for Øje.172 HONORÉ DE BALZAC Noble! ... Nu maa hun gaa fra det altsammen. Intet af det er betalt." „ Meget vel," sagde Nucingen til sig selv, „her er en Lej lighed til at indvinde, hvad jeg tabte den Nat. Har han ingen ting betalt?" spurgte han Vexelmægleren. „Det maatte da være en højst uopdragen Leverandør, der skulde have nægtet Jacques Falleix Kredit", svarede Mægleren. „Det lader ogsaa til, at der er en udsøgt Vinkælder. Forresten er Huset til Salgs, han tænkte paa at købe det. Lejekon trakten lyder paa hans Navn. Hvilken Dumhed! Sølvtøj, Møbler, Vin, Vogn, Heste, alt bliver nu en samlet Værdi, og hvad faar Kreditorerne vel ud af det?" „Kom igen i Morgen," sagde Nucingen. „Til den Tid har jeg været henne og set paa det hele. Og hvis der ikke er klæres Fallit, hvis Affærerne bliver ordnede i Mindelighed, vil jeg overdrage Dem at byde en rimelig Pris for hele dette Indbo ..." r Det lader sig meget godt ordne," sagde Vexelmægleren — Kassereren, der var en honnet Mand, kom for at spørge, om hans Principal led noget Tab ved Falleix' Fallit. „Tværtimod, min gode Volfgang, jeg tjener 100,000 Francs." „ Hvorledes det?" fl Naturligvis ! jeg køber det lille Hus, som den stakkels Djævel i det sidste Aars Tid havde sat i Stand til sin Elsker inde. Jeg faar det hele, naar jeg byder Kreditorerne 50,000 Francs, og min Notar skal have Besked fra mig om købe Huset, Ejeren er i Pengeforlegenhed . . , Jeg vidste det godt, men jeg har haft saa meget andet i Hovedet. Om kort Tid bor min dejlige Esther i et lille Palads. Jeg har været derhenne med Falleix, det er et komplet Vidunder og kun et Par Skridt herfra . . . Det passer mig som en Handske!" Failleix' Fallit nødte Baronen til at gaa paa Børsen; men det var ham ikke muligt at forlade Saint-Lazare Gade uden173 ESTHER. at gaa igennem Taitboutgade ; han længtes allerede efter Esther efter ikke at have set hende de faa Timer; helst havde han haft hende hos sig til Stadighed. Den Gevinst, han kunde faa ud af sin Vexelmæglers Ruin, gjorde ham det særdeles let at bære Tabet af de 400,000 Francs, han allerede havde givet ud. Henrykt over at kunne bebude sin Engel Flytningen fra Taitbout-Gade til Saint-Georges-Gade , hvor hun skulde bo i et lille Pal a ds, og hvor ingen gamle Minder skulde staa deres Lykke i Vejen, skridtede han ud som en ung Mand og drømte en ung Mands Drømme. Pludselig kom Europa ham i Møde med forstyrret Ansigt. „Hvor skal du hen?" spurgte han. „Jeg skulde hen til Dem, Hr. Baron. De havde rigtignok Ret igaar! Nu forstaar jeg, at den stakkels Frue skulde have ladet sig putte i Fængsel for nogle Dage. Men hvad forstaar Kvinder sig paa Pengesager? . . . Saasnart Fruens Kreditorer fik at vide, at hun var vendt tilbage til sin Lejlighed, styrtede de sig allesammen løs paa deres Bytte. Igaar Aftes Klokken 7 blev der slaaet nogle afskyelige Plakater op om, at hendes Indbo skal sælges paa Lørdag . . . Men det er endda ikke det værste . . . Fruen har saa meget Hjærte, og i sin Tid har hun villet gøre dette Uhyre af en Mandsperson, De nok véd r en Tjeneste." „ Hvilket Uhyre?" „Ih! Han, som hun elskede, denne d'Estourny. Han var saa sød. Men han spillede, det var hans Fejl." „Han spillede nok med falske Kort . . ." „Naa, og hvad gør saa De paa Børsen?" spurgte Europa. „Men lad mig tale ud. En Dag, da Georges truede med at skyde sig, satte hun sit Sølvtøj og sine Juveler, der endnu ikke var betalte, paa Assistentshuset. Nu truer de hende med kri minel Tiltale — og hun græder og taler om at springe i Floden. Det kan godt ligne hende at gøre det."174 HONORÉ DE BALZAC „Hvis jeg nu gaar hen til hende, naar jeg ikke paa Børsen," udbrød Nucingen. „Men paa Børsen skal og maa jeg, thi jeg skal tjene Penge til hende . . . Gaa hjem og tal hende til Rette: jeg skal nok betale hendes Gæld, jeg kommer og sér til hende Klokken 4. Men, Eugenie, sig til hende, at hun skal holde lidt af mig ..." „Lidt? Nej, meget. Stol De paa, Hr. Baron, Højmodighed er den sikreste Vej til Kvindens Hjærte ..." — — Da Hr. de Nucingen gik forbi Huset, smilede Esther til ham fra et Vindu, og Baronen gik tungt videre, idet han sagde til sig selv. „Det er en Engel". Hvorledes havde nu Europa baaret sig ad med at opnaa dette umulige Resultat? Jo, henimod halvtre var Esther færdig med sit Toilette som i tidligere Dage, naar hun ventede Lucien; hun var allerkæreste at se, og med et Blik ud af Vinduet udbrød Prudence : „Dér er Herren." Den stakkels Pige

løb til Vinduet i den Tro at skulle se Lucien og saa i hans Sted Nucingen. „Aa, hvor du er ond mod mig," skændte hun paa Pigen. „Det var den eneste Maade, paa hvilken jeg kunde faa Dem til at vise en Smule Opmærksomhed mod en stakkels, gammel Mand, der skal betale hele Deres Gæld," svarede Europa. „ Hvilken Gæld?" udbrød den arme Skabning „Den, som Hr. Carlos har lavet Dem." „Hvåd for noget! Næsten 450,000 Francs," sagde Esther forfærdet. „De har endnu en Gæld paa 150,000 Francs. Men Ba ronen tog det rigtig pænt. Han ønsker, at De skal flytte herfra •og bo i et lille Palads. Min Tro, De kan sagtens! Hvis jeg var i Deres Sted og havde Kram paa saadan en Millionær,175 ESTHER. skulde jeg nok sørge for selv at faa et Hus og en Livrente, når jeg havde stillet Carlos tilfreds. Fruen er ganske vist den smukkeste og mest indtagende Kvinde, jeg har set, men man kan tabe sig saa hurtigt. Ogsaa jeg har været frisk og køn, men sé nu, hvorledes jeg ser ud . . . Jeg er kun 23 Aar — lige som Fruen — men ser ud, som om jeg ti Aar ældre. En Sygdom er nok til at gøre det af med én . . . Men nåar man har et Hus i Paris og en Livrente, behøver man ikke at være bange for at ende i Rendestenen." Esther hørte ikke efter, hvad Europa - Eugenie - Prudence Servien sagde. Men ved Ordene „at ende i Rendestenen" for hun op og sagde: „Ende i Rendestenen? Nej, heller i Seinen . . ." „I Seinen? Og hvad skal der saa blive af Hr. Lucien?" spurgte Europa. Dette Spørgsmaal bragte Esther ind i en Række dybe Overvejelser, der endnu optog hende, da Baron de Nucingen Klokken fire indfandt sig hos sin Engel. „Glat kun Deres smukke Pande," sagde Baronen og satte sig hos hende. „De skal ikke længer trykkes af Gæld. Jeg skal ordne det hele sammen med Eugenie, og om en Maaned skal De forlade denne Lejlighed og flytte ind i et lille Palads. Aa, den lille, søde Haand! Bæk mig den og lad mig kysse den! (Esther lod ham tåge Haanden, omtrent som en Hund giver Pote). Ja, nu giver De mig Haanden, men ikke Hjærtet — og det er dog Hjærtet, jeg holder af . . ." Dette blev sagt med en saa inderlig Betoning, at den stakkels Esther sendte den gamle Mand et medfølende Blik, der næsten gjorde ham forrykt. De forelskede, saa vel som Mar tyrerne, føler sig som Lidelsesfæller! Intet i Verden -har ind byrdes Forstaaelse som to ensartede Sorger ! „ Stakkels Mand," sagde hun, „han elsker!" Baronen misforstod disse Ord og blev bleg af Lykke. I176 HONORÉ DE BALZAC hans Alder betaler Millionærerne en saadan Følelse med ligesaa meget Guid, som en Kvinde begærer af dem. „Jeg elsker Dem ligesaa højt som min Datter," sagde han og lagde Haanden paa Hjærtet, „og hermde føler jeg, at jeg ikke kan udholde at se Dem ulykkelig." „Hvis De vilde nøjes med at være en Fader for mig, saa skulde jeg holde rigtig meget 'af Dem, jeg skulde aldrig forlade Dem, og De skulde opdage, at jeg ikke er en slet Kvinde, der er til Købs og pengegrisk, saaledes som De i dette Ojeblik maa tro . . ." „De har lavet nogle smaa Dumheder, som alle smukke Damer gør," sagde Baronen. „Det er det hele. Lad os ikke tale mere om det! Det er jo vor Opgave at tjene Penge til eder. Vær kun lykkelig. Jeg vil gærne i nogle Dage nøjes med at være en Fader for Dem. Jeg kan godt forståa, at De først maa vænne Dem til min stakkels Skabelon ..." „Er det sandt?" udbrød hun, idet hun for op og satte sig paa Nucingens Knæ med Armen om hans Hals. „Ja, det lover jeg," sagde han og søgte at tvinge sit An sigt til et Smil. Hun kyssede ham paa Panden, hun formede sig en umulig Fantasi: at forblive ren og gensé Lucien. Hun kærtegnede Nu cingen saa flinkt, at Zitteraalen kom til Syne igen. Hun for tryllede den gamle Mand og fik ham til at love at nøjes med den faderlige Rolle i 40 Dage. Disse 40 Dage udkrævedes til Erhvervelsen og Ordningen af Huset i Saint-Georges Gade. Da Baronen igen stod paa Gaden og begav sig hjemad, sagde han til sig selv: „Jeg er et godt Fæ." Saalænge han var i Esthers Nærhed, blev han Barn igen. Men borte fra hende iklædte han sig paa ny Pengehajens Ham. — — „En halv Million — uden at jeg endnu har saa meget som sét hendes Ben — det er næsten for dumt. Men177 ESTHER. heldigvis er der ingen, der faar det at vide," sagde han tre Uger senere. Og han foresatte sig nok saa mandigt at tåge det overtvært med den Kvinde, han havde købt saa dyrt. Men Ansigt til Ansigt med Esther tilbragte han hele Tiden med at raade Bod paa sin Brutalitet ved det første Møde. Da der var gaaet en Maaned, sagde han dog til hende: „Jeg kan ikke evig og altid blive ved med kun at være Fader for Dem." I de første Dage af Aaret 1830 var Baron de Nucingens Forelskelse og den ødsle Pragt, hvormed han udstyrede sit ny erhvervede Hus, det almindelige Samtale-Emne i Paris. Den arme Baron var Skive for mange Spottegloser og grebes tilsidst af et let forstaaeligt Raseri. Det var hans bestemte Ønske samtidig med Indflytningen i Huset at aflægge Faderlighedens Dragt og opnaa Lønnen for saa mange Ofre. Stadig vist tilbage af Zitteraalen, besluttede han sig til at behandle Sagen skriftligt for at faa hendes Løfte med sort paa hvidt. Bankiererne stoler kun paa, hvad de har skriftligt. En af Aarets første Dage stod Børsmadatoren følgelig tidlig

op, lukkede sig inde i sit Kontor og affattede en længere, velskreven Epistel, i hvilken han mildt, men bestemt formulerede sine Ønsker. Han sluttede saaledes : „De har set, hvor redebon jeg er til at gaa ind paa alle Betingelser, som De stiller for min Lykke og Glæde. Men lov mig idetmindste, at den Dag, De tager Deres Hus i Besiddelse, vil De ogsaa modtage den Mands Hjærte og Hyl dest, der for Resten af sit Liv er Deres Slave Frederik de Nucingen." „Han keder mig snart, den Millionkrukke!" udbrød Esther, da hun havde læst Brevet. Hun var bleven Kurtisane igen. Honoié de Balzac: Esther. 12178 HONORÉ DE BALZAC Hun tog et Ark Papir og skrev tværs over det den berømte Sætning, som Scribe havde gjort til et Ordsprog: „Kan De fange min Bjørn?" Et Kvarter senere fortrød hun det imidlertid og skrev føl gende Brev: „Hr. Baron! Bryd Dem ikke en Smule om det Brev, De før fik fra mig, jeg havde et Anfald af min Ungdoms Daarskab. Tilgiv en stakkels Pige, der bør være en Slavinde for Dem. Jeg har aldrig følt min Stillings Usselhed i den Grad, som efter at jeg er bleven udleveret til Dem. De har betalt, jeg véd, hvad jeg skylder Dem. Der er intet saa helligt som Vanæres- Gæld. Jeg har • ikke Ret til at unddrage mig denne Gæld og springe i Seinen. Med den afskyelige Mønt, der kun er gangbar for den ene Part, kan man altid klare en Gæld: De skal finde mig til Deres Tjeneste. I en eneste Nat skal jeg betale alle de Summer, De har laant ud med dette frygtelige Øjeblik som Sikkerhed. Og jeg er vis paa, at en Time hos mig vejer op mod Millioner, saameget mere som det bliver den eneste, den sidste Nat. Naar jeg har overstaaet den, er vi kvit, saa har jeg Lov at dø. En anstændig Kvinde har Mulighed for at rejse sig igen efter et Fald; men vi andre falder for dybt. Min Beslutning er saa velovervejet, at jeg beder Dem opbevare dette Brev som Vidnesbyrd om Aarsagen til min Død. Deres Tjenerinde for én Dag Esther." Efter at dette Brev var afsendt, fik Esther paany Skrupler. Ti Minuter efter skrev hun følgende Brev Nr. 3: „Tilgiv, kære Baron, her er jeg igen. Jeg har hverken villet spotte eller fornærme Dem; jeg ønsker kun at vække179 ESTHER. Dem til Eftertanke over dette simple Ræsonnement: hvis vi fremdeles nøjes med Forholdet som mellem Fader og Datter, opnaar De en lille, men varig Glæde; staar De paa, at Kontrakten skal opfyldes, faar De min Død at begræde. Jeg vil ikke trætte Dem længer: den Dag, De vælger Fornøjelsen i Lyk kens Sted, har ikke nogen næste Dag for mig. Deres Datter Esther." Det første Brev satte Baronen i et koldt Raseri af den Art, der let slaar Millionærer ihjel. Han saa' sig selv i Spejlet og ringede. „Et Fodbad," kommanderede han sin nye Kammertjener. Medens han var ved Fodbadet, indtraf det andet Brev. Han læste det og faldt i Afmagt. Tjeneren bragte Millionæren til Sengs. Da Baronen kom til sig selv igen, sad Fru de Nucingen ved Fodenden af Sengen. , Dette Pigebarn har Ret," sagde hun. „ Hvorfor vil De tilkøbe Dem Kærlighed? Tror De, det er en Torvevare? Lad mig se Deres Brev." Baronen gav hende de forskellige Udkast, han først havde skrevet. Fru de Nucingen gennemlæste dem smilende. Saa kom det tredje Brev. „Det er et mærkværdigt Pigebarn," udbrød Baronessen efter at have læst denne sidste Skrivelse. „Hvad skal jeg gøre?" spurgte Baronen sin Hustru. „ Vente." „Vente," sagde han bittert, er übarmhjærtig . . ." „Hør nu, min Bedste," sagde Baronessen, „De^ har i de senere Aar været saa skikkelig mod mig. Jeg vil give Dem et godt Raad."180 HONORÉ DE BALZAC „De er en god Hustru," sagde han. «Gør kun Gæld, jeg betaler den ..." „Hvad der hændte Dem, da De modtog Brevene fra dette Pigebarn, gør stærkere Indtryk paa en Kvinde end Millioner, man øser ud, eller Breve, hvor smukke de saa er; sørg for, at hun fra anden Side hører derom; derved erobrer De hende maaské! Og . . . gør Dem ingen Skrupler. Hun dør saamænd ikke af det!" „Hvor Fru de Nucingen dog er klog," sagde Baronen til sig selv, efter at hans Kone havde ladet ham ene. Men jo mere han beundrede det kloge Raad, Baronessen havde givet ham, desto mindre kunde han udfinde, hvorledes han skulde bære sig ad med at benytte det. Ikke blot fandt han sig selv dum, men han sagde det ogsaa til sig selv. Omsider gik det op for ham, at alene Fru de Saint-Estéve kunde udnytte det Middel , som Baronessen havde fundet paa. Bankieren fortrød bittert, at han havde lagt sig ud med paa gældende, lidet sympatetiske Dame. Ligefuldt! I Tillid til sin Pengekasses Magnetisme ringede han paa sin Tjener og befalede ham at opsøge den skrækkelige Enke i Neuve-Saint-Marc Gade og bede hende komme. Den nye Kammertjener vendte tilbage to Timer efter. „Hr. Baron," sagde han, «Fru de Saint-Estéve er ruineret." „Saa meget desbedre," sagde Baronen fornøjet, „saa har jeg Krammet paa hende." «Det lader til, at den brave Kone er lidt vel hengiven til Spil," vedblev Tjeneren. „Desuden lader hun sig plukke af en lille Komediant fra et Forstadsteater, som hun af Velanstændig hedshensyn udgiver for sin Gudsøn. Hun skal være en ud mærket Kokkepige og søger Plads i den Egenskab." «Disse besynderlige, underordnede Begavelser har allesam men ti forskellige Maader at tjene Penge og tolv Maader at give181

ESTHRR. dem ud," sagde Baronen uden at ane, at han plagierede Panurge hos Rabelais. Han sendte sin Tjener ud at søge Fru de Saint-Estéve, der dog først indfandt sig den følgende Dag. Den nye Tjener blev udspurgt af Asia og fortalte denne kvindelige Spion om den frygtelige Virkning af de Breve, som Hr. Baronens Elskerinde havde sendt ham. «Herren maa holde forferdelig meget af hende," sluttede Kammertjeneren sin Beretning, «han var lige ved at dø. Jeg gav ham det Raad at holde sig borte fra hende, saa skulde Piben nok snart faa en anden Lyd. At tænke sig, at det Kvindemenneske efter Sigende har kostet Baronen en halv Mil lion, uden at regne, hvad han har ofret paa det lille Hus i Saint-Georges Gade! Men hun vil have Penge, og kun Penge! Da Fru Baronessen kom ud fra Herrens Værelse, sagde hun léende: «Hvis dette bliver ved, gør det Pigebarn mig til Enke!" „For Pokker!" svarede Asia, „man skal aldrig dræbe den Høne, der lægger Guldæggene." „Hr. Baronen sætter nu alt sit Haab til Dem," sagde Kammertjeneren. „Det kommer af, at jeg forstaar mig paa Kvinder." „Værsaagod, gaa indenfor, " sagde Kammertjeneren og bøjede sig for denne hemmelige Magt. „Naa," sagde den falske Fru de Saint-Estéve, da hun med beskeden Mine traadte ind hos den syge, «Hr. Baronen har nok haft nogle smaa Fortrædeligheder? Hvad skal man sige? Hver har sit Kors! Ogsaa jeg har prøvet Modgang. I de sidste Par Maaneder har Lykkehjulet vendt sig for mig paa en besynderlig Maade. Nu søger jeg en Plads! . . . Ingen af os har vist sig rigtig fornuftig. Hvis nu Hr. Baronen vilde feste mig som Køkkenbestyrerinde hos Fru Esther, skulde De i mig faa en tavs og hengiven Tjenerinde, og jeg kunde være Dem til stor Nytte ved at passe paa Eugenie og Fruen."182 HONORÉ DE BALZAC «Derom drejer det sig ikke," sagde Baronen. „Jeg kan ikke faa min Vilje med hende, hun leger med mig som med . . ." „En Top, " afbrød Asia. „De har faaet de andre til at snurre, min Fa'er, nu har den Smaa Magtén over Dem og lader Dem dreje . . . Himlen er retfærdig!" «Retferdig?" udbrød Baronen. „Jeg har ikke ladet Dem hente for at faa en Moralprædiken." „Snak om en Ting, min Søn. En Smule Moral er ingen Skade til. Det er Livets Salt for os, som Lasten er det for de skinhellige. Lad os høre, har De vist Dem ædelmodig og flot? Har De betalt hendes Gæld?" „Ja," svarede Baronen. „Det er godt. De har indløst hendes Værdigenstande. Det er bedre endnu. Men lad os være enige om, at det ikke er nok." „Jeg forbereder jo ogsaa en Overraskelse til hende, i Samt Georges Gade. Hun véd det godt ..." sagde Baronen. „Men jeg vil ikke være hendes Nar." „Naa, saa giv hende Løbepas." «Jeg er bange for, at hun snarere giver mig Løbepas," udbrød Baronen. „Og saa ærgrer vi os over de Penge, vi har givet ud, min Søn," gav Asia til Svar. «Hør nu. De har brandskattet Deres Medmennesker for disse Millioner, lille Ven. Man siger, at De ejer 25 Millioner." Baronen kunde ikke undertrykke et Smil „Godt. De maa ofre én af dem." „Jeg vilde gærne ofre den," svarede Baronen. „Men saa snart jeg har ofret den, véd jeg, at der bliver forlangt endnu en Million." «Jeg forstaar Dem nok," sagde Asia. „De er bange for at sige B for ikke at maatte gaa lige til Z. Alligevel, Esther er en honnet Pige."183 ESTHER. „ Vist er hun en honnet Pige," udbrød Baronen. „Hun vil ogsaa nok føje mig, men kun som man afgør en Gæld." „Med andre Ord, hun vil ikke være Deres Elskerinde, hun har noget imod Dem. Og jeg forstaar det saa godt, Barnet har altid kun adlydt sine Luner. Naar man kun har kendt smukke unge Herrer, er man ikke slikken efter en gammel Patron Smuk er De ikke, De er tyk Som selve Ludvig den attende og lidt übehjælpsom som alle, der kun har kælet for deres Penge i Stedet for at give sig af med Damerne. Nuvel, hvis De ikke sér paa 600,000 Francs," sagde Asia, „saa indestaar jeg for, at hun skal blive for Dem alt, hvad De ønsker." ‚600,000 Francs," Baronen for op, « Esther har allerede kostet mig en Million." „ Lykken er nok 1,600,000 Francs værd, De tykke Udhaler. Og jeg kender hende! Naar den lille Luks har gjort Dem lykkelig, er hun Dem endnu mere uundværlig end i dette Øje blik. De har betalt mig godt, De har ladet mig trække Dem i Øret, men De har dog pruttet med mig. Jeg har opfyldt mine Løfter, ikke sandt? Godt, nu foreslaar jeg Dem igen en Handel." «Lad høre." „De ansætter mig som Køkkenbestyrerinde hos Fruen, De fester mig for ti Aar med 1000 Francs om Aaret, og de sidste 5 Aars Løn betaler De mig forud. Naar jeg først har Foden indenfor Døren hos Fruen, skal jeg nok formåa hende til alle de følgende Indrømmeiser. De bestiller et prægtigt Toilette til hende hos Fru Auguste, der kender Fruens Smag og Maal, og De giver Ordre til, at det nye Køretøj skal holde for Døren Kl. 4. Efter Børsen kommer De hen til hende, saa kører De en lille Tur med hende i Boulogneskoven. Godt, herved er klærer hun sig for Deres Elskerinde, hun forpligter sig i hele Paris' Paasyn . . . 100,000 Francs . . . Saa spiser De til Middag hos hende (jeg véd, hvordan saadan en Middag skal være!)»184 HONORÉ DE BALZAC og om Aftenen tager De hende med i Teatret eller paa Varieté, i Fremmedlogen. Hele Paris udbryder da: «Dér er den gamle Filur til

Nucingen og hans Elskerinde! „ Smigrer det Dem ikke at faa Folk til at tro det? Alle disse Fordele er indbefattede i de første 100,000 Francs ; De ser, jeg er ikke urimelig Naar De følger disse Anvisninger, vinder De et godt Stykke frem i Løbet af en Ugestid." „Det koster mig 100,000 Francs . . ." r I den næste Uge," vedblev Asia, der lod, som om hun ikke hørte hans ynkelige Afbrydelser, „vil Fruen, som Følge af disse indledende Skridt, bekvemme sig til at forlade sin lille Lejlighed og flytte ind i det Hus, De vil forære hende. Deres Esther har set Folk igen, hun har truffet sine gamle Veninder, hun vil tåge sig ud, glimre og være Herskerinde i sit Palads. Det er jo i sin Orden . . . Atter 100,000 Francs! . . . Naa, saa er De jo som hjemme hos hende, Esther har udleveret Dem sit Rygte, kort sagt, hun tilhører Dem. Tilbage staar en Ba gatel, hvoraf De besørger det vigtigste, tykke Elefant! (Sikke Øjne det Uhyre sætter op !) Jeg indestaar for, at det lykkes. 400,000 Francs. Vær bare rolig, Tyksak, du skal først betale dem Dagen efter . . . Er det ikke en ærlig og redelig For- retning? Jeg har mere Tillid til dig end du til mig. Hvis jeg bevæger Fruen til at vise sig offentlig som Deres Elskerinde, til at modtage alt, hvad De tilbyder hende, og det maaské endnu i Dag, saa tror De mig vel nok i Stand til at overtale hende til at aabne Dem Vejen over Store Sankt Bernhard. Og det er Pinedød ingen let Sag! For at skaffe Deres Artilleri frem ad den Vej kræves der ligesaa meget Forspand, som dengang Førstekonsulen gik over Alperne." «Hvorfor det?" „Hun har Hjærtet fuldt af Kærlighed," svarede Asia „lige fra Roden af. Hun tror, at hun er en Dronning af Saba, fordi hun har vasket sig ren i alle de Ofre, hun har bragt sin185 ESTHER. Elsker . . . det er nu saadan en Idé, som den Slags Pigebørn sætter sig i Hovedet. Naa, ærlig talt, det er jo ogsaa smukt! Det skulde ikke undre mig, om hun døde af Sorg over at skulle tilhøre Dem. Men hvad der beroliger mig, og hvad jeg siger Dem for at opmuntre Dem, det er, at paa Bunden er hun dog et godt Stykke af et letsindigt Pigebarn." „Du besidder," sagde Baronen, der havde hørt paa Asia i dyb Tavshed og med en vis Beundring „du besidder et kom plet Geni for Last og Fordærvelse, ligesom jeg har Talent for Bankierforretninger. " „Er vi enige, mit Lam?" spurgte Asia. „Lad gaa, men med 50,000 Francs i Stedet for 100,000 hver af de to Gange. Saa betaler jeg 500,000 Francs Dagen efter min Triumf." „Godt, saa gaar jeg til mit Arbejde," svarede Asia. „De kan godt komme i Dag. De skal finde Fruen saa blød som en Katteryg, maaské er hun allerede villig til at vise sig elsk værdig mod Dem." „Gaa saa, min rare Kone," sagde Baronen og gned sig i Hænderne. Og efter at have smilet til den afskyelige Mulatinde, sagde han til sig selv: „Det er da sandelig et Held, at man har mange Penge!" Han sprang ud af Sengen, gik paa sit Kontor og genoptog, glad og vel til Mode, Ledelsen af sine uhyre Forretninger. Intet sørgeligere kunde der ske for Esther end den Be slutning, Nucingen nu havde tåget. Den stakkels Kurtisane forsvarede sit Liv, alt medens hun forsvarede sig mod Utroskaben. Carlos kaldte dette naturlige Forsvar for Idiotisme. Asia begav sig med lagttagelse af de sædvanlige Sikker hedsforanstaltninger til Carlos og underrettede ham om den Forhandling, hun lige havde ført med Baronen, og alle de Fordele, hun havde opnaaet. Carlos' Vrede var frygtelig som186 HONORÉ DE BALZAC han selv. Han kom straks, til Vogns, med Gardinerne trukne for, hen til Esther, han lod Vognen køre ind i Porten. Ligbleg viste den dobbelte Falskner sig for den stakkels Esther. Hun stod op, da han kom, men segnede om i en Lænestol, hendes Ben ligesom brødes under hende af Skræk. „Hvad er der paa Færde?" spurgte hun, skælvende over alle Lemmer. „Lad os alene, Europa," sagde han til Kammerpigen. Esther saa paa Pigen, som et Barn vilde sé paa sin Moder, idet en Morder førte hende bort for at slaa hende ihjæl. „Véd De, hvor De er ved at bringe Lucien hen?" spurgte Carlos, da han var alene med Esther. ‚Nej, hvor?" spurgte hun med svag Bøst, idet hun dristede sig til at se paa sin Bøddel. „ Derhen, hvorfra jeg kom min Skat." Alt blev rødt for Esthers Øjne, mens hun stirrede paa ham. „Paa Galejerne!" tilføjede han dæmpet. Esther lukkede Øjnene, strakte Benene ud, medens Armene sank ned, hun blev hvid som en Væg. Carlos ringede, Pru dence kom ind. „ Bring hende til sig selv igen, 1" sagde han koldt. „Jeg har mere at sige hende." Han gik op og ned i Dagligstuen, medens han ventede. Prudence-Europa saa' sig nødsaget til at bede Herren bære Esther ind paa hendes Seng. Han løftede hende med en Let hed, der røbede atletisk Styrke. Der maatte hentes stærke, op liyende Midler fra Apotheket, før Esther igen kunde vækkes til Bevidsthed om sine Lidelser. Først en Time efter var den stakkels Pige i Stand til at høre paa den levende Mare, der sad ved Fodenden og betragtede hende med stive og blændende Blikke som to Strømme smæltet Bly.187 ESTHER. „ Lille Ven," begyndte Carlos igen, „Lucien staar paa Skillevejen mellem et hæderligt, anset, lykkeligt Liv og det Hul af Vand, Dynd og Sten, hvori han var i Færd med at springe, da jeg mødte ham. Familjen Grandlieu forlanger, det kære Barn skal møde op med en Ejendom

til en Million Francs, før den skaffer ham Titel af Marki og giver ham denne lange Bønnestage Clotilde, ad hvilken han skal klatre til Vejrs imod Magten, til Hustru. Takket være os to har Lucien nylig købt sin mødrene Familjes Ejendom, det gamle Slot Rubempré, der ikke kostede større Sager, kun en 30,000 Francs. Men ved heldige Kombinationer har hans Sagfører hertil forstaaet at føje Grundejendomme for en Million Francs, hvoraf vi har udbetalt de 300,000. Resten er gaaet med til selve Slottet, til Om kostninger og til Douceurer til de Folk, vi har brugt. Vi har ganske vist 100,000 Francs staaende i Forretninger, der om nogle Maaneder vil give 2—300,000 Francs igen, men der mangler dog altid en 400,000 Francs, som vi skal betale. Om tre Dage vender Lucien tilbage fra Angouléme, hvor han er tåget hen, thi han maa ikke mistænkes for at have fundet sin For mue i dine Madratser ..." „For Guds Skyld, nej . . ." sagde hun og saa' op med et rørende Blik. „Maa jeg saa spørge Dem, tro De, det er det rette Øjeblik at forskrække Baronen?" sagde han roligt. „De har været lige ved at tåge Livet af ham i Forgaars. Han besvimede som et Fruentimmer, da han læste Deres andet Brev. De skriver flot for Dem, jeg gør Dem min Kompliment. Men hvad skulde der være blevet af os, hvis Baronen var død? Naar Lucien kommer fra Saint Thomas af Acpuino Kirken som Hertugen af Grand lieus Svigersøn, kan De jo springe i Seinen ... ja, min Ven, jeg giver Dem Haanden, at vi kan gøre Springet sammen. Det er jo altid en Dødsmaade. Men betænk Dem dog hellere. Er det ikke alligevel bedre at leve og hver Time at kunne sige: , Denne glimrende Formue, denne lykkelige Familje ... thi han faar nok Børn, Børn! Har De nogensinde tænkt Dem den Glæde at kærtegne hans Børn?" Esther lukkede Øjnene og skælvede af sagte Behag. „Godt, nåar vi sér denne Lykkes stolte Bygning," siger vi til os selv: „Det er mit Værk." Der opstod en Pause, under hvilken de to saa paa hinanden. „Det er nu, hvad jeg har søgt at bringe ud af et for tvivlet Menneske, der var i Færd med at drukne sig," fortsatte Carlos. „Er jeg en Egoist? Nej, dette er Kærlighed. Saaledes viser man kun Konger sin Hengivenhed, men jeg har ogsaa salvet Lucien til Konge! Lad dem kun smedde mig Resten af mit Liv i min gamle Lænke ! Det forekommer mig, at jeg roligt vil kunne finde mig deri, nåar jeg kan sige til mig selv: Han er paa Bal, han er ved Hoffet! Min Sjæl og min Tanke vilde triumfere, Bagnoet til Trods. Men De er et ynkeligt Fruentimmer, Deres Kærlighed er Fruentimmerkærlighed. Hvis man nogensinde under Abbed Carlos Herreras Forklædning fandt den fordums Galejslave, véd De, hvad jeg saa vilde gøre for ikke at bringe Lucien i Forlegenhed? 14 Med Ængstelse afventede Esther Svaret. „Nuvel, tt vedblev han efter et lille Ophold, „jeg vilde dø ligesom Negrene, jeg vilde sluge min egen Tunge. Men De — med Deres tossede Narrestreger — De røber mit Spor. Hvad har jeg bedt Dem om? Kun om at anlægge Zitter aalens Skjørt for 6 Maaneder eller 6 Uger for at kapre en Million . . . Lucien vil aldrig glemme Dem. Mændene glemmer ikke dem, der anbefaler sig til deres Erindring ved den Lykke, de nyder hver Morgen, idet de vaagner op til Rigdom. Lucien er bedre end De. Han havde en Gang en Kæreste, der hed Coralie. Hun døde. Men han havde ingen Penge at begrave hende for. Saa gjorde han ikke, som De for lidt siden, han besvimede ikke, skønt han er Digter. Han satte sig til at skrive seks muntre Viser; for dem fik han 300 Francs, som Goralies Jordefærd kostede. Jeg ejer de Sange . jeg kan dem udenad. Godt! Gør De nu ligesaa, digt Deres Sange: vær munter, excentrisk, uimodstaaelig og . . . umættelig ! Har De forstaaet mig? Nød mig ikke til at sige mere . . . Kys Papa! Farvel! ..." Da Europa en halv Time efter kom ind til sin Frue, fandt hun hende paa Knæ foran Krucifixet. Esther havde bedt sine sidste Bønner og sagde nu Farvel til sit retskafne Liv, til sin genvundne Ære, sin Dyd, sin Kærlighed. Hun rejste sig. „Aa, Frue, det Udtryk faar De aldrig mere," udbrød Prudence Servien, blændet af sin Frues guddommelige Skønhed. „Jeg vilde ønske, at Lucien havde sét mig saaledes," sagde Esther med et kvalt Suk. — „Men nu til Værket, " tilføjede hun med skælvende Røst, „lad os nu slaa Plader. " Europa studsede ved at høre dette Ord; det var, som om hun havde hørt Gudsbespottelser af en Engels Mund. „Naa, hvorfor stirrer du saadan paa mig? Nu er jeg kun en sjofel, gemen Skabning, en Tøs, en Tyvekvind, og jeg venter Mylord. Gør et Bad i Stand til mig og hold mit Toiletle beredt. Klokken er 12, Baronen kommer her sikkert efter Børstid, jeg vil sende Bud, at jeg venter ham, og Asia skal lave ham en rigtig delikat Middag, jeg vil gøre den Mand for rykt. Naa, skynd dig, min Pige . . . Nu skal vi le, det vil sige nu skal vi arbejde." Hun satte sig ved Bordet og skrev følgende Brev „Kære Ven!" Hvis Kokkepigen, De har sendt mig, aldrig før havde været i min Tjeneste, kunde jeg have troet, at det var Deres Hensigt at lade mig vide, hvormange Gange De besvimede i Forgaars, da De fik mine tre smaa Billetter. (Hvorledes skal jeg undskylde mig? Jeg var saa nervøs den Dag. Jeg havde

gennemgaaet alle Minderne fra min sørgelige Tilværelse). Men jeg kender Asias Ærlighed. Og jeg fortryder ikke længer, at jeg har gjort Dem Sorg; netop derved har jeg jo faaet at vide, hvor meget De holder af mig. Saadan er vi stakkels, ringe agtede Skabninger : en! sand Følelse gør meget mere Indtryk paa os end den vanvittigste Ødselhed. Jeg har altid været bå'nge for kun at være et Slags Stativ, hvorpaa De skulde skilte med Deres forfengelige Flothed. Det gjorde mig ondt, at jeg ikke var andet for Dem. Ja, trods alle Deres smukke Forsik ringer, troede jeg, at De antog mig for en købt Kvinde. Men fra nu af skal jeg være en god og artig Pige, paa den Be tingelse at De stadig vil adlyde mig en lille bitte Smule. Hvis dette Brev kan overflødiggøre Lægens Recepter, beviser De mig det ved at besøge mig, nåar De kommer fra Børsen. De skal finde mig under Vaaben, smykket med Deres Gaver, som Deres Fornøjelses-Maskine for hele Livet. Esther." Paa Børsen var Baron de Nucingen i saa overstrømmende godt Humør og tillod sig saa mange skæmtefulde Indfald, at Tillet og Brødrene Keller, som var til Stede, ikke kunde bare sig for at spørge ham om Grunden til hans gode Lune. „Hun elsker mig ... Vi skal snart indvie Huset," svarede han du Tillet. „Hvormeget har det kostet Dem?" spurgte brutalt Frants Keller, hvem Fru Golleville efter Sigende havde kostet 25,000 Francs om Aaret. „ Denne Kvinde er en Engel, hun har aldrig bedt mig om en Hvid." „Det bruges heller ikke," gav du Tillet til Svar. „Det er netop for selv at slippe for at bede, at de holder Tanter eller Mødre." Fra Børsen til Taitboutgade sagde Baronen syv Gange til sin Kusk:191 ESTHER. „Vi kommer jo ingen Vegne. Pisk dog paa Hesten." Han gik langsomt op ad Trapperne, og for første Gang fandt han sin elskede saa blændende smuk som disse Piger kan være det, hvis eneste Beskæftigelse er at sørge for deres Toilette og deres Skønhed. „Er det ikke en Rædsel at se Fruen saa smuk i saadan en lurvet Stue som denne? spurgte Europa, der aabnede Døren til Dagligstuen for Baronen. „Men saa flyt da hen i Saint-Georges Gade," sagde Ba ronen og standsede brat som en Hund, der staar for en Ager høne. „ Vejret er prægligt, vi kører en Tur i Ghamps-Elysées, og imens besørger Fru de Saint-Estéve og Eugenie hele Deres Garderobe og vor Middag hen i Saint-Georges Gade. " „Jeg vil gøre alt, hvad De ønsker," sagde Esther, „hvis De vil gøre mig den Fornøjelse at kalde min Køkkenbestyrerinde Asia og Eugenie Europa. Saaledes har jeg kaldt alle de Piger, jeg har haft, ligefra de to første. Jeg holder ikke af For andringer. " „Asia — Europa", gentog Baronen og 10. „Hvor De er morsom! De har Indfald. Jeg skulde have spist mangen en Middag, før jeg fandt paa at kalde en Kokkepige Asia." „Det er nu vor Bestilling at være morsomme," sagde Esther. „Og hvorfor kan en stakkels Pige ikke lade sig føde af Asia og klæde af Europa, nåar De har hele Verden at leve af? Det er en formelig Mythe, ikke sandt? Der gives Kvinder, som kunde sluge hele Jorden; jeg nøjes dog med den halve!" B Hvilken Kvinde Fru de Saint-Estéve dog maa være," sagde Baronen til sig selv, idet han beundrende lagde Mærke til den Forandring, der var foregaaet med Esther. „ Europa, lille Ven, jeg maa have en Hat," sagde Esther. „En Capothat af sort Silke med Bosa-Besætning og kantet med Kniplinger." „Har Fru Thomas ikke sendt den? . . . Afsted, Baron,192 HONORÉ DE BALZAC lad det gaa i en Fart, begynd Deres Tjeneste som opvartende Kavaler, det vil sige som lykkelig Mand, Lykken er tung at bære, véd De nok. De har jo Deres Køretøj, tag hen til Fru Thomas," befalede Europa Baronen. „Lad Deres Tjener spørge efter Gapothatten til Fru Van Bogseck. Og glem navnlig ikke," hviskede hun ham i Øret, „at Buket, der kan opdrives i Paris, nogle tropiske Blomster." bringe hende den smukkeste Det er Vinter nu, sé at find Baronen skyndte sig ned og sagde til sine Folk: „Til Fru Thomas!" Kusken kørte sin Herre til et berømt Konditori. „Vi skulde til en Modehandlerinde, ikke til en Kagekone, " skændte Baronen og for selv hen i Palais-Boyal til Fru Prévotr hvor han lod sammensætte en Buket til 200 Francs, medens hans Tjener tog hen til den berømte Modehandlerinde. — Før den gamle Elsker naaede tilbage til Esther, var Mørket i Færd med at falde paa og Buketten følgelig til ingen Nytte. Om Vinteren er Køretiden i Champs-Elysées fra 2 til 4. Alligevel fik Esther Brug for Vognen; den kørte hende fra Tait bout-Gade til Saint-Georges-Gade, hvor hun tog det lille Pa la ds i Besiddelse. Det svarede virkelig til Betegnelsen: alt var arrangeret med fyrstelig Ødselhed og dyrt betalt, kunstnerisk Smag. „Det var klogt af Dem, at De førte mig herhen, " sagde Esther. „Jeg maa mindst have en Uge, før jeg vænner mig til mit Hus og ikke forekommer mig selv en Snyltegæst deri." „Mit Hus," gentog Baronen henrykt. „De tager altsaa imod det?" „Ja vist saa, tusinde Gange ja, dit dumme Dyr," svarede hun smilende. „Dyr kunde være nok." „„, Dumme" var et Kæleord, u sagde hun og saa paa ham. Den arme Børsbaron greb Esthers Haand og knugede den193 ESTHER. mod sit Hjærte: han var Dyr nok til at have Følelse, men alt for dum til at kunne linde et Ord. „Mærk, hvor det slaar — for et lille

venligt Ord," sagde han. Og han førte sin Gudinde ind i Soveværelseet. „Aa, Frue," sagde Eugenie, „jeg tør ikke blive hermde. Man faar saadan en Lyst til at gaa i Seng!" „Nu ja," sagde Esther, „den Troldmand, der tryller saa danne Vidundere frem, vil jeg gøre lykkelig. Kom her, min tykke Elefant. Naar vi har spist, gaar vi sammen i Teatret. Jeg er rent tosset efter at komme paa Komedie igen." Det var akkurat fem Aar siden, Esther havde været i et Teater. Hele Paris strømmede dengang til Porte-Saint-Martin Teatret, hvor der spilledes et rystende Drama, Richard Dar ling ton. Esther sværmede i lige høj Grad for Rædselens Gysen og for Sentimentalitetens blide Taarer. „Vi vil hen og se Frédérick Lemaitre, " sagde hun, „den Skuespiller holder jeg saa meget af. " „Det er et Rabalderstykke, " sagde Nucingen, der gærne havde vist sig med hende paa et finere Sted. Raronen sendte sin Tjener hen at bestille én af Fremmed logerne i første Etage. Ved Middagen var det . Raronens Tur at forbavses over Asias Køkken. „Jeg forstaar nu," sagde han, „ hvorfor De kalder hende Asia, det er jo et fuldstændig asiatisk Maaltid." „Jeg begynder snart at tro, at han elsker mig," sagde Esther til Europa. „Han sagde noget, der lignede en Vittighed." . Maaltidet var med Forsæt stærkt krydret med det Maal for Øje at skaffe Raronen en Indigestion, saa at han maatte tåge tidlig hjem. Det var da ogsaa al den Fornøjelse, han fik af den første Dag i Selskab med Esther, i Teatret saa' han sig nødsaget til at drikke det ene Glas Sukkervand efter det andet og lade Esther sidde alene i Mellemakterne. Ved et Sammen- Honoré de Balzac: Eslher. 13194 HONORÉ DE BALZAC træf, der var saa let at forudsé. at det ikke kan kaldes et Til fælde, var Tullia, Mariette og Fru du Val-Noble ogsaa i Teatret den Aften. Richard Darlington var én af disse vanvittige og forresten velfortjente Succes'er, som man kun oplever i Paris. Og en saa smuk Kvinde som Esther — og paaklædt som hun var det! — kunde ikke ustraffet give Partiet i Porte-Saint- Martins Fremmedloge. Ved anden Akts Begyndelse var der da ogsaa et fuldstændigt Oprør i de to Danserinders Loge, efter al man havde opdaget, at den smukke übekendte var identisk med Zitteraalen. „Hvor i Alverden kommer hun fra?" spurgte Mariette Fru du Val-Noble, „jeg troede, hun havde druknet sig." „Er det virkelig hende? Jeg synes hun er syvogtredive Gange yngre og smukkere end for seks Aar siden. Og hvor hun knejser med Hovedet." ,Det kan hun ogsaa sagtens," udbrød Grev de Brambourg, „hun er jo sammen med min Ven Baron de Nucingen. Jeg maa derover ..." „Skulde det være den meget omtalte Jeanne d'Are, der har bedaaret Nucingen, og som man har drillet os med de sidste tre Maaneder?" spurgte Mariette." „God Aften, kære Baron," sagde Philippe Bridau, idet han traadte ind i Nucingens Loge. „Naa, De er bleven gift med Frøken Esther? — Frøken, jeg er en fattig Officér, hvem De i sin Tid hjalp ud af en vanskelig Situation, i Issoudun Phillippe Bridau ..." k „ Kender Dem ikke," sagde Esther og vendte sin Kikkert mod Salen. „Frøkenen," gjorde Baronen opmærksom paa, „hedder ikke længer slet og ret Esther; hun bærer Navnet Fru de Champy, efter et lille Gods, som jeg har købt hende ..." „Hvis De ikke vil kendes ved mig, Frue," vedblev Phi195 ESTHRR lippe Bridau, „saa kender De dog vel Mariette, Tullia og Fru du Val-Noble igen?" „Hvis de Damer er høflige imod mig, har jeg ikke noget imod at vise mig elskværdig mod dem," svarede Fru de Ghampy tørt. „Høflige! u sagde Philippe, „De er mageløse! De har givet Dem Tilnavnet Jeanne d'Are." „Hvis de Damer vil holde Dem med Selskab," sagde Nu cingen, „trækker jeg mig tilbage, jeg har spist for stærkt. Deres Vogn og Deres Folk skal komme og hente Dem. — Den Satans Asia!" „Er det virkelig Deres Mening at lade mig sidde alene den første Gang, vi er ude sammen!" sagde Esther. „Nej vist ej. De maa holde ud paa Deres Post. Jeg har min Mand nødig, nåar jeg skal gaa. Hvem skulde jeg kalde paa, hvis nogen fornærmede mig?" Den gamle Mands Egoisme maatte bøje sig for Elskerens Forpligtelser. Baronen døjede sine Kvaler og blev. Esther havde sine Grunde til at holde paa sin Mand. Hvis hun modtog sine gamle Bekendte, vilde hun ikke blive saa skarpt krydsforhørt, nåar han var med, som hvis hun var alene. Phi lippe Bridau skyndte sig tilbage til Danserindernes Loge og af lagde Bapport. „Aa, det er hende, der skal arve mit Hus i Saint-Georges Gade," sagde Fru du Val-Noble, der var paa Knæerne, bittert til Obersten. „Bimeligvis," svarede han. „Du Tillet har fortalt mig, at Baronen har ofret tre Gange saameget derpaa som Deres stak kels Falleix." „Lad os gaa over og hilse paa hende," sagde Tullia. „Nej, det ved Gud jeg ikke vil," svarede Mariette. „Hun er altfor smuk. Jeg vil heller besøge hende i hendes Hjem."196 HONORÉ DE BALZAC „Da er jeg ikke bange for at vise mig sammen med hende," sagde Tullia. Og i næste Mellemakt fornyede hun Bekendtskabet med Esther, der indskrænkede sig til almindelige Bemærkninger. „Men hvor kommer du egentlig fra, kære Barn?" spurgte Danserinden, der var lige ved at forgaa af Nysgærrighed. „Jeg har boet i fem Aar paa et Slot i Alperne sammen med en Nabob af en Englænder, der var saa skinsyg som en Tiger. Og nu, da jeg er vendt

tilbage til Paris, er jeg følgelig i et sandt Karnevalshumør til at more mig. Jeg holder aabent Hus. Aa, jeg maa sunde mig ovenpaa de fem Aars Ensomhed, jeg begynder allerede at komme mig. Fem Aar paa Engelsk — det er for meget af det gode. " ,Er det Baronen, der har foræret dig de Kniplinger?" „Nej, det er en Best fra Naboben. Tænk, hvilket Uheld jeg havde ! Han var saa gul som et Vennesmil ved en Succes, jeg troede, han skulde dø paa et lille Aars Tid. Jo Pyt, saa var han saa stærk som selve Alperne. Man skal tåge sig i Agt for Folk, der selv siger, at de har Leversyge. Denne Nabob har bestjaalet mig. Han døde uden at skrive Testamente. Og Familjen jog mig paa Porten som en pestsyg. Derfor har jeg ogsaa sagt min tykke Ven dér: ‚Du skal betale for to." Det var slet ikke saa dumt, at I kaldte mig Jeanne d'Are! Jeg har tabt England og maaské bliver jeg brændt op . . ." „Af Kærlighed?" spurgte Tullia. „Ja — og det levende," svarede Esther og faldt i Tanker. Baronen lo ad alle disse grovkornede Taabeligheder, men han opfattede dem ikke straks, saa at hans Latter mindede om de forsinkede Knald efter et afbrændt Fyrværkeri. • — Vi lever hver især i sin bestemte Sfære, og alle Sfæ rernes Beboere er i lige høj Grad begavede med Nysgærrighed. Den følgende Dag var Eventyret om Esthers Tilbagekomst Sam taleemnet i Operaens Kulisser. Om Formiddagen mellem to og197 ESTHER fire havde hele Paris i Ghamps-Elysées genkendt Zitteraalen og vidste omsider, hvem der var Genstand for Baron de Nucingens Lidenskab. „Har De lagt Mærke til," spurgte Blondet de Marsay i Operaens Foyer, „at Zitteraalen forsvandt Dagen efter, at vi netop paa dette Sted opdagede, at hun var den lille Rubemprés Elskerinde?" I Paris som i Provinsen gaar intet übemærket hen. Jerusa lemsgadens Politi er langtfra paa Højde med Selskabsverdenens, i hvilken alle gensidig udspionerer hinanden uden selv at vide deraf. . Carlos havde haft det rette Blik for den Fare, der truede Luciens Position, saalænge Eventyret i Taitboutgade vårede og endnu bagefter. — Der existerer ingen übehageligere Stilling end den, i hvilken Fru du Val-Noble befandt sig, og Udtrykket „at være paa Knæerne" er netop det rette Ord derfor. Kvinder som hun er ødsle og sorgløse, de tænker aldrig paa Fremtiden. Efter med Nød og Næppe at have bjærget nogle Juveler ud af sit Skibbrud, var hun nu i Færd med at segne under den frygte lige Beskyldning: „Det var hende, der ødelagde Falleix." Hun var omkring de tredive Aar gammel og havde aldrig været smukkere end netop nu, men alligevel generede Alderen hende, navnlig da en Kvinde har sine Medbejlersker imod sig, nåar en afgørende Krise staar for Døren. Mariette, Florine og Tullia indbød ganske vist deres Veninde til Middag og ydede hende ogsaa en Del Understøttelse, men de vidste ikke det nøjagtige Tal paa hendes Gæld og vovede heller ikke at maale Dybden af dette Svælg. En seksaarig Adskillelse lagde for vid en Kløtt mellem Zitteraalen og Fru du Val-Noble, til at Damen, der var paa Knæerne, kunde henvende sig til hende, der var til Vogns. Men Fru du Val-Noble vidste, at Esther var altfor højmodig til ikke af og til at huske paa, at hun var hendes Arving, og Fru du Val-Noble haabede derfor paa et lykkeligt Sammentræf med198 HONOEÉ DE BALZAC hende. For at lette dette Sammentræf spadserede Fru du Val-Noble hver Dag i Champs-Elysées med Theodore Gaillard, der nogle Aar efter giftede sig med hende, og som, nu da det kneb, opførte sig særdeles flinkt mod sin gamle Elskerinde: han gav hende Teater billetter og tog hende med, saatit Kammeraterne inviterede ham til Middag. Hun haabede paa, at Esther en Dag, nåar Vejret var smukt, skulde staa af Vognen for at spadsere, og at de da skulde mødes. Esther havde Paccard til Kusk, thi hendes Hus i Saint-Georges-Gade var i Løbet af fem Dage blevet saaledes organiseret af Asia, Europa og Paccard — efter Carlos' Befalinger —- at det dannede en uindtagelig Fæstning. Paa sin Side valgte Peyrade Champs-Elysées til Maalet for sin Spadseretur, saasnart Contenson havde fortalt ham, at Hr. de Nucingens Elskerinde viste sig dér. Peyrade maskerede sig til Fuldkommenhed som Englænder og talte et glimrende Fransk med engelsk Accent; thi for Pariserpolitiets Regning havde han tre Gange været i London og spillet sin Rolle som Englænder saa godt endogsaa overfor Ambassadøren, at ingen havde fattet Mistanke til ham. Ledsaget af Contenson, der var forklædt som Mulat, holdt Pey rade Øje med Esther og hendes Folk. Og følgelig var han lige i Nærheden den Godtvejrsdag, da Esther, som var steget af Vognen, mødte Fru du Val-Noble. Fulgt af sin livréklædte Mulat spadserede Peyrade, indolent som en Nabob, der kun har Tanke for sig selv, omtrent jævnsides med de to Damer saa at han kunde opsnappe nogle Ord af deres Samtale. „ Naturligvis, kære Barn," sagde Esther til Fru du Val- Noble. „Kom og besøg mig. Nucingen skylder sig selv at understøtte sin Vekselmæglers Veninde ..." „Saameget mere, som man siger, at det var Nucingen, der ruinerede ham," sagde Theodore Gaillard. „Vi kunde godt presse ham lidt, hvis vi vilde ..." „Han spiser Middag hos mig i Morgen. Kom saa, kære du," sagde Esther.199 ESTHER. Og hun hviskede Fru du

Val-Noble i Øret „Jeg kan faa det med ham, som jeg vil. For endnu har han ikke opnaaet det, du véd nok." ‚Du har Magt over ham . . ." „Min bedste, endnu har han kun betalt min Gæld." „Er han nærig?" spurgte Suzanne du Val-Noble. „Saamænd om han er," svarede Esther. „Jeg havde en Gæld, der kunde faa en Finansminister til at blegne. Nu vil jeg have sikret mig 30,000 Francs om Aaret, før Klokken slaar 12 i Nat. Aa, han er storartet. Jeg har ikke noget at beklage mig over. Om otte Dage indvier vi Lejligheden med en Fest, saa skal du med. Sammedags Morgen forærer han mig Huset i Saint-Georges Gade. Og saadan et Hus kan man jo ikke bebo anstændigt uden selv at have 30,000 om Aaret, som man kan falde tilbage paa, hvis det skulde gaa galt. Jeg har prøvet Fattigdom. Det skal jeg ikke have mere af." „Hvor du har forandret dig, du, som plejede at sige: Lyk ken det er mig," udbrød Suzanne. „Det er Luften i Schweitz, den gør én økonomisk. Hør en Gang, du, du skulle hugge dig en Schweitzer; maaské faar du ham til at gifte sig med dig. Schweitzerne véd endnu ikke, hvad Kvinder som du og jeg er. I alle Tilfælde vinder du derved Kærlighed til Sparekassen, og det er en overmaade smuk og respektabel Følelse! , . . Farvel, du!" Esther steg igen op i sin Vogn, der var forspændt med de smukkeste Heste i Paris. „Den Dame, der stiger i Vognen," sagde Peyrade paa engelsk til Contenson, „er smuk, men jeg synes endnu bedre om hende, der spadserer. Du skal følge efter hende og faa at vide, hvem hun er." „Nu skal du høre, hvad den Englænder sagde paa sit eget Sprog," sagde Théodore Gaillard og gentog Peyrades Ord for Fru du Val-Noble.200 HONORÉ DE BALZAC Før Peyrade indlod sig paa at tale engelsk, havde han ladet et enkelt Ord paa dette Sprog falde, og paa Theodore Gaillards Ansigtsudtryk havde han sét, at Journalisten forstod engelsk. Fru du Val-Noble spadserede nu ganske langsomt hjemad, til Ludvig den stores Gade, hvor hun boede i et pænt „ Hotel garni"; af og til saa hun til Siden for at forvisse sig om, at Mulatten fulgte hende. Hotellet tilhørte en Fru Gérard, hvem Fru du Val-Noble i sine Velmagts-Dage havde vist Tjenester, og som nu viste sin Taknemmelighed ved at lade sin Velgører inde bo i en ordentlig Lejlighed. Den brave Kone behandlede Fru du Val-Noble som en afsat Dronning, hun bétroede endog sine Døtre til hendes Selskab. Og — hvad der er mere natur ligt, end de Heste tror — Kurtisanen var ligesaa omhyggelig og hensynsfuld, naar hun tog dem med i Teatret, som en Moder vilde have været; de to Frøkener Gérard forgudede hende. „Naa, min kære Fru Gérard," sagde Fru du Val-Noble, da hun kom hjem, til sin skikkelige Værtinde, „nu tror jeg næsten, jeg tør haabe paa en Forandring til det bedre ..." „Gud ske Lov, Frue. Men vær nu fornuftig. Tænk paa Fremtiden. Gør ikke mere Gæld . . . Jeg har saa meget Besvær med at faa alle dem paa Døren, der kommer her med Regninger ! " „Aa, bryd Dem bare ikke om det Rak. De har allesammen tjent deres gode Penge paa mig. Se, her er et Par Billetter til Varietés til Deres Døtre, det er en god Loge. Hvis nogen spørger efter mig i Aften, før jeg er kommen hjem, skal De bare lade vedkommende vente. Min gamle Kammerjomfru Adéle skal være til Stede, jeg skal sende hende herhen." Fru du Val-Noble, der hverken havde Tante eller Moder, maatte tåge sin Tilflugt til sin Kammerjomfru (der ogsaa var paa Knæerne) at hun kunde spille samme Rolle som Fru de Saint-Estéve overfor den übekendte, hvem Fru du Val-Noble vilde201 ESTHER. erobre for at genvinde sin fordums Stilling. Hun gik ud til Middag med Théodore Gaillard, der netop den Dag havde en Indbydelse til en Middag, hvormed Nathan betalte et tabt Vædde maal — en af disse Fester, om hvilke man siger til de ind budnej: „Der kommer Damer." -— — Ikke uden tvingende Bevæggrunde havde Peyrade bestemt sig til selv at rykke i Marken i Anledning af denne Affære. Desuden var hans Nysgerrighed, ligesom Corentins, pirret saa stærkt, at han selv uden disse Bevæggrunde gærne havde tåget en Rolle med i Dramaet. Contenson, der jo havde været Vidne til Esthers Arrestation, havde med sin udviklede Sporhundesans gættet, hvad denne Operation betød. Som vi har set, havde Slubberten ikke en Gang gjort sig den Ulejlighed at dølge sin Mening overfor Baron de Nucingen. „Til Fordel for hvem bliver den forelskede Bankier saaledes flaaet?" var det første Spørgsmaal de to Venner havde gjort hinanden. Efter at have opdaget, at Asia var én af Personerne i Stykket, havde Contenson haabet gennem hende at opdage dets Forfatter. Men hun smuttede ham for en rum Tid af Hænderne, medens hun som en Aal skjulte sig i alt det parisiske Dynd, og da han genfandt hende som Køkkenbestyrerinde hos Esther, forekom det ham fuldstændig übegribeligt, hvilken Rolle denne Mulatinde i Grunden spillede. For første Gang traf da disse Mesterspioner paa en Text, de ikke kunde granske. Contenson forsøgte tre dristige Angreb paa Huset i Taitbout-Gade, men løb hver Gang Panden mod den mest haardnakkede Tavshed. Saalænge Esther boede der, syntes Portneren at være under en dyb Rædsels Herredømme. Maaské havde Asia truet med at forgive hele Portnerfamiljen, hvis den sladrede. Dagen

efter at Esther var flyttet derfra, fandt Contenson Portneren lidt mere medgørlig, han savnede i høj Grad den lille Dame, der, som han sagde, plejede at føde ham med, hvad hun levnede fra sit Bord. Contenson var maskeret som Husmægler, der tog Lejligheden i Øjesyn og202 HONORÉ DE BALZAC hørte paa Portnerens Klager, idet han gjorde saa smaat Nar af ham og drog alt, hvad han sagde i Tvivl med et henkastet: Er det muligt? „Jo vist saa, min Herre, denne Dame har boet her fem Aar uden nogensinde at gaa ud. Skønt hun ikke gav mindste Anledning dertil, var hendes Elsker saa forfærdelig skinsyg. Og selv iagttog han den største Forsigtighed, baade håar han kom, og nåar han tog bort. Det var forresten en meget smuk ung Herre." Lucien var den Gang endnu i Marsac, hos sin Søster, Fru Sechard. Men saasnart han var vendt tilbage til Paris sendte Contenson Portneren hen i Huset ved Malaquais-Kajen for at spørge Hr. de Rubempré, om han havde noget imod at sælge Møblerne i den Lejlighed, hvorfra Fru Van Bogseck var flyttet. Portneren genkendte da Lucien som den unge Enkes hemmelighedsfulde Elsker, og det var alt, hvad Contenson ønskede at vide. Lucien og Carlos grebes af den dybeste Forbavselse, skønt de beherskede den; de lod, som om de antog Portneren for gal og søgte at overbevise ham om, at han var det. Paa fireogtyve Timer havde Carlos organiseret et Mod politi, der da ogsaa overraskede Contenson paa fersk Gærning i Færd med at spionere. Contenson var forklædt som Bud fra Hallerne og havde allerede to Gange bragt Fødevarer hjem, som Asia havde købt om Morgenen; to Gange havde han været inde i Huset i Saint-Georges Gade. Ogsaa Corentin satte sig nu i Bevægelse, men han standsedes brat af Carlos Herreras faktiske Idenditet, thi han vidste bestemt, at denne Abbed som Ferdinand den syvendes hemmelige Afsending var kommen til Paris henimod Slutningen af Aaret 1823. Ikke desto mindre maatte Corentin nærmere undersøge, hvad der bevægede denne Spanier til at beskytte Lucien de Rubempré. Han kom hurtig paa det rene med, at Lucien i fem Aar havde haft Esther til Elskerinde. Dengang Englænderinden sattes i Stedet for Esther, var det altsaa sket i den unge Dandys Interesse.203 ESTHER . Hvad Lucien angik, havde han ingen Erhvervskilder, man gjorde Vanskeligheder ved at give ham Frøken de Grandlieu til Hustru, og nu fornylig havde han købt Godset Rubempré for en Million Francs. Corentin fik behændigt Overpolitidirektøren sat i Be vægelse, og til ham meddelte Politipræfekten, at i Affæren med Peyrade var Klagerne ingen ringere end Grev de Sérizy og Lucien de Rubempré. „Nu er vi paa Sporet!" havde Peyrade og Corentin udbrudL De to Venners Plan var lagt paa et Øjeblik. „ Denne Pige," havde Corentin sagt, „har haft Forbindelser, hun har Veninder. Blandt disse Veninder maa der sikkert findes én, det er gaaet tilbage for. En af os maa spille Rollen som en rig Udlænding, der vil holde hende; vi sørger for, at de to Pigebørn kommer til at omgaas hinanden. De trænger altid til hinanden, den Slags Kvinder. Ad den Vej kommer vi lige ind i Fæstningen." Det blev ganske naturligt Peyrade, der kom til at overtage Rollen som Englænder. Det lystige Liv, der blev at føre i den Tid, der vilde kræves til at opdage det Komplot, for hvilket han var bleven et Offer, tiltrak ham, medens Corentin, hvem Abejdet havde ældet, og som desuden var temmelig svagelig, ikke brød sig derom. Som Mulat unddrog Contenson sig øjeblikkelig Carlos' Modpoliti. Tre Dage før Peyrade mødte Fru du Val- Noble i Champs-Elysées, var den gamle Politimand, forsynet med et Pas, der var i den bedste Orden, tåget ind i Hotel Mirabeau i Paix-Gade, som en Rejsende, der kom fra Kolonierne over Le Havre i en lille Kalechevogn, der var ligesaa tilsølet, som om den kom direkte fra Le Havre, skønt den kun havde tilbagelagt Vejen fra Saint Denis til Paris. Carlos Herrera paa sin Side lod sit Pas paategne i den spanske Legation og traf i Lejligheden ved Malaquais Kajen alle Forberedelser til en Rejse til Madrid. Han havde sine Grunde hertil. Om nogle faa Dage vilde Esther blive Ejerinde204 HONORÉ DE BALZAC af det lille Hus i Saint-Georges Gade og vilde tillige faa skænket en Livrente paa 30,000 Francs ; Europa og Asia var forfarne nok til at faa den solgt for hende og i Hemmelighed give Lucien de Penge, den indbragte. Lucien, der foregav at hans Søsters Gavmildhed havde gjort ham rig, vilde saaledes kunne udbetale Resten af Købesummen for Godset Rubempré. Imod alt dette var der ingen der kunde rejse Indvendinger. Alene Esther kunde være indiskret, men hun vilde beilere dø end saameget som blinke med Øjnene. Clotilde havde for nylig an bragt et lille, rosenrødt Tørklæde omkring sin Storkehals, Sagerne havde følgelig tåget en heldig Vending i Familjen Grandlieu. Omnibusaktierne gav allerede det tredobbelte igen af den paalydende Værdi. Naar Carlos i nogle Dage forsvandt, vilde al Mistanke bortvendes. Menneskelig Beregning havde forudset alt, ingen Fejl var mulig. Den falske Spanier skulde rejse Dagen efter, at Peyrade havde mødt Fru du Val-Noble i Champs-Elysées. Men samme Nat, Klokken henad to, kom Asia i Droske til Malaquais-Kajen, hvor hun traf Mesteren for

den hele Intrige i sit Værelse; han sad og røgte, medens han gennemgik hele den her skildrede Udvikling i Tankerne som en Forfatter plukker et Blad ud af sin Bog for at eftersé, om der er Fejl at korrigere. En Mand som Carlos vilde ikke to Gange gøre sig skyldig i en Forglemmelse som den med Hensyn til Portneren i Taitbout-Gade. „ Paccard," hviskede Asia sin Herre i Øret, „genkendte igaar Klokken halvto, ude i Champs-Elysées, Contenson, der var forklædt som Mulat og agerede Tjener for en Englænder, som i de sidste tre Dage har spadseret derude for at holde Øje med Esther. Paccard genkendte Slubberten paa Øjnene, ligesom jeg kendte ham, da han spillede Bud fra Hallerne. Paccard passede, medens han kørte den lille hjem, ikke at tabe Fyren af Sigte; han bor i Hotel Mirabeau. Og han udvekslede saadanne Tegn205 ESTHER. paa Forstaaelse med Englænderen, at det umuligt kan være en rigtig Englænder." „Det er en Brems, vi der har paa Ryggen", sagde Carlos. „Jeg rejser først i Overmorgen. Det var sikkert denne Con tenson, der havde sendt Portneren fra Taitboutgade herhen. Vi maa have at vide, om den falske Englænder er vor Fjende." Ved Tolvtiden var Hr. Samuel Johnsons Mulat i Færd med gravitetisk at opvarte sin Herre, der af Beregning altid spiste for stærkt til Frokost. Peyrade vilde gaa for en Englænder af den drikkende Genre; han gik aldrig ud uden at være let be^ ruset. For uden sin øvrige Forklædning bar han en lille, rød Paryk, der skjulte Halvdelen af hans Pande, og havde ved falske Hæle lagt omtrent tre Tommer til sin Højde: end ikke den ældsle Stamgæst fra Kafé David vilde have kunnet genkende ham under Masken som engelsk Millionær. Contenson bar til Skue den kolde Overlegenhed , der udmærker en Nabobs betroede Kammertjener; han tillod sig fremmedartede Gestus og vilde Strubelyde. Peyrade var omtrent færdig med sin anden Flaske Vin, da en af Hotellets Opvartere uden Ceremonier lukkede en Mand ind, i hvem saavel Peyrade som Contenson genkendte en civil klædt Gensdarm. „Hr. Peyrade," sagde Gensdarmen, der henvendte sig til Naboben og hviskede ham i Øret, „jeg har Ordre til at bringe Dem til Politipræfekten." Peyrade rejste sig uden at gøre den mindste Indvending og tog sin Hat. „De vil finde en Droske for Døren," sagde Gensdarmen til ham paa Vejen ned ad Trapperne. „ Præfekten tænkte først paa at lade Dem arrestere, men han nøjedes dog med at sende den Fredsofficér, De vil finde i Vognen, hen at afkræve Dem en Forklaring over Deres Opførsel."206 HONORÉ DE BALZAC „Skal jeg blive hos Dem?" spurgte Gensdarmen Fredsofli ceren, da Peyrade var steget ind i Vognen. „Nej," svarede Fredsofficeren. „Sig ganske sagte til Kusken, at han skal køre til Politipræfekturet." Peyrade og Carlos sad nu Ansigt til Ansigt i samme Vogn. Carlos havde en Dolk skjult saaledes, at han let kunde komme til den. Drosken kørtes af en paalidelig Kusk, der var fuld komment i Stand til at lade Carlos staa ud uden at bemærke det og til at blive forbavset, når han kom til Holdepladsen og opdagede et Lig i sin Vogn. En Spion er der sjældent nogen, der spørger efter. Justitsen lader næsten altid den Slags Mord gaa ustraffede hen ; det er saa svært at opnaa rigtig Klarhed over dem. Peyrade kastede sit Spionblik paa den Embedsmand, som Politipræfekten havde sat ud paa ham, men der var intet ved Carlos, der vakte hans Mistanke, et Par lette, ægte bureau kratiske Guldbriller med grønne, dobbelte Glas skjulte hans Øjne. Og hele den slidt elegante Paaklædning svarede fuldstændig til den underordnede Øvrighedsperson, der særdeles selvmodsigende kaldes en Fr eds offi cér. „Kære Hr. Peyrade, jeg beklager, at en Mand som De er sat under Opsigt, og at De selv godtgør, at denne Forholdsregel ikke er uhjemlet. Deres Forklædning er ikke efter Hr. Præ fektens Smag, Hvis De tror, at De paa den Maade unddrager Dem vor Aarvaagenhed, tager De fejl. De har vist indskibet Dem fra England i Beaumont ved Oise?" „I Beaumont ved Oise?" spurgte Peyrade. „ Eller i Saint-Denis?" vedblev den falske Embedsmand. Peyrade blev urolig. Dette nye Spørgsmaal krævede et Svar. Men ethvert Svar var farligt. En Bekræftelse vilde tåge sig ud som Spot; og en Benægtelse vilde ødelægge Peyrade, ifald Manden kendte den virkelige Sammenhæng. „Han er dreven," tænkte han. Han søgte at betragte Fredsofficeren smilende, saadan at207 ESTHER hans Smil kunde gaa for et Svar. Smilet blev modtaget uden Protest. B I hvilket Øjemed har De forklædt Dem, lejet Dem ind paa Hotel Mirabeau og maskeret Contenson som Mulat?" spurgte Fredsofficeren. „Hr. Præfekten kan gøre ved mig, hvad han vil, men jeg skylder kun mine Foresatte Regnskab for mine Handlinger," svarede Peyrade med Værdighed. „Jeg har de bestemteste Ordrer, hvad Dem angaar," sva rede den falske Politimand tørt. „Men tag Dem i Agt, at De ikke selv forplumrer Deres Affærer. Jeg vil Dem ikke noget ondt. Kun Sandheden vil vi have frem." „Naa ja," sagde Peyrade og kastede et fint Blik paa sin Kerberus' rødkantede Øjne, „ Sandheden er slet og ret den: Jeg er bleven vanvittig forelsket i en Kvinde, som før stod i For hold til denne Vexelagent Falleix, der nu rejser for sin egen For nøjelse, men ikke for

sine Kreditorers." „ Altsaa Fru du Val-Noble," sagde Fredsofficeren „Ja," svarede Peyrade. „For at kunne holde hende en Maaned, hvad der ikke vil koste mig synderlig mere end 3000 Francs, har jeg tåget mig en Nabobs Skikkelse paa og Conten son til Tjener. Dette, højstærede, er übestridelig sandt; hvis De vil lade mig blive her i Drosken, hvor jeg skal blive og vente paa Dem — paa Æresord som gammel Politimand — , kan De selv gaa op i Hotellet og udspørge Contenson. Ikke blot vil han bekræfte alt, hvad jeg har sagt, men De vil endda faa at sé Fru du Val-Nobles Kammerjomfru, der skal komme i Dag og bringe mig enten sin Frues Samtykke til mine Forslag eller hendes Betingelser. En gammel Abe forstaar sig paa Gri macer: Jeg har tilbudt hende 1000 Francs om Maaneden og en Vogn, tilsammen 1500 Francs, dernæst 500 Francs i For æringer og ligesaa meget i Middage, Teaterbilletter osv. De ser, det skal nok passe med de 3000 Francs, jeg før nævnede. En Mand i min Alder kan nok ofre 3000 Francs paa sin sidste Kaprice." „Aa, Fa'er Peyrade, holder De virkelig saa meget af Kvin derne endnu? Men De vil vist narre mig. Jeg er 60 Aar og kan dejligt undvære dem. Hvis det alligevel forholder sig som De siger, saa forstaar jeg, at De har maattet forklæde Dem som Udlænding for at kunne tillade Dem denne Kaprice." „De forstaar nok, at Peyrade eller Fa'er Conquoélle fra Moineaux-Gade ..." „Ja, hverken den ene eller den anden af dem havde vist rigtig behaget Fru du Val-Noble," afbrød Carlos ham, henrykt over at faa opgivet Fa'er Canquoélles Adresse. Fru du Val- Noble er en Dame for flotte Folk, jeg har en Gang set hende i Operaen, hun er meget smuk. Lad Kusken jkøre tilbage til Paixgade, kære Peyrade, jeg gaar selv med op i Deres Lejlighed og tager Tingene i Øjesyn. En Rapport fra mig til Præfekten er sikkert tilstrækkelig." „Det er den Slags Politimænd, de har," tænkte Peyrade ved sig selv. „Gud véd, hvad Lenoir og de Sartine vilde tænke, hvis de opstod fra de døde!" „Hvad De har fortalt mig, er sikkert en Del af Sandheden, men ikke den hele Sandhed," vedblev den falske Fredsofficér og tog sig en Pris Tobak. „De har blandet Dem i Baron de Nucingens Kærlighedsaffærer og har uden Tvivl i Sinde at lokke ham i en Snare; De ramte ham ikke med Pistolskud, derfor fyrer De nu med det svære Skyts. Fru du Val-Noble er en Veninde af Fru du Champy." „For Pokker, lad os nu ikke forsnakke os," sagde Pey rade til sig selv. „Han er fiffigere, end jeg troede. Han taler om at lade mig slippe, bare for at faa min Mund til at løbe." ‚Naa?" spurgte Carlos med værdig Embedsmands-Mine. „Det er ganske rigtigt, at jeg har begaaet den Fejl at hjælpe Hr. de Nucingen med at søge efter en Kvinde, som han vanvittig forelsket i. Det er Aarsagen til, at jeg faldt i Unaade hos Politiet; thi det lader til, at jeg uden at vide af det er kommen vigtige interesser paa Tværs." Embedsmanden forandrede ikke en Mine. „Men efter to og jhalvtredsinstyve Aars Tjeneste," vedblev Peyrade, „ kender jeg Politiet saa godt, jeg har holdt mig i Skindet, siden jeg fik den Generalrøffel af Hr. Præfekten, der sikkert havde Ret ..." „De vilde altsaa lade Deres Kaprice fare, hvis Hr. Præ fekten henstillede det til Dem? Jeg tror, at De derved vilde give det bedste Bevis paa, at De taler Sandhed." „Hvor han kan! Hvor han kan," sagde Peyrade til sig selv. „ Politiet i vore Dage er dog ikke helt vanslægtet. " „Lade den fare?" svarede han højt. „Jeg vil afvente Hr. Præfektens Ordrer . . . Men nu er vi ved Hotellet, hvis De vil med op." „Hvor faar De Pengene fra?" spurgte Carlos og saa' ham skarpt i Ansigtet. „Jeg har en Ven ..." sagde Peyrade. ‚Det kan De prøve paa at bilde en Forhørsdommer ind," svarede Carlos. Denne dristige Scene var Udslaget af én af de Beregninger, der i deres geniale Simpelhed kun kunde fødes i en Hjærne som Carlos'. Tidlig om Morgenen havde han sendt Lucien hen til Grevinde de Sérizy. Lucien bad Grevens Privatsekretær om paa Grevens Vegne at udbede sig Oplysninger hos Politipræ fekten om den Spion, som Baron de Nucingen benyttede. Sekre tæren var kommen tilbage med en Note om Peyrade, afskreven efter den hemmelige Hovedprotokol : „f Politiets Tjeneste siden 1778 og ankommen fra Avignon til Paris to Aar før. Uden Formue og uden Moral; sidder inde med Statshemme ligheder. Bosiddende i Moineaux-Gade under Navnet Canquoélle, hvil ket er Navnet paa det lille Gods i Departementet Vaucluse, hvor hans iøvrigt hæderlige Familje bor." „Det maa være ham, der forestiller den Englænder, hvem Contenson tjener som Mulat," havde Carlos erklæret, da Lucien refererede ham de mundtlige Oplysninger, han havde modtaget sammen med Noten. I Løbet af tre Timer havde den energiske Mand i Paccard fundet en Medhjælper, der var i Stand til at spille Bollen som civilklædt Gensdarm, og havde selv forklædt sig som Fredsofficér. Medens han sad i Drosken havde han tre Gange været lige paa Nippet til at slaa Peyrade ihjæl ; men han holdt ikke af egen hændig at begaa et Mord og foresatte sig derfor lejlighedsvis at skaffe sig af med Peyrade ved at udpege ham som Millionær for nogle løsladte Straffefanger. Peyrade og hans Ledsager kunde

høre Contensons Stemme : han talte med Fru du Val-Nobles Kammerjomfru. Peyrade gav da ved Tegn Carlos at forståa, at han skulde blive i det forreste Værelse, hans Minespil skulde betyde saa meget som: „Nu skal De faa at sé, at jeg taler Sandhed." „ Fruen gaar ind paa Forslaget," sagde Adéle. „ Fruen er netop gaaet hen til én af sine Veninder, Fru de Champy, der har en møbleret Lejlighed i Taitboutgade til sin Baadighed for et Aar endnu og sikkert gærne overlader min Frue den. Dér kan Fruen bedre modtage Hr. Johnsons Besøg; det er rigtig gode Møbler, og Herren vil kunne købe dem til Fruen efter Aftale med Fru de Champy." „ Det er meget godt, " sagde Peyrade, - der traadte ind i Stuen og klappede Kammerjomfruen paa Skulderen. Han blinkede til Carlos, der svarede med et bekræftende Tegn, som om han forstod at Naboben ikke brat kunde falde ud af sin Bolle. Men Scenen skiftede pludselig, idet der kom en Person til, mod hvem hverken Carlos eller Politipræfekten211 ESTHER. * formaaede noget. Det var Corentin, der pludselig indfandt sig. Han havde fundet Døren aaben og vilde nu i Forbigaaende sé, hvorledes gamle Peyrade spillede sin Bolle som Nabob. „ Præfekten er mig stadig paa Nakken," hviskede Peyrade i Øret paa Corentin. „Nu har han opdaget mig som Nabob." „Vi skal skaffe Præfekten hans Afsked," gav Corentin hviskende til Svar. Og efter en kølig Hilsen gav han sig til at tåge Em bedsmanden skarpt i Øjesyn. „Bliv her, til jeg kommer tilbage; jeg gaar hen i Præ fekturet", sagde Carlos. „Hvis jeg ikke kommer igen, betyder det, at De godt kan fortsætte Deres Eventyr." Efter at have hvisket dette Ord i Øret paa Peyrade for ikke at røbe ham overfor Kammerjomfruen, forlod Carlos Stuen; han brød sig ikke om længer at blive betragtet af den ny ankomne, i hvem han instinktmæssig anede en Fare. „Det var Fredsofficeren, som Præfekten sendte til mig," sagde Peyrade til Corentin. „Han, dér gik?" svarede Corentin. „Du har ladet dig tåge ved Næsen. Den Mand havde tre Spil Kort i sine Sko; det saa' man af Fodens Stilling i Skoen. Og desuden behøver en Fredsofficer ikke at forklæde sig." Corentin skyndte sig ned for at faa sin Mistanke be kræftel. Carlos var netop i Færd med at stige i Drosken. „Aa, Hr. Abbed ..." raabte Corentin. Carlos saa' sig om, fik Øje paa Corentin og steg saa ind i sin Droske. Men Corentin fik Tid til at sige ind gennem Vognvinduet. „Det var blot det, jeg vilde have at vide. — Til Malaquais- Kajen," raabte Corentin til Kusken og lagde en djævelsk Haan i sin Mine og i sin Stemme. „For Fanden, der gik jeg i Fælden," sagde Jacques Collin til sig selv, „de er mig paa Sporet! Nu maa jeg gaa rask212 HONOKÉ DE BALZAC til Værks; først og fremmest maa jeg have at vide hvad de Fyre vil os." Corentin havde en fem — seks Gange set Abbed Carlos Herrera, og denne Mands Blik hørte til dem, man ikke glemmer. Corentin havde ogsaa genkendt ham paa de brede Skuldre og havde ikke ladet sig narre af det Fif med indvendige Hæle. der gjorde Carlos tre Tommer højere. „Tænk, gamle, at du har ladet dig pudse," sagde Corentin da han, Peyrade og Contenson var alene i Sovekammeret. „Men af hvem?" udbrød Peyrade med en underlig Metal klirren i Stemmen. „Jeg ofrer Besten af mit Liv paa at sætte ham paa Spid og besørge ham stegt." „Det var Abbed Carlos Herrera, efter al Sandsynlighed Spaniens Corentin. Nu er alt mig forklarligt. Spanieren er en gammel, pervers Libertiner, der har villet gøre dette unge Menneskes Lykke ved at slaa Mønt af en smuk Piges Hoved pude . . . Nu maa du selv afgøre, om du har Lyst at nappes med en Diplomat, der forekommer mig Fandens dreven." „Aa, " udbrød Contenson, „det var ham, der tog imod de 300,000 Francs, den Dag Esther skulde arresteres. Han sad i Drosken. Nu husker jeg hans Øjne, hans Pande og hans Kopar. " „ Hvilken Medgift min stakkels Lydia kunde have faaet!" sagde Peyrade. „Du vedbliver at være Nabob," raadede Corentin. „For at kunne holde Øje med Esther, maa vi have knyttet en For bindelse mellem hende og Fru du Val-Noble. Esther var fak tisk Luciens de Bubemprés Elskerinde." De har allerede blokket Nucingen for over 500,000 Francs, " sagde Contenson. „De har Brug for ligesaameget til," bemærkede Corentin. „ Godset Bubempré koster en Million. Gamle Ven," og han213 ESTHER. slog Peyrade paa Skulderen. Min Lydia skal endnu faa en Medgift paa over 100,000 Francs." „Sig ikke det, Corentin. Hvis din Plan glippede, véd jeg ikke hvad jeg vilde være i Stand til . . ." „Du skal maaské faa dem i Morgen. Abbeden er ganske vist klog, ret en udspekuleret Satan. Men nu har jeg Tag i ham; han er en fornuftig Mand, han vil give sig. Prøv at være ligesaa dum som en rigtig Nabob og frygt ikke for noget." Samme Dag, da de virkelige Modstandere havde staaet Ansigt til Ansigt med hinanden paa lige Terræn, tilbragte Lucien sin Aften hos Familjen de Grandlieu. Der var mange Mennesker til Stede. Og under hele Forsamlingens Opmærk somhed underholdt Hertuginden sig en Tid lang med Lucien og viste sig særdeles elskværdig imod ham. „De har nok været en lille Bejse?" spurgte hun ham. „Ja, naadige Hertuginde. Min Søster har bragt store Ofre for mig for at lette mig mit Giftermaal, og jeg har set mig i

Stand til at erhverve hele Godset Bubempré. Men i min Pariser-Sagfører har jeg ogsaa fundet en grumme dygtig Mand, der har sparet mig for de opskruede Fordringer, som Godsets Indehaver vilde have stillet, hvis de havde vidst Køberens Navn." „Er der et Slot?" spurgte Clotilde med et stort Smil. „Der er noget, der ligner et Slot. Men det fornuftigste er vist at benytte det som Byggemateriale og rejse en moderne Ejendom." Clotildes Øjne lyste af Lykke, over hendes fornøjede Smil. „1 Aften skal De spille en Bubber med Fader;" hviskede hun til ham. „Og om fjorten Dage haaber jeg, De bliver indbudt til Middag." „Naa, min kære Herre," sagde Hertugen af Grandlieu, „der fortælles, at De har købt Godset Bubempré. Jeg lykønsker Dem dertil. Det er et værdigt Svar til alle dem, der fortalte,214 HONORÉ DE BALZAC at De havde Gæld. Vi andre kan ligesom Frankrig og England, have en offentlig bekendt Gæld. Men ser De, Folk uden Formue, Begyndere kan ikke anslaa den Tone." „Jeg maa dog gøre Hertugen opmærksom paa, at jeg endnu skylder 500,000 Francs paa mit Gods." „Godt, saa maa De gifte Dem med en Dame, der bringer Dem Summen i Medgift. Men i vore Kredse finder De van skeligt et saadant Parti, vi giver ikke vore Døtre saa meget i Medgift." „De har nok i Deres Navn," svarede Lucien. „Vi er kun tre til et Whistparti, Maufrigneuse, d'Espard og jeg. Vil De være Fjerdemand?" spurgte Hertugen og viste Lucien Spillebordet. Clotilde kom hen til Spillebordet for at se sin Fader spille. „Hun ønsker nu, at jeg skal tåge det Ansvar paa mig," sagde Hertugen og klappede sin Datters Haand, medens han sendte et Sideblik til Lucien, der bevarede sin urokkelige Alvor. Lucien var Hr. d'Espards Makker og tabte 400 Francs. „Kære Moder," hviskede Clotilde til Hertuginden, „han var fornuftig nok til at tabe." Klokken 1 1 gik Lucien hjem efter at have faaet vexlet nogle forelskede Ord med Frøken de Grandlieu. Han gik til Sengs og tænkte paa den fuldstændige Triumf, han skulde fejre i Løbet af en " Maaneds Tid, thi han tvivlede nu ikke længer paa, at han vilde blive forlovet med Clotilde og gift med hende inden Fastetiden i f 830. Dagen efter, just som Lucien efter Frokosten røg en Cigaret i Selskab med Carlos, der var meget tankefuld og bekymret, meldtes der dem, at Hr. de Saint-Estéve ønskede at tale enten med Abbed Carlos Herrera eller med Hr. Lucien de Bubempré. , Sagde De da ikke, at jeg var rejst?" udbrød Abbeden.215 ESTHER. „Jo, Hr. Abbed," svarede Groomen. „Godt, saa modtager du Vedkommende," sagde Carlos til Lucien, „men sig ikke et eneste uforsigtigt Ord, lad der ikke undslippe dig en forbavset Gebærde, det er Fjenden." „Du kan jo høre efter, hvad jeg siger," sagde Lucien. Carlos skjulte sig i et tilstødende Værelse og gennem Dørsprækken saa' han Corentin, der traadte ind. Carlos gen kendte ham først paa Stemmen. I den Grad ejede denne store, übekendte Mand Evnen til at maskere sig. 1 dette Øjeblik lignede Corentin en gammel Kontorchef i Finansvæsenet. „Jeg har ikke den Ære at være kendt af Dem, min Herre," begyndte Corentin, „men ..." „Undskyld at jeg afbryder Dem, Højstærede," sagde Lucien, „ men „Men det drejer sig om Deres Giftermaal med Frøken Clotilde de Grandlieu. Dette Ægteskab vil ikke finde Sted," sagde Corentin i en kort og bestemt Tone. Lucien satte sig ned og svarede ikke. „De er i Hænderne paa en Mand, der baade har Evne og Vilje til at godtgøre for Hertugen af Grandlieu, at Godset Bubempré skal betales med de Penge, som et Fæhovede har betalt Dem for Deres Elskerinde, Frøken Esther," vedblev Corentin. „Det vil ikke være vanskeligt at finde Datoerne for de Domme, i Henhold til hvilke Frøken Esther er bleven retsforfulgt. De særdeles dygtige Kunstgreb, der er bleven brugte overfor Baron de Nucingen, kan lægges for Dagen . . . Men endnu kan alt ordnes i Mindelighed. Betal en Sum af 100,000 Francs, saa skal De faa Fred ... Mig vedkommer alt dette ikke. Jeg er kun Mandant for dem, der ønsker at gøre denne lille Forretning." Corentin kunde have fortsat en Time. Lucien røg sin Cigaret med samme übekymret-ligegyldige Mine. „Min gode Mand," sagde han, jeg bryder mig ikke om at216 HONORÉ DE BALZAC vide, hvem De er. Thi Folk, der paatager sig den Slags For retninger, har intet Navn, i alt Fald ikke for mig. Jeg har ladet Dem tale i Bo: jeg er jo hjemme her. De ser mig ikke ud til at være helt dum, hør nu, hvad jeg mener om dette Dilemma." Der blev et lille Ophold, under hvilket Lucien mødte Corentins Katteøjne med et iskoldt Blik. „ Enten gaar De ud fra fuldstændig falske Oplysninger, som jeg ikke behøver at tåge det mindste Hensyn til," vedblev saa Lucien „ eller ogsaa har De Bet, og saa giver jeg Dem jo kun Ret, i det Øjeblik jeg betaler Dem 100,000 Francs, til at presse mig for lige saa mange hundredetusinder, som Deres Mandatarius finder for godt at sende mig Saint-Estéver paa Halsen . . . Men, for i to Ord at gøre en Ende paa denne nydelige Forretning, mit Navn er Lucien de Rubempré, og jeg frygter ikke noget Menneske i Verden. Jeg har intet at gøre med de Intriger, De omtalte. Hvis Familjen Grandlieu gør Vanskeligheder, er der andre unge Damer af god Familje, man kan gifte sig med. For den Sags Skyld kan jeg jo ogsaa godt være bekendt at vedblive at være

Ungkarl." „Hvis Hr. Abbed Carlos Herrera . . ." „Højstærede," afbrød Lucien Corentin, „Abbed Carlos Herrera er for Tiden paa Vejen til Spanien, han har intet at gøre med mit Ægteskab, ejheller andre Interesser at varetage for mig. Den nævnte Statsmand har vist mig den Venlighed i lang Tid at hjælpe mig med sine Baad, men han har Hverv at opfylde for Hs. Majestæt Kongen af Spanien. Hvis De vil tale med ham, raader jeg Dem til at tåge til Madrid." „Hr. de Bubempre, " sagde Corentin tørt, „De skal aldrig blive gift med Frøken Clotilde de Grandlieu." „Det er værst for hende," svarede Lucien og tvang utaal modig Corentin henimod Døren. „Har De betænkt Dem rigtig?" spurgte Corentin koldt.217 ESTHER. „De har hverken Ret til at blande Dem i mine Sager eller til at ødelægge min Cigaret for mig," sagde Lucien og kastede sin slukkede Cigaret fra sig. „Farvel, Hr. Rubempré," sagde Corentin. „Vi ses ikke oftere. Men der kommer sikkert det Øjeblik i Deres Liv, da De vilde give Halvdelen af Deres Formue for at have haft det gode Indfald at kalde paa mig endnu paa Trappen." Som Svar paa denne Trudsel gjorde Carlos en Gebærde, som om han huggede Hovedet af en Mand. — „Nu til Værket," udbrød han og saa1 paa Lucien, der var bleg efter denne frygtelige Samtale. — — Eslher havde besluttet at lade den arme Millionær betale i dyre Domme del, som han kaldte sin Triumfdag. Og i de første Dage af Februar 1830 var „det lille Palads" da heller ikke blevet indviet endnu. „Men," fortalte Esther i Fortrolighed til sine Veninder der bragte Ordene videre til Baronen, „ under Karnevalet aabner jeg mit Hus, og saa vil jeg gøre min Mand saa lykkelig, at han slet ikke skal kunne finde sig selv." Herrera var særdeles demonstrativt afrejst med Spanien som Maal; han var tåget saa langt som til Tours. Han havde ladet sin Rejsevogn fortsætte Turen til Bordeaux og havde an bragt en betroet Tjener paa sin egen Plads i Vognen med Ordre til at vente ham i Bordeaux. Derefter var han rejst til båge med Diligencen, forklædt som Handelsrejsende, og havde skjult sig i Esthers Lejlighed, hvorfra han gennem Asia, Europa og Paccard med kyndig Haand ledede sine Operationer, idet han holdt et vaagent Øje med alt, især med Peyrade. En fjorten Dages Tid før den Dag, da Indvielsesfesten skulde gaa for sig, var Kurtisanen i den italienske Opera og sad i Baggrunden af Logen, som Baronen havde skaffet hende i Balkonen for at holde sin Elskerinde nogenlunde skjult og ikke vise sig sammen med hende lige ved Siden af218 HONORÉ DE BALZAC Fru de Nucingen. Esther havde valgt netop denne Loge, fordi hun fra den kunde se den Loge, der tilhørte Fru de Sérizy, i hvis Selskab Lucien næsten altid befandt sig. Det var den stakkels Piges eneste Lykke hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag at kunne se Lucien sammen med Fru de Sérizy. Denne Aften var Klokken henad halvti, da Esther saa Lucien træde ind i Grevindens Loge, bleg, bekymret, med næsten ukendeligt Ansigt. Disse Tegn paa indre Oprør var dog kun synlige for Esther. En Kvinde kender Ansigtet paa den Mand, hun elsker, som en Sømand kender Havet. „For Guds Skyld! Hvad fejler han mon? Hvad er der sket? Mon han har nødig at tale med denne Djævel, der er hans skærmende Engel, og som lever skjult paa et Kvist kammer mellem Europas og Asias?" Optaget af disse urolige Tanker hørte Esther næsten ikke Musiken. Og man kan sige sig selv, at hun slet ikke hørte Baronen, der havde sin Engels ene Haand imellem sine. „Esther," sagde han, idet han slåp denne Haand og lidt gnavent skød den fra sig. „De hører jo ikke, hvad jeg siger." „Jeg er ikke i mit Boudoir, men i den italienske Opera. Man holder ikke saadan et Spektakel i Logen hos en Dame, der elsker Musik. Det vil jeg nok tro, at jeg ikke hører paa Dem. De rasler jo i min Kjole som en Oldenborre i et Kræmmerhus. Hvad kan det nytte, at De hvert Øjeblik sidder og fortæller mig, at jeg er smuk? Det skal man være forsigtig med, nåar man har saa vanskelig en Fordøjelse som De. Klokken er ti, De har spist til Middag hos Tillet lige til ni, De har Millioner og Trøfler at fordøje. Kom igen i Morgen Kl. 10!" „Hvor De er grusom," udbrød Baronen, som dog erkendte det træffende i denne hygiejniske Bemærknlng. „Og hvor De er utaknemlig!" „Utaknemlig!" sagde Esther. „Og hvad har jeg hidtil at takke Dem for? En Mængde Ærgrelser. Hør, lille Fa'er,219 ESTHEK. har jeg Grund til at være stolt af Dem? De er stolt af mig. Jeg bærer Deres Farver og Livrée saa smukt. De har betalt min Gæld ! lndrømmet ! Men De har snydt Dem saa mange Millioner til — — ja, sæt bare ikke gnavent Ansigt op, det har De jo selv tilstaaet mig — at De ikke behøver at knibe paa Skillingen. Det er det bedste man kan sige om Dem ... en Tøs og en Tyv — det passer jo brillant! De har bygget et prægtigt Bur for en Pappegøje som De synes om. Men spørg en Ara fra Brasilien, om den føler sig taknemlig mod ham, der har sat den i et gyldent Bur! De viser Deres røde og hvide Ara frem for hele Paris. De spørger: „Er der nogen i Paris, der har Mage lii Papegøje? Og hvor den kan snakke! Hvor den bruger sit Ordforraad klogt!" Naar du Tillet kommer ind, siger den lii ham: „God Dag du lille Slubbert!" —De er jo saa lykkelig som en Hollænder, der ejer en sjælden Tulipan, — som en

gammel indisk Nabob, der er sat paa Pension af Englænderne," og til hvem en Handelsrejsende har solgt den første schweiziske Tobaksdaase, der har spillet tre Ouverturer. De begærer mit Hjærte? Godt, jeg skal give Dem Lejlighed til til at vinde det." „Saa sig da, hvad De forlanger. Alt vil jeg gøre for Dem." „Vær ung, vær smuk, vær som Lucien de Bubempré, hvem De kan sé derovre hos Deres Frue, saa skal De gratis faa al det, som De aldrig kan købe Dem for samtlige Deres Millioner." „Jeg gaar min Vej, De er sandelig altfor ondskabsfuld i Aften," sagde Børsbaronen og blev lang i Ansigtet. „Naa, Godnat da," svarede Esther. B Sig til Georges, at han skal rede Deres Hovedgærde højt, i Aften ser De ud, som om De kunde faa et apoplektisk Tilfælde, hvad Øjeblik det skulde være ... De skal da ikke kunne sige, at jeg ikke passer paa Deres Helbred." Baronen havde rejst sig og var i Færd med at aabne Logedøren.220 HONORÉ DE BALZAC „Kom lidt, Nucingen," sagde Esther og vinkede ham by dende hen til sig. Baronen bøjede sig med ydmyg Tjenstvillighed hen imod hende. „Vil De faa mig rigtig god og rar, saadan som jeg er, naar jeg laver Sukkervand til Dem, tykke Uhyre ..." „De knuser mit Hjærte . . ." „Aa, det holder nok. Men hør nu, hent mig Lucien her over, at jeg kan indbyde ham til Deres babyloniske Gæstebud og sikre mig, at han ikke udebliver. Hvis De heldig kan ud føre dette lille Hværv, skal jeg forsikre dig saa varmt, at jeg holder af dig, min tykke Frederik, at du skal tro det ..." „De er fortryllende," sagde Baronen og kyssede Esthers Handske. „Jeg finder mig gærne i at høre Uartigheder en hel Time igennem, naar der altid kommer et lille Kærtegn til Slut- ning. " „Gaa saa; hvis du ikke lystrer mig, saa ..." sagde hun og truede med Fingeren ad Baronen som man truer et Barn. Baronen gik hovedrystende. ‚Miri Gud, hvad kan der være i Vejen med Lucien?" sagde Esther til sig selv og kunde, nu hun var alene, ikke længer holde sine Taarer tilbage. „Saa bedrøvet har jeg aldrig sét ham." Man høre nu, hvad der samme Aften var hændet Lucien. Klokken ni var han som sædvanlig kørt hen til Familjen Grand lieus Hus. Alt var gaaet fortræffeligt i den sidste Maaneds Tid: han havde spist til Middag hos Grandlieus tre Gange, og Her tugen viste ham megen Opmærksomhed; hans Omnibus-Aktier var bleven solgte for 300,000 Francs og havde sat ham i Stand til at betale endnu en Tredjedel af Købesummen for Godset. Clo tilde de Grandlieu pyntede sig i glimrende Toiletter og havde ti Krukker Pudder paa Ansigtet, naar han kom i Besøg, hun lagde ikke længer Skjul paa sin Forelskelse i ham. Flere højtstaaende221 ESTHER. Personer omtalte Luciens og Frøken de Grandlieus Forbindelse som noget højst rimeligt. Hertugen af Chaulieu, den forhen værende Gesandt i Spanien, for en kort Tid endogsaa Udenrigs minister, havde lovet Hertuginden af Grandlieu at bede Kongen om Marki-Titelen til Lucien. Efter at have spist til Middag hos Fru de Sérizy havde Lucien altsaa denne Aften begivet sig fra Chaussée-d'Antin-Gade til Faubourg St. Germain for at aflægge sin daglige Visit. Han kommer derhen, hans Kusk kører ind i Porten og holder udfor Forhallen. I Gaarden ser Lucien, idet han stiger ud af Vognen, at der holder fire Ekvipager. Ved Synet af Hr. de Rubempré træder én af Tjenerne, der var be skæftiget med at aabne og lukke Døren til Forhallen, frem foran denne Dør, som en Soldat, der indtager sin Post. „Hans Naade er ikke hjemme," siger han. .Hendes Naade Hertuginden tager imod i Aften," gør Lucien Tjeneren opmærksom paa. „ Hendes Naade Hertuginden er kørt ud, " svarer Tjeneren alvorligt. „ Frøken Clotilde . . ." „Jeg tror ikke, at Frøken Clotilde modtager Herren, naar hendes Naade Hertuginden ikke er til Stede ..." „Men der er jo Fremmede," indvender Lucien ude af sig selv. „ Kender det ikke," svarede Tjeneren og søgte at sætte en dumtærbødig Mine op. Ingen Magt er saa frygtelig som Etiketten for dem, der selv har vedtaget denne ukrænkelige Lov for Selskabslivet. Lucien fattede hurtigt, hvad denne Scene, der for ham var saa forfærdelig, betød: Hertugen og Hertuginden vilde ikke modtage ham! Der løb en isnende Gysen langs hans Rygrad, og paa hans Pande sprang smaa Svedperler frem. Samtalen var bleven over været af hans egen Tjener, der stadig stod ved Vogndøren og tøvede med at lukke den. Lucien gav ham et Vink, at de222 HONORÉ DE BALZAC skulde køre igen. Men medens han steg ind i Vognen, hørte han Lyden af Fodtrin paa Trappen, og hørte Tjeneren raabe først efter Hertugen af Ghaulieus, dernæst efter Vicomtesse de Grandlieus Vogn. Lucien sagde til sin Kusk: „ Hurtigt til den italienske Opera." Men hvormeget den ulykkelige Dandy end skyndte sig, kunde han ikke undgaa at se Hertugen af Chau lieu og hans Søn Hertugen af Rhétoré og maatte veksle stumme Hilsener med dem, thi de henvendte intet Ord til ham. En stor Katastrofe ved Hoffet, en mægtig Favorits Fald er ofte fore gaaet paa ganske lignende Vis ved en Dørtærskel og er blevet fuldbyrdet ved et Ord af en Tjener med uforstyrreligt Aasyn. „ Hvorledes skal jeg i en Fart faa underrettet min Raad giver om denne Ulykke?" spurgte Lucien sig selv undervejs til den italienske Opera. „Hvad er der monstro

foregaaet?" Han fortabte sig i Gisninger. — Følgende var foregaaet. Samme Dags Formiddag Kl. 11 havde Hertugen af Grand lieu, idet han kom ind til Frokosten i den lille Familje-Spise stue, kysset Clotilde og sagt til hende: „Mit Barn, til jeg giver dig anden Besked, skal du ikke længere give dig af med Hr. de Rubempré." Dernæst havde han tåget Hertugindens Arm og ført hende hen i Vinduesfordybningen, hvor han tilhviskede hende nogle Ord, der fik den stakkels Clotilde til at skifte Farve. Frøken de Grandlieu holdt Øje med sin Moder, medens denne lyttede til Hertugens Ord, og saa' hendes Ansigt udtrykke den mest levende Forbavselse. „Jean," havde Hertugen saa sagt til én af sine Tjenere, „ bring disse Par Ord til Hertugen af Chaulieu og bed ham give Dem Svar med et Ja eller et Nej. Jeg beder ham komme her til Middag i Dag," sagde han til sin Hustru. Frokosten havde været overmaade trist. Hertuginden var tankefuld, Hertugen syntes at rette triste Bebrejdelser mod sig223 ESTHER. selv. og Clotilde havde den største Møje med at tilbageholde sine Taarer. „Kære Barn, din Fader har Ret, adlyd ham," havde Mo deren med bevæget Stemme sagt til sin Datter. „Jeg kan ikke som han sige til dig: „Tænk ikke paa Lucien." Nej, jeg for staar din Sorg. (Clotilde kyssede sin Moders Haand). Men jeg siger til dig, min søde, lille : Vent taalmodig uden at foretage dig noget Skridt, lid i Tavshed, siden du elsker ham, og stol paa dine Forældres Omhu for dig! De virkelige Damer Barn, er netop Damer, fordi de forstaar ved enhver Lejlighed med Anstand at gøre deres Pligt." „Hvad er der i Vejen?" spurgte Clotilde, der var bleg som en Lilje. „Det er altfor alvorlige Ting, til at vi kan sige dig det, thi hvis Beskyldningerne er falske, vilde dine Tanker plettes deraf, uden at det behøves, og hvis de er sande, bør du helst ikke kende dem." Klokken seks havde Hertugen af Chaulieu indfundet sig hos Hertugen af Grandlieu, der ventede ham i sit Arbejdsværelse. „Hør nu, Henri (de to Hertuger sagde du til hinanden og nævnte hinanden ved Fornavn). Hør nu, Henri, jeg befinder mig i en saa vanskelig Stilling, at jeg kun tør søge Raad hos en gammel Ven, der har saa godt Kendskab til Sagerne som du. Som du véd, er min Datter Clotilde forelsket i den lille Rubempré, og jeg er næsten bleven nødt til at love hende ham til Mand. Jeg har hele Tiden været imod denne Forbindelse, men Fru de Grandlieu har ikke kunnet modstaa Clotildes ind trængende Bønner. Da denne unge Fyr havde købt sit Gods og betalt de tre Fjerdedele af Købesummen, gjorde jeg ikke flere Indvendinger. Men saa modtog jeg igaar Aftes et* anonymt Brev (vi er naturligvis enige om, hvad Vægt man bør lægge paa den Slags Skrivelser!), hvori der forsikredes mig, at den unge Mands Formue stammer fra uren Kilde, og at han lyver for os,224 HONORÉ DE BALZAC naar han fortæller, at hans Søster har givet ham Pengene til hans Ejendomskøb. Man anmoder mig — af Hensyn til min Datters Lykke og min Familjes Anseelse — om at indhente nærmere Oplysninger og anviser mig, ad hvilken Vej jeg skal gaa frem. Værsgo', læs selv." „Jeg deler dine Anskuelser om anonyme Breve, kære Ferdi nand," havde Hertugen af Chaulieu svaret efter at have læst Brevet, „men selv om man foragter dem, kan man godt drage sig dem til Nytte. Det er med den Slags Breve ganske ligesom med Spioner. Luk din Dør for det unge Menneske, og lad os søge Oplysninger ... Nu véd jeg, hvad du skal gøre. Din Sagfører er jo Derville, en Mand, til hvem vi have fuld Tillid; han sidder inde med mange Familjers Hemmeligheder og kan ogsaa godt bære denne. Det er en alvorlig, retskaffen Mand, en Hædersmand; han er listig og fin. Benyt ham til at tilveje skaffe et Vidnesbyrd, du kan tåge Hensyn til. Vi har i Uden rigsministeriet, under Kongerigets Politi, en Mand, der er ene staaende til at finde Statshemmeligheder, og som vi ofte sender ud i vigtige Ærinder. Lad Derville vide, at han faar en Hjæl per med i denne Sag. Vor Spion er en fin Herre, der vil fremstille sig for dig, smykket med Æreslegionens Kors og med hele en Diplomats Ydre. Denne Slubbert skal være Jægeren, og Derville skal slet og ret overvære Jagten. Din Sagfører vil saa sige dig, om det hele var stor Staahej for ingen Ting, eller om du skal bryde med den lille Rubempré. Om otte Dage skal du faa at vide, hvad du har at holde dig til." „Men den unge Mand er endnu ikke Markis nok til at finde sig rolig i, at jeg ikke er hjemme for ham i otte Dage," havde Hertugen af Grandlieu bemærket. „Han finder sig nok i det, navnlig hvis du giver ham din Datter," havde den forhenværende Minister svaret. „Hvis det anonyme Brev taler sandt, hvad gør det saa dig? Du kan lade225 ESTHER. Clotilde rejse med min Svigerdatter Madeleine, der skal en Tur lii Italien ..." „Du hjælper mig ud af Klemmen. Men endnu véd jeg ikke, om jeg skal takke dig ..." „Lad os afvente Begivenhedernes Gang." „Men hvad hedder den Herre, du omtalte?" havde Hertugen af Grandlieu spurgt. „Jeg maa underrette Derville derom. Send ham hen til mig i Morgen Kl. 4, saa skal Derville være her, saa at jeg kan sætte dem i Forbindelse med hinanden." „Hans virkelige Navn," svarede den forhenværende Minister, „er, saavidt jeg véd, Corentin . . . men det Navn maa du lade, som

du ikke har hørt. Han kommer til dig under sit Navn i Ministeriet, Hr. Saint-Yves, Sainte-Valére eller saadan noget. Du kan stole paa ham; Ludvig den 18. havde uindskrænket Tillid til ham." Efter denne Samtale var det, at Hertugens Majordomus fik sine Ordrer til at afvise Hr. de Rubempré — saaledes som det ogsaa skete. Lucien gik frem og tilbage som en Drukken i Italiener- Operaens Foyer. Han saa' sig selv latterliggjort for hele Paris. I Hertugen af Rhétoré havde han én af disse uforsonlige Fjen der, hvem man er nødt til at smile til uden at kunne hævne sig paa dem. Hertugen af Rhétoré havde været Vidne til den Scene, der lige var passeret vecl Indgangen til Grandlieus Hus, Lucien var paa det rene med, at det var nødvendigt for ham at underrette sin hemmelige Raadgiver om denne pludselige For smædelse, men var bange for at kompromittere sig ved at begive sig over i Esthers Loge, hvor han saa let kunde træffe Bekendte. Ja, han glemte næsten, at Esther var der, saa forstyrret var han — og midt i sin Kvide maatte han tilmed passiare med Rastignac, der endnu ikke havde hørt den sidste Nyhed og lyk ønskede ham til hans forestaaende Giftermaal. 1 dette Øjeblik kom Nucingen smilende hen til Lucien og sagde: Honoré <le Balzac: Esther. 15226 HONORÉ DE BALZAC „ Vil De gøre mig den Fornøjelse at gaa med hen at hilse paa Fru de Champy, der gærne selv vil indbyde Dem til Ind vielsesfesten i sin nye Lejlighed ? u „Med Fornøjelse, Baron," svarede Lucien. Finansmanden var kommen som en frelsende Engel. „Lad os være lidt alene," sagde Esther til Hr. de Nu cingen, da hun saa ham komme med Lucien. „Gør Visit hos Fru du Val-Noble — jeg ser hende i en Loge sammen med hendes Nabob . . . disse Nabober vokser nok paa Træerne ovre i Indien, " tilføjede hun og saa med et forstaaende Smil paa Lucien. „Og han dér", smilede Lucien igen „har en vis Lighed med Deres Nabob." „Hør," sagde Esther, idet hun gav Lucien Svar ved et nyt Forstaaelses-Tegn, alt medens hun vedblev at tale til Baronen, „faa hende med herhen sammen med hendes Nabob; han vil saa gærne gøre Deres Bekendskab, og han skal være styrtende rig. Den stakkels Val-Noble har allerede bittert be klaget sig for mig, hun paastaar, at hendes Nabob ikke duer." „De antager os allesammen for Tyve og Røvere," sagde Baronen og gik. „Hvad fejler du, kære Lucien?" hviskede Esther til sin Ven og strejfede let hans Øre med sine Læber, saasnart Logedøren havde lukket sig. „Jeg er fortabt! Der blev for lidt siden nægtet mig Ad gang til Grandlieus Hus under Paaskud af, at der ingen var hjemme. Baade Hertugen og Hertuginden var hjemme, og der holdt fem Ekvipager i Gaarden!" a Min Gud, skulde dit Giftermaal gaa over Styr?" sagde Esther med bevæget Stemme — thi langt borte skimtede hun selve Paradis. „Jeg véd endnu ikke, hvilke Rænker der smeddes imod i. mig227 ESTHER „Kære Lucien," sagde hun med indsmigrende Stemme, .„ hvorfor vil du tabe Modet? Du kan jo altid senere gøre et godt Parti . . . Jeg skal skaffe dig to Godser ..." „Indbyd nogle til Aften, at jeg kan komme til at tale hemmelig med Carlos, og indbyd først og fremmest den for lorne Englænder og Fru Val-Noble. Det er denne Nabob, der har styrtet min Lykke i Grus, han er vor Fjende ; vi vil have ham i vor Magt, og saa ..." Men Lucien afbrød sig selv med en fortvivlet Gebærde. „Hvad er der dog paa Færde?" spurgte den stakkels Pige. „Aa, det er Fru de Sérizy, der har faaet Øje paa mig," udbrød Lucien og for at gøre ondt værre: Hertugen af Rhétoré, der var Vidné til min Ydmygelse, er hos hende." Og ganske rigtig stod Hertugen af Rhétoré i dette Øjeblik og morede sig med at pine den ulykkelige Fru de Sérizy. „De lader Lucien vise sig i Frøken Esthers Loge?" sagde den unge Hertug med et Nik i Retning af Logen og Lucien. M De, der interesserer Dem for ham, burde lade ham vide, at saadan noget gør man ikke. Man kan soupere hos hende, man kan endogsaa . . . Men nu undrer jeg mig sandelig heller ikke over, at Familjen Grandlieu er bleven køligere stemt mod det unge Menneske : jeg saa' ham lige blive afvist ved Indgangen til Huset ..." „ Den Slags Kvinder er farlige!" sagde Fru de Sérizy, der holdt sin Kikkert rettet mod Esthers Loge. „Ja," svarede Hertugen, „og det ligesaameget for det, de kan, som for det, de vil . . ." „De vil ødelægge ham," sagde Fru de Sérizy, „thi jeg har ladet mig fortælle, at de er ligesaa kostbare, naar man ikke betaler dem, som naar man betaler dem." „ Ikke for ham ! " svarede den unge Hertug og anstillede -sig forbavset. „Det er grumme langt fra, at de koster ham228 HONOKÉ DE BALZAC Penge. De vilde vist snarere give ham Penge, om det galdt, de løber jo allesammen efter ham." Omkring Grevindens Mund spillede der en lille, nervøs Trækning, der ingenlunde kunde opfattes som et Smil. — — „Hør nu" sagde Esther til Lucien, „kom og spis hos os Klokken 1 2 i Aften. Tag Blondet og Rastignac med, at vi i det mindste kan have to morsomme Mennesker i Selskabet. Og lad os ikke blive mere end ni." „Vi maa se at finde Lejlighed til at faa Baronen til at hente Europa, under Paaskud af, at Asia maa have Besked om Maden. Og saa maa du fortælle hende, hvad der er hændet mig, for at Carlos kan vide Besked derom, før han staar Ansigt til

Ansigt med Naboben." „Jeg skal nok sørge derfor'" sagde Esther. Saaledes skulde Peyrade sandsynligvis komme under samme Tag som sin Modstander, uden selv at vide det. Tigeren skulde besøge Løyen i dens Hule, og det en Løve, der havde sine Hjælpetropper hos sig. Da Lucien igen kom tilbage til Fru de Sérizys Loge, modtog hun ham ikke med Smil og med at gøre Plads for ham ved sin Side. Hun lod, som om hun ikke skænkede den indtrædende fjærneste Opmærksomhed og holdt stadig sin Kikkert vendt imod Salen. Men paa Kikkertens Rysten kunde Lucien sé, at Grevinden gennemgik én af disse frygtelige Sindsbevægelser, der er Sonebod for ulovlig Lykke. Ikke desto mindre tog han Plads i Forgrunden af Logen, i Hjørnet ligeoverfor hende, saa dan at der var [et lille tomt Rum imellem dem. Han sad og ventede, at hun skulde [tiltale ham. Midt i Akten havde Grev inden endnu ikke rettet et Ord til ham eller set paa ham. „Jeg véd ikke," sagde hun endelig „ hvorfor De sidder heri Deres Plads er jo i Frøken Esthers Loge." „Ja, nu gaar jeg derover," sagde Lucien og gik uden at se paa Grevinden.229 ESTHER. „Aa, kære Veninde," sagde Fru du Val-Noble, der kom ind i Esthers Loge sammen med Peyrade,j hvem Nu cingen ikke genkendte, „det glæder mig meget at kunne fore stille dig Hr. Samuel Johnson; han er en varm Beundrer af Hr. de Nucingens Talenter." „ Virkelig, Hr. Johnson," sagde Esther og smilede til Peyrade. „Oh yes, i høj Grad," svarede Peyrade. „Véd De, hvad jeg forlanger af Dem, Hr. Nabob, til Gen gæld for, at De lærer min Baron at kende?" „Jeg er Dem grumme forbunden, hvis De vil præsentere mig for Baronetten, " sagde Peyrade i sin halvengelske Dialekt. sagde hun. „Men saa maa De gøre mig den Fornøjelse at spise til Aften hos mig. Champagne er det bedste Voks til at binde Mennesker sammen og til at besegle Forretninger med. Kom saa i Aften. De træffer flinke Mennesker! Og nu du, lille Frederik," sagde hun i Øret paa Baronen, „du har jo din Vogn, kør hen i Saint-Georges Gade og hent mig Europa, jeg har en Besked at give hende om Aftensmaden . . . Jeg har lagt Beslag paa Lucien, han tager to morsomme Mennesker med. Vi skal have Løjer med Eng lænderen," hviskede hun til Fru du Val-Noble. Peyrade og Baronen lod de to Damer alene „Aa, kære Veninde, hvis du nogensinde kan faa Løjer med den tykke Skurk, saa giver jeg dig en Præmie," sagde Fru du Val-Noble. „Kan jeg ikke paa anden Maade, saa kunde du jo laane mig ham en Ugestid, " sagde Esther leende. „Du vilde ikke beholde ham en halv Dag. Det er haardt Brød, jeg maa bide i, det knækker mine Tænder, " svarede Fru du Val-Noble. „Jeg skal aldrig mere indlade mig paa at gøre en Englænder lykkelig. Det er til Hobe de værste Egoi ster, man kan tænke sig. "230 HONORÉ DE BALZAC t „Hvad for noget? Behandler han dig ikke hensynsfuldt?"" spurgte Esther smilende. ‚Nej tværtimod. Det Uhyre har endnu ikke sagt „Du" tii mig." „Ikke i nogen Situation?" spurgte Esther. „ Skurken kalder mig altid Frue og bevarer den mest urokkelige Koldblodighed, selv i Øjeblikke, da Mandfolk ellers er mere eller mindre elskværdige. At elske er for ham ganske det samme som at barbere sig. Han tører Ragekniven af, gemmer den i Etuiet, ser sig i Spejlet og ser ud, som om han siger til sig selv: „Jeg har ikke skaaret mig." Og saa be handler han mig med en Respekt, der kunde gøre en Kvinde vanvittig. Morer den infame Karl sig ikke med at jage min stakkels Theodor i Skjul og lade ham staa gemt i mit Toilet kabinet halve Dage igennem! Kort sagt, han beflitter sig paa at gøre mig imod i alle Retninger. Og saa er han saa gærrig. Nåar han indbyder mig til Middag betaler han ikke Vognen, der skal køre mig hjem, nåar jeg ikke har rekvireret min egen Vogn." „Naa, " spurgte Esther B hvad giver han dig saa for den Tjeneste?" „Næsten slet ingen Ting, min bedste. 500 Francs, hverken mere eller mindre om Maaneden, og saa min Vogn. Men hvad er det saa for en Vogn! En Karrosse af den Slags, der udlejes til Urtekræmmerne, nåar de holder Bryllup." „Det er jo et rent Uhyre," sagde Esther, „jeg skulde ordentlig trække ham op, saadan en Kineser!" „Trække ham op," indvendte Fru du Val-Noble, „Saa maatte han da først være forelsket i mig . . . Men selv du vilde- ikke kunne faa en Hvid ud af ham. Han vilde lytte alvorlig til dine Ord og saa vilde han sige med denne behagelige brittiske Ro, at han betaler dig dyrt nok for den lille Rolle, som Kærligheden spiller i hans arme Tilværelse."231 ESTHER. „At tænke sig, at Kvinder som vi kan træffe den Slaes Mænd," udbrød Esther. „Aa, du har da haft Lykken med dig . . . Hold godt fast paa Nucingen." „Men han maa dog mene noget med det hele, din Nabob." , Formodentlig vil han gøre Forretninger med Nucingen og har gjort Bekendtskab med mig, fordi han vidste, at vi var Veninder. Det tror i alt Fald Adéle," svarede Fru du Val- Noble. „Det er derfor, jeg præsenterer ham for dig i Aften. Aa, hvis jeg rigtig vidste, hvad hans Planer gaar ud paa — hvor jeg saa skulde hjælpe dig og Nucingen!" „ Bliver du da aldrig vred?" spurgte Esther. „ Siger du ham ikke ordentlig Besked fra Tid til anden?" „Du skulde selv forsøge det . . . du, som er saa klog. Trods al din Behændighed vilde han tåge Pippet fra dig med

sine iskolde Smil. Han vilde svare dig: Jeg er antislavery, og De har Deres Frihed! ... Du kunde sige de morsomste Ting til ham, han vilde blot stirre paa dig, og sige: Very good! Og tilsidst vilde det gaa op for dig, at du kun var et Legetøj for ham." „Og det er os, som Folk misunder!" udbrød Esther. ‚Du maa nok sige det," svarede Fru du Val-Noble. „Ja, vi har jo alle mere eller mindre haft Lejlighed til at erfare, hvor ringe Hensyn man tager til os. Men, bedste Veninde, aldrig har et Mandfolks Brutalitet saaret mig saa grusomt, saa dybt som den Ærbødighed, der vises mig af denne tykke Port vinsflaske. Naar han er beruset, gaar han sin Vej, -for ikke at være til Übehag, siger han til Adéle, og for ikke at bukke under for to Ind fl yd else r paa én Gang: Kvinden og Vinen. Han benytter sig af min Vogn, ja, han bruger den saamænd mere end jeg selv .. . Aa, hvis vi kunde drikke ham under Bordet i Aften! Men han drikker ti Flasker, før han bliver fuld; og saa ser han endda klart, selv om Øjnene er fortinnede."232 HONORÉ DE BALTAC „Det er ligesom med de Folk, hvis Vinclusruder er snav sede udvendig," sagde Esther, „men som indefra godt kan se, hvad der foregaar udenfor. Jeg kender den Egenskab hos Manden, du Tillet besidder den i høj Grad." Europa, der var bleven hentet af Hr. de Nucingen, viste nu sit Slangehovede i Logedøren ; og efter at have hørt nogle Ord, som hendes Frue hviskede hende i Øret, forsvandt hun igen. Klokken halvtolv om Aftenen holdt der fem Ekvipager i Såint-Georges Gade, ved den berømte Kurtisanes Port. Gæsterne var Lucien, der kom med Blondet, Rastignac og Bixiou i Følge, Tillet, Baron du Nucingen, Naboben med Fru du Val- Noble og Florine,' der for Tiden blev holdt af Tillet. Aftens bordet var parat til Klokken et, der var fuldt oplyst i de ødselt møblerede Værelser. Alle forberedte sig paa en af disse ud svævende Nætter, :;om kun disse tre Kvinder og de tilstede værende Mænd kunde udholde. Til en Begyndelse spilledes der, thi der var et Par Timer, til der skulde spises. „ Spiller De, Mylord," spurgte du Tillet Peyrade. „Jeg, har spillet med o'Gonnell, Pitt, Fox, Ganning, Lord Brougham, Lord ..." „Lad os hellere faa et helt Regiment Lorder med det samme," foreslog Bixiou. „Lord Fitz-William, Lord Ellenborough, Lord Hertfort, Lord . . .!" Bixiou bukkede sig og saa paa Peyrades Sko. „Hvad ser du efter?" spurgte Blondet. „Begribeligvis efter den Fjeder, man skal trykke paa, nåar man vil standse Maskinen," sagde Florine. .„ Spiller De med 20 Francs for Trækket?" spurgte Lucien. „Jeg spiller for ligesaa meget, som De vil tabe." „Han er storartet," sagde Esther til Lucien. „De antager ham allesammen for en Englænder!"233 ESTHER. Du Tillet, Nucingen, Peyrade og Rastignac satte sig til et Whistbord. Florine, Fru du Val-Noble, Esther, Blondet og Bi xiou satte sig ned ved Kaminen og passiarede. Lucien fordrev Tiden med at blade i et kostbart, illustreret Værk. „ Bordet er dækket, Frue," meldte Paccard med ypperlig Holdning. Peyrade fik Plads til Venstre for Florine og havde paa sin anden Side Bixiou, hvem Esther havde anmodet om at drikke Naboben paa Pelsen. Bixiou besad den Evne at kunne drikke i det uendelige. Peyrade havde aldrig nogensinde set Mage til Pragt, smagt et saadant Køkken eller set saa smukke Damer. „ Denne Aften opvejer de 3000 Francs, som Val-Noble allerede har kostet mig," sagde han til sig selv. „Og desuden har jeg lige vundet 1000 Francs fra dem!" „Det var et Exempel, De skulde følge," sagde Fru du Val- Noble henvendt til ham og gjorde ved en Gestus opmærksom paa Spisestuens Pragt. Esther havde givet Lucien Plads ved sin Side og holdt under Bordet hans Fod imellem sine. „ Hører De ikke?" vedblev Fru du Val-Noble og saa' paa Peyrade, der agerede blind; „ saadan en Lejlighed skulde De indrette mig ! Naar man vender tilbage fra Indien med Millioner og tænker paa at gøre Forretninger med Folk som Nucingen, kan man ikke staa tilbage for dem." „Jeg er Medlem af Maadeholds-Selskabet . . ." „Saa drikker De vist brillant!" sagde Bixiou, „for i Indien er der jo en Pokkers Hede, Onkel!" Bixiou morede sig under hele Maaltidet med at behandle Peyrade som én af sine Onkler, der var kommen "hjem fra Indien. „Fru du Val-Noble har sagt mig, at De har Ideer?" sagde Nucingen og mønstrede Peyrade.234 HONORÉ DE BALZAC „Sir Baronet, jeg har faaet Ideen til en lille Spekulation, der er meget komfortable og meget indbringende ..." „Nu skal De se," sagde Blondet til du Tillet, „det varer ikke et Minut, før han bringer Parlamentet og den engelske Regering paa Tale." „Det skal være paa Kina . . . Opium." „Ja, jeg forstaar nok," sagde Nucingen, der kunde sin commercielle Globus paa Fingrene. „Men den engelske Rege ring vil ikke tillade ..." „Nucingen kom ham i Forkøbet med Regeringen." sagde du Tillet til Blondet. „Saa De har handlet med Opium," udbrød Fru du Val- Noble. „Nu forstaar jeg, hvorfor De er saa sløv. Al den Opium er gaaet Dem i Kroppen ..." „Hør en Gang," sagde Baronen til den foregivne Opiums handler og nikkede i Retning af Fru du Val-Noble. „Det gaar Dem som mig. Millionærerne forstaar aldrig at vinde Kvindernes Kærlighed." „Jeg elsker meget og ofte, Milady," svarede Peyrade. „ Stadig i Kraft af Deres

Maadehold," sagde Bixiou, der havde faaet hældt tre Flasker Bordeaux-Vin i Peyrade og nu lod ham begynde paa en Flaske Portvin. „Aa," udbryd Peyrade, „det er rigtig engelsk Oporto-Vin!" Blondet, du Tillet og Bixiou smilede til hinanden. Peyrade gennemførte sin Rolle til de mindste Enkeltheder. Det er meget faa Englændere, der ikke paastaar, at Guidet og Sølvet er bedre i England end alle andre Steder. Kyllingerne og Æggene, der fra Normandiet sendes til Londons Marked, tillader Englænderne at paastaa, at Kyllingerne og Æggene i London er bedre end i Paris, hvortil de samme Varer bringes fra nøjagtig samme Egn. Esther og Lucien var fuldstændig forbløffede over Peyrades uovertræffelige Dragt og Sprog og hans aldrig svigtende Dristig hed. Der blev spist og drukket saa tappert under Latter og235 ESTHER. Samtale, at Klokken blev fire om Morgenen. Bixiou troede omsider at have besejret Peyrade i Drikkekampen. Men i samme Øjeblik, som han sagde halv-højt til sig selv, imens han bød sin Onkel at drikke: „Jeg har besejret England," svarede Peyrade ham med et ganske dialektfrit „Hæng bare i, min Dreng," som kun opfattedes af Bixiou." „Hører 1 det, allesammen, han er ikke mere Englænder end jeg! . . . Min Onkel er Gaskogner! Det maatte en Onkel til mig da for den Sags Skyld ogsaa være!" Bixiou og Peyrade var alene, og der var altsaa ikke andre, der hørte denne Afsløring. Peyrade gled fra Stolen ned paa Gulvet. Straks bemægtigede Paccard sig hans Person og bragte ham op paa et Kvistkammer, hvor han faldt i dyb Søvn. Klok ken seks om Ettermiddagen vækkedes Naboben ved, at han blev gnedet i Ansigtet med et vaadt Tørklæde; han befandt sig lig gende i en tarvelig Seng, under fire Øjne med Asia, der var maskeret og i sort Domino. „Naa, Fa'er Peyrade, lad os to saa plukke en Høne sammen." „Hvor er jeg?" spurgte han og saa' sig omkring. „Hør, hvad jeg siger, det skal nok gøre Dem ædru," sagde Asia. ‚Selv om De ikke elsker Fru du Val-Noble, saa elsker De dog Deres Datter, ikke sandt?" „Min Datter?" udbrød Peyrade med et Brøl. „Ja, Frøken Lydia . . ." „Hvad mere?" „Ja, hvad mere? Hun er ikke længer i Moineaux-Gade, hun er bortført." Peyrade udstødte et Suk saa dybt som Soldatens, der ud aander paa Slagmarken af et dødeligt Saar. „ Medens De forestillede Englænder, var der en anden, der forestillede Peyrade. Deres lille Lydia troede at følge sin Fader, nu er hun paa et sikkert Sted. De vil aldrig kunde finde hende. Med mindre De raader Bod paa den Ulykke, De har gjort . . ."236 HONORÉ DE BALZAC „ Hvilken Ulykke?" „ Igaar blev der nægtet Hr. Lucien de Rubempré Adgang til Hertugen af Grandlieu. Dette Resultat skyldes dine Anslag og den Mand, du har sat ud paa os. Ikke et Ord, hør bare efter," sagde Asia da hun saa Peyrade aabne Munden, og nu udhævede hun stærkt hvert enkelt Ord. „Du faar ikke din Datter ren og uplettet tilbage, før Dagen efter at Hr. Lucien de Rubempré har forladt Saint-Thomas af Aquino-Kirken som Frøken Clotildes Gemal. Hvis Lucien de Rubempré ikke om ti Dage bliver modtaget ganske som før i Grandlieus Hus, skal du først og fremmest dø en voldsom Død, uden at noget kan skærme dig mod det knusende Slag. Men mere endnu: naar du føler dig ramt af Slaget, vil der før din Død blive levnet dig Tid til denne Tanke: Min Datter er et prostitueret Fruentimmer for Resten af sine Dage! — Skønt du har været dum nok til at lade os faa denne Gidsel i vore Kløer, har du dog Forstand tilbage til at tænke over denne Meddelelse fra den, som byder over os. Gør ingen Støj, sig ikke et Ord, gaa hen og skift Dragt hos Contenson, begiv dig saa hjem. Saa vil Katt fortælle dig, at din lille Lydia er gaaet ud paa et Vink af dig og ikke senere er kommet igen. Hvis du klager din Nød for nogen eller foretager dig et fjendligt Skridt, begynder vi Spillet med elin Datter; de Marsay har faaet Løfte om hende. Med Fa' er Canquoélle gør man ingen Komplimenter, saalidt som man tager Fløjlshandsker paa — vel? Gaa saa og pas paa, at du ikke oftere kommer os i Vejen." Asia forlod Peyrade, der var i den ynkværdigste Forfatning ; hvert Ord havde ramt ham som et Kølleslag. Taarerne løb ned ad Kinderne paa Spionen. • „Hr. Johnson ventes til Middagen," sagde Europa, der et Øjeblik efter stak Hovedet ind ad Døren. Peyrade svarede ikke, han gik ned ad Trapperne, begav237 ESLHER. sig til den nærmeste Holdeplads for Drosker og skyndte sig hen til Contenson for at klæde sig om. Han sagde ikke et Ord til Vennen, omskabte sig paany til Fa'er Canquoélle og var Klokken otte om Aftenen i sit Hjem. Med bankende Hjærte gik han op ad Trapperne. Da Flamlænderinden hørte sin Herre komme, spurgte hun ham saa troskyldigt: „Men hvor er dog Frøkenen?" at den gamle Spion var lige ved at falde omkuld. Dette Stød var mere, end hans Kræfter kunde bære. Han gik ind i sin Datters Værelse, fandt det tomt og besvimede af Sorg efter at have hørt Katts Fortælling om en Bortførelse, der var ligesaa snedig udtænkt, som om han selv havde været Mester derfor. B Nuvel," sagde han til sig selv, „jeg maa give efter, senere kan jeg hævne mig; nu hen til Corentin . . . Det er første Gang, vi har med virkelige Modstandere at gøre. Corentin maa lade denne lille Laps frie Hænder til at gifte sig, om det saa

skulde være med Kejserinder . Datter syntes om ham ved første forstaar sine Sager, det maa man rade, du maa slippe dit Bytte!" Den ulykkelige Fader anede ventede ham. I Corentins Hjem gav den Nu forstaar jeg, at min Øjekast. Den spanske Præst lade ham. Mod, gamle Pey- ikke den nye Hjobspost, der betroede Tjener Bruno, der kendte Peyrade, ham den Meddelelse: „ Herren er bortrejst!" „For længere Tid?" ‚En halv Snes Dage." „ Hvorhen?" „Det ved jeg ikke." „Aa Gud, nu bliver jeg jo komplet Idiot; Jeg spørger hvorhen! Som om vi plejede at gøre Folk Rede -derfor!" tænkte Peyrade. Nogle Timer før Peyrade vækkedes paa Kvistkammeret i Saint-Georges Gade, var Corentin kommen ind fra sit Landsted238 HCNORÉ DF BALZAC i Passy og indfandt sig hos Hertugen af Grandlieu, forklædt som Kammertjener fra et velhavende Hus. I Knaphullet paa hans sorte Kjole saas Æreslegionens Baand. Han havde lavet sig et indskrumpet Gammelmandsansigt, blegt og stærkt rynket under pudrede Håar. Han bar Briller med Skildpaddeskal, og saa omtrent ud som en gammel Kontorchef. Da han havde sagt sit Navn (Hr. de Saint-Denis) blev han ført ind i Hertugen af Grandlieus Arbejdsværelse, hvor han fandt Derville i Færd med at læse det Brev, han selv havde dikteret én af sine Be tjente, det Nummer, der benyttedes som Skriver. Hertugen tog Corentin afsides for at forklare ham alt, hvad Corentin i For vejen vidste. Hr. de Saint-Denis hørte efter med en høflig Kulde og morede, sig med at studere den fornemme Herre, hvis Liv aldrig hverken før eller senere kendte til andre Opgaver end at spille Whist og at hævde Huset Grandlieus gode, gamle Navn. Fornemme Herrer er saa naive ligeoverfor lavere stillede, at Corentin ikke behøvede ret mange underdanige Spørgsmaal til Hr. de Grandlieu, før denne blev stødende i sin Overlegenhed. „Vil De følge mit Raad, Hr. Derville," sagde Corentin efter at være bleven præsenteret for Sagføreren, „saa afrejser vi endnu i Aften til Angouléme med Bordeaux-Diligencen. Vi behøver kun seks Timers Ophold paa Stedet for at skaffe os de Oplysninger, som Hertugen ønsker. Har jeg forstaaet Deres Naade rigtigt, og drejer det sig ikke om at faa at vide, hvorvidt Hr. de Ru bemprés Søster og Svoger kan have været i Stand til at forære ham 1,200,000 Francs?" spurgte han med et Blik til Hertugen. rigtig opfattet, " lød Svaret. „Vi kan være tilbage igen paa fire Dage," vedblev Corentin og saa paa Derville, „saa at ingen af os kommer til at for sømme sine Forretninger længer end højst nødvendigt. " „Det var den eneste Betænkelighed, jeg havde," sagde Der ville. „ Klokken er fire, jeg gaar hjem for at sige min første Fuldmægtig Besked og pakke min Kuffert. Naar jeg har spist239 ESTHER. til Middag, skal jeg være til Tjeneste Klokken otte . . . Men faar vi mon Pladser i Diligencen?" spurgte han Hr. de Saint- Denis, idet han afbrød sig selv. „Det skal jeg nok sørge for," sagde Corentin. «Hvis der ingen Pladser er, skal jeg sørge for, at der bliver nogle; nåar det gælder Hertugen af Grandlieus Tjeneste ..." „Mine Herrer," sagde Hertugen med indtagende Venlighed, „ endnu siger jeg Dem ikke Tak ..." Corentin og Sagføreren opfattede disse Ord som en Afskeds hilsen, bukkede og gik. I samme Øjeblik som Peyrade talte med Corentins Tjener, sad Hr. de Saint-Denis og Derville i Bordeaux-Diligencen og tog hinanden i Øjesyn, mens Vognen rullede ud af Paris. — — Deres Rejse førte selvfølgelig til Maalet. De fik uden Spor af Vanskelighed slaaet fast, at David Séchard og hans Hustru hverken havde hjulpet Lucien med det nævnte store Beløb eller havde været i Stand dertil, saasom deres Formue alt i alt beløb sig til en 3 — 400,000 Francs. Paa Hjemrejsen skiltes Corentin og Derville, idet der i Mansle, hvor de atter naaede Bordeaux-Diligencen til Paris, kun var én Plads ledig, som Hr. de Saint-Denis høfligt overlod Der ville, der havde presserende Forretninger i Paris. Corentin blev tre Dage i Mansle uden at finde Rejselejlighed derfra; han nødtes til at skrive til Bordeaux og forudbestille sig en Plads i Diligencen. Først niende Dagen efter sin Afrejse naaede han tilbage til Paris. I denne Tid havde Peyrade hver Morgen søgt Corentin, baade i Passy og i Paris, for at høre, om han var kommen hjem igen. Den ottende Dag efterlod han begge Steder Breve, affattede i et Chiffersprog, de havde for sig selv, for af lade sin Ven vide, hvilken dødelig Fare der truede ham, og tillige Med delelse om Lydias Bortførelse og den skrækkelige Skæbne, hans Fjender havde viet hende til. Peyrade, der fra Angriber var240 HONORÉ DE BALZAC forvandlet til den angrebne Part, savnede haardt Corentin, men Contenson stod ham bi, og trods det passerede bibeholdt han sin Forklædning som Nabob. Selv efter at hans usynlige Fjender havde opdaget ham, gjorde han, fiffigt nok, Regning paa at kunne faa Nys om et og andet, når han forblev paa selve Kamppladsen. Contenson havde sendt alle sine paalideligste Folk ud at søge efter Lydia; han haabede stadig at opdage Huset, hvori hun holdtes skjult; men for hver Dag, der gik, viste det sig mere og mere umuligt at opdage det mindste Spor, og hver Time forøgede Peyrades Fortvivlelse. Den gamle Spion lod sig omgive af en Vagt paa tolv-femten af de dygtigste Politiagenter. Der blev holdt vaagent

Øje med Egnen om Moineauxgade, hvor han fremdeles levede som Nabob sammen med Fru du Val-Noble. De tre sidste Dage af den skæbne svangre Frist, Asia havde givet ham til igen at skaffe Lucien hans gamle Stilling i Grandlieus Hus, forlod Contenson intet Øjeblik sin gamle Ven. Paa denne Vis knyttedes den Rædselens Poesi , som de krigsførende fjendtlige Stammer breder over Amerikas Skove, og som Cooper har udnyttet saa godt, til alle Pariserlivets smaa bitte Enkeltheder. Folk, der gik forbi, Bu tiker, Drosker, et Menneske, der stod stille foran et Vindu — alt frembød for de Numm ermennesker, hvem det var overdraget at forsvare den gamle Peyrades Liv, samme uhyre Interesse som i Coopers Romaner en Træstamme, en Bæverhytte, en Bisonhud, en forladt Kano eller et dugbesprængt Løvværk. „Hvis Spanieren er rejst, har De ingenting at frygte," sagde Contenson gentagne Gage til Peyrade og gjorde ham op mærksom paa den uforstyrrede Fred, de nød. „Men hvis han ikke er rejst?" indvendte Peyrade. . „En af mine Folk sad bag paa hans Rejsevogn. Men i Blois maatte min Mand staa af og kunde ikke indhente Vognen igen."241 ESTHER. Fem Dage efter Dervilles Tilbagekomst modtog Lucien en Morgen Besøg af Rastignac. „Det gør mig meget ondt, kære Ven," sagde denne, „at maatte overbringe dig en Besked, som man har betroet mig paa Grund af vort intime Bekendtskab. Dine Giftermaalsplaner er tilintetgjorte, og du vil ikke kunne genoptage dem. Kom aldrig mere hos Familjen Grandlieu. Før du faar Clotilde til Hustru, maa hendes Fader dø. Og han er bleven altfor egoistisk til at dø for det første. De gamle Whistspillere klamrer sig godt fast . . . til Bordkanten. Clotilde skal rejse til Italien med Made leine de Lenoncourt-Chaulieu. Den stakkels Pige elsker dig saa højt, min Ven, at Familjen maa holde stræng Vagt over hende. Hun havde besluttet, at aflægge dig Besøg, lagt en formelig Und vigelsesplan . . . Det er dog altid en Trøst for dig i Mod- gangen." Lucien svarede ikke, han saa' fast paa Rastignac „Naar alt kommer til alt — er det saa en Ulykke?" ved blev hans Byesbarn. „Du finder jo let en anden Pige af lige saa god Familje og smukkere end Clotilde! Fru de Sérizy vil skaffe dig et godt Parti for at hævne sig, hun har aldrig kunnet udstaa Grandlieus, fordi de ikke vilde omgaas hende; hun har en Niecø, den lille Clémence du Rouvre ..." „Kære Ven," svarede Lucien omsider, „ siden vi sidst var sammen, er jeg bleven Uvenner med Fru de Sérizy. Hun har sét mig i Esthers Loge, hun lavede mig en Scene, og jeg lod hende skabe sig." „En Dame paa over 40 Aar bryder ikke for lang Tid med en ung Mand, der er saa smuk som du," sagde Rastignac. „Jeg véd, hvad en Solnedgang betyder. Den varer ti Minuter i Horisonten, men ti Aar i en Kvindes Hjærte." „Da har jeg dog ventet paa Brev ifra hende i otte Dage." „Gaa derhen!" „Du kommer da vel i alt Fald til Fru du Val-Noble? Hendes Honoré de Balzac: Esther. 16242 HONORÉ DE BALZAC Nabob giver en Aften for Nucingen til Tak for den, han var bedt til." „Jeg er indbudt, og jeg kommer," svarede Lucien med alvorlig Mine. Dagen efter at Lucien havde faaet Bekræftelse paa sin Ulykke, hvorom Carlos straks blev underrettet gennem Asia, kom Lucien sammen med Rastignac og Nucingen til Selskabet hos den falske Nabob. Ved Midnatstid rummede Esthers forhenværende Spisesal næsten alle de Personer, der spiller en Rolle i dette Drama, hvis skjulte Drivfjedre kun kendtes af Esther, Lucien, Peyrade, , Mul atten" Contenson og Paccard, der var til Stede for at be tjene sin Frue. Peyrade havde givet Fru du Val-Noble 500 Francs, for hvilket Beløb hun skulde stille et flot Aftensbord paa Benene. Da han satte sig til Bords fandt han i sin Serviet en Strimmel Papir, paa hvilken der med Blyant stod skrevet disse Ord: De ti Dages Frist udløber samtidig med, at De sætter Dem til Bords. Peyrade rakte Papiret til Con tenson, der stod bag hans Stol og spurgte ham paa Engelsk: „Er det dig, der har skrevet mit Navn her?" Ved Voxlysenes Skin læste Contenson dette Mene, Mene Tek el, Pares, og' puttede Papirslappen i Lommen. Men han vidste, hvor svært det er at verificere en Blyantsskrift, der som denne var skreven med lutter store Bogstaver. Der var ingen munter Stemning ved dette Gilde. Peyrade var synlig optagen af pinlige Tanker. Af de unge Levemænd, der forstaar at sætte Liv i en Fest, var kun Lucien og Rastignac til Stede. Lucien var nedslaaet og tankefuld. Rastignac, der før Bordet havde tabt 2000 Francs i Spil, dråk og spiste og tænkte kun paa at vinde det tabte igen efter Maaltidet. De tre Damer, der forbavsedes over denne nedtrykte Stemning, saa spørgende paa hinanden. Den almindelige Kedsommelighed tog243 ESTHER. Smagen af Maden — det gaar med Gilder som med Bøger og Teaterstykker: et Tilfælde kan afgøre deres Skæbne. Som Dessert serveredes der Is med syltet Frugt. Denne Is havde Fru du Val-Noble selv bestilt hos Tortoni, hvis berømte Forretning ligger paa Hjørnet af Taitbout-Gade og Boulevarden. Kokkepigen lod Mulatten kalde for at faa Konditor-Regningen betalt. Contenson, hvem Buddets Paatrængenhed forekom be synderlig, gik selv ned og gjorde ham flad med disse Ord : „Er De da ikke fra Tortoni'?" Og han skyndte sig straks op igen. Men Paccard

havde allerede benyttet sig af hans Fraværelse til at byde Isen om. Og næppe havde Mulatten naaet Indgangs døren til Lejligheden, før én af Betjentene, der holdt Vagt i Moineaux-Gade, raabte nede paa Trappen: „Nummer 27!" „Hvad er der paa Færde?" spurgte Contenson og skyndte sig igen ned. „Sig til Papa, at hans Datter er kommen hjem igen. Men du gode Gud, i hvilken Tilstand. Han maa komme i en Fart, hun dør." I det Øjeblik, da Contenson igen kom ind i Spisesalen, spiste den gamle Peyrade, der forøvigt havde drukket tæt, netop Kirsebærret paa sin Is. Fru du Val-Nobles Skaal blev udbragt, Naboben fyldte sit Glas og tømte det. Hvor optaget Contenson end var af den Nyhed, han skulde meddele Peyrade, blev han dog ved sin Tilbagekomst slaaet af den dybe Opmærksomhed, med hvilken Paccard betragtede Naboben. Øjnene paa Fru de Champys Tjener lignede to stivnede Flammer. Hvor vigtig denne Iagttagelse end var, kunde den dog ikke bringe Mulatten til at tøve, og haa bøjede sig ned over sin Herre, just som Peyrade igen satte sit tømte Glas paa Bordet. „ Lydia er kommen hjem," sagde Contenson, „men i en meget sørgelig Forfatning." Peyrade udstødte den mest franske af alle franske Eder med en saa udpræget sydlandsk Accent, at dyb Forbavselse viste sig paa alle Gæsternes Ansigter. Da Peyrade opdagede sin Bummert, brød han helt sin Forklædning ved at sige til Contenson paa godt Fransk: „Faa fat i en Droske — — jeg kommer straks!" Alle de tilstedeværende rejste sig. „Hvem er De i Grunden?" udbrød Lucien. „Ja, hvem er De?" tilføjede Baronen. „ Bixiou havde forsikret mig, at De kunde agere Englænder endnu bedre end han selv — men jeg vilde ikke tro ham," sagde Rastignac. „Det er en eller anden Fallent," sagde du Tillet meget højt, „jeg havde nok en Anelse derom!" „Hvor Paris dog er et underligt Land!" sagde Fru du Val-Noble. „Naar en Handelsmand har spillet Fallit i sit eget Kvarter, dukker han op som Nabob eller Dandy i Champs- Elysées! . . . Jeg forfølges da ogsaa af Uheld . . . Fallitten er mit Insekt!" „Alle smukke Blomster har deres", sagde Esther roligt. ‚Min ligner nu Kleopatras — en Giftslange. " „Hvad jeg er?" raabte Peyrade henne ved Døren. „I skal nok faa det at vide ! Hvis jeg dør, skal jeg komme hver Nat og trække jer i Fødderne." Idet han sagde de sidste Ord, saa han stivt paa Esther og Lucien. Derpaa benyttede han den almindelige Forvirring til at forsvinde i en utrolig Fart; det var hans Agt at skynde sig hjem uden at vente paa Drosken. Nede paa Gaden stoppede Asia ham og greb ham ved Armen, hun havde et sort Over- kast.om Hovedet som Damerne, nåar de kommer fra Bal. „Send De kun Bud efter Sakramenterne , Papa Peyrade," sagde hun til ham med denne Stemme, der alt én Gang havde varslet ham Ulykke. En Vogn var lige ved Haanden, i den sprang Asia ind, og Vognen for bort som et Vindpust. Men ialt holdt der fem Vogne, og Peyrades Folk var følgelig lige kloge. — — Da Corentin vendte hjem til sin smukke lille Villa i Passy, hvor han gik for en fhv. Købmand, der nu kun inter esserede sig for Havedyrkning, fandt han Chifferbrevet fra sin Ven Peyrade. I Stedet for at hvile sig, satte han sig igen i den Droske, der havde kørt ham derud og lod sig køre til Moineaux-Gade, hvor han kun traf Katt. Af Flamlænderinden erfarede han Lydias Forsvinden og forbløffedes selv over den Mangel paa Omtanke, som han og Peyrade havde lagt for Dagen. „De kender ikke mig endnu," sagde han til sig selv. „De Folk er i Stand til alt. Jeg maa have at vide, om de agter at slaa Peyrade ihjæl. For i saa Tilfælde maa jeg for Fremtiden holde mig skjult." Jo mere infamt et Menneskes Liv er, desto fastere klamrer han sig dertil. Corentin gik hjem til sig selv, forklædte sig som en lille, ynkelig Olding og vendte saa tilbage, drevet af sit Venskab for Peyrade. Han vilde give sine hengivneste og sikreste Betjente Ordrer. Medens han gik gennem Saint-Honoré gade for fra Vendome-Pladsen at naa til Saint-Roch-Gade, kom han til at gaa bagved en Pige, der var klædt i Tøfler og Nat dragt med en Natkappe paa Hovedet; fra Tid til anden udbrød hun i Hulken og jamrende Klager. Corentin gik nogle Skridt forbi hende og genkendte Lydia. „Jeg er en Ven af Deres Fader, Hr. Canquoélle," sagde han med sin egen Stemme. „Aa, saa træffer jeg dog én, jeg kan betro mig til!" ud brød ham. „Lad som om De ikke kender mig," vedblev Corentin, „thi vi forfølges af übamhjærtige Fjender, og vi er nødte til at forklæde os. Men fortæl mig, hvad der er overgaaet Dem . . ." „Aa, kære, gode Herre," sagde den stakkels Pige. „Jeg kan ikke fortælle det . . . Jeg er vanæret, ødelagt ... og kan ikke selv forklare mig, hvorledes det er gaaet til!" „Hvor kommer De fra?" „Det véd jeg ikke. Jeg skyndte mig saadan derfra! Jeg- er løben ad Omveje gennem saa mange Gader, jeg troede, de var efter mig ... Og nåar jeg mødte et ordentiigt Menneske, spurgte jeg om Vejen til Bulevarderne for at naa La Paix-Gade! Da jeg omsider havde gaaet i . . . hvor mange er Klokken?" „Halvtolv," svarede Corentin. „Jeg løb bort, da Mørket faldt paa. Saa har jeg gaaet i fem Timer," udbrød Lydia. „Naa, nu skal De ogsaa hvile Dem, nu kommer De hjem til Deres rare Katt

. . ." „Ak nej, for mig er der ingen Hvile længer . . . Jeg ønsker kun at hvile i Graven. Og den Hvile vil jeg vente paa i et Kloster, hvis jeg da findes værdig til Optagelse." „ Stakkels lille! De har gaaet meget igennem?" „Aa Gud, ja! Hvis De vidste, hvilke skrækkelige Skab- ninger jeg har været iblandt ..." „De har vel dysset Dem i Søvn?" „Ja, det har de naturligvis," sagde den arme Lydia. ‚Blot jeg nu har Kræfter til at naa hjem! Jeg er lige ved at falde sammen, og mine Tanker er ikke klare. For lidt siden syntes jeg, jeg var i en Have." Corentin tog Lydia i sine Arme. Saa tabte hun Bevidst- heden, og han bar hende op ad Trapperne. „Katt, " raabte han. Katt kom til Syne og udstødte et Skrig af Glæde. .„Glæd Dem ikke for tidligt," sagde Corentin alvorligt, denne unge Pige er meget syg." Da Lydia var bleven lagt paa sin Seng og ved Skinnet af to Lys, som Katt havde tændt, genkendte sit Værelse, gik hun247 ESTHER. helt fra Forstanden.. Hun sang muntre Melodier og alt imellem udstødte hun plumpe og hæslige Ord, som hun havde hørt! Hendes smukke Ansigt var bedækket med violette Pletter. Hun blandede Erindringer fra sit før saa uskyldige Liv med dem fra de ti Dage, hun havde tilbragt i Vanære. Katt sad og græd. Corentin gik op og ned i Værelset og standsede nu og da for at se nøje paa Lydia. B Hun maa bøde for sin Fader!" sagde han. „ Skulde der virkelig være et Forsyn? Hvor det er klogt af mig, at jeg aldrig har skiftet Familje! Paa mit Æresord, et Barn, det er dog en Gidsel, man giver Ulykken — som én eller anden Filosof har sagt." „Ak," sagde det stakkels Pigebarn, medens hun satte sig over Ende i Sengen, og hendes smukke, opløste Håar faldt ned over hendes Skuldre, „i Stedet for at ligge her, Katt, skulde jeg ligge i Sandet paa Bunden af Seinen ..." „Katt, det nytter ikke, De græder og ser paa Barnet, det helbreder hende ikke! Gaa heller hen og hent en Læge, først Kvarterets Læge, og bagefter Hr. Desplein og Hr. Bianchon. Vi maa frelse denne ulykkelige Skabning. " Og Corentin skrev de to berømte Lægers Adresser op til hende. I dette Øjeblik kom en Mand op ad Trappen med hjemmevante Skridt, Døren aabnedes! Bedækket med Sved, med fortrukket Ansigt og blodskudte Øjne, pustende som en Delfin styrtede Peyrade henimod Lydias Værelse, idet han raabte : „Hvor er min Datter ?" Corentin gjorde en sørgmodig Bevægelse med Haanden, og Peyrades Blik fulgte Vinket. Lydia laa dér som en brudt, ned trampet Blomst! Peyrade fik store Taarer i Øjnene. * „Der er nogen, der græder. Det er Fa'er, " sagde Barnet. Lydia kunde endnu genkende sin Fader; hun rejste sig248 HONORÉ DE BALZAC og kastede sig for den gamle Mands Fødder, i samme Øjeblik som han faldt om i sin Lænestol. „Om Forladelse, Fa'er, " sagde hun med en Stemme, der gennemborede Peyrades Hjærte, i samme Øjeblik som han havde Fornemmelsen af, at et dumpt Kølleslag faldt paa hans Hjærneskal. „Jeg dør ... aa, de Slyngler," var hans sidste Ord. Corentin vilde ile sin Ven til Hjælp, men naaede kun at opfange hans sidste Suk. ‚Han er bleven forgivet!" sagde Corentin til sig selv. „Aa, der er Lægen," udbrød han ved at høre en Vogns Bullen. Contenson kom til Stede, han havde afført sig Mulatfor klædningen og stod nu stiv som en Bronzestatue ved at høre Lydia sige : „Vil du da ikke tilgive mig, Fa'er? Det var ikke min Skyld!" Hun havde endnu ikke opdaget, at hendes Fader var død. „Aa, hvor han ser vredt paa mig," sagde den stakkels Vanvittige „Vi maa lukke hans Øjne til," sagde Contenson og bar den døde Peyrade hen paa Sengen. „Nej, det er dumt," sagde Corentin, „lad os bære ham ind i hans eget Værelse; hans Datter er halvejs vanvittig; hun bliver helt gal, hvis hun opdager, at han er død. Saa vilde hun tro, at det var hende, der havde slaaet ham ihjæl." Da Lydia saa dem bære Faderen bort, sad hun ganske sløvt og uforstaaende og stirrede efter dem. „Det var min eneste Ven," sagde Corentin og syntes virkelig bevæget, da Peyrade laa henstrakt paa Sengen i sit eget Værelse. „Hele sit Liv igennem har han kun haft én be gærlig Tanke, og den galdt hans Datters Velfærd. Lad det være dig en Lære, Contenson. Hver Stand har sin Ære. Det var en Fejl af Peyrade at blande sig i private Forhold; vi skal kun beskæftige os med Offentlighedens Anliggender. Men ske, hvad249 ESTHER. der vil, jeg sværger" — og hans Stemmeklang og Blik fyldte Contenson med Forferdelse — „at hævne min stakkels Ven Peyrade! Jeg vil opdage den, der er Skyld i hans Død og han Datters Vanære. Og ved min Egenkærlighed, ved den Best af Dage, jeg har igen og som jeg vover paa denne Hævn, de Godtfolk skal komme til at ende deres Dage i bedste Velgaa gaaende, kort klippede, Klokken 4, paa Gréve-Pladsen! ..." „Jeg lover at staa Dem bi," sagde Contenson bevæget. Efter denne Ligtale gik Peyrades tvende Hævnere ind til Lydia, da de hørte Katt og Kvarterets Læge ude paa Trappen. „Gaa hen til Politikommissæren," sagde Corentin, „den kongelige Prokurør vilde ikke finde Anledning til en Under søgelse af denne Sag: men vi vil sende en Rapport ind til Politipræfekturet ; den kan altid komme til Nytte. Hr. Doktor," sagde han til Lægen, „De vil i dette Værelse finde en Mand, der er død — saavidt jeg tror ikke nogen naturlig Død; De vil nok venligst obducere

ham, naar Politikommissæren, som jeg har sendt Bud efter, er kommen til Stede. Ret Deres Op mærksomhed paa at finde Spor af Gift; om nogle Øjeblikke faar De desuden Bistand af D'Hrr. Desplein og Bianchon, som jeg har tilkaldt for at undersøge min bedste Vens Datter, hvis Tilstand er endnu værre end Faderens, skønt han er død . . . " Han tilføjede: „Lad os ikke misforstaa hinanden. Ito Ord sagt er min Mening den: de, der lige har myrdet Faderen, har ogsaa vanæret Datteren." Ved Daggry var Lydia omsider bukket under for Udmattelsen ; hun sov, dengang den berømte Kirurg og den unge Læge ind fandt sig. Kvarterets Læge, der skulde udfærdige Dødsattesten, havde paa dette Tidspunkt obduceret Peyrade og søgte Aar sagerne til hans Død. „Før vi vækker den syge," sagde Corentin til de to be rømte Læger, „ vilde De maaské bistaa én af Deres Kolleger250 HONORÉ I>K BALZAC ved en Undersøgelse, som sikkert vil være af Interesse for Dem, og Deres Vidnesbyrd vil være af Betydning for den retslige Side af Sagen." „ Deres Slægtning er død af Appoplexi," sagde Kvarter lægen, „der er tilstrækkelige Tegn paa en alvorlig Hjærne kongestion." „Undersøg ham, mine Herrer, " sagde Corentin, „og overvej, om der ikke findes en eller anden Art Gift, der frembringer samme Virkning." „ Mayen," sagde den første Læge, „var fuldstændig fyldt af Fødemidler; men Spor af Gift kan jeg ikke opdage, i alt Fald ikke uden en Undersøgelse ad kemisk Vej." „Hvis Tegnene paa Hjærnekongestion er sikre, er der til strækkelig Dødsaarsag, naar Hensyn tåges til Mandens Alder," sagde Desplein og pegede paa den uhyre Mængde halvt for døjet Mad . . . „Er det her, han har spist?" spurgte Bianchon „Nej," svarede Corentin „han kom farende hermd fra Boulevarden og fandt sin Datter voldtaget . . ." „Det er sagtens den virkelige Gift, saafremt han da holdt af sin Datter," sagde Bianchon. „ Skulde der ikke være en Giftart, der kunde frembringe den samme Virkning?" spurgte Corentin, der ikke vilde opgive sin første Indskydelse. „Der findes kun én saadan Giftart," svarede Desplein efter omhyggeligt at have undersøgt alt. „Det er en Gift fra Øerne omkring Java — en Gift, der faas af Planter, man endnu ikke kender tilstrækkelig, men som er af samme Natur som Strychnos; det er med dem, at disse farlige Vaaben, de malajiske Crids, bliver forgiftede — efter hvad man da mener." Nu kom Politikommissæren til Stede. Corentin oplyste ham om sin Mistanke og bad ham affatte en Rapport, efter at have fortalt ham, i hvilket Hus og sammen med hvilke Mennesker251 ESTHER. Peyrade havde spist til Aften. Desuden underrettede han ham om det Komplot, der var stiftet mod Peyrades Liv, og om Aar sagerne til den Forfatning, hvori Lydia befandt sig. Bagefter gik Corentin over i den stakkels Piges- Værelse, hvor Desplein og Bianchon var i Færd med at undersøge den syge. Han mødte dem i Døren. „ Hvorledes gaar det?" spurgte Corentin. „Hun maa sendes paa en Sindssygeanstalt. Enten gen vinder hun Forstanden ved sin Nedkomst, saafremt hun i det hele tåget bliver frugtsommelig. Eller ogsaa bliver hun van vittig af Melankoli til sine Dages Ende. Ifald Moderfølelsen vaagner, er den den eneste Mulighed for hendes Helbredelse . . ." Corentin betalte hver af Lægerne 40 Francs i Guid og vendte sig saa mod Politikommissæren, der tråk ham i Ærmet. „Kvartérlægen paastaar, at det er en naturlig Død," sagde Embedsmanden, „og jeg kan saa meget mindre affatte en Rapport, som det drejer sig om Fa'er Cancfuoélle; han blandede sig i saa mange Ting, og vi kan aldrig vide, hvilke Interesser vi her kunde komme i Strid med . . . Den Slags Folk dør tit i Følge Ordre . . ." „Mit Navn er Corentin," hviskede Corentin Politikom missæren i Øret. Kommissæren kom med et forbavset Udbrud. „Tag altsaa en Note," vedblev Corentin „den kan altid senere komme til Nytte. Men indsend den kun som fortrolig Meddelelse. Forbrydelsen kan næppe bevises, og jeg véd, at Undersøgelsen vilde blive standset ved det allerførste Skridt . . . Men der kommer den Dag, da jeg skal udlevere de skyldige, jeg skal holde vaagent Øje med dem og gribe dem paa fersk Gærning." . Politikommissæren bød Corentin Farvel og gik. „ Herre, " sagde Katt, „ Frøkenen synger og danser i ét væk. Hvad skal vi gøre ved hende?"252 HONORÉ DE BALZAC „Er der da yderligere tilstødt noget?" „Hun har faaet at vide, at hendes Fader er død." „Saa bring hende ned i en Droske og kør hende uden videre til Charenton; jeg skal bringe et Par Ord til Overpoliti direktøren og sørge for, at hun bliver godt behandlet derude. — — Datteren i Charenton, Faderen paa Fattigkirkegaarden ! " sagde Corentin. „ Contenson, sørg for en Fattigvogn ... Og saa skal vi to nappes, Don Carlos Herrera." „ Carlos?" sagde Contenson, „han er i Spanien." „Han er i Paris," erklærede Corentin afgørende. „I alt dette er der ægte spansk Aand fra Filip den andens Tid. Men jeg har Fælder for alt Slags Vildt, ogsaa for Konger." Fem Dage efter at Naboben var forsvunden sad Fru du Val- Noble Klokken 9 om Morgenen ved Hovedgærdet af Esthers Seng og græd sine modige Taarer. Hun mærkede, at hun befandt sig paa Elendighedens Skraaplan. „Hvis jeg dog bare havde et Par Tusinde Francs om Aaret! Med det

kan man trække sig tilbage til én eller anden lille By og finde Lejlighed til at blive gift." „Jeg kan skaffe dig dem," sagde Esther. „ Hvorledes det?" udbrød Fru du Val-Noble „Det er den letteste Sag af Verden. Hør blot! Du skal lade, som om du vil begaa Selvmord, spil den Komedie rigtig godt! Saa skal du lade Asia hente til dig og byde hende 10,000 Francs for to sorte Perler hvori der er en øjeblikkelig dræbende Gift. Bring mig dem! Jeg betaler dig 50,000 Francs for dem ..." „ Hvorfor beder du ikke selv om dem?" spurgte Fru du Val-Noble. •„Asia vilde ikke sælge mig dem." ‚Du vil vel ikke selv bruge dem?" spurgte Fru du Val-Noble. _ Maaské." i „Du, som lever i Fryd, i Luxus, i dit eget Hus! Lige253 ESTHER. før en Fest, som Folk vil tale om i ti Aar, og som koster Nucingen 20,000 Francs ! Jeg har hørt, at der skal serveres Jordbær midt i Februar Maaned, Asparges, Vindruer, Me loner . . . Der bliver for 3000 Francs Blomster i Værelserne!" „Hvor vil du hen? Der er for 3000 Francs Roser alene paa Trapperne!" „Jeg har ogsaa hørt, at din Dragt koster 10,000 Francs." „Ja, min Kjole er af Brysseler-Kniplinger, og hans Kone, Delphine, er ude af sig selv af Raseri. Men jeg vilde nu forklædes som Brud." „Hvor faar jeg de 10,000 Frans?" spurgte Fru du Val-Noble. „Det er alt hvad jeg ejer af Penge," sagde Esther smi lende. „Luk mit Toilette-Skrin op! Pengene ligger under mit Krøllepapir . ." „Naar man taler om at begaa Selvmord, gør man det aldrig," sagde Fru du Val-Noble. „Men hvis det var for at begaa ..." „En Forbrydelse? Nej, hør nu!" sagde Esther og fuld endte sin Venindes tøvende Tanke. „Du kan være ganske rolig, jeg vil ikke dræbe nogen. Jeg havde en Veninde, en saare lykkelig Kvinde; hun er død, jeg vil følge efter hende — det er det hele!" „Det er da dumt af dig!" „Hvad skal man sige til det? Vi havde givet hinanden det Løfte!" „Den Fordring skulde du sandelig afvise," sagde Ven inden smilende. „Gør, hvad jeg har sagt dig, og gaa din Vej! Jeg hører en Vogn komme. Det er Nucingen — et Menneske, der skal blive vanvittig af Lykke. Han elsker mig, kan du tro! Hvor for kan vi dog ikke elske dem, som elsker os, skønt de gør alt for at vi skal synes om dem? — Naa, men gaa nu, kæreste. Jeg maa jo bede om de 50,000 Francs."254 HONORÉ DE BALZAC „Naa, Farvel da." — — I de tre sidste Dage havde Esthers Væsen overfor Baron de Nucingen været fuldstændg forvandlet. Aben var bleven til Kat, og Katten var i Færd med at blive til Kvinde. Esther ødslede Skatte af Ømhed paa den gamle Mand. Og hendes kærlige Tale havde omsider overbevist Bankieren; hun kaldte ham Fritz, han troede sig elsket. „ Endnu har jeg slet ingen Ting foræret Dem", forsikrede den henrykte Baron, „men jeg agter i Morgen at bringe Dem en Livrente paa 30,000 Francs . . . Det er min Bryllupsgave .. ." Esther kyssede Nucingen saa ømt, at han blegnede derved, skønt han ingen Piller havde tåget. „Aa, " sagde- hun, „tro nu blot ikke, at det er for de 30,000 Francs' Skyld, at jeg er som nu; det kommer af, at nu, nu elsker jeg dig, min tykke Frederik!" „ Hvorfor har du da sat mig saalænge paa Prøve? Tænk, hvor lykkelig jeg kunde have været i de tre Maaneder." „Er det tre Procents eller fem Procents Papirer, min Skat?" spurgte Esther og kærtegnede Nucingens Håar. „Det er tre Procents. Dem havde jeg en Masse af. " Næste Dag bragte Baronen ganske rigtig Livrenten; han spiste Frokost sammen med sin kære, lille Pige for at høre hendes Ønsker for den følgende Dag — den skæbnesvangre afgørende Lørdag. „Værgo', min lille Kone, min egen, eneste Kone," sagde Bankieren muntert med lykkestraalende Ansigt, „dér har du til at bestride din Husholdning med Resten af dit Liv." Esther modtog Dokumentet uden ringeste Sindsbevægelse, lagde det sammen og gemte det i sit Toilettebords Skuffe. •„Jeg kan mærke, at De er rigtig fornøjet, De slemme Uhyre," sagde hun og gav Nucingen et lille Tjat paa Kinden, „ved at jeg omsider modtager en Gave af Dem. Nu kan jeg ikke længer sige Dem Sandheder, nu deler jeg jo Frugten af255 ESTHER det, som De kalder Deres Arbejde ... I Grunden er det ikke en Gave, kun en Erstatning . . . Naa, sæt nu ikke Deres Børsansigt op. Du véd jo godt, at jeg holder af dig." „Lille Esther, tilbedte Engel," sagde Baronen, „tal ikke længer saadan til mig. De skal vide .. . Alverden maa gærne antage mig for en Tyveknægt, når blot jeg i Deres Øjne er en hæderlig Mand . . . Jeg elsker Dem jo højere og højere." „Det stoler jeg ogsaa paa," sagde Esther. „Jeg skal heller ikke mere sige noget, som kan bedrøve dig, min søde, lille Elefant, thi du er jo bleven saa troskyldig som et Barn. Pokker tro dig, tykke Skurk, du har vist aldrig været rigtig uskyldig før. Den Uskyldighed, du havde, da du kom til Verden,, har været gemt saa godt, at den først kom til Syne paa Overfladen, efter at du havde fyldt de halvfjersinstyve Aar ... og det endda kun ved Kjærlighedens Hjælp. Saadan noget hænder af og til de gamle Mænd. Og det er derfor, jeg omsider har faaet dig kær, fordi du nu er ung, meget ung . . . Kun jeg kender denne Frederik . . . jeg alene ... for du var Bankier, da du var femten Aar gammel. I Skolen laante du vist dine Kamme- rater en Bille paa det Vilkaar, at du skulde have to igen . . ." Hun smuttede op paa hans Knæ, da hun saa' ham le. „Naa ja, gør du

ganske som du selv vil. Hvad saa, om du plyndrer Folk? Jeg vil hjælpe dig dermed. Folk fortjener ikke, at man holder af dem, Napoleon dræbte dem som Fluer. Om Franskmændene svarer Skat til dig eller til Statskassen, kan jo i Grunden være dem det samme. Kys din Esther! Sig mig nu, du forærer jo den stakkels Fru Val-Noble alle Møblerne i Lejligheden i Taitboutgade? Og i Morgen skal du desuden tilbyde hende 50,000 Francs. Det vil give dig Navn for Høj- modighed, forstaar du. Du har ødelagt Falleix, Folk* begynder at rive dig det i Næsen . . . Men din Gave til hende vil fore- komme alle en babylonisk Flothed, og alle Kvinderne vil tale256 HONORÉ DE BALZAC om dig. Du bliver regnet for den ædleste og flotteste Mand i Paris, og Falleix gaar i Glemmebogen; saadan er nu Folk." „Du har Ret, min Stump, du forstaar dig paa Menneskene," svarede han. „Du skal være min Raadgiver." „Godt, " vedblev Esther, „du ser selv, hvorledes jeg tænker paa min Mands Forretninger, paa hans Anseelse, hans Lykke. Hent mig saa de 50,000 Francs." Hun vilde have Nucingen af Vejen for at faa hentet en Vekselmægler, som samme Aften kunde sælge hendes Livrente paa Børsen. „Men hvorfor skal det være straks?" spurgte han. „Men Gud, kære, Pengene maa da bydes hende i en Silke æske med en Vifte i. Du skal sige til hende: „Her har De, Frue, en Vifte, som jeg haaber, De bliver glad for!" „ Fortræffeligt, fortræffeligt, " udbrød Baronen. Just som den stakkels Esther satte sig ned, træt af den Anstrængelse, det kostede hende at spille sin Rolle, kom Europa ind. „Frue," sagde hun, „ber er et Bybud, som Hr. Luciens Kammertjener, Célestin, har sendt fra Malaquais-Kajen." „Lad ham komme. Aa nej, forresten. Jeg gaar hellere ud i Forværelset." „Han bringer et Brev fra Célestin til Fruen." Esther skyndte sig ud i sit Forværelse. Hun saa paa Bybuddet, der var det livagtige parisiske Bybud at se til. „Bed ham om at komme ned!" sagde Esther med svag Stemme og segnede om paa en Stol efter at have læst Brevet. „ Lucien vil tåge Livet af sig," hviskede hun til Europa. „ Bring ogsaa Brevet op til ham." Carlos Herrera, der havde bibeholdt sin Forklædning som Handelsrejsende, kom straks ned, og hans Blik fæstede sig straks paa Bybuddet, saa snart han opdagede en Fremmed i Forvæ relset.257 ESTHER. „Du sagde jo, at her ikke var nogen," hviskede han i Øret paa Europa* Og for en Sikkerheds Skyld skyndte han sig ind i Daglig stuen efter at have mønstret Bybuddet. Jacques Collin vidste ikke, at den berømte Chef for Sikkerhedspolitiet, der i sin Tid havde arresteret ham i Huset Vauquer, for kort Tid siden havde faaet en Rival , der udpegedes som hans Efterfølger. Denne Rival var Bybuddet. „Man har ikke tåget fejl," sagde det falske Bybud til Con tenson, der ventede ham nede paa Gaden. „Den Mand, hvis Signalement De gav mig, befinder sig her i Huset. Men en Spanier er det ikke, og jeg tør give mit Hovede paa, at der slikker en af vore Galgen fu gle under hans Præstedragt." „Han er ikke mere Præst, end han er Spanier," sagde Contenson. „Det er jeg ogsaa overbevist om," sagde Politimanden. „Blot vi havde gættet rigtig," sagde Contenson. Lucien var bleven et Par Dage borte, og hans Fjender havde benyttet sig af hans Fraværelse til at opstille denne Fælde. Men samme Aften vendte han tilbage, og Esthers Uro forsvandt igen. Næste Dags Morgen paa den Tid, da Kurtisanen, efter at have tåget sit Bad, igen begav sig til Sengs, kom hendes Ven inde. „Jeg har de to Perler," sagde Fru du Val-Noble. ‚Lad os se!" sagde Esther, der rejste sig over Ende og støttede sin smukke Albue paa den kniplingbesatte Hovedpude. Fru du Val-Noble rakte sin Veninde to Perler, der lignede tvende sorte Ribs. Baronen havde forærel Esther to Mynder af ægte og udmærket Race, som Kurtisanen havde dø"bt Romeo og Julie. Esther kaldte paa Romeo, og Romeo løb til paa sine slanke, bøjelige Ben, der lignede Staalfjedre, og betragtede sin Honoré de Balzac: Esther 17258 HONORÉ DE BALZAC Frue. Esther viste ham, at hun vilde kaste én af de to Perler, og vakte saaledes hans Opmærksomhed. „Hans Navn indvier ham til at dø saaledes," sagde Esther og kastede Perlen. Romeo knuste den mellem Tænderne. Hunden udstødte ikke et Skrig; stivdød sank den om. Livet var slukt, før Esther havde udtalt den Sætning, der blev dens Dødsprædiken. „Aa, Gud," raabte Fru du Val-Noble. „Du har jo en Vogn," sagde Esther, «bring salig Romeo bort , her vilde dens Død vække Opsigt. Nu kan det hedde sig, at jeg har foræret dig den, og du har mistet den, lav en Dødsbekendtgørelse. Men skynd dig med det; i Aften skal du faa dine 50,000. Francs." Dette blev sagt saa rolig og med en saa udpræget Kurti sane-Ligegyldighed, at Fru du Val-Noble udbrød: „Du er da sandelig vor Dronning!" „Kom nu tidlig i Aften og vær smuk!" Klokken fem om Ettermiddagen gjorde Esther Toilette som en Brud. Paa Brystet fæstede hun et Perlekollier til 30,000 Francs, som Nucingen havde foræret hende. Klokken seks var hun færdig med sin Paaklædning, men hun stængede sin Dør for alle, selv for Nucingen. Europa var instrueret om, at Lucien skulde føres ind i Soveværelset. Lucien kom henimod syv. Og Europa forstod at føre ham ind til sin Frue, uden at nogen opdagede hans Komme. Ved Synet af

Esther sagde Lucien til sig selv „ Hvorfor ikke tåge ned og leve sammen med hende paa Rubempré, langt borte fra Verden, uden nogensinde at vende tilbage til Paris! Hvor finder jeg et Mesterværk som hende!" „Min Ven, Du, som jeg har gjort til min Gud," sagde Esther og knælede ned paa en Pude foran Lucien, „ velsign mig."259 ESTHER Lucien vilde løfte Esther op og kysse hende, idet han -sagde til hende: ‚Hvad skal nu denne Spøg betyde, dyrebare Ven?1 " „Jeg er dig ikke længer værdig, Lucien," sagde hun med Taarer i Øjnene. „Jeg bønfalder dig, giv mig din Velsignelse, og sværg mig at oprette to Hospitals-Pladser til Minde om mig. Bønner i Kirken nytter det ikke med, Gud tilgiver mig kun, naar jeg selv kommer .. . Jeg har elsket dig altfor højt, min Ven. Men fortæl mig, at jeg har gjort dig lykkelig, og at -du sommetider vil tænke paa mig." Lucien mærkede saa alvorlig en Mening i Esthers Ord, at han faldt i dybe Tanker. „Du vil tåge Livet af dig," sagde han alvorlig med tanke fuld Stemme. „Nej, nej, min Ven; men forstaar du, i Dag dør den rene, kyske, elskende Kvinde, som du har ejet . . og jeg er bange for, at jeg dør af Sorg derover." „ Stakkels Barn, vent nu blot," sagde Lucien. „I de sidste to Dage har jeg gjort store Anstrængelser , jeg har sat mig i Forbindelse med Clotilde ..." „ Stadig Clotilde," udbrød Esther med undertrykt Bitterhed. „Ja," svarede han, „vi har skrevet til hinanden. Næste Tirsdag rejser hun, men undervejs til Italien træffer hun sammen med mig, i Fontainebleau. " „Gud vide, hvad det dog er for Kvinder, du og dine Lige vil have," sagde den stakkels Esther. „ Vilde du da ikke gifte dig med mig, hvis jeg ejede en syv-otte Millioner?" «Kære Barn, jeg vilde jo netop sige dig, at hvis alt andet er lukket for mig, vil jeg ikke have nogen anden end dig til Hustru . . . .." Esther bøjede Hovedet for at skjule sin pludselige Blegnen •og sine frembrydende Taarer. „Du elsker mig altsaa virkelig?" sagde hun og saa med 17*260 HONORÉ DE BALZAC dyb Smærte paa Lucien. ‚Nu giver jeg dig min Velsignelse. Lad ingen sé dig, gaa igennem den skjulte Dør og lad det sé ud, som X)m du kom ind i Dagligstuen fra Entreen. Kys mig paa Panden," sagde hun. Hun omfavnede Lucien, trykkede ham' lidenskabeligt ind til sig og sagde til ham: „Gaa . . Gaa! . . . Eller ogsaa forsoner jeg mig med Livet. " Da denne Kvinde, der havde dømt sig selv til Døden, viste sig i Selskabssalen, brød alle ud i Beundring. Esthers Øjne afspejlede Evigheden. Hendes sorteblaa Håar tog sig pragtfuldt ud under en Krans af hvide Kamelier. Og hver en Toilette- Virkning, som denne herlige Kvinde havde tilstræbt, kom til sin Ret. Ingen kunde gøre hende Rangen stridig. Med straalende Liv anførte hun Gildet. Med Skræk lagde hun imidlertid Mærke til, at Nucingen kun spiste lidt, ingenting dråk og ganske op traadte som Herre i Huset. Ved Midnatstid var ingen ved sine fulde fem. De slog Glassene i Stykker, for at ingen mere skulde drikke af dem. To Fag Silkegardiner blev sønderrevne fra øverst til nederst. Bixiou dråk sig fuld for anden Gang i sit Liv. Tilsidst kunde Gæsterne næppe holde sig oprejst, Da merne faldt i Søvn omkring paa Sofaerne, og det var følgeligt ikke muligt at gøre Alvor af den forud aftalte Spøg: at alle Gæsterne skulde følge Nucingen og Esther til Sovekamret med Lys i Hænderne og afsyngende God Nat-Arien af „Barbéren i Sevilla". Kun Nucingen bød Esther Armen. Skønt beruset havde Bixiou, der bemærkede dem, endnu Styrke til at sige, som Rivarol ved Hertugen af Richelieus sidste Bryllup: „Man burde give Politi præfekten et Vink ... nu skér der vist en Ulykke." Spøge fuglen troede selv at spotte; i Virkeligheden var han Profet. Hr. de Nucingen viste sig først paa sit Kontor henad Mid dag den følgende Dag. Klokken 1 underrettede hans Vexel mægler ham om, at Frøken Esther van Bogseck havde afhændet261 ESTHER. sin aarlige Livrente paa 30,000 Francs allerede om Fredagen, og at hun lige havde modtaget Betalingen for den. „Men, Hr. Baron," tilføjede han, „Hr. Dervilles første Fuldmægtig kom hen til mig, just som jeg talte om denne Overdragelse, og efter at have set Frøken Esthers virkelige Navne, fortalte han mig, at der tilfaldt hende en Arv paa 7 Millioner." „Snak!" „Jo, hun skal være den eneste Arving efter den gamle Aagerkarl Gobseck . . . Derville er i Færd med at godtgøre Kendsgærningen. Hvis Deres Elskerinde er Datter af den smukke Hollænderinde, arver hun ..." ‚Ja, jeg véd det," sagde Bankieren, „hun har fortalt mig sit Livs Historie . . . Jeg vil skrive et Par Ord til Derville." Baronen satte sig til (sit Skrivebord, skrev et lille Brev til Derville og afsendte det med en af sine Tjenere. Efter Børstid vendte han Klokken 3 tilbage til Esther. „ Fruen har forbudt mig at vække hende under nogetsom helst Paaskud. Hun er i Seng og sover ..." „For Pokker," udbrød Baronen, „hun bliver vist ikke vred, naar hun hører, at hun bliver rig. Hun arver syv Millioner. Den gamle Gobseck er død og efterlader sig disse 7 Millioner, og din Frue er den eneste Arving efter hans Testamente. Jeg kunde jo ikke ane, at en Millionær som han vilde efterlade Esther i Elendighed ..." „Naa, saa er det da ude med Deres Regimente, gamle Abekat," sagde Europa med en Uforskammethed, der var en moliéresk Tjenestepige

værdig. „Føj, gamle Ravn fra Elsass. Hun holder af Dem, omtrent som man holder af Pesten. Du milde Gud. Er der Tale om Millioner? Men saa kan hun jo gifte sig med sin Elsker! Aa, hvor bliver hun dog glad!" Og Prudence Servien forlod den lynslagne Baron for selv før nogen anden at berette sin Frue dette Skæbnens lykkelige Lune. Oldingen, der var beruset af overmenneskelig Lyksalighed, og som allerede troede paa Lykken, fik nu en iskold Straale over sin Kærlighed, just som hans Henrykkelse var paa det højeste. „Hun bedrog mig!" udbrød han med Taarer i Øjnene. „Hun bedrog mig! Aa, Esther, aa, mit Liv! Aa, jeg Fæ ! Som om den Slags Blomster nogensinde groede for de gamle Mænd ! Alting kan jeg købe — kun ikke Ungdom. Aa Gud, hvad skal jeg gøre? Hvad skal det blive til? Hun har Ret, denne grusomme Europa ! Naar Esther bliver rig, slipper hun mig af Hænderne? Skulde jeg hænge mig? Hvad er Livet uden den guddommelige Lykke, jeg nys har prøvet? Min Gud! ..." Og Børsbaronen afrev den lille Toupet, hvormed han i de sidste tre Maaneder havde dækket sine gråa Håar. Et gennem trængende Skrig, som Europa udstødte, fik Nucingen til at fare sammen. Den stakkels Bankier rejste sig og gik med vak lende Skridt som en drukken, thi intet beruser i den Grad som Ulykkens Vin. Straks i Døren til Sovekammeret fik han Øje paa Esther, der laa stiv paa sin Seng, blaanet af Giften, død! Han gik hen til Sengen og faldt paa Knæ. „Du har Ret, hun har sagt det fprud! Det er min Skyld, at hun er død." Paccard, Asia, alle Husets Beboere kom ilende til. Det var som et Skuespil, en Overraskelse, men ikke en Trøstesløshed. Tyendets Holdning var kendelig usikker. Baronen blev igen Bankier, han fattede Mistanke og begik den Uforsigtighed at spørge, hvor de 750,000 Francs for Livrenten var henne. Paccard, Asia og Europa vexlede ved disse Ord saa besynderlige Blikke, at Hr. de Nucingen øjeblikkelig forlod Huset og fuldt og fast troede paa et Tyveri og et Mord. Europa, der under sin Frues Hovedpude opdagede en omhyggelig indsvøbt Pakke, hvis Blødhed tydede paa Banknoter, gav sig til at ordne Dødslejet, som hun sagde. „ Gaa og sig Herrera Besked, Asia! Tænk, at hun er død, før hun fik at vide, at hun ejede 7 Millioner! Gobseck var Onkel til salig Fruen!" udbrød hun. Europas Manøvre blev opfattet af Paccard. Saasnart Asia havde vendt Ryggen til, aabnede Europa Pakken paa hvilken den stakkels Kurtisane havde skrevet: Skal overrækkes Hr. Lucien de Rubempré! — 750,000 Francs i Tusindfrancs- Sedler straalede for Prudence Serviens Blik, og hun udbrød: „ Skulde man saa ikke blive lykkelig og honnet for Resten af sine Dage!" Paccard gjorde ingen Indvending ; hans Tyvenatur var stærkere end hans Hengivenhed for Jacques Collin. „Durut er død," sagde han omsider og tog Sedlerne „min Skulder bærer endnu intet Mærke; lad os stikke af sammen, lad os dele Pengene for ikke at putte alle Æggene i én Kurv, og lad os saa gifte os!" „Hvor skal vi skjule os?" spurgte Prudence. „I Paris," svarede Paccard Prudence og Paccard skyndte sig ned ad Trapperne, — saa rask som to honnette Folk, der er forvandlede til Tyve ! — „Mit Barn," sagde Jacques Collin til Malajerinden, saa snart hun havde sagt ham de første Ord, „find mig ét af Esthers Breve, medens jeg skriver et ordentlig! Tastamente, bring saa baade Brevet og Kladden til Testamentet til Girard. Men sig, han skal skynde sig; vi maa have Testamentet smuglet ind under Esthers Hovedpude før Retten kommer og forsegler Døren." Og han affattede paa Stedet følgende Testamente: „Jeg har aldrig elsket nogen anden i Verden end Hr. Lucien Chardon de Rubempré, og nu, da jeg har besluttet at gøre Ende paa mine Dage heller end at falde tilbage til Lasten og det infame Liv, hvoraf hans Kærlighed udfriede mig, skænker og testamenterer jeg alt, hvad jeg paa min Dødsdag maatte eje, til ovennævnte Lucien Chardon de Rubempré, paa den Betingelse, at han i Saint-Rochs Sognekirke skal stifte en Sjælemesse for den, der har viet ham alt, selv sin sidste Tanke. Esther Gobseck." „ Saadan var omtrent hendes Stil," sagde Jacques Collin til sig selv. Klokken 7 om Aftenen blev Testamentet i afskrevet og forseglet Tilstand af Asia gemt under Esthers Hovedpude. „ Jacques," sagde hun og skyndte sig op paa hans Værelse, „ ligesom jeg kom ud af Soveyærelset, kom Rettens Folk . . ." „ Mener du Fredsdommeren?" „Nej, din Gavtyv; Fredsdommeren var der, men han havde Gendarmer med sig. Den kongelige Prokurør og Forhørs dommeren er der ogsaa; der er Vagt ved Dørene." „ Dette Dødsfald har vakt hurtig Opsigt," bemærkede Collin „Hør en Gang! Europa og Paccard har ikke vist sig siden, jeg er bange for at de har snuppet de 750,000 Francs," sagde Asia. „De Slyngler!" sagde Jacques Collin, „ deres Tyveri øde lægger os!" Den menneskelige Retfærdighed og Paris' Retfærdighed, der er den klogeste, dygtigste og bedst underrettede af alle Ret færdigheder, lagde omsider Haand paa Lederne af dette uhyggelige Rænkespil. Baron de Nucingen, der forstod, at Esther var død af Gift, og som ikke kunde finde sine 750,000 Francs, fattede den Tro, at én af de frastødende Personer, der var ham i saa høj

Grad imod, enten Paccard eller Europa, havde begaaet Forbrydelsen. I det første Øjebliks Raseri skyndte han sig hen paa Politipræfekturet. Dette blev det Klokkeklemt, der kaldte alle Corentins Agenter sammen. Politipræfekten, Politikommissæren, Fredsdommeren, Forhørsdom meren, alle kom paa Benene. Klokken ni om Aftenen blev265 ESTHER. stakkels Esthers Lig obduceret af tre tilkaldte Læger, og Undersøgelsen begyndte. Jacques Collin, hvem Asia havde underrettet om alt, udbrød : „De véd ikke, at jeg er her. Jeg vil trække lidt frisk Luft." Han krøb ud igennem sit Kvistkammers Vindue og befandt sig ude paa Tåget, hvor han begyndte at studere Omgivelserne med en Blytækkers Koldblodighed. „Godt," sagde han til sig selv, da han fem Huse derfra, i Provence-Gade, opdagede en Have, „det er, hvad jeg skal bruge." „Til Tjeneste, Jacques Collin," raabte pludselig Contenson, der dukkede frem bag en Skorsten. „Du vil nok være saa god at forklare Hr. Camusot, hvad for en Messe du holder heroppe paa Tågene, Hr. Abbed , men navnlig , hvorfor du vilde stikke af . . ." „Jeg har Fjender i Spanien," sagde Carlos Herrera. . „Lad os tåge derhen gennem dit Kvistvindu," svarede Contenson. Den foregivne Spanier lod, som om han veg tilbage, men efter at have fundet et fast Støttepunkt i Vindusrammen, greb han Contenson og slyngede ham fra sig med en saadan Kraft, at Politispionen faldt ned i Rendestenen i St. Georges-Gade. Contenson døde paa sin Æres Mark. Jacques Collin krøb roligt ind i sit Kvistkammer igen og lagde sig til Sengs. „Giv mig noget, der gør mig meget syg uden dog at slaa mig ihjæl," sagde han til Asia, „jeg maa vride mig i Dødskvaler for at være ude af Stand til at give de nysgærrige Svar. Vær kun ikke bange, jeg er Præst, og jeg vedbliver at at være Præst. Jeg har lige paa ganske naturlig Maade skaffet mig af med én af dem, der kunde afsløre mig." — Klokken syv den foregaaende Dags Aften var Lucien, der om Morgenen havde løst Pas, afrejst i sin Rejsevogn til Fon tainebleau, hvor han tog ind for Natten i det yderste Herberg266 HONORÉ DE BALZAC ad Nemourskanten til. Næste Morgen Klokken 6 begav han sig alene og til Fods ud i Skoven og gik lige til Bouron. „ Det var her, 4' sagde han til sig selv, idet han tog Plads paa ét af de Klippestykker, hvormed den smukke Egn ved Bouron er bedækket, „her paa dette skæbnesvangre Sted, at Napoleon to Dage før sin Tronfrasigelse, haabede at gøre endnu en kæmpemæssig Anstrengelse." Ved Daggry hørte han Lyden af en Postvogn og saa et stolt Køretøj rulle forbi med den unge Hertuginde af Lenon court-Ghaulieus Tjenerskab og Clotilde de Grandlieus Kammer jomfru. „Nu er de der," sagde Lucien til sig selv, „naa, lad os spille denne Komedie godt. Saa skal jeg endnu blive Her tugens Svigerson, enten han vil eller ej." En Time senere hørte han den lette Rullen af den ele gante Berlinervogn, der førte de to unge Damer. Damerne havde befalet at standse ved Bouron-Skrænten, og Kammer tjeneren, som sad bagved dem, lod Kalechevognen holde. I dette Øjeblik traadte Lucien til. „ Clotilde" raabte han og bankede paa Ruden. „Nej," sagde den unge Hertuginde til sin Veninde, „han maa ikke komme ind i Vognen, og vi vil heller ikke være alene med ham, kære Barn. Jeg tillader dig at faa en sidste Samtale med ham, men det skal være paa Vejen, vi spadserer et Stykke og lader Baptiste følge efter os .. . Det er smukt Vejr, vi er varmt klædt, og behøver ikke at frygte Kulden. Vognen kan komme bagefter ..." De to Damer steg ud. „ Baptiste," sagde den unge Hertuginde. „ Kusken kan køre ganske langsomt, vi vil spadsere et Stykke Vej, og De skal følge os." Madeleine de Mortsauf tog Clotildes Arm og lod Lucien267 ESTHER. samtale med hende. De fulgtes til den lille Landsby Grez. Saa var Klokken otte, og Clotilde sagde Lucien Farvel. „Stol nu paa, min Ven," sagde hun, idet hun med ægte Anstand endte denne lange Samtale, „at jeg aldrig gifter mig med nogen anden end Dem. Jeg tror heller dem end alle andre ' Mennesker, selv mine Forældre . . . Bedre Bevis paa Tillid er der aldrig givet nogen, vel? Søg da at blive Herre over de kedelige Fordomme, de har imod Dem ..." Medens hun sagde dette hørtes Lyden af talrige galop perende Heste, og til største Forbavselse for de to Damer omringede en Trop Gendarmer den lille Gruppe. „Hvad ønsker De?" spurgte Lucien med Verdensmandens Overlegenhed. „Er De Hr. Lucien de Rubempré?" spurgte den kongelige Prokurør fra Fontainebleau. „Ja, højstærede." „De kommer til at tilbringe næste Nat i la Force," gen mælede Prokurøren. „Jeg har Ordre til at anholde Dem." „Hvem er disse Damer?" spurgte Anføreren for Gen darmerne. „Aa ja, det er sandt. Om Forladelse, mine Damer, Deres Pas? Thi Hr. Lucien har, efter hvad man underrettet mig om, Forbindelse med Kvinder, der for hans Skyld er i Stand til . . ." „De antager formodentlig Hertuginden af Lenoncourt-Chau lieu for et Pigebarn!" sagde Madeleine og tilkastede den konge lige Prokurør et sandt Hertuginde-Blik. „De er smuk nok til at være det," svarede Embedsmanden behændigl. „ Baptiste, vis dem vore Passer," sagde den unge Hertug inde smilende. „For hvilken Forbrydelse er denne Herre anklaget?" spurgte

Clotilde, hvem Hertuginden søgte at faa op i Vognen igen.268 HONORÉ DE BALZAC < „For Medskyldighed i et Tyveri og et Mord," svarede Anføreren for Gendarmerne. Baptiste bar den besvimede Frøken de Grandlieu ind i Berlinervognen. Ved Midnatstid bragtes Lucien til la Force, et Fængsel, der ligger i Payenne-Gade og Balletsgade; han fik Plads i en Enecelle. Abbed Carlos Herrera havde siden sin Arrestation befundet sig i samme Fængsel. \ 111. Hvor de onde Veje fører hen JLVlokken seks om Morgenen den følgende Dag kørte to Vogne af den Slags, som Folket i sit energiske Sprog kalder fl Sa]atfade u , fra la Force Fængslet til Justitspaladset i Concier geriet. Undtagelsesvis benyttedes disse to Vogne i den tidlige Morgentime til at føre to Anholdte fra Arresthuset i la Force til Conciergeriet, og hver af disse Anholdte var i et „Salatfad u for sig, i det første Jacques Collin, i det andet Lucien, der i Løbet. af nogle Timer var styrtet fra det sociale Livs glimrende Tinder ned i en skummel Kachot. De to Forbundsfællers Holdning var meget karakteristisk. Lucien de Rubempré holdt sig skjult for at undgaa de forbi gaaendes nysgærrigt spejdende Blikke gennem det mørke, hæslige Køretøjs Gitterværk. Men den dristige Galejslave havde sit Ansigt tæt imod Tremmerne, bag Ryggen paa Retsbetjenten og Gendarmen, der sad paa Bukken og snakkede sammen, i tryg Bevidsthed om deres Salatfads Sikkerhed. — I to Dage havde hele Paris talt om disse opsigts vækkende Anholdelser. Forhørsdommeren, Hr. Camusot, der havde faaet Sagen overdraget, saa deri en Lejlighed til Ud mærkelse og Avancement; og for at kunne gaa til Værks med al ønskelig Kraft og Fart havde han givet Ordre til at overføre270 HONORÉ DE BALZAC de to sigtede fra la Force til Conciergeriet, saasnart Lucien de Rubempré var ankommen fra Fontainebleau. I de fleste store Retssager, som ogsaa i denne, bliver de sigtede straks med det samme anholdte. Justitsen udsteder øje blikkelig Anholdelses- eller Arrestdekretet. I de fleste Tilfælde har de sigtede enten begivet sig paa Flugt eller maa tåges ved øjeblikkelig Overrumpling. Som man har sét, var Politiet, der kun er Redskabet, og Justitsen da ogsaa komne med Lynets Fart til Esthers Bopæl. Selv om Corentin ikke havde hvisket Politiet sine Hævnmotiver i Øret, forelaa der Anmeldelse fra Baron de Nucingen om et Tyveri paa 750,000 Francs. I det Øjeblik, da den første Vogn med Jacques Collin naaede Saint-Jean-Buegangen, en snæver og mørk Passage, nødte et Opløb Kusken til at holde under selve Hvælvingen. Den Anholdtes Øjne lyste bag Gitterværket som to Karfunkler, trods den dødsblege Maske, der Dagen i Forvejen havde bevæget Fængselsdirektøren i la Force til at lade Lægen kalde. Hverken Retsbetjenten eller Gendarmen vendte sig i dette Nu for at se efter deres Fange, og disse Øjne havde følgelig deres Frihed til at spille med et såa talende Sprog, at en dygtig Forhørsdommer som f. Ex. Popinot, straks vilde have opdaget Galejslaven under den gejstlige Forklædning. Siden Salatfadet var kørt ud af la Forces Port havde Jacques Collin omhyggelig holdt Øje med alt paa sin Vej ; hvor rask end Vognen kørte, omfattede han med et aarvaagent og altskuende Blik Husene fra den øverste til den nederste Etage. Han saa og undersøgte med Blikket alle de Forbigaaende. Bevæbnet med sit Haab som den sidste af Hora tierne med sit Sværd ventede han endnu at finde Hjælp. For enhver anden end denne Bagnoets Machiavelli vilde dette Haab have staaet som saa umuligt at virkeliggøre, at han maskin mæssigt vilde ladet sig føre afsted, saaledes som alle skyldige gør det. Ingen af dem tænker paa at gøre Modstand, nåar Justitsen og Paris' Politi har Tag i den anholdte, navnlig i den,271 ESTHER. der sættes i ensom Arrest som Lucien og Jacques Collin. Man gør sig vanskelig nogen Forestilling om den pludselige og abso lute Afsondrethed fra Verden, hvori en Anholdt befinder sig: Gendarmerne, der arresterer ham, Kommissæren, der optager det første Forhør, Folkene, der fører ham i Fængsel, de, der tager ham i Armene for at bringe ham op i et Salatfad, alle de Væ sener, der efter hans Anholdelse omgiver ham, er tavse eller fører Begister over hans Ord for at gentage dem for Politiet eller Dommeren. Dette absolute Skillerum, der saa let anbringes mellem den Anholdte og hele den øvrige Verden, bevirker en fuldstændig Omkalfatring af hans Evner og Begreber, en dyb Sønderknuselse, især nåar det er et Menneske, der ikke af tid ligere Erfaring er vant til Justitsens Methode. Tvekampen mellem den Skyldige og Forhørsdommeren bliver altsaa saa meget mere frygtelig, som Retfærdigheden har de tavse Fængsels mure og sine Haandlangeres übestikkelige Ligegyldighed til Hjælpetropper. Imidlertid, Jacques Collin eller Carlos (det er nødvendigt at give ham snart det ene, snart det andet Navn, alt eftersom Situationen kræver det) havde gammelt Kendskab til Fængsler og Politi og Justits. Denne Gigant af List og Fordærvelse havde følgelig anspændt sine Aandskræfter og sine mimiske Evner for rigtig at spille den uskyldiges Overraskelse og naive Uvidenhed, alt medens han ogsaa gav Rettens Haandhævere Komedien med sin Dødskamp. Som man har sét, havde Asia, denne

drevne Giftblanderske, givet ham en Gift, der var saaledes mildnet, at den kun bevirkede en tilsyneladende dødelig Sygdom. Hr. Ca musots og Politikommissærens Foretagsomhed og den kongelige Prokurørs Forhørsvirksomhed var saaledes blevet gjorte til intet ved en voldsom Apoplexis endnu kraftigere Virksomhed. „Han har tåget Gift," havde Hr. Camusot udbrudt, for ferdet over den foregivne Præsts Lidelser, da man bragte ham272 HONORÉ DE BALZAC ned fra Kvistkammeret, medens han vred sig i frygtelige Kon vulsioner. Fire Betjente havde haft fuldt op at gøre med at bringe Abbed Carlos ned ad Trappen og ind i Esthers Soveværelse, hvor alle Øvrighedspersonerne og Gendarmerne havde samlet sig. _Det var det fornuftigste, han kunde gøre, hvis han er skyldig," havde den kongelige Prokurør givet Gamusot til Svar. -Tror De nu ogsaa, at han er syg?" havde Politikommis særen spurgt. Politiet drager af Princip alting i Tvivl. De tre Embeds mænd havde, som man nok kan tænke sig, talt hviskende sam men, men Jacques Collin havde kunnet sé paa deres Ansigter, hvad de talte om, og heraf drog han den Fordel at kunne gøre det foreløbige Forhør, der altid afholdes umiddelbart efter en Arresta tion, umuligt eller dog fuldstændig betydningsløst ; han havde fremstammet Sætninger, i hvilke Fransk og Spansk var saaledes blandede, at der ikke kom fjærneste Mening deri. I la Force havde denne Komedie til en Begyndelse .gjort en Virkning, der var saa. meget fuldstændigere, som Opdagelses politiets Ghef, Bibi-Lupin, der i sin Tid havde arresteret Jacques Collin i Fru Vauquers Pensionat, var paa en Tjenesterejse i Provinserne ; den Politimand, der vikarierede for ham, kendte ikke Jacques Collin. Bibi-Lupin, der selv var gammel Galejslave og havde været i Bagnoet sammen med Jacques Collin, var en personlig Fjende af denne. Dette Uvenskab stammede fra Sammenstød, i hvilke Jacques Collin altid havde faaet Overtaget, og fra den overlegne Indflydelse, som Jacques stadig havde øvet paa sine Kammerater. Jacques Collin havde jo endelig i ti Aar været de løsladte Tvangs fangers Forsyn, deres Chef, deres Baadgiver i Paris, deres Til lidsmand — og følgelig Bibi-Lupins bitreste Modstander. — Skønt sat i ensom Arrest haabede Jacques altsaa stadig paa Asias kloge og übetingede Hengivenhed — hans højre Haand, som hun var. Maaské regnede han ogsaa paa sin venstre Haand,273 ESTHER. Paccard, og nærede den Tro, at Knægten igen vilde være til hans Tjeneste, nåar han vel havde bragt de 750,000 Francs i Sikkerhed. Dette var Grunden til den utrolige Opmærksomhed, med hvilken han iagttog alt paa sin Vej. Forbavsende nok! Hans Forhaabninger skulde gaa fuldstændig i Opfyldelse! St. Jean-Buegangens tvende mægtige Mure var til en Højde af seks Fod dækkede af et permanent Lag af Gadeskarn, der stæn kede op fra Vognenes Hjul ; saa snæver var Passagen. Et Par Vogne, der kom paa samme Ticl, spærrede den helt, navnlig nåar samtidig en Frugtsælgerskes Karre var i Vejen, saaledes som det netop var Tilfældet, dengang Salatfadet kom kørende. Saa typisk for sin Genre var denne Æblekærling, at en Politi betjent vikle have ladet hende passere paa det blotte Ansigt — og det, skønt dette skumle Fjæs ligefrem udsvedte Forbrydelse. Hovedet dækkedes af et hæsligt Bomulds-Lommetørklæde over rebelske Lokker, der strittede til Vejrs som Børsterne paa et Vildsvin. Den røde, rynkede Hals var hæslig at skue, og Hals tørklæclet skjulte ikke helt en Hud, der var garvet af Sol og Støv og Snavs. Kjolen var et helt Broderi af Lapper og Laser. Skoene gabede som i et bredt Grin over den hele Elendighed. Paa ti Skridts Afstand kunde man fristes til at holde sig for Næsen, nåar man saa' denne vandrende Kludebutik. Men hvilket Blik havde ikke denne Kvinde! Hvilken dristig Forslagenhed, hvilket anspændt Liv, da de magnetiske Straaler fra hendes Øjne og fra Jacques Collins mødtes for at udvexle en Tanke! „Af Vejen med dig, gamle Pulverheks, " raabte Kusken paa Salatfadet med hæs Røst. „Du vil vel ikke køre mig over, din Guillotine-Husar," gav hun til Svar. „Mine Varer er allenfals bedre end dine." Og idet Kællingen søgte at klemme sig ind mellem to Af viserstene som for at gøre Vejen fri, fik hun netop Passagen spærret nok. til at faa sin Plan iværksat. _Aa, Asia," sagde Jacques Collin til sig selv, han havde Honoré de Balzac: Esther. 18274 HONORÉ DE BALZAC >' I! f i i øjeblikkelig genkendt sin Hjælperske. -Saa gaar alting, som det skal." Kusken udvexlede stadig Behageligheder med Asia. Og den ene Vogn maatte standse efter den anden og blive holdende i Martroi-Gaden. „Ahé! pecairé fermati. Sounilå. Vedrem!" ud brød den gamle Asia med det syngende Tonefald, der er karak teristisk for en Gadesælgerske og omformer Ordene i den Grad, at de kun bliver forstaaelige for indfødte Parisere. Under Støjen fra Gaden og Raabene fra alle Kuskene, der efterhaanden var komne til, var der ingen, der kunde falde paa at lægge Mærke til Gadesælgerskens Skrigen. Men for Jacques Collin var det tydelig Tale, der i en Slang, de to havde imel lem sig, en Blanding af italiensk og daarligt provenc,alsk, ud talte denne frygtelige Sætning: „Din stakkels Lille er snuppet; men jeg er her for at staa jer bi. Du skal nok se mig igen." Midt i sin

uendelige Glæde over den Triumf, han havde fejret over Justitsen, thi nu turde han haabe at kunne vedlige holde Forbindelsen med Omverdenen, modtog Jacques Collin dette Tilbageslag, der vilde have dræbt enhver anden end ham. -Lucien anholdt," sagde han til sig selv. Og han var lige ved at besvime. Denne Efterretning var frygteligere for ham end et Afslag paa en Ansøgning om Be naadning, ifald han havde været dømt til Døden. — Den syge maatte hjælpes ud af det skrækkelige Køretøj af to Gendarmer, der tog ham hver under sin Arm og bar ham halvt afmægtig ind i Fængselkontoret. Medens de saaledes slæbte ham afsted, sendte den døende Blikket mod Himlen med et Udtryk som Frelseren, der tåges ned af Korset. Sikkert frembyder Jesus ikke paa noget Maleri et mere dødningeagtigt og smærtefortrukket Ansigt end den falske Spanier, han syntes nær ved at drage sit sidste Suk. Da han var bragt til Sæde i275 ESTHER. Kontoret, gentog han med svigtende Stemme de Ord, han havde Tienvendt til alle, siden han blev anholdt ..." _Jeg appellerer til Hs. Excellence den spanske Gesandt . .." „Det kan De sige til Forbørsdommeren," gav Fængsels direktøren til Svar. „Ak, Jesus," sukkede Jacques Collin. .Kan jeg da ikke faa et Breviarium? Vil man stadig ikke hente en Læge til mig? . . . Jeg har ikke to Timer at leve i." Da Carlos Herrera skulde i Enecelle, var det overflødigt at spørge ham, om han gjorde Krav paa den Læmpelse, som Folk, der betaler for sig, kan opnaa, nemlig Betten til at bebo et af de Værelser, der er udstyrede med den Smule Komfort, som Justitsen tillader. Disse Værelser ligger for Enden af Fængsels gaarden, hvorom der senere bliver Tale. Retsbetjenten og Arrest forvareren besørgede i Fællesskab og yderst flegmatisk Formali teterne med at indføre ham paa Fangelisten. „Hr. Direktør," sagde Jacques Collin, radbrækkende det Franske, „jeg er i Færd med at dø, som De selv kan se. 'Sig, hvis De kan, sig navnlig saa hurtig som mulig til denne Hr. Dommer, at jeg udbeder mig som en Gunst det, en For bryder skulde frygte mest alt, at blive stedet for ham, saasnart han kommer, mine Lidelser er virkelig ikke til at udholde og saasnart jeg faar talt med ham, vil enhver Misforstaaelse op klares ..." Det er en fast Regel, at alle Forbrydere taler om Misfor staaelse! Besøg Bagnoerne og udspørg Straffefangerne — de er næsten alle Ofre for en Misforstaaelse fra Retfærdighedens Side. Dette Udtryk fremkalder følgelig altid et uvilkaarligt Smil hos •enhver, der kommer i Berøring med anholdte, anklagede eller dømte. — „Jeg skal nok meddele Forhørsdommeren Deres An modning," svarede Direktøren.276 HONORÉ DE BALZAC .Jeg vil velsigne Dem derfor," sagde den falske Spanier med et himmelvendt Blik. — Saasnart Carlos Herrera var indført paa Fangelisten, tog et Par Betjente ham under Armene; de ledsagedes af en Opsynsmand, hvem Direktøren opgav, i hvilket af Enefængslerne den anholdte skulde bringes hen, og saa førtes Carlos ad Con ciergeriets underjordiske Gange til et Værelse, der — hvad saa alle Filantroper vil indvende — var særdeles sundt, men abso lut afskaaret fra Forbindelse med Omverdenen. Da han var borte, saa Opsynsmændene, Fængselsdirektøren, Arrestforvareren. Betsbetjenten og Gendarmerne paa hinanden, som om de vilde spørge hinanden, hvad de skulde tro; alle Ansigter udtrykte Tvivl. Men da nu den anden Anholdte førtes ind , veg dette Udtryk for den vante, professionelle Ligegyldig hed. Lucien var i ét og alt den sønderknuste Forbryder at se til, han lod sig behandle som en følelsesløs Maskine. Allerede i Fontainebleau havde Digteren set Undergangen i Øjnene og havde sagt til sig selv, at nu var Gengældelsens Time slaaet. Bleg, forstyrret, ganske uvidende om, hvad der i hans Fravæ relse var foregaaet hos Esther, var han sig kun bevidst, at han var en undsluppen Galejslaves fortrolige Kammerat — en Kends gærning, der varslede ham Katastrofer, endnu værre end Døden. Den eneste Plan, hans Tanke endnu kunde beskæftige sig med. var Selvmord. Han vilde for enhver Pris unddrage sig den Skam og Ydmygelse, som han saa i übestemte Skikkelser for sig lig Skræmmebillederne i en ond Drøm. Lucien førtes til en Celle, der laa ved Siden af Betalings- Værelserne, thi efter Forhørsdommerens Ordre tog Fængsels direktøren et vist Hensyn til ham. Og i denne Celle fandt han en trofast Gengivelse af det første Værelse, han havde beboet i Paris, i Cluny-Hotellet. Her var en Seng af den Slags, man finder i de fattigste Hoteller i det latinske Kvarter, Stole med Straasæder, et Bord og endnu et Par Møbler — saaledes saar277 ESTHER. der ud i et Fangeværelse af denne Art, hvori ofte to anklagede bor sammen, når de er af fredeligt Gemyt, og når deres For brydelser ikke er af den allerværste Art — når det f. Ex. er Falsknere eller Fallenter. Denne Lighed mellem det Sted, hvor fra han endnu uskyldig var gaaet ud, og saa det Sted, hvortil han var naaet, blev grebet saa sikkert af en sidste Opblusen af hans poetiske Gemyt, at den Ulykkelige brast i Graad. Han græd i fire Timer, at se til übevægelig som en Stenstøtte, men lidende tusinde Kvaler for sine tilintetgjorde Forhaabninger, sine brudte, ærgerrige Drømme, sin knækkede Stolthed. Den Ær gerrige, den forelskede, den

lykkelige, Dandyen, Pariseren, Dig teren, Levemanden, den Privilegerede — alt i ham var knust i dette Ikaros-Fald. — Carlos Herrera, for sit Vedkommende, gjorde en Bunde i sin Celle, saasnart han var ene, som Isbjørnen i den zoolo giske Have traver rundt i sit Bur. Han undersøgte med største Omhyggelighed Døren og forvissede sig om, at intet Hul fandtes i den, fraregnet den lille, traditionelle Lem. Han saa' alle Mu rene efter, og sagde omsider til sig selv: _Her er jeg i Sikkerhed." Han satte sig hen i et Hjørne, hvor han ikke kunde sés, selv om nogen kiggede ind ad Lemmen i Døren. Derpaa af førte han sig sin Paryk og løsnede hurtigt et Stykke Papir, hvormed dens Inderside var betrukket. Selv om Bibi-Lupin havde faaet det Indfald at tåge denne Paryk af for at konsta tere Spanierens Idenditet med Jacques Collin, vilde han ikke havde fattet Mistanke til dette Papir, saa fuldkomment saa1 det ud til at være en Del af Parykmagerens Arbejde. Den Side af dette Papir, der ikke havde været i Berøring med Hovedbunden, var endnu hvid og ren nok til at der kunde skrives læseligt derpaa. Det vanskelige og vidtløftige Arbejde med at pille Pa piret løst var begyndt i la Force ; Halvdelen af den foregaaende Dag var bleven anvendt dertil. Den Anholdte rev nu forsigtigt278 HONOKÉ DE BALZAC en Strimmel heraf, kun fire-fem Linjer bred, og delte den v flere Stykker; derefter gemte han sit Papirforraad paa samme Sted som før efter at have vædet Gummien, der holdt det fast.. Fra en af Parykkens Lokker fremtog han en Blyant, saa tynd som en Naal, og brød et Stykke af, der netop var saa stort, at man kunde skrive dermed, men ikke større, end at han kunde gemme det i sit Øre. Efter at disse Forberedelser var endte med den Hurtighed og Handlingssikkerhed, som er karakteristisk for gamle Galejslaver, der er behændige som Aber, satte Jacques Collin sig paa sin Sengekant og gav sig til at overveje de In struxer, han vilde give Asia, fuldt overbevist om, at han vilde træffe hende paa sin Vej ; i den Grad stolede han paa denne Kvindes Snarraadighed. I det foreløbige Forhør, sagde han til sig selv, har jeg ågeret Spanieren, der taler daarligt Fransk, appellerer til sin> Gesandt, paaberaaber sig sine diplomatiske Privilegier og ikke forstaar et Ord af, hvad man spørger ham om, stadig med pas sende Afbrydelse af Svaghedsanfald og en Døendes Suk og Støn nen. Lad os holde os paa samme Vej. Mine Papirer er i Orden. Asia og jeg skal sagtens faa Bugt med Hr. Camusot,. han er ikke farlig. Lad os altsaa kun tænke paa Lucien, det gælder at sætte Mod i ham; jeg maa for enhver Pris i Forbin delse med dette Barn og udvikle ham den Plan, han skal holde sig til; ellers udleverer han baade sig selv og mig, og alt er tabt. Før han kommer i Forhør, maa han have et Vink. Bag efter maa jeg sørge for Vidner, der kan godtgøre, at jeg virke lig er Præst. — Saa forskellige Tanker rørte sig hos de to anholdte,, hvis Skæbne i dette Øjeblik afhang af Forhørsdommeren Camusot,. der i den Tid, Lovgivningen hjemlede ham, var øverste Herre over de mindste Enkeltheder i deres Liv; thi han alene kunde tillade Præsten, Fængselslægen eller hvemsomhelst anden at komme i Forbindelse med Fangerne. Ingen menneskelig Magt,.279 ESTHER. hverken Kongen, Kansleren eller Førsteministeren kan gøre Ind greb i en Forhørsdommers Magt, ingen kan standse ham, ingen befale over ham. Han er Suveræn og har kun sin egen Sam vittighed og Loven at lyde. At give en Anholdt en Underret ning som den, Jacques Collin nylig havde faaet af Asia angaaende Luciens Arrestation, er med andre Ord det samme, som at kaste et Reb til en druknende. Og man vil faa at sé, hvorledes et Forsøg, der ellers sikkert havde ødelagt Galejslaven, strandede paa denne Omstændighed. — Hr. Camusot var for Øjeblikket næsten lige saa urolig og ængstelig som Carlos Herrera, med Hensyn til den Under søgelse, der var betroet ham. Han var for ikke længe siden avanceret fra et lille Embede i Provinsen til den misundte Forhørsdommer-Stilling i Paris ved Protektion af Hertuginden af Maufrigneuse, hvem han havde haft Lejlighed til at gøre en Tjeneste. Og i sin nye Egenskab havde han allerede været i Stand til at stille sig til Disposition for en anden indnydelsesrig Dame, Markise d'Espard , der ønskede sin Mand umyndiggjort, for øvrigt uden Held. Som før omtalt havde Lucien bidraget sit til at krydse Markisens Planer og faa hendes Krav afvist som Hævn for gamle Fornærmelser. Markise d'Espard havde ikke glemt Lucien denne Streg. Den foregaaende Dag, da hun hørte om hans Anholdelse, havde hun sendt sin Svoger, Che valier d'Espard, hen til Fru Camusot. Fru Camusot havde øjeblikkelig aflagt den berømte Markise en Visit. Da hun kom hjem derfra til Middagstid, havde hun tåget sin Mand for sig under fire Øjne inde i Soveværelset. „Hvis du kan skaffe denne lille Nar Lucien de Rubempré dømt," hviskede hun ham i Øret, „kan du blive Assessor i Hofretten." .Hvorledes det?" „Fru d'Espaid saa' helst at han mistede Hovedet. Det280 HONORÉ DE BALZAC i løb mig koldt ned ad Byggen, da jeg hørte saa smuk en Dame udtale sig med et saadant Had." „ Bland dig ikke i Rettens Anliggender," gav Camusot til Svar. „Jeg blander mig jo ikke deri," paastod hun. .En Tredjemand kunde godt

have hørt vor Samtale, han vilde ikke have forstaaet, hvad den drejede sig om. Markisen og jeg var akkurat lige saa skinhellige overfor hinanden som du i dette Øjeblik overfor mig. Hun vilde takke mig for dine Tjenester i hendes Proces, hun erklærede at hun var dig taknemlig, selv om Udfaldet ikke var bleven som ønsket. Hun talte om den frygtelige Magt, som Loven giver dig. _Det maa være skrækkeligt at skulle sende et Menneske til Skafottet, men hvad ham angaar er det jo kun Betfærdighed" o. s. v. Hun beklagede, at saa smuk en ung Mand, som hendes egen Kusine Fru de Chå telet, havde ført til Paris, skulde faa en saadan Ende. „Saa dybt, " sagde hun, .bringer slette Fruentimmere som en Coralie, en Esther, de unge Mennesker, der er lastværdige nok til mod tage en Del af deres smudsige Gevinst!" Endelig nogle smukke Betragtninger om Menneskekærlighed og Religion: Fru du Chå telet havde sagt til hende, at Lucien tusind Gange havde fortjent Døden, han har været nær ved at tåge Livet baade af sin Moder og af sin Søster . . . Hun talte om en Plads, der bliver ledig i Hofretten, hun sagde hun kendte Kansleren. „ Deres Mand, Frue, har her en smuk Lejlighed til at udmærke sig!" Saaledes sluttede hun . . . Døm saa selv." -Vi udmærker os hver Dag, når vi gør vor Pligt, " sagde Camusot. -Du skal nok komme frem, Du er Embedsmand allevegne, selv overfor din Kone," udbrød Fru Camusot. „Jeg har før troet, du var lidt naiv, men nu beundrer jeg dig." Camusot satte ét af de Smil op, som Embedsmændene har for sig, ligesom Danserinderne har deres.281 ESTHER. „Kan jeg komme ind, Frue?" spurgte Kammerjomfruen. -Hvad er der paa Færde?" spurgte hendes Frue. „Frue, Hertuginden af Maufrigneuses første Kammerjomfru har været her, medens Fruen var borte og skulde fra Hertug inden bede Fruen om saa hurtig som paa nogen Maade muligt at komme derhen." -Lad saa Middagen vente," sagde Dommerens Hustru, der kom i Tanker om, at Droskekusken der havde kørt hende hjem, endnu holdt og ventede paa Betaling. Hun tog igen sin Hat paa, og steg i Drosken og var tyve Minuter efter ved Familjens Cadignans Ejendom. Fru Camusot blev lukket ind ad Bagdøren og maatte i ti Minuter vente i et Boudoir, der stødte op til Hertugindens Soveværelse. Hertug inden kom omsider ind i straalende Toilette, thi hun skulde til Saint-Cloud, efter Indbydelse fra Hoffet. -Lille Ven, mellem os er to Ord nok." -Ja, Fru Hertuginde." -Lucien de Rubempré er anholdt, Sagen er betroet Deres Mand. Jeg indestaar for det stakkels, unge Menneskes Brøde frihed; skaf ham paa fri Fod inden firetyve Timer. Der er nogen, der hemmeligt vil besøge Lucien i hans Fængsel; Deres Mand kan, hvis han ønsker det, være til Stede, når han sørger for ikke at blive set . . . Jeg er trofast mod dem, der viser mig Tjenester; det véd De jo nok. Kongen sætter store For haabninger til sine Embedsmænds Mod under de vanskelige Forhold, der er i Vente. Jeg skal bringe Deres Mand i For grunden, jeg skal anbefale ham som en Mand, der er sin Konge hengiven, selv om det skulde koste ham hans Hovede. Vor kære Camusot skal først blive Assessor, bagefter første Præsident, ligegyldigt hvor. Farvel. Jeg skal i Selskab, De undskylder mig jo nok? De gør Dem ikke blot Generalpro kurøren forbunden — selv kan han jo ikke udtale sig i denne Sag; — De frelser ogsaa en Dames Liv — Fru ele Sérizy er ved282 HONORÉ DE BALZAC at dø af Sorg. Støtte kommer De altsaa ikke til at savne. Altsaa, De ser, jeg stoler paa Dem; jeg behøver jo ikke at paa lægge Dem ... De véd nok." Hun lagde en Finger paa Læberne og smuttede ud af Stuen. -Og jeg, der ikke fik Lov at sige ham, at Markise d'Espard vil se Lucien paa Skafottet," tænkte Embedsmandens Kone paa Vejen til sin Droske. Hun var saa angst, da hun kom hjem, at Dommeren ved at se hende udbrød: -Hvad fejler du dog, Amalie?" .Nu er vi mellem dobbelt Ild." Hun fortalte sin Samtale med Hertuginden hviskende i Øret paa sin Mand, thi hun var bange for at Kammerjomfruen stod paa Lur ved Døren. .Hvem af de to Damer har mest Indflydelse? spurgte hun til Slutning. „ Markisen havde nær bragt dig i Fedtefadet med den dumme Historie om hendes Mands Umyndiggørelse ; Hertuginden derimod skylder vi alt, hvad vi er. Den ene holdt mig hen med übestemte Løfter, den anden sagde derimod: „ Først bliver du Assessor, bagefter første Præsident!" . . . Gud bevare mig for at give dig et Raad, jeg skal aldrig blande mig i dine Forretninger; men det er min Pligt trofast at genfortælle dig, hvad der siges og forberedes ved Hoffet ..." „Du véd ikke, Amalie, hvad Politipræfekten har sendt mig i Morges. Og ved hvem? Ved én af de betydeligste Mænd i Kongerigets Politi, Bibi-Lupin af det politiske Politi; han sagde mig, at Staten havde hemmelige Interesser i denne Proces. Lad os spise til Middag, og saa gaa hen i Varieté ... Vi kan saa tale sammen i Nat om alt dette, i mit Arbeidsværelse; jeg faar Brug for din Intelligens, Dommerens forslaar maaské ikke." De ni Tiendedele af Magistratsembedsmændene vil benægte, at Hustruen ved en Lejlighed som denne øver Indflydelse paa sin Mand; men selv om denne sociale Undtagelse er sjælden.283 ESTHER. er den ikke desto mindre sand. Fru Camusot beherskede fuldstændig sin

Mand. Da alt i Huset sov, satte Embedsmanden og hans Kone sig til Skrivebordet, paa hvilket Dommeren allerede havde lagt Sagens Aktstykker til Rette. „Her er de Oplysninger som Politipræfekten har tilsendt mig, forresten paa Anmodning af mig," sagde Camusot: .Abbed Carlos Herrera. Dette Individ er sikkert identisk med Jacques Collin, kaldet „Narrer Døden," hvis sidste Anholdelse ligger saa langt tilbage som i 1819 og blev fore taget hos en Fru Vauquer, der holder Pensionat i Sainte-Gene viéve-Gade, — han boede hos hende under Navnet Vautrin." I Marginen læste man følgende Ord, skrevne med Politi præfektens Haand: .Der er sendt telegrafisk Ordre til Bibi-Lupin, Opdagelsespolitiets Chef, at han uopholdelig skal komme tilbage og bistaa ved Konfrontationen. Thi han kender personlig Jacques Collin, hvem han i 1819 anholdt med Bistand af en Frøken Michonneau." Pensionærerne, der boede hos Fru Vauquer, lever endnu og kan stævnes som Vidner for at godtgøre Idenditeten. Den saakaldte Carlos Herrera er intim Ven af og Raadgiver for Hr. Lucien de Rubempré, hvem han tre Aar igennem har hjulpet med betydelige Summer, der aabenbart er skaffede til Veje ved Tyveri. Hvis den saakaldte Spaniers Identitet med Jaques Collin godtgøres, vil dette Fællesskab dømme Hr. Lucien de Rubempré. Politiagenten Peyrades pludselige Død skyldtes en Forgift ning, der er iværksat af Jaques Collin, af Rubempré eller deres Folk. Motivet til dette Mord var, at Agenten i lang Tid havde været disse tvende udlærte Forbrydere paa Sporet." I Marginen pegede Embedsmanden paa en Sætning, som Politipræfekten egenhændig havde skrevet:284 HONORÉ DE BALZAC i .Hermed er jeg personlig paa det rene, og jeg har Vished for, at Hr. Lucien de Rubempré paa lump neste Vis har ført Grev de Sérizy og Generalproku røren bag Lyset." -Hvad siger du til det, Amalie?" -Det er frygteligt," svarede Dommerens Hustru. _Lad os nu læse Resten." .Lucien de Rubempré. Lucien Ghardon, hvis Fader var Apotheker i Angouléme, og hvis Moder er født de Rubempré, har ved kongelig Bevilling opnaaet Ret til at bære Navnet de Rubempré. Denne Bevilling blev tilstaaet ham paa Anmodning af Hertuginde de Maufrigneuse og Grev de Sérizy. I 182 .. . kom denne unge Mand til Paris, blottet for Existensmidler, i Følge med Grevinde Sixte du Ghâtelet —, •dengang Fru de Bargeton, en Kusine til Fru d'Espard. Han viste sig utaknemlig mod Fru de Bargeton og levede i Samliv med en nu afdød Frøken Goralie, der var Skuespiller inde ved Gymnase og for hans Skyld forlod Hr. Camusot, som Tar Silkevarehandler i Bourdonnaisgade. De Midler, som denne Skuespillerinde kunde skaffe ham, var ikke tilstrækkelige, og Lucien, der snart kom i Forlegenhed, kompromitterede alvorligt sin hæderlige Svoger, der er Bogtrykker i Angouléme, ved at skrive nogle falske Vexler, for hvilke David Séchard blev arresteret under et kort Ophold, som Lucien aflagde i Angouléme. Denne Historie gav Anledning til, at Lucien flygtede derfra. Han viste sig pludselig igen i Paris sammen med Abbed Carlos Herrera. Uden at have kendte Existensmidler har Hr. Lucien med en rund Sum de første tre Aar af sit andet Ophold i Paris285 ESTHER. brugt 300,000 Francs, som han kun har kunnet faa af den saa kaldte Abbed Carlos Herrera. Men med hvilken Adkomst? Desuden har han i den allersidste Tid anvendt over en Million til Køb af Godset de Rubempré for at opfylde en Betin gelse for hans Forbindelse med Frøken Clotilde de Grandlieu. Naar denne Forbindelse i Tide er bleven afbrudt, er Grunden den, at Familjen de Grandlieu, hvem Lucien havde indbildt, at han fik disse Penge af sin Søster og sin Svoger, har ladet fore tage Efterspørgsel hos det hæderlige Ægtepar Séchard — gennem Sagføreren Derville. Og ikke blot kendte de ikke noget til disse Ejendomskøb, men de troede endda, at Lucien sad i Gæld til op over Ørene. Lucien levede hemmeligt sammen med Esther Gobseck; det er aldeles sikkert, at alt hvad Baron de Nucingen, som beskyt tede denne Frøken, ødslede paa hende, gik i Lommen paa Hr. Lucien." — — Trods de Gentagelser i Fortællingens Gang, som disse Noter medføre, var det nødvendigt ordret at anføre dem for at belyse den Rolle, Politiet spiller i Paris. Politiet har — som man allerede vil have set, dengang der begæredes en Note om Peyrade — sine hemmelige Optegnelser, der næsten altid er nøjagtige, over alle Familjer, alle Personer, hvis Liv synes mistænkeligt, eller hvis Handlinger ikke kan staa for den strænge Kritik. Saasnart nogen skejer ud fra den rette Vej, er Politiet underrettet derom. Det er et Synderegister, der føres ligesaa nøjagtigt, som den franske Bank holder sin Liste over Folks Formue. Ligesom Banken bemærker sig den mindste For sinkelse med Betalinger, vejer Krediten, taxerer Kapitalisterne og med vaagent Øje følger deres Operationer, saaledes passer Politiet paa Borgernes Hæderlighed. Den brødefri har intet at frygte heraf, kun Forsyndelserne tager man fat paa. Hvor højt stillet en Familje end er, kan den dog aldrig vide sig undtagen286 HONORÉ DE BALZAC 6 • 1 fra dette sociale Forsyn. * Denne Myncligheds Diskretion er for øvrigt ligesaa stor som dens Rækkevidde. Dette Ocean af Oplys

ninger slumrer til Dagligdags übevægeligt, dybt og stille som Havet. Men naar en Begivenhed bryder løs, naar Forseelsen eller Forbrydelsen er for Haanden, saa retter Justitsen sin Appel til Politiet, og i samme Øjeblik foreligger der et Aktstykke om de sigtede, som Dommeren faar til Underretning. Men vel at mærke: disse Aktstykker er døde indenfor Justitspaladsets Vægge, det er Oplysninger, som der ingen lovlig Brug kan gøres af. De er til Dommerens Underretning — intet videre. — „Lad os nu lægge det til Side," sagde Dommeren og gemte Noterne i sin Brevtaske. .Det er en Hemmelighed mellem Politiet og Justitsen. Dommeren skal undersøge, hvad Værd det har. Men Hr. og Fru Camusot har aldrig vidst noget derom." .Behøver du virkelig at gentage det for mig?" spurgte Fru Camusot. „ Lucien er skyldig," sagde Dommeren, „men i hvad?" „En Mand, der elskes af Hertuginde de Maufrigneuse, af Grevinde de Sérizy, af Clotilde de Grandlieu er ikke skyldig," svarede Amalie. „Den anden maa have gjort det hele." .Men Lucien er Medvider, " udbrød Camasot. „Vil du høre mit Raad?" spurgte Amalie. -Overgiv Præsten til hans Diplomati, hvis smukkeste Prydelse han er, erklær den anden, lille Slubbert for uskyldig og find dig saa nogle andre Skyldige." -Hvor du kan!" svarede Dommeren med et Smil. „Damerne farer tværs igennem Lovene som Fuglene, der ikke møder nogen Hindring i Luften." -Men," genmælte Amalie, -enten Abbed Carlos nu er Diplomat eller Galejslave, udpeger han dig nok en eller anden for at klare sig selv." „Jeg er kun en Nathue, du er Hovedet," betroede Camusot sin Kone.287 ESTHER. „Godt, Krigsraadet er endt, kom saa og kys din Malle. Klokken er ét." Og Fru Camusot gik til Sengs, medens hun overlod sin Mand at bringe sine Papirer og sine Ideer i Orden til de For hør, han næste Dag skulde underkaste de to Anholdte. Medens Salatfadene førte Jaques Collin og Lucien til Con ciergeriet, begav altsaa Forhørsdommeren, der dog forinden havde spist Frokost, sig til Fods gennem Paris — i Overensstemmelse med de jævne Sæder, Parisér-Embedsmændene altid have beflittet sig paa — paa Vej til sit Retskontor, hvor allerede alle Sagens Aktstykker var bragte hen. Camusots Sekretær, en ung Mand paa 22 Aar, Cocquart ved Navn, havde hentet samme Aktstykker, om Morgenen og havde allerede lagt alt til Rette i Kontoret, medens Embedsmanden selv endnu gik langsomt langs Kajerne, seende paa Butiksvinduernes Nyheder og spørgende sig selv: -Hvordan skal man nu gribe Sagen an med saa durkdreven en Slyngel som Jaques Collin, forudsat, at det virkelig er ham? Opdagelsespolitiets Chef vil jo kende ham igen. Og alt maa synes, som om jeg opfylder min Pligt, om saa blot for Politiets Skyld! Jeg ser saa mange Vanskeligheder for mig, at det allerbedste vilde være at underrette Grevinden og Hertuginden om det hele ved at vise dem Politiets Noter; dermed vilde jeg tilmed hævne min Fader, fra hvem Lucien tog Coralie. Naar jeg afslørede to saa sorte Forbrydere, vilde min Dygtighed blive almindelig anerkendt, og alle Luciens Venner vilde hurtig for nægte ham. I Guds Navn, Forhøret maa afgøre det!" Han gik ind hos en Antikvitetshandler, lokket af et morsomt, gammelt Uhr. „lkke at lyve for min Samvittighed og alligevel gøre de to fornemme Damer en Tjeneste — det vilde være et Mesterstykke af Behændighed," sagde han til sig selv. „Naa, er De ogsaa her, Hr. Generalprokurør," sagde Camusot højt, -De ser paa Medaljer!"288 HONORÉ DE BALZAC .Det er næsten alle Retsembedsmænds Liebhaveri," svarede Grev de Granville leende, .formodentlig for Reversernes Skyld." Og efter at have set nogle Øjeblikke paa Tingene i Butiken, som om han tilendebragte sit Eftersyn, fulgte han Camusot langs Kajen, uden at Camusot kunde tænke sig andet, end at det var et tilfældigt Sammentræf. „De skal holde Forhør over Hr. de Rubempré i Formiddag," sagde saa Generalprokurøren. -Stakkels unge Mand! Jeg satte megen Pris paa ham ..." -Der er vægtige Indicier imod ham," sagde Camusot. H Ja, jeg har set Politiets Noter. Men de skyldes delvis en Agent, der ikke staar under Politipræfekturet, den berygtede Corentin, et Menneske, der har faaet flere uskyldige under Kniven, end De nogensinde sender skyldige paa Skafottet, og . . . Naa, men den Slyngel er uden for vor Rækkevidde. Uden paa nogen Maade at ville øve Indflydelse paa en Embedsmand som Dem, kan jeg dog ikke lade være at gøre Dem opmærksom paa, at hvis De kunde faa fastslaaet, at Lucien ikke vidste noget om dette Pigebarns Testamente, vilde deraf følge, at han ikke havde Interesse af hendes Død, thi hun skaffede ham rigeligt med Penge ..." .Vi har Vished for, at han ikke var i Byen, dengang denne Esther blev forgivet," sagde Camusot. „Han var i Fon tainebleau for at passe Frøken de Grandlieu og Hertuginde de Lénoncourt op paa Gennemrejsen. " .Vist saa," bemærkede Generalprokurøren. -Angaaende sin Forbindelse med Frøken de Grandlieu nærede han endnu saa store Forhaabninger (det véd jeg fra Hertuginden af Grandlieu selv), at det slet ikke er tænkeligt, at et Menneske med hans Begavelse skulde kompromittere sig ved en ganske unyttig For brydelse." .Meget rigtigt," sagde

Camusot, „navnlig hvis denne Esther gav ham alt, hvad hun tjente ..."289 ESTHER. -Derville og Nucingen siger, at hun døde, før hun hørte noget om den store Arv, der forlængst var tilfalden hende," til føjede Generalprokurøren. „Men hvad er da Deres Mening om det hele?" spurgte Camusot. .Thi en Forbrydelse foreligger her dog." -Her foreligger en Forbrydelse, som Tyendet har begaaet," svarede Generalprokurøren. -Ulykkeligvis," gjorde Camusot opmærksom paa, .stemmer det godt med Jacques Collins Karakter — thi den spanske Præst er sikkert identisk med denne undvegne Galejslave — at tåge de 750,000 Francs, som den Livrente, Nucingen havde foræret Esther, var blevet solgt for." -De skal nøje overveje alt, kære Camusot. Men vær for sigtig. Abbed Carlos Herrera hører til Diplomatiet .. . men hans Karakter udelukker ikke den Mulighed, at virkelig en Ambassadør kan have begaaet en Forbrydelse. Er det Abbed Carlos Herrera, eller er det ikke ham? Det er det vigtigste Spørgsmaal ..." Og Hr. de Granville bød Farvel med en Mine, der betød, at han ikke ønskede Svar. Han vilde altsaa ogsaa redde Lucien, tænkte Camusot, der fulgte Lunette-Kajen, medens Generalprokurøren begav sig til Justitspaladset gennem Harlay-Gaarden. Da Camusot var naaet til Gonciergeriets Port, gik han ind til Fængselets Direktør og førte ham midt ud paa den brolagte Plads, hvor ingen kunde høre dem. „Kære Direktør, gør mig den Tjeneste at tåge hen i La Force og faa at vide hos Deres Kollega, om han for Tiden er saa heldig at sidde inde med gamle Straffefanger af dem, der var i Bagnoet i Toulon i Tidsrammet mellem 1810 og 1815; undersøg ogsaa, om De selv skulde have nogle af samme Slags. Dem fra La Force overfører vi hertil for nogle Dage, og De Honoré de Balzac: Esther.290 HONORÉ DE BALZAC underretter mig dernæst om, hvorvidt de i den foregivne spanske Præst genkender Jacques Collin, kaldet „Narrer-Døden"." „Meget vel, Hr. Camusot. Men Bibi-Lupin er forresten kommen. " -Naa, allerede," udbrød Forhørsdommeren. „Han var i Melun. _Det blev fortalt ham, at det gjaldt -Narrer-Døden", han gned sig i Hænderne af Glæde; nu afventer han Deres Ordrer." „Send ham til mig." Nu var Øjeblikket kommet da Fængselsdirektøren kunde fremføre Jacques Collins Begæring for Forhørsdommeren. Han skildrede Fangens Tilstand som yderst betænkelig. „Jeg havde selv tænkt at tåge ham først i Forhør," sagde Embedsmanden, _men ikke for hans Helbreds Skyld. Jeg fik i Morges et Par Linjer fra Direktøren for La Force. Tænk, denne Gavtyv, som paastaar, han har ligget for Døden i de sidste fire ogtyve Timer, sov saa godt i La Force, at Lægen, som Direk tøren havde hentet til ham, kom ind i hans Celle, uden at han hørte det! Lægen tog ikke en Gang hans Puls, han lod ham sove videre; hvilket viser, at hans Samvittighed kunde trænge til at være i lige saa god Orden som hans Helbred. Den Sygdom tror jeg kun paa for at studere Fyrens Taktik," sagde Hr. Camusot med et Smil. ..Man gør hver Dag nye Erfaringer med de mistænkte og de anklagede," sagde Fængselsinspektøren. — Politipræfekturet staar i direkte Forbindelse med Gon ciergeriet og, bekendte med de underjordiske Gange, kan Præ fekturets Embedsmænd saavel som Fængselsdirektøren overmaade hurtigt komme fra det ene Sted til det andet. Da Camusot var naaet op ad Trappen til sit Kontor, mødte han Bibi-Lupin, der havde skyndt sig derhen gennem Ventesalen. -.Hvilken Tjenstiver," sagde Dommeren smilende. B Ja, jeg skal sige Dem," fortalte Opdagelsespolitiets Chef291 ESTHER „hvis det virkelig er ham, skal De se til Løjer, der bliver i Fangegaarden, forudsat der findes Returheste (gamle Galej slaver)." -Hvorfor det?" . -Narrer-Døden" har spist deres Sparepenge op, og jeg véd, de har svoret at slaa ham ihjæl." -Tror De, De kunde finde Vidnerne til hans sidste An holdelse?" .Giv mig to Vidnetilsigelser, og jeg skal møde med dem endnu i Dag." -Cocquart," sagde Dommeren, mens han tråk Handskerne af og stillede Hat og Stok fra sig, „udfyld to Tilsigelser efter Hr. Bibi-Lupins Oplysninger." Han saa' sig selv i Kaminspejlet, paa hvis Ramme der i Stedet for Uhr stod et Vandfad med tilhørende Kande, mellem -en Karaffel med Glas og en Lampe. Dommeren ringede. Rets betjenten traadte et Par Minutter efter ind. .Er der allerede Folk, der vil have fat i mig?" spurgte han Retsbetjenten, hvis Hverv det var at tåge imod Vidnerne, efterse deres Tilsigelser og ordne dem i Nummerfølge, efter haanden som de kom. 6 Ja, Hr. Dommer." -Giv mig Navnelisten over dem, der er komne." Forhørsdommernes Tid er kostbar, de maa tit lede flere Undersøgelser paa én Gang. Dette er Grunden til, at de tilsagte Vidner ofte maa vente saa længe i Forværelset, hvor Retsbetjen tene opholder sig, og hvor Forhørsdommernes Klokker hvert Øjeblik kimer. „Bagefter," sagde Camusot til Retsbetjenten, _skal De hente mig Abbed Carlos Herrera." -Det er rigtigt, denne Gang agerer han Spanier og Præst har jeg hørt. Pyt, det er Plagiat efter Collet, Hr. Camusot," udbrød Opdagelsespolitiets Csef.292 HONORÉ DE BALZAC _Der er intet nyt under Solen," svarede Camusot. Og Dommeren underskrev to af disse

frygtede Tilsigelser, der forferder alle Folk, selv de uskyldigste, der tilsiges til at. møde under stræng Straf, hvis de ikke adlyder. — I dette Øjeblik havde Jacques Collin for en halv Times Tid siden tilendebragt sine dybe Overvejelser og var nu fuldt rustet. Intet kan bedre afmale dette Billede af en Mand i Kamp mod Loven end de faa Linjer, han havde kradset paa sine fedtede Papirsstrimler. Indholdet af det første Brev var i Oversættelse følgende thi det var skrevet i hans og Asias aftalte Chiffersprog : „ Gaa til Hertuginden af Maufrigneuse eller til Fru de Sérizy ; sørg for, at én af dem faar Lucien i Tale, før ban kommer i Forhør, og giver ham indlagte Papir. Dernæst maa du faa fat i Europa og Paccard og sørge for, at de to Tyveknægte er til min Tjeneste og parate til at spille de Roller, jeg anviser dem. Skynd dig hen til Rastignac, hils ham fra ham, han mødte paa Operaballet, og sig, han skal komme og bevidne, at Abbed Carlos Herrera ikke har fjærneste Lighed med den Jacques Collin, der blev arresteret hos Fru Vauquer. Faa Doktor Bianchon til det samme. Sørg for, at Luciens to Damer arbejder med dette Maal for Øje." Paa det indlagte Papir havde han skrevet paa godt Fransk : -Lucien, tilstaa intet om mig. For dig maa jeg være Abbed Carlos Herrera. Ikke blot er dette din Retfærdiggørelse ; men endnu en Smule Holdning, og du ejer syv Millioner og frelser din Ære." Disse to Papirer, der klistredes sammen med de beskrevne Sider mod hinanden, saa det saa' ud som et Stykke af samme Blad, blev rullede sammen med en Kunst, der er ejendommelig for den, som i Bagnoet har grublet over Udveje til at genvinde Friheden. Alt i alt blev det til en Kugle paa Størrelse med293 ESTHER. de smaa Voxkugler, som sparsommelige Fruentimmer sætter paa Synaale, hvis Øje er gaaet i Stykker. „Hvis jeg kommer først for Forhørsdommeren, er vi frelste; men bliver det den lille, er alt tabt," sagde han til sig selv, me dens han ventede paa Afgørelsen. Denne Ventetid var saa pinefuld, at den stærke Mands Ansigt bedækkedes med kold Sved. Saaledes havde dette forunderlige Menneske gættet alting rigtigt i sin forbryderiske Sfære, ligesom Moliére gættede i den dramatiske Kunsts og Cuvier i de uddøde Dyreformers Sfære. Geniet ytrer sig over alt som en Intuition. Alt øvrigt nævneværdigt Arbejde skyldes kun Talent. Og heri ligger Forskellen mellem Folk af første og Folk af anden Rang. Ogsaa Forbrydelsen har sine geniale Mænd. Den jagede og forfulgte Jacques Collin søgte samme Vej som den ærgerrige Fru Camusot og som Fru de Sérizy, hvis Kærlighed var genvaagnet ved den frygtelige Katastrofe, der havde ramt Lucien. Saa mægtigt var dette sidste Opbud af menneskelig Intelligens imod Justitsens staalfaste Rustning. Da Jacques Collin hørte den tunge Knirken af Laasene og Skodderne for hans Dør, anlagde han igen sin Maske som Døende; Lyden af Fangevogterens Skridt i Korridoren ligefrem styrkede ham hertil. Hvorledes Asia vilde sætte sig i For bindelse med ham, vidste han ikke. Men han gjorde sikker Regning paa at træffe hende paa sin Vej, navnlig efter det Løfte derom, han havde faaet under Saint-Jean-Buen. — Efter deres lykkelige Sammentræf dér, havde Asia i en Droske skyndt sig til Temple. En Kvinde, klædt som Asia, kunde uden at vække mindste Opsigt fordybe sig i den uhyre Halle, hvor alle Parises Pjalter slaar hinanden og hvor tusinde løse Forhandlere taler i Munden paa hinanden. De to ankla gede var knapt førte ind paa Fangelisten, før hun lod sig klæde om i en lav og fugtig Stue-Butik af den Slags, hvor der sælges alle de Tøjrester, som Syerskerne eller Skrædderne snyder sig til ;294 HONORÉ DE BALZAC Butikken bestyredes af en gammel Jomfru, der hed la Rometter og som for Modehandlerindernes og Sypigernes Verden var Aagerkvinden der tog 100 Procent. .Kære Barn," sagde Asia, „nu maa jeg rigtig stadses op. Jeg maa i det mindste gaa for en Baronesse fra Faubourg Samt Germain. Og vi maa være færdige i en Snup," vedblev hun -jeg staar med Fødderne i kogende Olje. Du véd, hvilke Kjoler der passer mig. Frem med den røde Farve; find mig nogle elegante Kniplinger og de mest prangende Smykker . . , Send din lille Pige hen efter en Droske, og lad den vente ved Bagdøren." -Ja, Frue," svarede den gamle Jomfru, ivrig og ydmyg som en Tjenestepige overfor sit Herskab. Havde der været et Vidne til denne Scene, vilde han let have sét, at her var den Kvinde, der skjulte sig under Navnet Asia, i sit Hjem. -Jeg har faaet tilbudt nogle Diamanter . . ." fortalte la Romette, medens hun friserede Asia. „Er de stjaalne?" .Jeg tror nok." .Godt, hvad vi saa kunde tjene derved, maa vi give Afkald derpaa. Vi maa i nogen Tid tåge os i Agt for Snushanerne. " Efter dette vil man forståa, hvorledes Asia omtrent et Kvarter efter Forhørsdommerens Ankomst kunde befinde sig i Justitspaladsets Ventesal, med en Tilsigelse i Haanden, i Færd med at lade sig vejvise i Korridorerne og paa Trapperne. der fører til Forhørsdommernes Kontorer — og allevegne spørgende efter Hr. Camusot. Asia var ikke til at kende igen. Efter som en Skuespiller inde at have afvasket sit Gammelkoneansigt og lagt hvidt og rødt i Stedet havde hun dækket Hovedet med en udmærket blond Paryk. Hun var klædt i ét og alt som en Dame fra

Faubourg Saint-Germaint der etterlyser sin bortløbne Hund, og295 ESTHER. saa' ud, som om hun kun var en fyrretyve Aar gammel; thi sit Ansigt havde hun gemt under et tæt, sort Kniplingsslør. Sin Kokkepigefigur havde hun snøret ind i et stramtsiddende Korset. Med fine Handsker var hun udstyret og med en Tournure, der maaské var lovlig fremtrædende, hun duftede af fin Parfume. Medens hun legede med en Haandtaske med Guldbeslag delte hun sin Opmærksomhed mellem Væggene i Paladset, hvor hun øjensynlig befandt sig for første Gang, og en smuk Kings'dogs Forsvinden. En saadan Dame kunde ikke længe unddrage sig Opmærksomhed hos Ventesalens tætpak kede Befolkning. Foruden de Sagførere uden Praxis, der fejer denne Sal med deres Kapper, og som kalder de store Advokater ved Fornavn •— ligesom Adelsmændene indbyrdes — for at ind bilde Folk, at de hører til Standens Aristokrati, sér man her ofte taalmodige unge Mennesker, som af Hengivenhed for Ad vokaterne staar og venter og passer paa, for det Tilfældes Skyld, at en af Sagerne, der staar sidst paa Listen, alligevel skulde komme tidligere for, ved at Advokaterne i ;de første Sager udebliver eller lader vente paa sig. Asia havde gjort Regning paa disse Justitspaladsets Drivere; hun lo under Sløret ad nogle vittige Bemærkninger, hun hørte, og vakte omsider Opmærk somhed hos en ung Prøveadvokat, Massol, der just ikke havde mange Klienter at passe, og som leende tilbød en saa parfu meret og velklædt Dame sin Tjeneste. Asia anlagde en let, fornem Snøvlen for at forklare denne forekommende Herre, at hun kom efter Tilsigelse af en Dommer,, der hed Camusot .... .Naa, i Sagen Rubempré." Processen havde allerede faaet sin Navn! -Aa, det er ikke mig selv, det er min Kammerjomfru, en Pige, der hedder Europa. Jeg har kun haft hende i 24 Timer,296 HONORÉ DE BALZAC og hun løb sin Vej, da hun saa min Schweitzer bringe mig dette stemplede Papir." Derefter blev hun, tilskyndet af Massol, snaksom, gjorde Sidespring i Fortællingen og berettede om alle de Genvordigheder, hun havde haft med sin første Mand, som havde været én af de tre Direktører for Territorialkassen. Hun raadspurgte den unge Advokat, hvorvidt hun burde anlægge Proces mod sin Sviger son, Grev de Gross-Narp, der gjorde hendes Datter meget ulykkelig, og om hvorvidt Loven gav hende Ret til at disponere over sin egen Formue. Trods alle Anstrængelser lykkedes det ikke Massol at komme paa det rene med, hvorvidt Tilsigelsen galdt Fruen eller Kammerjomfruen. I første Øjeblik havde han nøjedes med at kaste et flygtigt Blik paa dette Aktstykke, hvis Exemplarer kun er altfor godt kendte; thi, for Nemheds Skyld er de trykte og Forhørsdommernes Skrivere har kun at udfylde Pladserne, der staar in bl an co til Vidnernes Navne, Adresser, den Tid, de skal møde o. s. v. Asia lod sig forklare Ind retningen af Justitspaladset, som hun kendte adskilligt bedre end den, hun talte med. Tilsidst spurgte hun ham, hvad Tid denne Hr. Camusot plejede at komme. -Som Regel begynder Forhørsdommerne deres Virksomhed henad Kl. 10." -Den mangler kun et Kvarter i 10," sagde hun med et Blik paa sit smukke, lille Uhr — et rent Mesterstykke af Uhrmagerkunst , der bragte Massol paa allehaande misundelige Tanker. I dette Øjeblik var Asia naaet til den mørke Sal, der støder op til Conciergeriets Gaard og tjener til Opholdssted for Retsbe tjentene. Da hun fik Øje paa Gitterlaagen, udbrød hun: -Hvad er det for store Mure dér?" „Det er Conciergeriet." -Aa, er det Conciergeriet, hvor vor stakkels Dronning Gud, hvor jeg gerne vilde sé hendes Fængsel! ..."297 ESTHER. _Det lader sig ikke gøre, Fru Baronesse," sagde Advokaten og bød den falske Adelsdame Armen. .Dertil hører speciel Tilladelse, som det er meget vanskeligt at opnaa." „Jeg har hørt fortælle," vedblev hun, .at Ludvig d. 18. selv har affattet den Indskrift paa Latin, den findes i Marie- Antoinettes Celle." „Ja, Fru Baronesse." _Jeg vilde ønske, jeg kunde Latin, blot for at studere Ordene i denne Indskrift," svarede hun. -Tror De, at Hr. Camusot kan skaffe mig et Adgangstegn?" „Det sorterer ikke under ham; men han kan følge Dem derhen." „Jamen hans Forhør?" afbrød hun. „Aa," svarede Mascol, „de anklagede kan godt vente." .Det er sandt, der er jo anklagede," sagde Asia naivt. „Men jeg kender Hr. de Granville, Deres General prokurør . . ." Dette Udbrud gjorde en trolddomsagtig Virkning baade paa Retsbetjentene og paa Advokaten. -Aa, saa De kender Hr. Generalprokurøren?" spurgte Mas sol, der tænkte paa at bede denne Klient, hvem Tilfældet havde skaffet ham, om Navn og Adresse. -Jeg er ofte i Selskab med ham hos min Ven, de Sérizy. Fru de Sérizy er i Familje med mig — paa Ronquerollernes Side . . ." .Jamen, hvis Fruen vil ind i Conciergieriet," sagde en Retsbetjent, _saa kan hun godt ..." aJa vist saa," tilføjede Massol Og Retsbetjenten aabnede Adgang for Advokaten og Baro nessen, der snart efter stod i Fængselets lille Vagtstue. „Spørg de Herrer dér, om Hr. Camusot er kommen," sagde Asia med et Blik paa de kortspillende Gendarmer. -Ja, Frue, han er lige kommen op fra Musefælden." -Musefælden," sagde hun. .Hvad er det for noget? Aa,298 HONORÉ DE BALZAC hvor det

dog var dumt af mig, at jeg ikke gik direkte til Grev de Granville. — — — Men min Tid er saa knap. Vær saa venlig, min Herre, at skaffe mig Hr. Camusot i Tale, før- han bliver optagen af andre." .Aa, Frue, De skal sagtens faa Tid at tale med Hr. Camu sot," sagde Massol. .Naar De sender Deres Kort ind til ham, sparer han Dem sikkert for at vente i Forværelset sammen med Vidnerne! I Justitspaladset tager man sandelig Hensyn til Da mer af Deres Rang. De har vel Deres Kort hos Dem?" I dette Øjeblik befandt Asia og hendes Sagfører sig lige ud for det Vindue i Vagtstuen, hvorfra Gendarmerne kan se, når Conciergeriets Gitterlaage bliver lukket op. Gendarmerne, der er opfødte i Respekt for Enkens og de faderløses Forsvarere, og som desuden kender Sagførerkappens Privilegier, fandt sig for nogle Øjeblikke i en Advokats og en Baronesses Tilstede værelse. Asia lod den unge Advokat fortælle hende de Græsse ligheder, som en ung Advokat har paa Lager angaaende denne Gitterlaage. Hun vægrede sig ved at tro, at de dødsdømte klædes paa til Henrettelsen, bag de Gitterstænger, der udpegedes hende. Men Gendarmunderofficeren bekræftede det for hende. .Det kunde rigtignok more mig at sé det," sagde hun. Saadan blev hun staaende, sladrende med Underofficeren og sin Sagfører, lige til hun saa Jacques Collin, ført af to Gendarmer og med Hr. Camusots Retsbetjent i Spidsen for Optoget, komme ud af Gitterdøren. -Aa, det er vist Fængselspræsten, der har beredt en syg til Døden ..." -Nej, nej. Fru Baronesse," svarede Gendarmen. „Det er en Anholdt, der føres til Forhør." „Hvad er han anklaget for?" -Han er impliceret i denne Forgiftelses-Sag." „Aa, jeg vilde saa gærne sé ham." „De kan ikke blive staaende her," sagde Underofficeren299 ESTHER. .han er i stræng Arrest og skal nu gennem vor Vagtstue. Vær saagod, Frue, denne Dør fører til Trappegangen." .Tak, Hr. Officér," sagde Baronessen, og tog Retning mod Døren for at skynde sig ud paa Trappegangen. Men dér ude udbrød hun: „Hvor i Alverden er jeg nu henne?" Stemmeklangen naaede Jacques Collins Øre; netop saaledes vilde hun forberede ham paa Synet af hende. Underofficeren løb efter Fru Baronessen, greb hende midt om Livet og bar hende saa let som en Fjer ind blandt de fem Gendarmer, der alle som én havde rettet sig; thi i denne Vagtstue fatter man Mistro ved den mindste Anledning. Det var et Overgreb, men et nødvendigt Overgreb! Selv Advokaten havde to Gange raabt: .Men Frue, men Frue" — med et forfærdet Udtryk — saa bange var han for at kompromittere sig. Abbed Carlos Herrera var en Afmagt nær, han standsede ved en Stol i Gendarmernes Vagtstue. .Stakkels Mand!" sagde Baronessen. „Er det virkelig en Forbryder?" Skønt disse Ord blev hviskede i Øret paa den unge Advo kat, blev de hørt af alle de tilstedeværende, thi der var døds stille i denne afskyelige Vagtstue. Enkelte privilegerede Personer faar nu og da Tilladelse til her i Vagtstuen eller i Gangene at se berømte Forbrydere, mens de gaa forbi ; og følgelig gjorde Retsbetjenten og Gendarmerne, der førte Abbed Carlos Herrera, ingen Bemærkninger. Desuden var der et tilstrækkeligt Mellem rum mellem Baronessen, hvem Underofficeren i sin Tjenesteiver havde grebet fat i, og den Anholdte. .Lad os saa gaa," sagde Jacques Collin og rejste sig med Anstrængelse fra Stolen, han var sunken ned i. I samme Øjeblik gled den lille Papirskugle ud fra hans Ærme, og Stedet hvor den faldt, blev bemærket af Baronessen, hvem hendes Slør tillod at bruge Blikket frit. Kuglen var fugtig300 HONORÉ DE BALZAC og fedtet, den rullede ikke, thi alle disse tilsyneladende ligegyl dige Bagateller var omhyggeligt beregnede af Jacques Collin — med et heldigt Udfald for Øje. Idet den Anholdte førtes op ad Trappen, lod Asia meget naturligt sin Taske falde og tog den hurtigt op igen, men idet hun bøjede sig, havde hun ogsaa snappet Papirskuglen, hvis Farve, der nøje faldt sammen med Støvets og Plankegulvets, udelukkede al Opdagelse. „Aa Gud," sagde hun, -hvor det gjorde mig ondt. Han er vist lige ved at dø!" -Eller ogsaa lader han saadan," svarede Underfficeren .Hr. Advokat," sagde Asia til Sagføreren, _før mig hurtig op til Hr. Camusot. Jeg er kommen her i Anledning af denne Sag. Og maaské bliver han tilfreds med at sé mig, før han forhører denne stakkels Abbed." Sagføreren og Baronessen for! od Gendarmernes Vagtstue med de fedtede og tilrøgede Vægge. Men da de stod øverst paa Trap pen, udbrød Asia pludselig: -Men min Hund, Hr. Advokat, min stakkels Hund!" Og som en vanvittig styrtede hun sig ud i Ventesalen, idet hun spurgte efter sin Hund til Højre og til Venstre. Hun naaede hen til Købmands-Galleriet og styrtede henimod en Trappe, idet hun udbrød; -Dér er den . . ." Denne Trappe var just den, der fører til Harlay-Gaarden, gennem hvilken Asia skyndte sig, efter at have spillet sin Komedie til Ende, for at springe ind i en af Droskerne, der holder ved Guldsmede-Kajen; hun forsvandt saaledes med den Vidnetilsigelse, der var sendt til Europa, hvis virkelige Navn endnu ikke var kendt hverken af Politiet eller af Justitsen. -Neuve-Saint-Marc-Gade," raabte hun til Kusken Asia kunde gøre sikker Regning paa übrødelig Tavshed hos en Toilettehandlerske ved Navn Fru Nourisson, ogsaa kendt under Navnet

Fru de Saint-Estéve, hvilken Dame laante Asia301 ESTHER. ikke blot sit Navn, men ogsaa sin Butik; det var dér, Nucingen havde sjakret om Esther. Paa dette Sted var Asia som hjemme hos sig selv, hun havde nemlig til Stadighed et Værelse hos Fru Nourisson. Hun betalte Droskekusken og gik op paa sit Værelse efter at have hilst paa Fru Nourisson paa en Maade, der viste, at hun ikke havde saa meget som to Ord at spilde. Da Asia først var i Sikkerhed for at blive beluret af nogen somhelst, gav hun sig til at udfolde de sammenrullede Papirer, saa omhyggeligt som en Videnskabsmand omgaas med Palimp sester. Efter at have læst Instruktionerne til hende selv fandt hun det klogest at omskrive Linjerne til Lucien paa almindeligt Brevpapir. Dernæst gik hun ned til Fru Nourisson og passiarede med hende, medens en lille Pige løb efter en Droske henne paa Boulevard des Italiens. Under denne Samtale erhvervede Asia sig Fru de Maufrigneuses og Fru de Serizys Adresser; gennem deres Kammerpiger kendte Fru Nourisson dem begge to. —- Disse forskellige Ærinder og Beskæftigelser tog i alt ikke mere end to Timer. Hertuginde de Maufrigneuse, der boede langt oppe i Faubourg St. Honoré, lod Fru de Saint Estéve vente en hel Time, skønt Kammerjomfruen gennem Boudoirdøren havde overrakt hende Fru de Saint-Estéves Kort, hvorpaa Asia havde skrevet: -I Anledning af et paatrængende nødvendigt Skridt i Luciens Interesse!" Ved det første Blik, Asia kastede paa Hertugindens Ansigt, forstod hun hvor übelejligt hendes Besøg var; hun undskyldte sig da ogsaa, fordi hun havde forstyrret Fruen for den Fares Skyld, hvori Lucien svævede. -Hvem er De?" spurgte Hertuginden uden fjærneste Forsøg paa at være høflig, da hun saa' Asia, der nok kunde antages for Baronesse af Mester Massol i Justitspaladsets Ventesal, men som i den Cadignan'ske Ejendoms elegante Salon gjorde samme Virkning som en Klat Vognsmørelse paa en hvid Silkekjole.302 HONORÉ DE BALZAC -Fru Hertuginde, jeg er Modehandlerinde; ved Lejligheder som denne henvender man sig altid til Kvinder hvis Forretning nødvendiggør absolut Diskretion. Jeg har aldrig forraadt nogen, og kun Gud véd dog, hvormange fornemme Damer der har be troet mig deres Diamanter for en Maaned, mod at faa falske Smykker i Stedet for, der fuldstændig lignede de ægté." .De bærer vist ogsaa et andet Navn?" spurgte Hertuginden og smilede ved en Erindring, som dette Fruentimmers Ord kaldte frem. „Ja, Fru Hertuginde, jeg hedder Fru de Saint-Estéve ved højtidelige Lejligheder, men i min Forretning kalder jeg mig Fru Nourisson." -Godt, godt ..." svarede Hertuginden hurtigt, idet hun skiftede Tone. .Jeg kan gøre Folk store Tjenester," fortsatte Asia, -thi vi sidder inde med Mændenes Hemmeligheder saavel som med deres Hustruers. Jeg har gjort mange Forretninger med Hr. de Marsay, som Fru Hertuginden ..." „Nok om det," afbrød Hertuginden. „Lad os nu tale om Lucien. " .Hvis Fru Hertuginden vil frelse ham, maa De ingen Tid spilde med at gøre Toilette. Forresten kan Fru Hertuginden ikke være smukkere end i dette Øjeblik. De er saa smuk, at man kunde spise Dem — paa en gammel Kones Æresord! De skal heller ikke lade spænde for Deres Vogn. Kør med i min Droske . . . Tag med hen til Fru de Sérizy, hvis De vil undgaa Ulykker, der er endnu større end den lille Engels Død ..." -Godt, jeg følger med Dem," gav Hertuginden til Svar efter et Øjebliks Tøyen. _Vi to maa sætte Mod i Leontine." Trods den utrolige Aktivitet, der udfoldedes af denne Bag noets Dorme, var Klokken bleven 2, da hun sammen med Her tuginde de Maufrigneuse ankom til Fru de Sérizy, som boede i <Chaussée-d'Antin Gaden. Men her gik der til Gengæld ikke et303 ESTHER. Øjeblik til Spilde, takket være Hertuginden. Begge to blev straks lukkede ind til Grevinden, der laa paa en Sofa midt i en Stue have af de sjældneste Blomster. _Det er meget godt," sagde Asia og saa' sig omkring. -Her er der ingen, der kan høre os." „Aa, kære Veninde, jeg er ude af mig selv. — Hvad har du udrettet, Diana?" udbrød Grevinden, der sprang op saa let som et Kid og greb Hertuginden om Skuldrene, samtidig med at hun brast i Graad. „Naa, naa, Leontine, der er Forhold, under hvilke Kvinder som vi ikke maa græde, men handle," sagde Hertuginden . og nødte Grevinden til atter at tåge Plads paa Sofaen sammen med hende. Asia studerede denne Grevinde med det Blik, der er ejen dommeligt for gamle Ruffersker, og som farer ind i en Kvindes Sjæl ligesaa hurtigt og sikkert som Kirurgens Sonde i et Saar. Jacques Collins kvindelige Kammerat opdagede her alle Spor af den Følelse, der hos Verdensdamer er sjældnest af alle, den virkelige Sorg. I Grevindens Paaklædning var ikke fjærneste Koketteri. Hendes Øjne var omgivne af dybe, sorte Rande, hendes Kinder vædede af bitre Taarer, Haaret havde ikke været sat op i det sidste Døgn og viste en kort, graasprængt Fletning frem mellem ynkelige Krøller. Den femogfyrretyveaarige Leontine havde glemt at tåge sine forlorne Krøller paa. „De elsker for første Gang i Deres Liv," sagde Asia sen tentiøst. Først nu opdagede Leontine Asia og for sammen med en forferdet Bevægelse. -Hvem er det, kære Diana?" spurgte hun Hertuginden af Maufrigneuse. „Hvem tror du, jeg kunde

føre til dig, uden en Kvinde, der er Lucien hengiven og rede til at tjene os?" Asia havde forresten gættet Sandheden. Den letsindige, ja304 HONORÉ DE BALZAC letferdige Fru de Sérizy, hvis Elskovseventyr ikke kunde tælles, nærede virkelig for Lucien den første, alvorlige Følelse i sit Liv. Hun havde brudt med ham, i et voldsomt Vredes-Anfald, da hun opdagede hans Forhold til Esther. Men bagefter havde den kvindelige Svaghed gjort sig gældende. Hun havde i den sidste Maaned gærne givet ti Aar af sit Liv tor at kunne gensé Lucien, blot i otte Dage. Hun var kommen saa vidt, at hun endog vilde lukke Øjnene for hans Forbindelse med Esther. Og netop saa var Efterretningen om den elskedes Anholdelse naaet til hende som et Stød i Dommedagsbasunen. Grevinden havde været lige ved at dø; hendes Mand havde selv maattet vaage ved hendes Sygeleje, for at ikke andre skulde høre, hvad hun røbede i sine Feberfantasier; og i de sidste fire og tyve Timer havde hun været til Mode, som om en Dolk var boret i hendes Hjærte. I Feberen gentog hun Gang efter Gang for sin Mand: _Skaf Lucien fri, og for Fremtiden skal jeg kun leve for dig." „Nu kommer det ikke an paa at sætte Øjne op som en død Ged, som Fru Hertuginden siger," raabte den frygtelige Asia og rystede Grevindens Arm. „Hvis De vil frelse ham, er der ikke et Minut at spilde. Han er uskyldig, det sværger jeg ved min Moders Ben." „Aa ja, ikke sandt?" udbrød Grevinden og sendte den af skyelige Kælling et mildt Blik. .Men," vedblev Asia, «hvis Hr. Camusot forhører ham forker t, kan han med to Sætninger gøre ham til Skyldig. Hvis De har Indflydelse nok til at faa Adgang til Conciergeriet, saa tag derhen paa Øjeblikket og giv ham dette Papir. Saa er han paa fri Fod i Morgen, det indestaar jeg Dem for . . . Skaf ham ud af denne Forlegenhed, som De selv har bragt ham i." „Jeg?" .Ja, netop De . . . I Damer af den fornemme Verden har aldrig en Skilling til overs, selv om I ejer Millioner. Der305 ESTHER. gang jeg tillod mig den Luxus at holde Kærester, sørgede jeg altid for at de havde Lommen fuld af Penge; deres Fornøjelse var mig en Glæde. Det er saa rart paa én Gang at være Moder og Elskerinde. Men I kunde gærne lade eders Elskere krepere af Sult, uden nogensinde at erkyndige eder om deres Pengeforhold. Esther var ikke saadan: hun skaffede den Million, som Deres Lucien skulde bringe til Veje, hun vovede baade Sjæl og Legeme for ham; og derved er han kommen i tien Klemme, han nu er i." -Stakkels Pige! Har hun virkelig gjort det? Hvor jeg holder af hende!*' sagde Leontine. _Ja, nu" bemærkede Asia med isnende Ironi. -Hun var meget smuk, men nu, min Engel er du langt smukkere end hun. Og Luciens Forbindelse med Clotilde er afbrudt saa absolut, at der ikke kan bødes derpaa" hviskede Hertuginden til Leontine. Virkningerne af dette Ræsonment var den, at Grevinden glemte sine Kvaler; hun strøg sig med Haanden over Panden og blev ungdommelig paany. „Naa, lille Ven, op med Poten og lad det gaa gesvindt," sagde Asia, som saa' denne Forvandling og forstod, hvad den kunde udnytles til. „ Først og fremmest," sagde Fru de Maufrigneuse -maa vi forhindre Hr. Camusot i at forhøre Lucien; det kan vi opnaa ved at skrive et Par Ord, som vi sender din Kammertjener op i Justitspaladset med, Leontine." -Lad os saa gaa ind i mit Boudoir," sagde Fru de Sérizy. Medens Luciens Beskytterinder adlød de Befalinger, som Jacques Collin havde kradset ned, foregik følgende i Justits paladset. — Gendarmerne bar den dødssyge Abbed ind paa en Stol, der blev stillet vendt imod Vinduet i Forhørsdommerens Kontor, hvor Hr. Camusot sad i sin Lænestol ved Skrivebordet. Honoré de Balzac: Esther. 20306 HONORÉ DE BALZAC Cocquart sad med Pen i Haand ved et lille Bord nogle Skridt fra Dommeren. Det er med Embedsmænd som med Malere, de trænger til det rene ensartede Lys, der kommer fra Nord, thi den Anklagedes Ansigt er et Maleri, der uafbrudt maa studeres. . — .Hvilke er Deres virkelige Navne?" spurgte Camusot Jacques Collin. .Don Carlos Herrera, Domherre ved det kongelige Kapitel i i Toledo og hemmelig Ambassadør for Hans Majestæt Ferdi nand d. 7." Det kan her bemærkes at Jacques Collin talte fransk som en spansk Ko; han snøvlede i den Grad, at hans Svar blev næsten uforståaelige og tit maatte forlanges gentagne. .Har de Papirer, der godtgør, hvad De dér siger?" spurgte Forhørsdommeren. „Ja, Hr. Dommer, et Pas og et Brev fra hans katolske Majestæt, der godtgør min Mission. Desuden kan de blot sende to Ord, som jeg vil skrive i Deres Paasyn, til den spanske Legation. Den vil straks forlange mig sat paa fri Fod. Hvis De har flere Beviser Behov, kan jeg ogsaa skrive til Hr. Eminence, Storalmisseuddeleren af Frankrig — han vil straks sende sin Privatsekretær herhen." „De paastaar, at De stadig er dødssyg?" vedblev Camusot. ..Hvis de virkelig havde gennemgaaet de Lidelser, som De, siden De blev anholdt, har jamret over, maatte De jo allerede være død," sagde Dommerem med en vis Ironi. -Hvorfor angriber De en uskyldig Mands Mod og hans stærke Natur?" spurgte den anklagede blidt. .Cocquart, vil De ringe og beordre Conciergeriets Læge samt en Sygevogter herind. — Vi bliver nødt til at tåge Frakken af Dem og skride til

Undersøgelse af Mærket paa Deres Skulder," sage Camusot! „Hr. Dommer, jeg er i Deres Magt." Den anklagede spurgte herefter om Dommeren vilde have den Godhed at forklare ham, hvad det var for et Mærke, og hvorfor det skulde søges paa hans Skulder. Dommeren var forberedt paa dette Spørgsmaal. -De mistænkes for at være Jacques Collin, en undvegen Galejslave, hvis Dristighed ikke vilde vige tilbage for noget, end ikke for Helligdomsbrøde," sagde Dommeren i en hurtig og bestemt Tone og plantede sit Blik i den anklagedes. Jacques Collin for ikke sammen, blev heller ikke rød i Hovedet. Han blev staaende ganske rolig og satte en naivt nysgærrigt Mine op, mens han stirrede paa Camusot. .Jeg, Hr. Dommer, en Galejslave? Den Orden, jeg tilhører, og Gud tilgive Dem denne Fejltagelse. Sig mig blot, hvad jeg skal gøre for at hindre Dem i at forsætte en saa grov For nærmelse mod Folkeretten, mod Kirken, og mod min Herre, Kongen. " Uden at besvare dette Spørgsmaal forklarede Dommeren den anklagede, at hvis han var bleven mærket saaledes, som Straffe fangerne dengang blev det, vilde de to Bogstaver straks komme til Syne, nåar man slog paa hans Skulder. _Aa, Hr. Dommer," sagde Jacques Collin, -det vilde dog være Synd og Skam, ifald min Hengivenhed for Kongens Sag nu skulde styrte mig i Fordærvelse. " .Forklar Dem nærmere," sagde Dommeren. „Det er jo derfor, De er her." .Godt, Hr. Dommer, jeg har sikkert en Mængde Ar paa Ryggen, thi jeg er bleven fusilleret bagfra, som Forræder mod Landet, af de Konstitutionelle, der saa lod mig ligge i den Tro at jeg var død .'. . I Virkeligheden var jeg kun tro mod min Konges Sag." .De er bleven skudt og De er alligevel levende," sagde Camusot. .Jeg havde visse Forbindelser med Soldaterne, hvem nogle fromme Mennesker havde stukket Penge til; de stillede mig op paa saa langt Hold, at Kuglerne næsten var matte, da de naaede mig. Dette er en Kendsgærning, som Hs. Excellence Ambas sadøren vil kunne bevidne Dem." -Det Pokkers Menneske har Svar parat til alt! Saa meget desto; bedre, forresten," tænkte Camusot, der kun tog sig saa stræng en Mine paa for at tilfredsstille Lovens og Politiets Krav. -Hvorledes gik det til, at en Mand i Deres Stilling kunde findes hos Baron de Nucingens Elskerinde, og hvilken Elsker inde! Et forhenværende offentligt Fruentimmer," spurgte Dom meren videre. -De skal straks erfare, Hr. Dommer af hvad Grund jeg befandt mig i en Kurtisanes Hus," svarede Jacques Collin. -Men før jeg forklarer Dem hvorfor jeg kom derhen, maa jeg gøre Dem opmærksom paa, at min pludselige Sygdom kom over mig, ligesom jeg var kommen ind ad Døren, saa jeg ikke var i Stand til i rette Tid at faa talt med det stakkels Pigebarn. Jeg havde faaet Nys om, at Frøken Esther havde i Sinde at tåge sig af Dage. Og da det galdt den unge Lucien de Rubemprés Velfærd for hvem jeg af Grunde, der er mig hellige, nærer den varmeste Interesse, vilde jeg gøre et Forsøg paa at lede den arme Skabning bort fra den Vej, hendes Fortvivlelse var var ved at føre hende ind paa. Jeg vilde underrette hende orn at Luciens sidste Forsøg paa at vinde Frøken Clotilde maatte strande. Og jeg haabede at gengive hende Lyst til Livet ved at fortælle hende, at hun var Arving til syv Millioner. Jeg er overbevist om, Hr. Dommer, at jeg er falden som Offer for de Hemmeligheder, der var betroede mig. Det kom over mig som et pludseligt Slagtilfælde, jeg tror jeg er bleven forgivet samme Dags Morgen; men min stærke Natur har reddet mig. Det er mig bekendt, at en Agent ved det politiske Politi i lang Tid har forfulgt mig og søgt at drage mig ind i én eller anden kompromiterende Sag. Hvis De, som jeg bad om, straks efter min Anholdelse havde tilkaldt en Læge, vilde De have faaet Bevis for alt, hvad jeg nu siger om min Helbredstilstand. De kan stole paa, Hr. Dommer, at Personer, der er højere til Vejrs end nogen af os, har en levende Interesse i at faa mig udgivet for en eller anden Forbryder for paa den Maade at skaffe sig af med mig. Det er ikke altid til sin jegen Gevinst, man tjener Kongerne; de har deres Skyggesider; Kirken alene er hellig og fuldkommen." Det er umuligt at gøre Rede for Jacques 'Collins Minespil under denne lange Replik, som han med Forsæt fremførte lang somt, Sætning for Sætning, saa den i alt tog ti Minuter. Alt hvad han sagde, lød i den Grad sandsynligt, navnlig Hentyd- ningen til Corentin, at Forhørsdommeren blev paavirket deraf. -Kan De betro mig Aarsagen til Deres Hengivenhed for Fir. Lucien de Rubempré?" .Har De ikke selv gættet det? Jeg er 60 Aar, Hr. Dom mer. Jeg bønfalder Dem, lad ikke dette blive skrevet ned. Aarsagen er . . . Skal jeg absolut sige det?" -Det er i Deres egen og især i Lucien de Rubemprés Interesse," svarede Dommeren. „Nu vel da . . . det er . . . aa Gud ... det er min Søn!" udbrød han med Anstrængelse. Og han faldt i Afmagt. -Skriv ikke det, Cocquart," sagde Camusot ganske sagte. Cocquart rejste sig for at hente en lille Flaske med Eddike. -Hvis det virkelig er Jacques Collin, er han en Skuespiller af Rang," tænkte Camusot. Cocquort lod den gamle Galejslave lugte til Eddiken, medens Dommeren undersøgte ham. „Vi

maa tåge Parykken af ham," sagde Camusot, medens han ventede paa, at Jacques Collin skulde komme til sig selv igen. Den gamle Straffefange hørte disse Ord og skælvede af310 HONOKÉ DE BALZAC Angst, thi han vidste, hvilket hæsligt Udtryk hans Ansigt fik, naar Parykken var borte. „Hvis De ikke selv har Kræfter nok til at tåge Deres Paryk af . . . naa ja, Cocquart, tag den af," sagde Dommeren til sin Skriver. Jaques Collin rakte Hovedet frem med en beundringsværdig Taalmodighed. Men berøvet sin Prydelse var hans Hovede for færdeligt at skue; nu havde det antaget sin virkelige Karakter. Og paany hensank Camusot i stor Tvivlraadighed. Medens han ventede paa Lægen og Sygevogteren, gav han sig til at ordne og undersøge alle de Papirer og andre Genstande, der var be slaglagte i Luciens Lejlighed. Efter at have undersøgt Huset i Saint-Georges Gade, hvor Frøken Esther boede, havde Politiet selvfølgelig ogsaa foretaget Eftersyn i Huset ved Malaquais- Kajen. _Det er Grevinde de Sérizys Breve. De dér har i Hænde, " sagde Carlos Herrera, „men jeg forstaar sandelig ikke, hvorfor De har tåget næsten alle Luciens Papirer," tilføjede han med et Smil, fuldt af bidende Ironi overfor Dommeren. Camusot lagde Mærke til dette Smil og forstod det, hvad der laa i det lille Ord: næsten. -Lucien de Rubempré mistænkes for at være Deres Med skyldige, og er sat fast," svarede han for at sé, hvilket Indtryk denne Efterretning vilde gøre paa den Anklagede. „Dér har De begaaet et syndig Uret, thi han er ligesaa uskyldig som jeg," svarede den falske Spanier uden at lægge ringeste Sindsbevægelse for Dagen. „Vi faar sé. Foreløbig skal vi godtgøre Deres Idenditet," sagde Camusot, forbavset over den Anklagedes Ro. „Hvis De virkelig er Don Carlos Herrera, vil dette Faktum øjeblikkelig forandre Lucien Chardons Situation." a Ja, det var ganske rigtig Fru Chardon, Frøken de Ru311 ESTHER. bempré!" mumlede Carlos hen for sig. „Aa, det er noget af det, jeg bebrejder mig mest i mit Liv!" Han løftede Blikket mod Loftet og bevægede Læberne, som om han bad en brændende Bøn. .Men hvis De er Jacques Collin — hvis han har været vidende herom og har været Kammerat med en undvegen Galej slave, saa bliver alle de Forbrydelser, han mistænkes for, mere end sandsynlige." Carlos Herrera modtog med en Bronzestatues Ro denne Sætning, som Dommeren fremførte med stor Dygtighed. Til Svar paa Ordene .vidende herom" og -undvegen Galejslave" rakte han kun Hænderne i Vejret med en Gestus, der udtrykte ædel Smærte. .Hr. Abbed," vedblev Dommeren med uclsøgt Høflighed, „hvis De er Don Carlos Herrera, vil De vide at tilgive os alt, hvad vi er nødte til at gøre i Retfærdighedens og Sandhedens Interesse." Jacques Collin gættede Fælden ved den blotte Lyd af Dom merens Stemme, idet han udtalte Ordene „Hr. Abbed". Han bevarede sin Holdning ganske uforandret. Camusot havde ventet et Udbrud af Glæde, der kunde have været et første Indicium paa Galejslavens sande Karakter, et Udslag af Forbryderens navnløse Henrykkelse, naar han mærker, han fører sin Dommer bag Lyset. Men Bagnoets Heros var under Vaaben, pansret med Forstillelseskunst, der var Machiavelli værdig. .Jeg er Diplomat, og jeg hører til en Orden, der kræver strænge Løfter," svarede Jacqes Collin med apostolisk Blidhed. „Jeg forstaar alt, og jeg er vant til at lide. Jeg vilde allerede være paa fri Fod, hvis De i min Bolig havde fundet det Skjule sted, hvor jeg har mine Brevskaber; det, De har beslaglagt, er kun betydningsløse Papirer — saavidt jeg ser." Dette var et sikkert Stød, ført imod Camusot. Jacques Collin havde allerede ved sin Jævnhed og Ligefremhed opvejet312 HONORÉ DE BALZAC det uheldige Indtryk, hans Hovede i dets virkelige Skikkelse havde gjort. .Hvor findes de Papirer, De omtaler?" -Jeg skal angive Dem Stedet, hvis De vil lade Deres Bud ledsage af en Sekretær fra den spanske Legation, der skal mod tage Papirerne, og hvem De skal staa til Ansvar for dem; thi det gælder her min Stilling, det drejer sig om diplomatiske Aktstykker og Hemmeligheder, der kompromitterer salig Kong Ludvig den 18. — Aa, Hr. Dommer, det var vist bedre . . . Men De er jo Embedsmand . . . Forresten vil Gesandten, til hvem jeg klager over alt dette, vide at bedømme min Handle maade." I dette Øjeblik blev Lægen og Sygevogteren anmeldte af Retsbetjenten og kom ind. .God Dag, Hr. Lebrun," sagde Camusot til Lægen, -jeg har sendt Bud efter Dem for at faa Besked om den Anklagedes Helbredstilstand. Han siger, han er bleven forgivet ; han paa staar, at han siden iforgaars har været dødssyg; undersøg, om der kan være Fare forbunden ved at afklæde ham og skride til Eftersyn af Mærket." Doktor Lebrun tog Jacques Collins Haand, følte hans Puls, bad ham vise Tungen og saa meget omhyggeligt paa den. Denne Undersøgelse tog ti Minuter. „Den anklagede," gav Lægen omsider til Svar, -har ud staaet store Lidelser, men i Øjeblikket har han sin fulde Styrke . . ." -Denne kunstige Styrke, Hr. Doktor, skyldes den nervøse Ophidselse, hvori min besynderlige Situation har sat mig," sagde Jacques Collin med en Biskops Værdighed. -Det er meget muligt," sagde Hr. Lebrun. Paa et Vink af Dommeren blev den anklagede

klædt af; man lod ham beholde Benklæderne paa, ellers blev alt, ogsaa Skjorten, tåget af ham, og de tilstedeværende havde derefter Lejlighed til at beundre en tæt behaaret Torso, af en kyklopisk313 ESTHER. Styrke. Det var den farnesiske Herkules paa Neapels Musæum, fraregnet Billedstøttens uhyre Overdrivelser. -Hvad bestemmer Naturen Folk af en saadan Bygning til . . .! sagde Lægen til Camusot. Retsbetjenten kom tilbage med en Elfenbens-Stok og slog den gentagne Gange mod det Sted, hvor Bødlen havde anbragt de fatale Bogstaver. Ikke mindre end sytten Ar viste sig da, spredte lunefuldt omkring; men hvor omhyggeligt man end undersøgte Ryggen, saa' man ikke noget, der havde Form som et Bogstav. Kun gjorde Retsbetjenten opmærksom paa, at Tvær stregen i det store T nok kunde være antydet ved to af Arrene, der var saa langt fra hinanden som Tværstregens Længde. „Det er i alt Fald grumme utydeligt, " sagde Camusot, der saa' Tvivlen male sig paa Lægens Ansigt. Carlos bad dem anstille samme Undersøgelse paa den anden Skulder og midt paa Ryggen. Omtrent femten andre Ar kom til Syne og blev efter Spanierens Forlangende under søgte af Lægen, der erklærede, at Ryggen var i den Grad til redt med Saar, at Mærket ikke vilde kunne ses, selv om det virkelig var blevet indbrændt deri. I dette Øjeblik bragte et Bud fra Politipræfekturet et Brev til Hr. Camusot, han skulde vente paa Svar. Efter at Dom meren havde læst det, førte han en hviskende Samtale med Cocquart, men saa sagte, at ingen kunde høre dem. Kun for stod Jacques Collin af et Blik fra Camusot, at det var en Op lysning angaaende ham, som Politipræfekten havde sendt. -Jeg har stadig Peyrades Ven paa Nakken," tænkte Jacques Collin. „Hvis jeg kendte ham, skulde jeg skille mig af med ham paa samme Maade som med Contenson. Mon jeg igen faar Lejlighed til at se Asia?" Efter at have underskrevet et Papir, som Cocquart rakte ham, lagde Dommeren det i Konvolut og gav det til en Betjent. Paa et Vink af ham klædte dernæst Hr. Lebrun og Syge314 HONORÉ OE BALZAC vogteren den anklagede paa igen, hvorpaa de begge gik, sammen med Retsbetjenten. Camusot satte sig ved sit Skrivebord og gav sig til at lege med sit Penneskaft. .De har en Tante," sagde han pludselig til Jacques Collin. _En Tante," udbrød Don Carlos Herrera forbavset. »Nej, Hr. Dommer, jeg har slet ingen Familje, jeg er uægte Søn af den afdøde Hertug af Orsuna." Men ved sig selv sagde han: .Tampen brænder." .Javist," sagde Camusot. -.Nej, De har en Tante, Frøken Jacqueline Collin, hvem De havde anbragt i Frøken Esthers Tjeneste under det bizarre Navn Asia." Jacques Collin tråk ligegyldigt paa Skulderne, fuldkommen i Overensstemmelse med den nysgærrige Mine, hvormed han paahørte Dommerens Ord. „Tag Dem nu i Agt," vedblev Camusot, .og læg Mærke til mine Ord." -Jeg er lutter Øren, Hr. Dommer." .Deres Tante har en Forretning i Temple; den bestyres af en Frøken Paccard, der er Søster til en Straffefange, men selv er en ganske skikkelig Person, med Tilnavnet la Romette. Politiet er nu Deres Tante paa Sporet, og om nogle faa Timer vil vi have afgørende Beviser. Denne Kvinde er Dem yderst hengiven ..." .Bliv kun ved, Hr. Dommer," svarede Jacques Collin roligt paa en Pavse, som Dommeren gjorde, -jeg hører efter." .Deres Tante er omtrent fem Aar ældre end De. Hun har været Marats Elskerinde og fra denne urene Kilde stammer den lille Formue, hun ejer. Efter de Oplysninger, jeg har modtaget om hende, er hun en meget dreven Hælerske, thi endnu har man ikke faaet Beviser imod hende. Efter Marats Død har hun ifølge den Rapport, jeg her har liggende, staaet i Forhold til en Kemiker, der i Aaret XII blev dømt til Døden for Falskmønteri. Hun var indstævnet som Vidne under Processen. Denne For315 ESTHER. bindelse skylder hun sin Kendskab til Giftblanderi. Hun er straffet med to Aars Fængsel i 1812 og 1816 for at have for ledt mindreaarige Børn til Usædelighed . . . Dengang var De allerede dømt for Falsk og var fjærnet fra den Bank, i hvilken Deres Tante havde skaffet Dem Plads, takket være den gode Op dragelse, De havde faaet, og den Protektion, Deres Tante nød af indflydelsesrige Personer, hvis Laster hun skaffede Ofre . . . Alt dette, Anklagede, minder kun lidet om de højfornemme Her tuger af Orsuna . . . Vedbliver De med Deres Benægtelse?" Jacques Collin hørte paa Camusot, medens han tænkte paa sine lykkelige Barndomsaar i den lærde Skole, hvorfra han var udgaaet. Og denne Tankeoptagethed gav hans Ansigt et skuf fende Udtryk af intetanende Forbavselse. Hvor dygtigt end Carmusot førte Forhøret, lokkede han ikke en Bevægelse frem paa Fangens rolige Ansigt. .Hvis De loyalt har nedskrevet den Forklaring, jeg straks gav Dem, kan De læse den igen, 14 svarede Jacques Collin. „Jeg har intet at forandre. Jeg kom ikke hos Kurtisanen; hvorfra skulde jeg saa vide, hvem hun havde til Kokkepige? Jeg kender intetsomhelst til de Personer, De omtaler." „ Trods Deres Benægtelse vil vi skride til at konfrontere Dem med Folk, der nok skal faa Deres Sikkerhed rokket." -En Mand, der allerede én Gang er bleven skudt, er vant til alt," svarede Jacques Collin blidt.

Camusot satte sig igen til at se i de beslaglagte Papirer, medens han afventede, at Chefen for Opdagelsespolitiet skulde komme. Denne viste sig præcis. Klokken var halvtolv, Klokken halvelleve var Forhøret .begyndt, og nu kom Retsbetjenten ind og meldte med dæmpet Røst Dommeren, at Bibi-Lupin var kommen. -Lad ham komme herind," gav Hr. Camusot til Svar. Bibi-Lupin traadte ind og blev forbavset staaende, i Stedet for, som forventet, straks at udbryde: „Jo, det er ham." Han316 HONORÉ DE BALZAC genkendte ikke længer sin gamle Arrestants Træk i et Ansigt, som Børnekopperne havde vansiret. Denne hans Tøyen gjorde Indtryk paa Dommeren. „Det er hans Højde og hans Bredde," sagde Politimanden, _Aa, jo vist er det dig, Jacques Collin," tilføjede han, efter at have set paa Fangens Øjne, Øren og Pandeform. -Her er Ting, man ikke kan maskere bort. Det er sikkert ham, Hr. Camusot. Jacques har et Ar efter et Knivstik i venstre Arm; lad ham lage Frakken af, saa skal De se." Paany maatte Jacques Collin trække Frakken af; Bibi-Lupin smøgede hans Skjorteærme op og paaviste det omtalte Aar. .Det er af en Kugle," sagde Don Carlos Herrera, „jeg har mange andre Saarmærker." .Det er ogsaa hans Stemme," udbrød Bibi-Lupin. .Deres Vished," sagde Dommeren, .er en Oplysning, men ikke noget Bevis." „Jeg véd det nok," svarede Bibi-Lupin ydmygt, .men jeg skal finde Dem Vidner. Her venter allerede én af Pen sionærerne fra Huset Vauquer udenfor ..." sagde han og saa paa Collin. Collins urokkelige Ro forstyrredes ikke. -Lad den Person komme ind," sagde Hr. Camusot kort og kunde — trods den Ligegyldighed, han bar til Skue — ikke helt undertrykke sin Misfornøjelse. Dette lille Træk blev opfattet af Jacques Collin, der slet ikke havde gjort Regning paa Sympathi fra Forhørsdommerens Side; medens han gav sig til at gruble over Aarsagen hertil, sank han hen i en tilsyneladende apatisk Tilstand. Retsbetjenten kom ind med Fru Poiret, hvis uventede Tilsynekomst voldte den Anklagede en let Skælven, som dog ikke blev bemærket af Dommeren, der lod til at have tåget sit Parti. -Hvad hedder De?" spurgte Dommeren og gennemgik de317 ESTHER. Formaliteter, der indleder enhver Vidneforklaring og ethvert. Forhør. Fru Poiret var en lille, rynket og hvidhaaret Kone, iført en tyk, blåa Silkekjole; hun oplyste, at hun hed Christine- Michelle Michonneau, at hun var gift med Hr. Poiret, 51 Aar gammel, født i Paris, og at hun boede i Poules-Gade ved Hjørnet af Paaske-Gade og levede af at udleje møblerecle Værelser. .Boede De, Frue, i 1818 til 1819 i en borgerlig Pension, der slyredes af en Dame ved Navn Vauquer?" „Ja, Hr. Dommer. Det var dér, jeg gjorde Bekendtskab med Hr. Poiret, en forhenværende Embedsmand, der senere giftede sig med mig, men i det sidste Aars Tid har ligget syg. Jeg kan heller ikke blive længe hjemme fra." .Boede der dengang i dette Pensionat en Mand, der hed Vautrin?" spurgte Dommeren. „Ja, Hr. Dommer, men det er en hel Roman. Det var en skrækkelig Galejslave. " _De bidrog til hans Anholdelse?" -Det er en Fejltagelse, Hr. Dommer!" -De staar for Retten, pas paa, hvad De siger," sagde Hr. Camusot strængt. Fru Poiret tav stille. .Tænk Dem nu godt om," vedblev Camusot. .Kan. De huske det Menneske? Vilde De være i Stand til at kende ham igen?" -Det tror jeg da." ‚Er det den Mand dér?" spurgte Dommeren. Fru Poiret tog sine Briller paa og saa' paa Abbed Carlos Herrera. .Det er hans Figur og hans Højde, men . . . nej . . . . jo . . . Hr. Dommer," afbrød hun sig selv, -hvis jeg kunde318 HONORÉ DE BALZAC faa hans blottede Bryst at sé, vilde jeg øjeblikkelig kunne kende ham." Dommeren og Retsbetjenten kunde trods deres alvorlige Hværv ikke bare sig for at le. Jacques Collin tog Del i deres Munterhed, dog mere behersket. Den Anklagede havde endnu ikke iført sig Frakken, som Bibi-Lupin nylig tog af ham, og paa Dommerens Opfordring aabnede han beredvillig sin Skjorte for Brystet. -Jo, det er ganske rigtig hans Halspynt, men den er bleven gråa, Hr. Vautrin," udbrød Fru Poiret. • -Hvad svarer De til det?" spurgte Dommeren den An klagede. „At hun er forrykt," svarede Jasques Collin. „Aa Gud, hvis jeg endnu var i Tvivl — hans Ansigt er jo ikke det samme — saa vilde denne Stemme være mig nok. Det er ham, som dengang truede mig. Det er ogsaa hans Blik." .Politiinspektøren og denne Kvinde har ikke haft Lejlighed til at aftale, hvad de har sagt om Dem," sagde Dommeren og vendte sig mod Jacques Collin, -ingen af dem vidste, før nu, at det var Dem, de skulde se paa. Hvorledes forklarer De mig det?" -Justitsen bar begaaet endnu større Fejltagelser end den, der kunde komme ud af, hvad der vidnes af et Fruentimmer, som kender en Mand paa Haarene paa hans Bryst — og saa af en Politimands Mistanke," svarede Jacques Collin. _Man finder, at jeg paa Stemmen, paa Blikket, paa Højden ligner en farlig Forbryder; det er højst übestemt. Hvad den Lighed angaar. der vilde godtgøre en Forbindelse, som hun ikke rødmer over, mellem Damen dér og min Dobbeltgænger — naa, det lo De selv af. Vil De nu, Hr. Dommer, i Sandhedens Interesse — som jeg endnu heller vil have frem for min egen Skyld, end De319 ESTHRR. ønsker den frem for Retfærdighedens Skyld —

spørge denne Dame . . . Foi ..." .Poiret." -Poiret. Ja — undskyld, jeg er Spanier — — Vil De altsaa spørge hende, om hun husker de Personer, der boede i denne . . . hvad var det, De kaldte Huset?" .En borgerlig Pension, " sagde Fru Poiret .Jeg véd ikke, hvad det er for noget," svarede Jacques Collin. „Det er et Hus, hvor man abonnerer paa Frokost og Mid dagsmad." -Det er meget rigtigt," udbrød Camusot med et velvilligt Nik til Jacques Collin, saa slaaet var han af den tilsyneladende Naivitet, hvormed denne gav ham Midler i Hænde til at naa et Resultat. -Se, om De kan huske de Middagsabonnenter, Pen sionen havde, dengang Jacques Collin blev arresteret." -Der var Hr. de Rastignac, Doktor Bianchon, Fa'er Goriot, Frøken Taillefer ..." -Godt, sagde Dommeren, der ikke havde haft sine Øjne fra Jacques Collin, hvis Ansigt stadig var lige übevægeligt. .Denne Fa'er Goriot? ..." -Han er død," sagde Fru Poiret. .Hr. Dommer," sagde Jacques Collin. „Hos Lucien har jeg adskillige Gange truffet en Hr. de Rastignac, der — efter hvad jeg tror — staar i en vis Forbindelse med Fru de Nucin gen. Hvis det er ham, der er Tale om, kan jeg forsikre, at han aldrig har antaget mig for den Straffefange, jeg nu skal udgives for. -Hr. de Rastignac og Doktor Bianchon," sagde Dommeren, -indtager begge saa ansete Stillinger i Samfundet, at deres Vid nesbyrd, hvis det gaar i Deres Favør, er nok til at skaffe Dem paa fri Fod. Cocquart, udfærdig de to Vidnetilsigelser." Paa nogle Minuter afsluttedes Formaliteterne med Fru Poirets Vidneforklaring. Cocquart læste op for hende, hvad der320 HONORÉ DE BALZAC var blevet udtalt, og hun satte sit Navn derunder; men den Anklagede vægrede sig ved at skrive sit Navn, idet han paa beraabte sig sit Ukendskab til de franske Retsformer. _.Det kan være nok for i Dag," sagde Camusot. .De træn ger vist til at faa noget at spise; jeg vil sende Dem tilbage til Conciergeriet." .Ak, jeg lider for meget til at jeg kan spise," sagde Jacques Collin. Camusot vilde afpasse det saaledes, at Jacques Collins Til bagevenden til Fængslet faldt samtidig med Fangernes Ophold i Fængselsgaarden; men først ønskede han fra Conciergeriets Di rektør et Svar paa den Besked, han havde sendt ham om Mor genen, og han ringede efter Retsbetjenten for at sende ham til Direktøren. Retsbetjenten kom ind og meldte, at Portnerkonen fra Huset ved Malaquais-Kajen havde et vigtigt Dokument, an gaaende Hr. Lucien de Rubempré, at ovcrgive Dommeren. Denne Nyhed var saa vigtig, at Camusot derover glemte den Besked, han agtede at give Betjenten. -Lad hende komme ind," sagde han. -Om Forladelse, undskyld," sagde Portnerkonen, idet hun først hilste paa Dommeren og derefter paa Abbed Carlos. -Min Mand og jeg blev saa forstyrrede i Ho'ederne ved det, at Ret tens Folk kom to Gange, at vi rent glemte et Brev, vi havde liggende i Kommoden til Hr. Lucien; vi har betalt ti Sous i Porto for det, skønt det er her fra Paris, fordi det er saa tungt. De vil vel ikke betale mig Portoen? Gud maa jo vide, hvornaar vi sér vore Lejere igen!" .Har Postbudet bragt dette Brev?" spurgte Camusot efter opmærksomt at have undersøgt Konvoluten. „Ja, Hr. Dommer." -Cocquart, før hendes Beretning til Protokols! Naa, min gode Kone, opgiv Deres Navn, Stilling ..."321 ESTHER. Camusot lod Portnerkonen aflægge Ed paa sin Forklaring til Protokollen. Medens disse Formaliteter stod paa, eftersaa' han Stemplet paa Postmærket; det bar saavel Dagens Dato som Tid for Modtagelse og Udlevering. Dette Brev, der var blevet afleveret i Luciens Bolig Dagen efter Esthers Død, var utvivlsomt skrevet og lagt i Postkassen samme Dag, som Katastrofen indtraf. Nu vil man kunne slutte sig til Hr. Camusots Forbløf felse ved at læse at dette Brev, der var skrevet og undertegnet af den Kvinde hvem Retten havde antaget for Offer for en Forbrydelse: Esther til Lucien Mandag d. 13. Maj 1830 (Skrevet paa mit Livs sidste Dag, Klokken ti om For middagen). Kære Lucien! Om en Time er jeg ikke længer i de levendes Tal, Klokken 11 er jeg død, og jeg dør uden Smærte. Jeg har betalt 50,000 Francs for en smuk lille sort Perle, som inde holder en Gift, der slaar mig ihjæl med Lynets Fart. Altsaa, min søde Dreng, kan du trøste dig med: „Min lille Esther har ikke lidt." Kun medens jeg skriver disse Sider til dig, føler jeg Smærte. Uhyret, der har købt mig saa dyrt og som vidste at den Dag, da jeg betragtede mig som hans, vilde jeg ikke overleve — Nucingen er lige gaaet fra mig, saa beruset som en Bjørn, der har faaet noget at drikke. For første og sidste Gang i mit Liv har jeg haft Lejlighed til at sammenligne mit fordums Erhverv som Glædespige med det Liv, jeg har ført i Kærlighed til dig. Den Væmmelse maatte til, for at jeg kunde gøre mig fortrolig med Tanken om Døden . . . Jeg har tåget et Bad; Honoré de Balzac: Esther. -21322 HONORÉ DE BALZAC jeg vilde ønske, at jeg havde kunnet hente Skriftefaderen fra Klosteret, hvor jeg blev døbt, for ogsaa at aftvætte min Sjæl. Men det maa være Fornedrelse nok ; Sakramentet vil jeg ikke besmitte, og jeg haaber paa, at min oprigtige Anger vil afvaske min Synd. Jeg giver mig i Guds Hænder. — — Nu ikke mere om disse Bedrøveligheder! For dig vil jeg være din Esther til det sidste, og jeg vil ikke plage dig med min Død,

med Fremtiden eller med den gode Gud, som slet ikke var god, hvis han pinte mig i det andet Liv — saa meget ondt som jeg har døjet i dette! Foran mig har jeg dit yndige Portræt staaende, det. Fru de Mirbel har malet. Denne Elfenbens-Plade trøstede mig, mens du Var borte, nu betragter jeg dit Billede, medens jeg skriver mine sidste Tanker, mit Hjærtes sidste Slag, ned til dig. Jeg sender dig Portrættet i dette Brev, jeg vil ikke have, at nogen skal tåge det eller sælge det. Blot Tanken om at det Billede, der har skaffet mig saa megen Glæde, skulde havne i en Maskandisers Butik, er nok til at slaa mig ihjæl. Tilintetgør dette Billede, min elskede, forær det ikke til nogen anden, med mindre denne Gave igen kan skaffe dig [denne Planke, der kan gaa og som har Kjoler paa, denne Clotilde de Grandlieu, som vil give dig sorte Mærker, naar I sover sammen, saa spidse er hendes Albuer og hendes Knæer ... Ja, til hende maa. du bruge Billedet, paa den Maade kommer jeg jo til at gavne dig endnu en Gang, som om jeg endnu var i Live. Selve min Død vil komme dig til Nytte . . . Jeg vilde dog have været en Hindring for dit Ægteskab. Aa, denne Clotilde, jeg forstaar hende ikke. At kunne blive din Kone, bære dit Navn, være hos dig Nat og Dag og saa [endda gøre Vanskeligheder ! Saadan noget kunde da ogsaa kun falde én fra Faubourge St. Germain ind — og én, som ikke har ti Pund Kjød paa Knoglerne! Stakkels kære Lucien me .i din fejlslagne Ærgerrighed, jeg tænker paa din Fremtid. >Mere end Jén Gang vil du dog vist323 ESTHRE. huske din stakkels tro Hund, den skikkelige Pige, som stjal til dig, og som gærne havde ladet sig slæbe for Retten for at sikre din Lykke; hendes eneste Beskæftigelse var jo at tænke paa, hvad der kunde gøre dig glad. Desværre, jeg har ingen Penge, jeg har ingen Ære, din Kone kan jeg ikke blive . . . Og dog har jeg sørget for din Fremtid ved at efterlade dig alt hvad jeg ejer . . . Kom saasnart du har modtaget dette Brev og tag det, der ligger under min Hovedpude, thi jeg stoler ikke paa Tjenestefolkene. Jeg vil være skøn i Døden, maa du vide; jeg strækker mig paa min Seng, lægger mig rigtig i Stilling. Saa trykker jeg Perlen ind mod min Gane, og hverken Krampetrækninger eller en latterlig Stilling skal skæmme mig i Døden. Jeg véd, at Fru de Sérizy har brudt med dig for min Skyld; men ser du, min egen Kat, naar hun hører, jeg er død, vil hun tilgive dig; du skal atter søge hendes Hus, og hun skaffer dig nok et godt Parti, hvis Familjen Grandlieu holder fast ved sit Afslag. Min elskede, du maa love mig ikke at sørge for meget over min Død. Først og fremmest maa jeg sige dig, at Mandagen den 13. Maj Kl. 11 afsluttes simpelt hen en lang varig Sygdom, der begyndte den Dag, I paa Saint-Germains Terrase viste mig tilbage til min gamle Levevej . . . Sjælen har sine Sygdomme saavel som Legemet. Du gjorde mig for et Øjeblik saa usigelig lykkelig, da du i Forgaars sagde, at du vilde gifte dig med mig, hvis Clotilde stadig nægtede dig sin Haand. Dog, det vilde have været en stor Ulykke for os begge to, saa vilde jeg hellere dø; thi Døden er ikke altid lige bitter. Aldrig vilde Samfundet og det gode Selskab have fundet sig vort Ægteskab. Tanken herom gør mig Døden let. Udbryd da ikke i Klager min egen Ven. Men sig ret ofte til dig selv: -Der har levet to gode Kvinder, to smukke Skabninger, som324 HONORÉ DE BALZAC tilbad mig, og som døde for min Skyld uden at bebrejde mig deres Død! „Rejs i dit Hjærte et Mindesrnærke for Coralie og et for Esther og følg saa din Fremtidsvej til Maalet! Kan du huske, at du en Dag viste mig en gammel rynket indfalden Kvinde, der havde været Kæreste med én af Digterne for den store Revolution? Dengang sagde jeg til dig: -Saa er det dog bedre at dø, naar man er tredive Aar gammel." Hele Dagen igennem var jeg tankefuld, du søgte at adsprede mig ved alle Slags Narrestreger, men mellem to Kys, kom jeg endnu med den Bemærkning: ‚Det hænder jo hver Dag, at de smukke Damer forlader Teatret før Forestillingen er forbi." — Nuvel, jeg brød mig ikke om at se det sidste Stykke — dermed er alt sagt. Du finder mig vist snakkesalig, men husk det er min sidste Fadderslader. Jeg skriver til dig, som jeg plejede at tale med dig, og jeg vil tale muntert med dig. De Sypiger, der jamrer sig, før de begaar Selvmord, har jeg aldrig syntes om. Du véd, at jeg allerede en Gang før har vist Mod til at dø paa en honnet Maade — den Gang jeg kom hjem fra det forfærdelige Operabal, hvor du fik at vide, at jeg havde været offentligt Fruentimmer ! Aa nej, min Ven, giv alligevel aldrig det Portræt bort! Hvis du vidste med hvilken Ømhed jeg nu har siddet og stirret i dine Øjne, medens jeg hvilede lidt ud fra Skriveriet, saa vilde du vist tro at din lille Kærestes Sjæl har gravet sig ind i denne Elfenbensplade. En Død, der beder om en Almisse, er dog en komisk Fremtoning! Jeg véd jo godt, man skal holde sig smukt roligt i sin Grav. Du aner ikke, hvor min Død vilde forekomme Fæhovederne heltemodig, hvis de vidste, at Nucingen i denne Nat har tilbudt mig to Millioner, hvis jeg vilde holde af ham, som jeg holder325 ESTHER. af dig. Han bliver ordentlig tåget ved Næsen, naar han erfarer, at jeg har holdt mit Ord til ham og er død. Jeg har forsøgt alt for a1 vedblive at aande den Luft, som du

aander. Jeg har endog sagt til den tykke Tyveknægt: „Vil De holdes af, saaledes som De ønsker det? Jeg forpligter mig endda til aldrig at gense Lucien." „Hvad forlanger De til Gen gæld," spurgte han. „Giv mig to Millioner til ham!" Nej, hvis du havde sét den Mine, han satte op! Jeg kunde selv have lét derover, hvis Situationen ikke havde været saa tragisk for mig. Spar Dem Deres Afslag!" skyndte jeg mig at sige til ham. „Jeg sér nok, at De sætter mere Pris paa Deres to Millioner end paa mig. Det er altid behageligt for en Kvinde at faa at vide, hvor højt man taxerer hende!" Og dermed vendte jeg ham Ryggen. Om nogle faa Timer vil den gamle Slyngel erfare, at det ikke var min Spøg. Hvem skal nu — som jeg — anbringe Skilningen i dit Håar? Ligemeget — jeg vil ikke længer tænke paa, hvad der vedkommer Livet; jeg har fem Minuter tilbage, i dem vil jeg vende mine Tanker til Gud. Bliv ikke skinsyg paa ham, kære Engel; jeg vil fortælle Gud om dig, jeg vil bede ham, om min Død og min Straf i den anden Verden maa købe Lykken til dig. Forresten er jeg ked over, at jeg skal i Helvede. Jeg vilde saa gærne have set Englene, set, om de ligner dig . . . Lev vel, min dyrebare Ven, lev vel! Al min Ulykke blive til Velsignelse for dig. Til min Grav er jeg din Esther Klokken slaar elleve. Jeg har bedt min sidste Bøn, nu lægger jeg mig til Sengs for at dø. Endnu en Gang: lev vel! Jeg vilde ønske, at min Haands Varme kunde efterlade noget af min Sjæl her paa Papiret, som jeg giver mit sidste Kys. Og326 HONORÉ DE BALZAC endnu en Gang vil jeg kalde dig min søde, lille Kat, skønt du er Skyld i din Esthers Død." — En Følelse af Skinsyge gennemtrængte Dommeren, medens han tilendebragte Læsningen af dette Brev. Det eneste Brev — fra en Selvmorders Haand — som han havde set skrevet med saadan Munterhed og Liv, skønt det var en febrilsk Munterhed og en sidste Kraftanstrængelse af en blind For elskelse. .Hvad mærkeligt er dog ved ham, at han bliver elsket saa højt," tænkte han, idet han gentog, hvad alle Mænd, der ikke har Kvindetække, plejer at sige. «Hvis det er Dem muligt at bevise, ikke blot, at De ikke er den undvegne Galejslave Jacques Collin men ogsaa, at De virkelig er Don Carlos Herrera," sagde Dommeren til Jacques Collin, „vil De blive sat i Frihed, Mit Embedes Upartiskhed gør det til min Pligt at sige Dem, at jeg for et Øjeblik siden har modtaget et Brev, som Frøken Esther Gobseck har skrevet, hvori hun aabenbarer sin bestemte Hensigt at søge Døden og tillige udtaler sig om Tjenestefolkene med en Mistro, der gør det sandsynligt, at det er dem, der har tåget de 750,000 Francs." „ Medens Camusot talte saaledes, sammenlignede han Brevets Haandskrift med Testamentets, og der var i hans Øjne ingen Tvivl om, at samme Person havde skrevet begge Dele. -Hr. Dommer, De har altfor hurtig troet paa et Mord; tro nu ikke for hurtig paa et Tyveri." „Hvad siger De?" udbrød Camusot og sendte den Tiltalte et Dommerblik. .Tro ikke, at jeg kompromitterer mig, nåar jeg siger Dem, at disse Penge kan findes igen," vedblev Jacques Collin og lod saaledes Dommeren forståa, at han havde opfattet hans Mistanke. „Den stakkels Pige var højt elsket af sine Tjenestefolk, og hvis jeg var paa fri Fod, vilde jeg skaffe disse Penge it.il Veje, som327 ESTHER. nu tilhører det Menneske i Verden jeg holder mest af, Lucien! Vilde De have den Godhed at lade mig læse det paagældende Brev? Det skal ikke vare længe — — — det er Beviset for min kære Drengs Uskyldighed — — — De behøver altsaa ikke at frygte for, at jeg skal tilintetgøre det — — ejheller at jeg skal tale derom — — jeg er jo i stræng Arrest ..." „I stræng Arrest," udbrød Embedsmanden, -det skal De ikke være længer. Jeg beder Dem hurtigst mulig godtgøre Deres virkelige Stilling, henvend Dem til Deres Gesandt, om De vil." Og han rakte Jacques Collin Brevet. Camusot var henrykt ved saaledes at slippe ud af alle Vanskeligheder og kunne gøre baade Generalprokurøren og Fruerne de Maufrigneuse og de Sérizy til Behag. Ikke desto mindre studerede han med kold Nysgerrighed sin Fanges Ansigt, medens han gennemlæste Brevet, og trods de Følelsers Oprigtighed, som afspejlede sig deri, sagde han til sig selv: -Det er dog ret et Galgenfjæs!" -Saaledes er det at elske," sagde Jacques Collin, idet han gav Brevet tilbage. „Naa," sagde Embedsmanden, der vilde gøre endnu et For søg paa at komme under Vejr med Sandheden, .De kan ikke være Jacques Collin." -Nej, Hr. Dommer," gav Galejslaven til Svar. Og Jacques Collin teede sig mere end nogensinde før som Don Carlos Herrera. I sin Iver for hurtig at faa Ende paa Sagen, traadte han tæt hen til Dommeren og førte ham hen i Vinduesfordybningen med en Kirkefyrstes Værdighed, idet han tillige ansl og en fortrolig Tone. -Jeg holder saa meget af dette Barn, Hr. Dommer, at jeg gerne skulde anklage mig selv, om det var nødvendigt for at frelse ham. Jeg skulde ikke betænke mig paa at tåge Exempel efter den stakkels Pige, der søgte Døden for at gavne ham.328 HONORÉ DE BALZAC Derfor, Hr. Dommer, beder jeg Dem tilstaa mig den Gunst, at sætte Lucien i Frihed med det samme." -Min Embedspligt forbyder mig det," sagde Camusot i en velvillig Tone, „men ligesom det er muligt at gaa paa Akkord med

Himlen, kan Retten vel ogsaa tåge Hensyn! Og hvis De kan give mig gode Grunde derfor . . . Tal kun frit! Dette bliver ikke skrevet ned." „Godt, " vedblev Jacques Collin, der lod sig narre af Ca musots Velvilje, .jeg véd, hvad den stakkels Dreng i dette Øje blik lider; han er i Stand til at gøre en Ulykke paa sig selv af Fortvivlelse over, at han er i Fængsel ..." „Aa, hvad det angaar — — — " Camusot tråk paa Skuldrene. .De véd ikke, hvem De gør en Tjeneste, hvis De tilstaar mig denne Gunst," tilføjede Jacques Collin, der vilde slaa paa andre Strænge. -De viser en Opmærksomhed mod en Orden, der er mægtigere end alle Grevinder de Sérizy, alle Her tuginder de Maufrigneuse, hvilke Damer vel næppe vil tilgive Dem, at De har haft deres Breve her paa Kontoret ..." sagde han og pegede paa de to Brevpakker. -Min Orden har en god Hukommelse." -Højstærede," sagde Camusot, -spar Dem Resten! Det er ganske andre Grunde, De maa give mig." -Nuvel da, saa tro mig paa Ordet, jeg kender Lucien, hans Gemyt er blødt som en Kvindes, en Digters, en Sydlænders, han har ingen Vilje, ingen Modstandskraft, " erklærede Jacques Collin, der omsider troede at forståa, at Dommeren var vunden for ham og Lucien. .De er jo nu overbevist om den unge Mands Uskyldighed, pm ham da ikke længer, forhør ham ikke! Overræk ham dette Brev, fortæl ham, at han er Esthers Arving og sæt ham saa paa fri Fod. Handler De anderledes, vil De selv komme til at fortryde det; men hvis De uden videre Omstæn digheder giver ham fri, saa skal [jeg — selv om De beholder mig i stræng Arrest — i Morgen eller endnu i Aften forklare Dem alt, hvad der nu synes Dem dunkelt i denne Sag, og lii— lige Grunden til den haardnakkede Forfølgelse, jeg er Genstand for. Men jeg risikerer Livet derved, i fem Aar har man tragtet efter mit Hovede . . . Naar Lucien er fri, rig og gift med Clotilde de Grandlieu, er mit Hverv her paa Jorden fuldbragt, saa bryder jeg mig ikke længer om at hytte mit Skind — — Min Forfølger er en af Deres forrige Konges Spioner." „Aa, Corentin!" -Naa, han hedder Corentin! Tak for Oplysningen. Nuvel, Hr. Dommer, lover De -mig at gøre, som jeg beder Dem om?" „En Dommer hverken kan eller bør love nogetsomhelst. Cocquart! Sig til Retsbetjenten og Gendarmerne, at de skal føre den Tiltalte tilbage til Conciergeriet. Endnu i Aften skal jeg sørge for, at De kommer i et bedre Værelse paa egen For plejning," tilføjede han mildt med et lille Afskedsnik til den Tiltalte. — Hele Camusots Mistro var vendt tilbage ved den An modning, Jacques Collin nys havde rettet til ham; nu huskede Dommeren ogsaa, hvor ivrig han havde været for at komme først i Forhør, idet han gav sin Helbredstilstand til Paaskud. Det slog ham nu, at den saakaldte Dødssyge gik som en Her kules og ikke længer anvendte noget af de Komediefif, han havde spillet saa godt. dengang han blev ført ind til For høret. „Hr. Abbed?" Jacques Collin vendte sig. -Skønt De ikke vil underskrive Forhøret, er det dog bedst, at min Skriver læser det op for Dem." Den tiltalte befandt sig aabenbart i bedste Velgaaende — og hans raske Bevægelser, nu da han tog Plads henne hos Skriveren, var Dommeren et Fingerpeg mere. .Det var hurtigt, Deres Sygdom gik over," sagde Ca musot. -Dér fangede han mig," tænkte Jacques Collin Højt svarede han: -Glæden, Hr. Dommer, er det bedste Lægemiddel af alle. Dette Brev, der beviser hans Uskyld, som jeg intet Øjeblik har draget i Tvivl, har gjort mig rask." Dommeren fulgte den Tiltalte med et tankefuldt Blik, da han gik bort, omgivet af Retsbetjenten og Gendarmerne. Saa strøg han sig over Øjnene som et Menneske, der vaagner op, og kastede Esthers Brev hen paa sin Skrivers Bord. .Cocquart, tag en Afskrift af dette Brev." — Jo mere den Tiltalte, hvis virkelige Navn og Stillinp endnu ikke var fastslaaet, havde vist Camusot alle de Skyer, der taarnede sig op i Horisonten, hvis Lucien blev tåget i Forhør, desto mere nødvendigt forekom dette Forhør Camusot. Enhver Stand har sin Pligt- og Samvittighedsfølelse. Selv om Camusot ikke havde været nysgærrig, vilde han — for ikke at svigte sin Dommerpligt — have forhørt Lucien, ligesom han havde forhørt Jacques Collin, med Anvendelse af alle de Fælder og Kneb, som selv den hæderligste Embedsmand bruger. Den Tjeneste, han kunde vise indflydelsesrige Folk, Hensynet til hans eget Avance ment, alt maatte hos Camusot vige for Begærligheden efter at erfare Sandheden — selv om han saa bagefter skulde for tie den. — „Den Maade, paa hvilken han skildrede mig sin Hen givenhed for sin Søn (hvis det virkelig er hans Søn) tyder paa, at han var i Huset hos dette Pigebarn for at passe paa Pengene, der kom ind; han har ikke vidst, at der laa et Testamente under den dødes Hovedpude, og saa har han tåget de 750,000 Francs til sin Søn — som en Slags Provision. Det var det, han mente med Løftet om at skaffe igen. Hr. de Rubempré skylder baade sig selv og Retten at oplyse sin Faders borgerlige Stilling . . . Og saa lover han mig sin Ordens — sin Ordens! — Be skyttelse, hvis jeg undlader at forhøre Lucien!" — — — Camusot ringede og gav Ordre til at hente Hr. Lucien de Rubempré, men passe paa, at han

ikke kom i Forbindelse med nogensomhelst under Vejs. Klokken var omtrent to, da Hr. Camusot saa' Lucien de Rubempré træde ind, bleg, tilintetgjort, med røde, svulne Øjne, i en sammensunken Tilstand, der var nok saa karakteristisk at sammenligne med Jacques Collins foregivne Dødssygdom. Hr. Camusot følte næsten Medynk, saa let vilde Sagen blive "ham. -Fat Dem, Hr. de Rubempré. Den Embedsmand, De staar for, ønsker intet hellere end at raade Bod paa den Ulykke, som en übegrundet Anholdelse stundom kan volde. Jeg tror, De er uskyldig. De skal meget snart komme paa fri Fod. Her er Beviset paa Deres Uskyldighed: det er et Brev, som Deres Port nerkone i Deres Fraværelse havde tåget i Forvaring, og som hun nu har bragt mig. Brevet er fra Frøken Esther Gobseck Læs det!" Lucien tog Brevet, læste det og brast i Graad. Han hulkede uden at kunne fremføre et Ord. Der gik et helt Kvarter, før han nogenlunde kunde fatte sig. Saa rakte Skriveren ham Af skriften af Brevet og bad ham konferere den med Originalen, Men Lucien henholdt sig selvfølgelig til Cocquarts Ord om Af skriftens Korrekthed. „Hr. de Rubempré," sagde Dommeren med en yderst vel villig Mine, -det er alligevel lidt vanskeligt for os at sætte Dem paa fri Fod uden at iagttage de gængse Formaliteter og rette nogle Spørgsmaal til Dem. Jeg beder Dem besvare Dem, næsten som om De kun var Vidne. En Mand som Dem behøver jeg vel næppe at gøre opmærksom paa, at det her ikke blot er en Samvittighedssag at sige den fulde Sandhed, men ligefrem en332 HONORÉ DE BALZAC Nødvendighed ; Deres Stilling er jo for en kort Stund blevet noget tvivlsom. Sandheden vil i intet Tilfælde kunne skade Dem, men lyver De, vil Retten gaa sin Gang, og jeg nødes da til at sende Dem tilbage til Conciergeriet. Svarer De mig ærligt paa mine Spørgsmaal, vil De endnu i Aften kunne gaa til Sengs i Deres eget Hjem og De skal blive rehabiliteret ved den Med delelse, som jeg sender til Bladene: -Hr. de Rubempré, som igaar blev anholdt i Fontainebleau, er øjeblikkelig bleven sat paa fri Fod igen efter et ganske kort Forhør"." Disse Ord gjorde stærkt Indtryk paa Lucien, og Dommeren, der vejrede den Tiltaltes Stemning, tilføjede: .Jeg gentager for Dem, De var mistænkt for Meddelagtig hed i et Giftmord paa Frøken Esther: nu er det til Fulde be vist, at hun selv har tåget sig af Dage. Men der er fra hendes Lejlighed blevet stjaalet et Beløb paa 750,000 Francs, der hører med til Arven efter hende, og De er hendes Arving: her fore ligger der ulykkeligvis en Forbrydelse. Denne Forbrydelse er blevet begaaet før Testamentet blev aabnet. Nu har Retten sine Grunde til at tro, at en Person, der nærer en lignende Hen givenhed for Dem som selve Frøken Esther har tilladt sig denne Forbrydelse til Fordel for Dem. Afbryd mig ikke," sagde Ca musot og paabød Lucien, der vilde tale, at tie, .endnu forhører jeg Dem ikke. Jeg vil blot gøre Dem begribeligt, i hvilken Grad Deres Ære er interesseret i det foreliggende Spørgsmaal. Se bort fra den falske, den ynkelige Æresfølelse, der binder den ene Medskyldige til den anden, og sig hele Sandheden." -Nu begynder vi altsaa," tilføjede Camusot efter en Pavse. -Hvad er Deres fulde Navn? — Hr. Cocquart, følg nu med," beordrede han Skriveren. -Lucien Chardon de Rubempré." .Fødested?" „ Angouléme ..." Og Lucien opgav Aarstal, Maaned og Dato. -Arvede De noget efter Deres Fader?"333 ESTHER. .Nej.' „Ikke desto mindre har De under et tidligere Ophold i Paris brugt mange Penge i Forhold til Deres beskedne Indtægter." „Ja, Hr. Dommer. Men dengang havde jeg i Frøken Co ralie en grumme hengiven Veninde, som jeg havde den Ulykke at miste. Det var Sorgen herover, der førte mig tilbage til min Fødeegn." „Godt," sagde Camusot. -Jeg anerkender Deres Oprigtig hed, den vil komme Dem til Gode." Lucien var, som man sér, paa Vej til at aflægge en ganske uforbeholden Tilstaaelse. .De har brugt endnu langt flere Penge efter Deres tilbage komst fra Angouléme til Paris," fortsatte Camusot. _De har levet som en Mand med en Indtægt paa ca. 60,000 Francs om Aaret. " „Ja, Hr. Dommer." „Hvem skaffede Dem disse Penge?" .Min Beskytter, Abbed Carlos Herrera." -Hvor har De lært ham at kende?" -Jeg traf ham paa Landevejen, netop som jeg stod i Be greb med at tåge mig selv af Dage." -De havde aldrig hørt Tale om ham i Deres Familje? Deres Moder har aldrig nævnt hans Navn for Dem?" .Aldrig." .Deres Moder har aldrig fortalt Dem, at hun en Gang er truffet sammen med en Spanier?" -Aldrig." „Kan De huske, hvilket Aar og hvilken Maaned De gjorde Bekendtskab med Frøken Esther?" -Det var sidst paa Aaret 1823, i et lille Boulevardteater. " „I Begyndelsen kostede hun Dem Penge?" -Ja, Hr. Dommer." .Fornylig har De — i Haab om at faa Frøken de Grand334 HONORÉ DE BALZAC lieu til Ægte — købt Levningerne af Slottet Rubempré og til— stødende Jordegods for en Million. De har fortalt Familjen de Grandlieu, at Deres Søster og Deres Svoger havde faaet en stor Arv, og at De havde dem at takke for disse Penge. Har De ikke fortalt saadan til Familjen de Grandlieu." .Jo, Hr. Dommer." -De véd ikke, hvorfor Deres Ægteskabsplaner gik i Stykker?' -Jeg aner det ikke, Hr. Dommer." -Saa skal De faa

det at vide. Familjen de Grandlieu har sendt én af de hæderligste Sagførerere i Paris ned til Deres Svoger for at indhente Oplysninger. I Angouléme har Sagføreren af Deres Søster og Svoger faaet at vide, at ikke blot havde de ikke laant Dem noget af Betydning, men at tilmed Deres Arv — foruden anselige Jorder — beløb sig til en Kapital af 200,000 Francs. De kan ikke finde det besynderligt, at en Familje som Grandlieu bliver ængstelig for en Formue, hvis Oprindelse ingen kender. — — Dér ser De, Hr. de Rubempré, hvor Deres Usandhed har skadet Dem." Lucien stod som forstenet ved denne Afsløring. Og den Smule Sjælsstyrke, han havde tilbage, forlod ham nu. -Politiet og Retten véd alt, hvad de ønsker at vide, husk vel paa det," sagde Camusot. -Men nu," vedblev han, idet han tænkte paa den Egenskab af Fader, som Jacques Collin havde tillagt sig „véd De, hvem denne foregivne Carlos Her rera er?" -Ja, Hr. Dommer — men jeg erfarede det kun altfor sent. " -For sent? — Hvad vil det sige? Forklar Dem tydeligere!" -Det er ingen Præst, det er ingen Spanier, det er . . ." _En undsluppen Galejslave," skyndte Dommeren sig at sige. -.Ja," svarede Lucien. B Da den skæbnesvangre Hemme lighed blev afsløret for mig, stod jeg allerede i Erkendtligheds335 ESTHER. forhold til ham. Jeg havde troet at træde i Forbindelse med en hæderlig Gejstlig ..." -Jacques Collin," sagde Dommeren, som om han paabe gyndte en Sætning. .Ja, Jacques Collin," gentog Lucien, „det er hans Navn." .Godt. Jacques Collin," vedblev Hr. Camusot, .er nylig bleven genkendt af et Vidne, og når han endnu benægter at være denne Person, er det antagelig i Deres Interesse. Men når jeg spurgte Dem, om De kendte denne Person, var det for at faa opklaret en anden Historie, som Jacques Collin er fremkommen med." Lucien havde samme Fornemmelse, som om et glødende Jærn blev boret ind i hans Indvolde, da han hørte disse Ord. .Véd De ikke," vedblev Dommeren, „at han paastaar at være Fader til Dem for at forklare den ualmindelige Interesse, han har vist Dem?" -Han min Fader Aa, Hr. Dommer, har han virkelig sagt det?" -Har De da ingen Anelse om, hvorfra de Penge kom, han forsynede Dem med?" a De, Hr. Dommer maa jo bedst vide, hvorfra Straffefanger faar Penge," udbrød Lucien. „En Jacques Collin min Fader! Aa, ulykkelige Moder!* Og han brast i Graad. Hr. Camusot nød sin Triumf. Nu [havde han to skyldige i sine Hænder. Han havde knust en af Døgnets Modeherrer, og han havde fundet den uopsporlige Jacques Collin Han vilde faa Ry for at være én af de dygtigste Forhørsdommere. Følge lig undte han sit Offer nu en lille Pavse, men han studerede denne Fortvivlelsens Tavshed, han saa Sveden, der randt fra Luciens Pande, blande sig med Taarerne paa hans Kinder -Hvorfor græder De, Hr. de Rubempré?" Som jeg har sagt Dem, De er Frøken Esthers Arving, og hendes Arv er op336 HONORÉ DE BALZAC mod otte Millioner Francs, hvis de stjaalne 750,000 Francs bliver fundne. „ Dette var Dødsstødet for den Anklagede. Fast Holdning i li Minuter, som Jacques Collin havde skrevet i sit Brev, og Lucien havde været ved alle sine Ønskers Maal. -Aa, Hr. Dommer," svarede Lucien bittert og ironisk som den Mand, der endnu søger sig en Piedestal i sin fuldbragte Ulykke, .hvor træffende er dog ikke det Udtryk: at blive underkastet et Forhør. Torturen i gamle Dage —og vore Dages moralske Tortur — jeg vilde foretrække at blive pint af Bødlen . . . Naa, hvad mere ønsker De af mig?" spurgte han med en vis Stolthed. -Her er det kun mig, der har Ret at spørge," gensvarede Dommeren barsk overfor Digterens Overmod. -Jeg havde Ret til ikke at svare," sagde Lucien lavmælt; nu var hans Tankeklarhed vendt tilbage. .Skriver, læs Forhøret højt for den Tiltalte! . . ." „Nu er jeg altsaa igen ‚den Tiltalte'," tænkte Lucien. Medens Skriveren læste højt, fattede Lucien en Beslutning, efter hvilken han vilde vise sig indsmigrende mod Hr. Camusot. -Nu maa De underskrive Forhøret," sagde Dommeren. .Og sætter De mig saa paa fri Fod?" [spurgte Lucien, der igen blev ironisk. -Ikke endnu," svarede Camusot, „men i Morgen, efter at De er bleven konfronteret med Jacques Collin, tvivler jeg ikke om, at De bliver frigiven. I alt Fald skal De ikke længer sidde i stræng Arrest. Jeg skal skrive til Fængselsdirektøren, at han skal give Dem det bedste Værelse af dem paa egen Forplejning." -Faar jeg ogsaa Skrivematerialer?" .De skal faa alt, hvad De ønsker. Jeg skal give Retsbe tjenten, der fører Dem tilbage, Besked derom." Lucien underskrev ganske mekanisk Forhøret. Efterret ningen om, at han skulde konfronteres med Jacques Collin,337 ESTHER. havde tørret Sveddraaberne paa hans Ansigt, hans Øjne glødede vildt. Han blev, i et lynsnart Øjeblik, det samme som Jacques Collin havde vist sig at være: En Mand af Bronze. Han gemte Esthers Brev og det Billede hun havde sendt ham, inde paa sit Bryst. Saa bukkede han haanligt for Hr. Camusot og tiltraadte med faste Skridt sin Gang gennem Korri dorerne mellem de to Gendarmer. .Det er en topmaalt Slyngel," sagde Dommeren til sin Skriver som for at hævne sig for den knusende Foragt, Digteren nys havde vist ham. -Han troede at frie sig selv ved at ud levere sin Kammerat." — Camusot tog begge Forhørsreferater,

gennemlæste dem og foresatte sig at vise Generalprokurøren dem for at høre hans Mening. Medens han sad og tænkte herover, kom Retsbetjenten ind og meldte, at Fru de Sérizys Kammertjener indtrængende bad om at maatte tale med ham. Camusot gav et Vink, og en Kammertjener, der var klædt som en fornem Herre, traadte ind, saa' fra Retsbetjenten til Embedsmanden og spurgte: .Er det Hr. Camusot, jeg har den Ære . . .?" .Ja," svarede Dommeren og Retsbetjenten i Munden paa hinanden. Camusot modtog et Brev, som Tjeneren rakte ham, og læste følgende: -Af adskillige Hensyn, som De nok forstaar, kære Hr. Camusot, maa De ikke forhøre Hr. de Rubempré; vi bringer Dem Beviser for, at han er uskyldig, for at han straks kan blive løsladt. D. de Maufrigneuse. L. de Sérizy! P . S. Brænd dette Brev." Camusot begreb, at han havde begaaet en kolossal Bommert. Honoré de Balzac: Esther. 22338 HONORÉ DE BALZAC ved at stille Fælder for Lucien. Til en Begyndelse adlød han de to fornemme Damer. Han tændte et Lys og brændte deres Brev. Kammertjeneren bukkede ærbødigt. „Fru de Sérizy kommer altsaa herop?" spurgte Camusot. .Der blev netop spændt for hendes Vogn," svarede Kammertjeneren. I dette Øjeblik kom Cocquart og meldte Camusot, at Generalprokurøren ventede ham. Camusot følte sig knuget af den Fejl, han havde begaaet men syv Aars Praxis havde udviklet en vis Snuhed hos ham. Og i alt Fald vilde han have Vaaben mod de to fornemme Damers Forbitrelse. Lyset, ved hvilket han havde brændt deres Brev, var endnu tændt og han benyttede elet til at forsegle Pakken med Hertuginde de Maufrigneuses tredive Breve til Lucien og Fru de Sérizys ret omfangsrige Korrespondance. Da dette var besørget, begav han sig til Generalprokurøren. Og just i samme Øjeblik som denne sagde til sig selv: _Nu har Camusot nok lavet os en eller anden Dumhed," slog Forhørsdommeren to korte Slag paa Døren til hans Kontor. „Naa, kære Camusot, hvordan gaar det med Sagen, hvorom jeg talte med Dem i Morges?" „ Meget slet Hr. Greve, læs og døm selv!" Han rakte de to Forhørsudskrifter til Hr. de Granville, som tog sine Lorgnetter paa og gik hen i en Vinduesfordybning for at læse dem. Han var ikke længe om derom. „De har gjort Deres Pligt," sagde Generalprokurøren med bevæget Stemme. „ Dette er tilstrækkeligt. Retten maa gaa sin Gang ... De har vist Dem saa dygtig, at man sikkert aldrig vil skille sig af med en Forhørsdommer af Deres Rang . . ." Hr. de Granville kunde ligesaa gærne have sagt: -De bliver aldrig mere end Forhørsdommer!" Der løb en isnende Fornemmelse gennem Camusot.339 ESTHER. „Hertuginden af Maufrigneuse, hvem jeg havde adskilligt at takke for takke for, havde bedt mig ..." .Aa, Hertuginden af Maufrigneuse, det er jo Fru de Serizys Veninde, falder det mig ind," afbrød Granville Forhørsdommeren. Jeg ser, De har modstaaet alle Paavirkninger. De har handlet korrekt, De bliver en fortræffelig Embedsmand ..." I dette Øjeblik lukkede Grev Octave de Bauvan Døren op uden at banke paa og sagde til Grev Granville. _Kære Ven, jeg kommer her med en smuk Dame, som var lige Ved at fare vild i vor Labyrint ..." Og Grev Octave drog ind med sig Grevinde de Sérizy, der i det sidste Kvarterstid havde flakket omkring i Justitspaladset. .De her, Frue," udbrød Generalprokuøren og skød sin egen Lænestol frem til hende, .og netop i dette Øjeblik! Det er Hr. Camusot, Frue," tilføjede han og forestillede Dommeren. .Bauvan, vedblev han henvendt til den berømte ministerielle Taler .vent mig hos Kammerpræsidenten. Jeg skal straks være hos dig dér." Grev Octave de Bauvan forstod, at ikke blot var han selv tilovers, men ogsaa Generalprokurøren ønskede et Paaskud til at forlade Kontoret Fru de Sérizy var kommen til Justitspaladset i en tarvelig Hyrevogn, i et yderst dagligdags og hastigt Toilette. „De har vel modtaget vort Brev?" spurgte hun Camusot, hvis Maaben af hende blev opfattet som Tegn paa beundrende Ærbødighed. „Desværre altfor sent, Fru Grevinde, svarede Dommeren, der kun ejede Takt og Aand i sit eget Kontor, Ansigt til An sigt med de Tiltalte. -Hvad for noget? For sent?" Hun betragtede Hr. de Granville og saa', at hans Ansigt udtrykte Forvirring og Angst.340 HONORÉ DE BALZAC „Det kan ikke, det maa ikke være for sent," tilføjede hun med en Selvherskers Betoning. Damerne, især de smukke Damer som Fru de Sérizy, er Parisercivilisationens Kælebørn. Med en sorgløs Latter udtaler de de mest oprørende Ting. Ved alle mulige Lejligheder bærer de sig ad som den smukke Fru du Bauvan, der i sit Ægteskabs første Tider opsøgte sin Mand i Justitspaladset og sagde: „ Skynd dig nu at dømme, og kom saa!" „Frue," sagde Generalprokurøren, „Hr. Lucien de Rubempré er hverken skyldig i Tyveri eller Giftmord, men Hr. Camusot har bragt ham til at tilstaa en endnu værre Forbrydelse . . ." .Hvad da?" spurgte hun. -Han har tilstaaet," hviskede Hr. de Grandville hende i Øret, „at han er Ven og Lærling af en undvegen Galejslave. Abbed Carlos Herrera, denne Spanier, som han i næsten syv Aar har boet sammen med , skal være den berygtede Jacques Collin ..." Fru de Sérizy modtog et Slag som af en Jærnstang for hvert

Ord Embedsmanden sagde, men dette berømte Navn var dog Naadestødet. .Og hvad er Følgen heraf?" hviskede hun mat. .Det er," vedblev Hr. de Granville dæmpet, at Galejslaven kommer for Retten, og at Lucien gør ham Følgeskab som bevidst Medskyldig i hans Forbrydelser eller i alt Fald som haardt kompromitteret Vidne ..." .Nej, det skal aldrig ské," udbrød hun højt med utrolig Bestemthed. .Hellere vil jeg dø end se en Mand, hvem alle Mennesker har regnet for min bedste Ven, blive stemplet som en Galejslaves Kammerat . . . Kongen sætter stor Pris paa min Mand." Generalprokurøren gjorde hende smilende opmærksom341 ESTHER. paa, at Kongen ikke havde mindste Indflydelse paa disse An liggender. .Jeg har selv, Frue, netop lykønsket Hr. Camusot for hans Dygtighed ..." -For hans Übehændighed, " afbrød Grevinden hvem Luciens Kammeratskab med en Bandit foruroligede langt mindre end hans Forhold til Esther. .Hvis De læste de Forhør, som Hr. Camusot har under kastet de to Tiltalte, vilde De komme paa det rene med, at alt afhænger af ham." Efter denne Udtalelse, der var alt, hvad Generalprokurøren turde tillade sig, tråk han sig tilbage til sit Kontor; endnu paa Tærsklen vendte han sig og sagde. .Undskyld, Frue, jeg har noget at tale med Bauvan om." Hvilket i Verdenssproget betød for Grevinden: -Jeg kan ikke være Vidne til, hvad der foregaar mellem Dem og Camusot." Da Forhørsdommeren og Fru de Sérizy var alene sagde Camusot: .Tro ikke, Frue, at jeg har glemt de Hensyn, jeg skyldte Dem. Alt er bleven beslaglagt i Luciens Bolig, ogsaa Deres Breve ..." .Aa Gud, mine Breve." I sin Forvirring ringede Grevinden, som om hun havde været hjemme hos sig selv, og Generalprokurørens Kontorbud kom ind. „Et Lys," bad hun. Buddet tændte et Lys og satte det paa Kaminen, medens Grevinden saa' sine Breve igennem, talte dem og kastede dem ind i Kaminen. Det sidste Brev krøllede hun sammen til en Lunte og brugte det til at stikke Ild paa de andre. Camusot stod og saa' maabende til med sine to Forhørsudskrifter Haanden. Grevinden lod, som om hun kun var optaget af at342 HONORÉ DE BALZAC tilintetgøre sine Kærlighedsbreve, men i Smug holdt hun Øje med Dommeren. Og pludselig greb hun, behændig som en Kat, de to Forhørsdokumenter og kastede dem ind i Ilden. Camusot tog dem øjeblikkelig ud derfra, og en lille Brydekamp opstod mellem ham og Grevinden: .Frue ... De forgriber Dem paa . . ." En Mand styrtede ind i Kontoret, og Grevinde de Sérizy kunde ikke tilbageholde et Skrig, idet hun genkendte Sérizy, fulgtes af Granville 'og Bauvan. Ikke destomindre slåp hun ikke de frygtelige Dokumenter, skønt Ilden allerede havde brændt Vabler paa hendes fine Hud, hvorimod Camusot for Skams Skyld slåp sit Tag. „Hvad var De og Fru de Sérizy oppe at skændes om?" spurgte Statsministeren Hr. Camusot. -Jeg kunde indbringe en alvorlig Klage mod Fru Grev inden," lød Svaret. -Hvad har hun da gjort?" spurgte Generalprokurøren og saa fra den ene til den anden. -Jeg har brændt Forhørene," svarede Verdensdamen leende, hun mærkede ikke sine Brandsaar. -Er det en Forbrydelse, naa saa kan den Herre jo begynde forfra med sine afskyelige Streger. " -Det er rigtig nok," sagde Camusot og søgte at genvinde sin Værdighed. -Nu ja — alt er gaaet, som bedst var," sagde General prokurøren. .Men kære Fru Grevinde, den Slags Friheder maa De ellers ikke tåge Dem overfor Embedsmænd." .Hr. Camusot gjorde tapper Modstand mod en Dame, hvem ingen kan modstaa," sagde Grev de Bauvan leende .dermed er Standens Ære reddet." Og det alvorlige Attentat var saaledes i et Øjeblik forvandlet til en smuk Dames behagelige Spøg. Kun Grev de Sérizy lo ikke.343 ESTHER. Hr. de Granville tog ham til Side og hviskede ham i Øret: .Kære Ven, din Sorg bevæger mig til for første og eneste Gang i mit Liv at gaa paa Akkord med min Pligt." Embedsmanden ringede og lod sin Privatsekretær, Hr. de Char gebouf kalde ind. .Kære Ven," vedblev Generalprokurøren og tråk Camusot med hen ien Vinduesfordybning. .Gentag med Deres Skrivers Hjælp Forhøret over Abbed Carlos Herrera, det var jo ikke underskrevet og kan følgelig godt gøres om igen. Konfronter i Morgen denne spanske Diplomat med d'Hrr. Rastignac og Bianchon, der ikke vil genkende vor Jacques Collin i hans Person. Sæt Lucien de Rubempré paa fri Fod endnu i Aften, han vil sidst tale om det forsvundne Forhør, navnlig ikke efter den Formaning, jeg agter at give ham. Tribunal-Gazetten skal i Morgen meddele, at han uopholdelig blev løsladt. Hvis Spanieren virkelig er identisk med Galejslaven, skal Corentin nok sørge for, at vi faar Tag i ham. Et Tyveri, der ovenikøbet er be gaaet til Fordel for Lucien, maa ikke ødelægge en Stats minister, hans Hustru og Hertuginden af Maufrigneuse ..." Camusot bukkede og gik. Men Fru de Sérizy gengældte ikke hans Hilsen. Nu begyndte Brandsaarene at smærte. t Hr. de Sérizy havde tilvejebragt en lille Krukke med Vox og plejede ømt sin Hustrus Hænder samtidig med at han hviskede til hende: -Leontine, hvor kunde clu dog gaa herop uden at under rette mig derom?" .Kære Ven," svarede hun ham sagte, „tilgiv mig; du maa jo tro, jeg er vanvittig. Men det galdt clin Ære saavel som min. " „Elsk da den unge

Mand, hvis det endelig skal være saa ledes, men lad ikke Alverden blive Vidne til Deres Lidenskab," svarede den stakkels Mand.344 HONORÉ DE BALZAC Grev de Granville lovede at sende et Par Retsbetjente efter Lucien for at han med det samme kunde komme paa fri Fod. -Hvor er De dog god," udbrød Fru de Sérizy. — — Medens alle disse Mennesker var i travi Bevægelse for at frelse Lucien, sad denne i sit Fængselsværelse, hvorhen han havde faaet bragt Skrivematerialier, efter Direktørens Til ladelse. Selvmordstanken, i hvilken han én Gang før var standset paa Halvvejen, var paany kommen over ham ; Fore stillingen om, at han skulde konfronteres med Jacques Collin, var ham uudholdelig. Og ved at gennemlæse Esthers Brev Gang paa Gang bestyrkedes han endnu mere i sin Beslutning: ig Romeo at møde sin Julie i Døden. Han skrev følgende : Dette er mit Testamente. Skrevet i Conciergeriet d. 15. Marts 1830. Jeg undertegnede skænker til Børnene af min Søster, Fru Eva Chardon og Hr. David Séchard, alt hvad jeg ejer af fast og rørlig Ejendom paa min Dødsdag, fraregnet de Udbetalinger og Legater, som jeg beder min Executor testamenti at besørge. Jeg beder Hr. de Sérizy om at være Executor. Der skal udbetales l) En Sum paa 300,000 Francs til Abbed Carlos Herrera. 2) Til Baron de Nucingen 1400,000 Francs, hvorfra dog skal drages 750,000 Francs, hvis det Beløb, der blev stjaalet fra Frøken Esther skulde komme til Veje igen. Som Arving efter Frøken Esther Gobseck testamenterer jeg et Beløb paa 760,000 Francs til den velgørende Stiftelse i Paris til Oprettelsen af et Asyl for offentlige Kvinder, der ønsker at forlade deres slette og fortvivlede Levevej. Jeg beder Hr. de Sérizy om at benytte en Sum paa 40,000 Francs til et Monument paa Øst-Kirkegaarden for Frøken Esther,345 ESTHER. selv ønsker jeg at begraves hos hende. Graven skal være som de antike Grave, firkantet med Statuer af os begge i hvidt Marmor, paa Kistelaaget, Hænderne sammenføjede og hævede mod Himlen. Der skal ingen Indskrift staa paa denne Grav. Jeg beder Hr. Grev de Sérizy overlevere Hr. Eugene de Rastignac det Toiletteskrin af Guid, der findes i mit Hjem, som Erindring om mig. Og endelig beder jeg min Executor modtage mit Bibliothek som Tak for hans Ulejlighed. Lucien Chardon de Rubempré. Dette Brev blev indesluttet i et andet, som var adresseret til Generalprokurøren, Grev de Granville, og som havde følgende Indhold : „ Hr. Greve ! Jeg betror Dem mit Testamente. Naar De aabner dette Brev, er jeg død. I Haab om at genvinde min Frihed har jeg svaret saa fejgt paa Hr. Camusots listige Spørgsmaal, at jeg trods min Uskyldighed kunde blive indviklet i en modbydelig Retssag. Selv om jeg gik frikendt ud deraf, vilde Livet dog være mig uudholdelig, saa ømfindtlig som Verden er. Jeg beder Dem overlevere medfølgende Brev til Abbed Carlos Herrera uden at aabne det og fremdeles at overrække Hr. Camusot den ligeledes vedføjede Tilbagekaldelse af min Til staaelse. Jeg antager ikke, at nogen forgriber sig paa en Skrivelse, der er adresseret til Dem. I Haab herom sender jeg Dem for sidste Gang min ærbødigste Hilsen med Tak for al den Godhed, De har ofret paa Deres afdøde Tjener Lucien de R.346 HONORÉ DE BALZAC Til Abbed Carlos Herrera! Kære Abbed, kun Velgærninger har jeg modtaget af Dem; til Tak har jeg forraadt Dem. Denne ufrivillige Utaknemlighed nøder mig til at dø. Og nåar De læser disse Linjer, er jeg ikke længer til. Denne Gang kan De ikke være ved Haanden og redde mig. For at klare sig selv ud af Forlegenheden har Deres aande lige Søn, ham, De havde adopteret, stillet sig Side om Side med dem, der kræver Deres Liv for enhver Pris og paastaar en Identitet, som jeg véd er umulig, mellem Dem og en fransk Forbryder. Hermed er alting sagt. Mellem en Mand af Deres Rang og mig behøves der ikke taabelige .Tankeudvexlinger ved denne endelige Skilsmisse. De har ønsket at gøre mig mægtig og stor — nu har De styrtet mig i Selvmordets Afgrund. Dertil er intet at sige. Alt forlængst hørte jeg Skæbnens store Vinger slaa sammen over mit Hovede. Der er Afkom af Kam og Afkom af Abel, som De under tiden sagde. De repræsenterer Oppositionen i Menneskeheden, thi De nedstammer fra Adam gennem Kam. Naar Gud vil, bliver Folk som De en Moses, en Attila, en Karl den Store, en Muhamed eller en Napoleon; men rustnede paa Bunden af en Generations Ocean bliver de kun til Væsener som Pugatcheff, Fouché, Louvel eller Abbed Carlos Herrera. Begavede med en uhyre Magt over svage Sjæle tiltrækker og knuser de dem. Det er stort, det er smukt i sin Art. Det er det ondes Poesi. Folk som De burde bo i Huler og aldrig komme ud derfra. Du har ladet mig levet et Liv i store Forhold ; nu opgør jeg min Regning med Tilværelsen. Jeg drager mit Hovede ud af din Politiks gordiske Knude for at overlevere det til den Løkke, jeg laver af mit Halstørklæde. For at raade Bod paa min Fejl tilstiller jeg Generalproku347 ESTHER. røren en Tilbagekaldelse af mit Forhør. Drag selv Fordel af dette Aktstykke. Efter mit lovformeligt affattede Testamente vil De, Hr. Abbed, modtage de Summer, der tilhører Deres Orden, og som De meget uforsigtigt ødslede paa mig i Deres faderlige Godhed for mig. Farvel da,

Farvel, De Kæmpestatue af det onde, af For dærvelsen: Farvel, De, der paa det godes Veje var bleven større end Ximenes, større end Richelieu! De har holdt Deres Løfter. Jeg er igen, hvad jeg en Gang var ved Bredden af Charente. Men desværre, det er ikke min Hjemstavns Flod, hvori jeg vilde drukne min Ungdoms Smaasynder; det er Seine — og mit Hul er en Celle i Conciergeriet. Sørg ikke over min Død : jeg foragtede Dem fuldt saa vel, som jeg beundrede Dem. Lucien. " Erklæring. Jeg undertegnede erklærer herved, at jeg i ét og alt til bagekalder alt, hvad jeg har sagt i det Forhør, Hr. Camusot i Dag har underkastet mig. Abbed Carlos Herrera plejede at sige, at han var min aandelige Fader, og jeg maa have tåget fejl af dette Ord, som Dommeren — utvivlsomt af en Fejltagelse — har brugt i en anden Betydning. Jeg véd, at politiske Øjemed og Lyst til at skaffe Hemme ligheder, der vedrører det spanske Hof og Hoffet i Tuilerierne, ud af Verden, har bragt hemmelige Redskaber for Diplomatiet til at søge Abbed Carlos Herrera udgivet for en Straffefange ved Navn Jacques Collin. Men Abbed Carlos Herrera har paa dette Punkt aldrig betroet mig andet end sine Bestræbelser for at tilvejebringe Beviser for Jacques Collins Død eller Existens. I Conciergeriet d. 15. Maj 1830. Lucien de Rubempré.348 HONORÉ DE BALTAC Selvmordsfeberen bibragte Lucien en mærkelig Tankeklarhed og den samme Haandens Hurtighed, som Forfatteren kender, naar Frembringelsens Feber har bemestret sig ham. Saa stærk var denne Anspændelse, at de fire anførte Breve blev skrevne i Løbet af en halv Time. Han føjede dem sammen i en Pakke, lukkede den med Oblater og lagde den meget iøjnefaldende midt paa Gulvet. Übestridelig kunde Lucien ikke vise nogen mere værdig Holdning i den falske Situation, hvori han var bragt: han frelste sit Minde fra al Forsmædelse, og han raadede Bod paa den Skade, han havde gjort sin Medskyldige, saa vidt som Dandyens gode Hovede kunde veje op mod Virkningerne af Po etens aabenhjærtige Gemyt. — — — — — — — — — — Just som Hr. de Granville havde givet sin unge Sekretær de behørige Instruktioner, om hvordan Luciens Løsladelse skulde omtales i Trib unalgazetten, ind fandt Gonciergeriets Direktør sig, og hans Ansigtsudtryk lod straks Generalprokurøren ane en Ulykke. -Har De mødt Hr. Camusot?" spurgte han ham. -Nej, Hr. Generalprokurør," svarede Direktøren. „Hans Skriver Cocquart har bragt mig den Besked, at jeg skulde hæve Abbed Carlos' strænge Arrest og sætte Hr. de Rubempré paa fri Fod. Men det er for sent." -Min Gud — hvad er der sket?" .Her er en Pakke Breve til Dem, sagtens forklarer de Ka tastrofen," sagde Direktøren. .Vagten i Fængselsgaarden hørte en Støj af Ruder, der knustes, og Fangen i Værelset ved Siden af Hr. Luciens udstødte gennemtrængende Skrig, thi han kunde høre den stakkels unge Mands Dødskamp. Fangevogteren var helt bleg, da han havde set, hvad der var foregaaet: den an holdte havde hængt sig i Vindussprossen — i sit Halstørklæde." Skønt Direktøren talte med dæmpet Stemme , beviste de349 ESLHER. frygtelige Skrig, som Fru de Sérizy udstødte, at de menneske lige Organer i ualmindelige Øjeblikke har en overnaturlig Magt. Hun hørte eller gættede alt. Og før Hr. de Granville fik vendt sig, før Hr. de Sérizy eller Hr. de Bauvan kunde stoppe hende, fløj hun afsted som en Pil, paa Lykke og Fromme paa Vej til Luciens Fængsel. Ingen kunde følge hende; det var som om hun fløj. Gennem Arkader for hun, gennem Gitterlaagen, uden at den vagthavende Gendarm saa hende komme ind. Og Git terets Jærnstænger greb hun fat i med en saadan Kraft, at hun sønderbrød den, hun havde under Haanden. Dens brudte Stum per borede sig i hendes Bryst, hvorfra Blodet vældede ud, mens hun skreg -Luk op, luk op!" med en Stemme, der forfærdede Fangevogterne. Manden med Nøgleknippet kom til. -Luk op! Generalprokurøren har sendt mig for at frelse den døde." Hr. de Granville og Hr. de Sérizy kom nu til sammen med Fængselsdirektøren; Grevinden blev baaren ind i Vagtstuen, men hun rejste sig igen og kastede sig paa Knæ med foldede Hænder : -Lad mig sé ham, lad mig sé ham. Aa, jeg skal ikke gøre nogen Fortræd! Men hvis jeg ikke skal dø her paa Stedet, saa lad mig sé Lucien, død eller levende! — Aa, dér er du, min Ven. Vælg mellem min Død eller ..." Hun sank sammen igen. .Du er saa god," sagde hun mat. -Jeg skal holde saa meget af dig ..." ..Lad os bringe hende bort," mente Hr. de Bauvan. -Nej, lad os gaa til Luciens Celle," sagde Hr. de Gran ville, der i Hr. de Sérizys forvildede Øjne læste hans Ønske. Og han rejste Grevinden op og tog hende under den ene Arm, medens Hr. de Bauvan tog hende under den anden.350 HONORÉ DE BALZAC Hr. Direktør — " sagde Grev de Sérizy, .om alt dette maa ikke et Ord fortælles." .Vær kun rolig," svarede Direktøren. .De har tåget en meget fornuftig Beslutning. Denne Dame ..." „Det er min Hustru." „Saa beder jeg om Forladelse. Men hun vil sikkert be svime, naar hun sér den unge Mand. Og mens hun er besvi met, kan vi bringe hende ned i en Vogn." — — .Vi kan frelse ham," sagde Grevinden, mens hun skred fremad med et Mod og en Styrke, der forbavsede hendes Ledsagere. „Der er Midler,

hvorved han kan kaldes til Live igen . . ." — — Da Døren til Cellen blev aabnet, og da Grevinden saa Lucien hænge under den høje Vindussprosse, gjorde hun først et Spring henimod ham for at omfavne ham og gribe ham i sine Arme. Men før hun naaede saa langt, styrtede hun om paa Gulvet, og udstødte Skrig, der kvaltes i en dump Rallen. Fem Minuter efter kørtes hun hjemad i Grevens Vogn, strakt hen ad det ene Sæde, medens hendes Mand laa paa Knæ foran hende. Grev de Bauvan skyndte sig efter en Læge. Conciergeriets Direktør undersøgte Laagens Gitter og sagde til sin Skriver: „Der er ikke blevet sparet paa noget. De Jærnstænger her er første Kram og dyrt betalte. Og dog har der været et Halmstråa i Stangen dér!" Generalprokurøren maatte ved sin Hjemkomst give nye Ordrer til sin Sekretær. Tribunalgazettens Redaktør, Hr. Mascol, var heldigvis ikke kommen endnu. Da han kom, sagde den unge Sekretær til ham : .Kære Ven, hvis De vil gøre mig en Tjeneste, sætter De, hvad jeg nu dikterer Dem, i Morgennumeret af Deres Gazette. Skriv nu." Og han dikterede:351 ESTHER. „Det er nu opklaret. at Frøken Esther Gobseck har tåget sig selv af Dage. Hr. Lucien de Rubemprés fuldstændig godtgjorte Alibi og hans Uskylclighed har gjort hans Anholdelse saa meget mere beklagelig, som den unge Mand pludselig døde, samtidig med at Forhørsdommeren beordrede ham sat paa fri Fod." — .Jeg behøver vel ikke," sagde Sekretæren til Mascol .at anbefale Dem den størst mulige Diskretion angaaende den lille Tjeneste, man beder Dem om." .Siden De viser mig den Ære at have Tillid til mig," svarede Mascol, „ tager jeg mig den Frihed at gøre en Indvending. I den Form vil Meddelelsen give Anledning til Kommentarer, der er fornærmelige for Retten." .Retten er stærk nok til at bære dem," svarede den unge Sekretær med en Værdighed som en tilkommende Embedsmand af Hr. de Granvilles Skole. -Tillad mig, kære Ven: med to Sætninger kan den Ulykke forebygges. " Og Mascol skrev: .Justitsens Fremfærd har intetsomhelst at gøre med denne sørgelige Begivenhed. Den øjeblikkelig foretagne Lægeunder søgelse har godtgjort, at Hr. Lucien de Rubemprés Død skyldtes en stærkt udviklet Hjærtesygdom i sit sidste Stadium. Hvis Hr. de Rubemprés Anholdelse havde gjort dybere Indtryk paa ham, vilde han være død længe forinden. Men vi kan attestere, at den stakkels unge Mand, langt fra at være nedbøjet over sin Anholdelse, lo deraf og sagde til dem, der ledsagede ham fra Fontainebleau til Paris, at hans Uskyldighed vilde komme for Dagen i samme Øjeblik han blev stillet for Retten." .Redder det ikke Situationen?" spurgte Journalisten. „Jo, De har Ret." „ Generalprokurøren vil takke Dem i Morgen," bemærkede Mascol fint.352 HONORÉ DE BALZAC — Som man sér: Livets største Begivenheder lader sig omskrive i smaa -Pariser-Nyheder" — der er mere eller mindre sandfærdige. Og saadan gaar det i Tilfælde, der er endnu langt alvor ligere end de her skildrede. — EFTERSKRIFT. Hermed er Lucien de Rubemprés og Esthers Historie forbi. I en følgende Historie — af mindre Interesse — beretter Balzac om Jacques Collins følgende Eventyr i Fcengslet, til hans behændige Brug af Fru de Sérizys og Fru de Maufrigneuses kompromitterende Breve, som han Mogelig har opbevaret paa et meget sikkert Sted, ikke blot skaffer ham paa fri Fod, men endog ind i selve Opdagelsespolitiets Tjeneste. 0 VEBSÆTTEREN. 352 HONORÉ DE BALZAC — Som man sér: Livets største Begivenheder lader sig omskrive i smaa -Pariser-Nyheder" — der er mere eller mindre sandfærdige. Og saadan gaar det i Tilfælde, der er endnu langt alvor ligere end de her skildrede. — EFTERSKRIFT. Hermed er Lucien de Rubemprés og Esthers Historie forbi. I en følgende Historie — af mindre Interesse — beretter Balzac om Jacques Collins følgende Eventyr i Fcengslet, til hans behændige Brug af Fru de Sérizys og Fru de Maufrigneuses kompromitterende Breve, som han Mogelig har opbevaret paa et meget sikkert Sted, ikke blot skaffer ham paa fri Fod, men endog ind i selve Opdagelsespolitiets Tjeneste. 0 VEBSÆTTEREN.